

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အများ

သိသင့်သိထိုက်သော

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပြဿနာကျမ်း

နှင့်

ဘာသာသာသနာရေးဆိုင်ရာ

သိမှတ်ဘွယ်ရာများ

၁၃၃၆-ခု (ဓမ္မဒါနစာအုပ်-၃၀၀၀) ၁၉၇၄-ခု

ဟံသာဝတီပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ် ၃၄၉ ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း၊ ရန်ကင်းမြို့

၁၆ ရဂျ

ဝက်လက်မြို့—သမဂ္ဂသံဃာတော်များ ပြုစု၍

မင်းကုန်း—ဓမ္မနာဒတိုက်

(မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းပြု)

တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ပြင်ဆင်တည်းဖြတ်သည့်

ဗုဒ္ဓဘဏ္ဍာတော်ပြဿနာကျမ်း

နှင့်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသားသော ဘာသာသာသနာရေးဆိုင်ရာ

သိမှတ်ဖွယ်ရာများ

(ဓမ္မဒါနစာအုပ် ၃၀၀၀)

ဟံသာဝတီပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်

၃၄၉—ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့

၁၃၃၆-ခု၊

(သာသနာ-၂၅၁၈)

၁၉၇၄-ခု၊

H 625— A [ဟံသာဝတီ]

ဗုဒ္ဓဘဏ္ဍာတော်ပြဿနာကျမ်း
ပုံနှိပ်ခြင်း

ပဌမအကြိမ်

၁၉၇၄-ခု၊ ဇူလိုင်လ

အုပ်စု

၃၀၀၀

ဘာသာရေးဆိုင်ရာစာပေခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၇၀၁၅)

(ဓမ္မဒါနပြုရန်)

ထုတ်ဝေသူ။

။ဦးသောမာဘိသိရိ၊ ကင်းလွတ်ခွင့်မှတ်ပုံတင်အမှတ်
(၀၂၃၉၁) အလယ်တိုက်ကျောင်းကြီး၊ အလယ်
တောရတိုက်၊ ဘောင်ဒရီလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ။

။ဦးဇော်ဝင်း (၀၁၄၈၅) အမှတ် ၃၄၉၊
ဟံသာဝတီ ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်၊ မိုလ်အောင်ကျော်
လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

(မျက်နှာဖုံး ကာလာမောင်ဝင်းမှာ ရိုက်သည်)

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

* နိဒါန်း
သင်္ခရာရဉ္စယောဇနကထာ

ဗုဒ္ဓဘဏ္ဍာတော်ပြဿနာ

ထောမနာပဏာမ	....	၁
ဗုဒ္ဓဟူသည်	....	၂
စေတီလဲဘုရား	....	၄
စေတီအပြား	....	၅
စေတီထိုက်သောအရာ	....	၇
စေတီတော်တို့တည်ရာဌာန	....	၈
ပါဒစေတီတည်ရာ	....	၉
ဇမ္ဗူမ္ဘာဒွေး+ရာမာဇး	....	၁၁
သမိုင်းတို့အဆို	....	၁၁
အကျိုးကြီးမြတ်သည်	....	၁၂
အကျိုးထူးကို ဤသို့ရဘူးကြပြီ	....	၁၄
ချမ်းသာလို့၍ လှကြသည်	....	၁၇
ဘုရားဘဏ္ဍာတော်	....	၂၀
ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း လိုလာ	....	၂၂
ကိုးဆယ်တစ်ကမ္ဘာထက်ကဖြစ်ရပ်	....	၂၃
ဩဝါဒါစရိယလိုသည်	....	၃၄

(ခ)

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
သံပြားကိုဝတ်ရုံရသောပြိတ္တာ	၃၆
စောင့်ရှောက်တတ်ဖို့လိုသည်	၄၁
ဤသို့ညွှန်ပြထားသည်	၄၂
အစားစိုက်ရမည်	၄၄
အလှည့်ကျသူ လျော်ရမည်	၄၆
မိုက်ပြစ်ခံရမည်	၄၇
အရမ်းမသုံးရ	၄၈
ဝိမတိဋ္ဌိကာ၏ရှင်းလင်းချက်	၅၂
ရောပြမ်းနေသည့်ဘဏ္ဍာ	၅၄
အပြန်အလှန်ပူဇော်နိုင်သည်	၅၅
ဋ္ဌိကာဆရာတော်အလို	၅၆
ကိုယ်တော်စားရှိနေသော ဘုရားများ	၅၈
ပြင်ဆင်လိုက ဤသို့ပြင်ဆင်	၆၀
ဘုရားမကြိုက်	၆၂
ဇာတ်ပွဲကပြကြည့်ရှုခြင်း၏အပြစ်	၆၄
ဆင်းရဲမည်ကို မြင်တော်မူသည်	၆၈
အကျိုးရသော သီဆို တီမှုတ် ကခုန်မှု	၆၉
အထူးသတိပေးမေတ္တာရပ်ခံစာ	၇၄
ရေနှင့်ကြာ	၇၇
ဘဏ္ဍာတော်ကိုပိုင်းခြားခြင်း	၈၀
ဘဏ္ဍာတော်စီမံခန့်ခွဲမှုများ	၈၂
စေတီယသန္တကရက္ခိတပုဂ္ဂိုလ်ကိုစိစစ်ပြဆိုခြင်း	၉၈

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ပြည့်စုံလောက်ပေပြီ	.... ၉၉
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်နှင့်ဒုလ္လဘသြဝါဒတော်	
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သိသင့်သိထိုက်သောတရား	.... ၁၀၉
မနုဿတ္တဒုလ္လဘ	.... ၁၁၁
ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဒုလ္လဘ—ဗောဓိပဒေသာ သာသနာ	.... ၁၁၅
ပဗ္ဗဇိတဒုလ္လဘ—ပဗ္ဗဇိတအပြား	.... ၁၁၇
သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိဒုလ္လဘ—သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိအပြား	.... ၁၁၉
သဒ္ဓမ္မသဝန အတိဒုလ္လဘ (သဇ္ဇနောဝါဒ၊ ရခဲစွာရှင်)	.... ၁၂၇
သာသနာအမွေခံစစ်တမ်း	
သာသနာအမွေ ၂—ပါး	.... ၁၃၀
ဓမ္မအမွေ ၂—ပါး	.... ၁၃၀
သာသနာအမွေခံပုဂ္ဂိုလ် (၇)ပါး	.... ၁၃၅
လောကီသီလအမွေ၌အထူးရှိပုံ	.... ၁၃၅
လောကုတ္တရာသီလအမွေ၌ အထူးမရှိပုံ	.... ၁၃၅
ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပန္နအရိယာ	.... ၁၃၇
သမဏ၊ ဗြာဟ္မဏ၊ ဘိက္ခုမည်ပုံ	.... ၁၃၈
ဓမ္မဒါယာဒသုတ် ကောက်နုတ်ချက်	.... ၁၄၀
အမွေ ၂—ပါး ၃—ပါး	.... ၁၄၁
အာမိသအမွေ၌ မနစ်မှုန်းမမျောပါး စေပုံ	.... ၁၄၃
အာမိသ၌ နစ်မှုန်း မျောပါးခြင်းအပြစ်	.... ၁၄၆
သန်းပြိုတာကြီးဝတ္ထု	.... ၁၄၆

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
သူဌေးကြီးနှင့် အမေခံဥပမာ	၁၄၇
ဥပမာ--ဥပမေယျနိုးနှောပုံ	၁၄၉
အနိယတ အမေခံတို့၏ အနိယတအလား	၁၅၃
ပုထုဇန်၏ အဓိပ္ပာယ်	၁၅၄
ပုထုဇန်တို့၏ မဟာ အမှား	၁၅၆
နိယတ အမေခံတို့၏ နိယတအလား	၁၅၇
နိဗ္ဗာန်ဘုံသို့ နိဗ္ဗာန်ဘုံသား	၁၅၈
တိုက်တွန်းချက်=ဥယျောဇဉ်	၁၆၀
အရိယဝံသတရား ၄-ပါး	၁၆၂
သိမှုနှင့်ကျင့်မှုအလင်းရောင်	
မသိလျှင်မေး-မစင်လျှင်ဆေး	၁၆၆
ကိုယ်ဝတ္ထုရား ကိုယ်ကျေရန်	၁၆၈
ဝတ္ထုရား မကျေလျှင် အကုလ်ဖြစ်သည်	၁၆၉
သိမှုနှင့် ကျင့်မှု အရေးကြီးသည်	၁၇၀
မိလိန္ဒအမေး-ရှင်နာဂသိန်အဖြေ	၁၇၂
ဟောတိုင်းပြောတိုင်း မယုံသင့်	၁၇၈
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ မူဝါဒ-မစုံလမ်းရာ ၁၀-ဌာန	၁၈၀
အားလုံးအထူးသတိထားကြရန်	၁၈၃

အများသိရှိတော်မူကြရန်

“သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဇိနာတိ” ဟူသော ဓမ္မပဒပါဠိနှင့် “အမတံဒဒေါ စ သော ဟောတိယော ဓမ္မ မနုဿာသတိ” ဟူသော သဂါထာဝဂ္ဂ-ဒေဝတာ သံယုတ်ပါဠိ လာရုံသည်နှင့် အညီ (အလှူများပြား၍လေငြားတိုင်၊ တရားအလှူ၊ မြတ်ဆုံး ဟူ၏) ဟု ရှေးပညာရှိကြီးများခန့်ဆိုတော်မူခဲ့ကြသောကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အများ ကြည့်သင့်ကြည့်ထိုက် သိသင့်သိထိုက် သော “ဗုဒ္ဓဘဏ္ဍာတော် ပြဿနာကျမ်းစာအုပ်” (၃၀၀၀) ကို ကျွန်တော်များအသင်းက အများအကျိုး၊ သာသနာတော်၏ အကျိုးကို ရှေးရှု၍ ငွေ (၃၀၀၀) ကျော် အကုန်ခံရိုက်နှိပ်ပြီး အသင်း၏ သက်တန်း (၃၇) နှစ်မှာ (၂၅) ကြိမ်မြောက် အမြတ် ဆုံး ဓမ္မဒါနကုသိုလ်ထူးကို ပြုလုပ်အပ်သည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

အကျိုးတော်ဆောင်

ဆင်ရှင်စာကြည့်ပိဋကတိုက်အသင်း

မြောင်မြို့ (စစ်ကိုင်းတိုင်း)

အခြေခံနိဒါန်း

၁၃၃၃-ခု၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော် (၁၀) ရက်
ဝက်လက်မြို့၊ မစိုးရိမ်ကျောင်း
ဆရာတော်ဦးတိဿထံ
လျှောက်လွှာ

မြောင် မြို့ လုံး ဆိုင် ရာ ပရိယတ္တိ သာ သ နာ နုဂ္ဂဟအသင်း
(ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ) ဘုရားတပည့်တော် မောင်အေး၊ (အမှုဆောင်)
မောင်မူ-ဝသော ဒါယကာအပေါင်းတို့က ရှိသေလေးမြတ်စွာ
လျှောက်ထား တောင်းပန်အပ်ပါသည်-ဆရာတော် အရှင်မြတ်
ဘုရား ...။

လျှောက်ထားရန်အကြောင်းမှာ-ယခုအခါ ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် အချို့မြို့ရွာဒေသများမှာ အချို့ဘုရား
ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း ဂေါပကလူကြီးများသည် ဘုရားပူဇော်ပွဲများ
ကျင်းပပြုလုပ်ရာ၌ ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ငွေဖြင့် (လူအများကြည့်ရှု
ရအောင်၊ လူစည်ကားအောင်ဆိုပြီး) ဇာတ်ပွဲ၊ အငြိမ့်ပွဲ စသည်များ
ငှါး၍ ထည့်ခြင်း၊ ဇာတ်ပွဲ၊ အငြိမ့်ပွဲ-စသည် ကပြရန်ဘုရားဘဏ္ဍာ
တော်ငွေဖြင့် ဇာတ်ရုံများ ဆောက်လုပ်ထားခြင်းတို့မှာ လုပ်အပ်
မလုပ်အပ်၊ အပြစ်ရှိ-မရှိ-စသည်များကို ဘုရားတပည့်တော်
များနှင့်တကွ ဘာသာ၊ သာသနာရေးဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ
အလွန်နည်းပါးသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ သိရှိနားလည်ကြ
စေခြင်းအကျိုးငှါ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ-စသော သာဓကအထောက်

အခြေခံနိဒါန်း

(ဆ)

အထားများဖြင့် (မကျဉ်း-မကျယ်) ဝိနိစ္ဆယ = အဆုံးအဖြတ်
ရေးသားပြီး ပေးသနားတော်မူပါမည့် အကြောင်းကို သာသနာ
တော် အကျိုးနှင့် အများအကျိုးကို ရှေးရှု၍ ရိုသေလေးမြတ်
စွာ လျှောက်ထားတောင်းပန်အပ်ပါသည်- ဆရာတော် အရှင်
သူမြတ်ဘုရား....။

မောင်အေး

မောင်မူ

ပ+သ+အ-(ဒု) ဥက္ကဋ္ဌ
မြောင်မြို့
(၂၅/၁၂/၃၃)

ပ+သ+အ-အမှုဆောင်၊
မြောင်မြို့
(၉/၃/၃၂)

ဖော်ပြရာပါ လျှောက်ထားတောင်းပန်လွှာကို အခြေခံ၍
ဤ(ဗုဒ္ဓဘဏ္ဍာတော်ပြဿနာ)ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရပေသည်။လျှောက်
ထား တောင်းပန်လွှာတွင် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းတည်းကိုသာ လျှောက်
ထား တောင်းပန်ခြင်းဖြစ်၏။ ဤသို့ လျှောက်ထား တောင်းပန်
လိုက် ခြင်းမှာ ပုဂ္ဂိုလ်ချင်း ဧစ္စာဘူးမြင်ဘူးခြင်းကြောင့်တော့
မဟုတ်ပေ။ အချင်းချင်း စာဖြင့် ဆက်သွယ် သိကျွမ်းနေသော
ကြောင့်သာ ဖြစ်ပေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ“လျှောက်ထားလျှင်
ရလိမ့်မည်” ဟူသော အားထားချက်ဖြင့် လျှောက်ထားခြင်း
ဖြစ်သောကြောင့် ငြင်းပယ်၍ကား လျော်မည်မဟုတ်။ ဒကာ
မောင်အေး၊ မောင်မူ တို့ အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝစေရန်နှင့် ဗုဒ္ဓ
ဘာသာဝင်တို့အကျိုး၊ သာသနာတော် အကျိုးကိုကြည့်၍
မအားလပ်သည့် အကြားမှအချိန်ကိုလုကာ အားထုတ် လိုက်ရ
သည်။

(၉)

အခြေခံနိဒါန်း

တဦးတည်းကိုသာ ဦးတည် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သော်လည်း သမဂ္ဂသီတင်းသုံးဖော် ဖြစ်တော်မူကြသော ငက်လက်မြို့ရှိ လက်လှမ်းမှီရာသံဃာတော်တို့ ညီညွတ်စည်းဝေး၍ သဘောတူညီမှုကိုလည်း ရယူရေးသားပါသည်။ အကြောင်းကား သာသနာတော်ကျိုးနှင့် စပ်ခဲ့သော်၎င်း၊ မြို့-ရွာ-တိုင်း- နိုင်ငံအတွက် အများအကျိုးနှင့် စပ်ခဲ့သော်၎င်း လက်လှမ်းမှီရာ မြို့ပေါ်ရှိ သံဃာတော်အချင်းချင်း တိုင်ပင်ညီညွတ်၍ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နေကျ ဖြစ်သောကြောင့်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဘဏ္ဍာတော် (ဗုဒ္ဓသန္တာက) သံဃာ၏ဘဏ္ဍာတော် (သံဃိက) များနှင့်စပ်၍ သိလိုသူတို့က မေးမြန်းကြသည်ကို ဆရာကြီး ကြုံရဘူးပေါင်းများလှပေပြီ။ သို့သော် အများအကျိုးပျာ မဟုတ်ဘဲ ထိုဘဏ္ဍာတော်များနှင့်စပ်၍ အပြစ်ဖြစ်မည်ကို စိုးရွံကြသောကြောင့်၎င်း၊ ဗဟုသုတအလို့ငှာ၎င်း တဦးချင်း သိလိုရေးဖြင့်သာ မေးကြမြန်းကြခြင်းမျိုး ဖြစ်သောကြောင့် “မေးသူကျေနပ်က ပြီးစတမ်း” အဖြေမျိုး ကိုသာ အထောက်အထား အနည်းအကျဉ်းဖြင့် ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။

ယခုမူ တဦးချင်း ကျေနပ်ရုံဖြင့် ပြီးနိုင်သည့် ပြဿနာမျိုး မဟုတ်။ သာသနာတော်အကျိုး၊ ဘာသာဝင်အများအပြားတို့ အကျိုးကို မြှော်ကိုးလျှောက်ထား တောင်းပန်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် “ပြီးလျှင်-ပြီးကြစတမ်း၊ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း” ဖြေကြား၍ မဖြစ်။ လျှောက်ထားတောင်းပန်လွှာတွင် ဖော်ပြ တောင်းပန်ထားသည့်အတိုင်း ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ အထောက်အထား=

အခြေခံနိဒါန်း

(၈၂)

သာဓကအပြည့်အစုံ ဖော်ပြဖြေကြားမှသာလျှင် လုံလောက် ပေလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် ဝက်လက်မြို့ရှိ လက်လှမ်းမှီရာ သမဂ္ဂ သံဃာ တော်တို့၏ သဘောကြိုက်ညီမှုကို ရယူပြီးလျှင် ထိုဆရာတော် ဘုရားတို့ထံ တင်ပြ ကျေနပ်ပြီးမှ တောင်းပန် လျှောက်ထားသူ ဒကာမောင်အေးတို့အား ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်ပြုလိုက်ပါသည်။

ဤ(ဗုဒ္ဓဘဏ္ဍာတော်ပြဿနာ) ကျမ်းကို သက်ဆိုင်ရာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂန္ထနိရမ္ပာဒ် ကိုးကားထောက်ထားလျက် ဖြေကြား ထားသည်။ သို့သော် ကျမ်းညွှန်းသက်သက်စာမျိုး မဟုတ်သောကြောင့် ကျမ်းကိုးများ၏ စာမျက်နှာနံပါတ်ကိုမူ ဖော်ပြခြင်းမပြု၊ ကျမ်းရင်း ကြည့်လိုသူတို့ အတွက် လွယ်ကူရုံ လောက်သာ အပိုင်းကဏ္ဍကို ညွှန်းပြကိုးကားထားပါသည်။ ကျမ်း ရင်းကို ကြည့်လို၍ ကြည့်နိုင်သူ ဖြစ်ကလည်း ပါဠိစာပေပညာ ရင့်ကျက်ပြီးသူတို့သာ ဖြစ်မည်ဖြစ်ပါ၍ ဤကဲ့သို့ စာမျက်နှာ နံပါတ်အထိ ညွှန်ပြနေဖွယ် လိုမည်မဟုတ်ပါ။

ဤ(ဗုဒ္ဓဘဏ္ဍာတော်ပြဿနာ) ကျမ်း၌ ကိုးကားထားသော ကျမ်းဂန်များမှာ—

- (၁) အပဒါန်ပါဠိတော်
- (၂) တေရသကနိပါတ် ဗောဓိဇာတ်
- (၃) သုတ်မဟာဝါပါဠိတော်
- (၄) ၎င်းအဋ္ဌကထာ
- (၅) ပဉ္စဂုံတ္တရပါဠိတော်
- (၆) ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော်

(ည)

အခြေခံနိဒါန်း

- (၇) ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ
  - (၈) ဝိနည်းမဟာဝါအဋ္ဌကထာ
  - (၉) ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ
  - (၁၀) ပရိဝါရအဋ္ဌကထာ
  - (၁၁) သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်
  - (၁၂) ၎င်းအဋ္ဌကထာ
  - (၁၃) မိလိန္ဒပဉ္စာပါဠိတော်
  - (၁၄) သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ
  - (၁၅) ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ
- ကျမ်းဂန်များနှင့် သမိုင်းအချို့တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ။

ဦးတိဿ
မစိုးရိမ်ကျောင်း
ဝက်လက်မြို့-ရှေ့ဘိုခရိုင်

သာဓုကာရဥယျောဇနကထာ

အို ရဟန်းရှင်လူအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့....
 “စစ်ကိုင်းတိုင်း မြောင်မြို့နေ ရဟန်း ရှင် လူ တို့ကား
 အရတော်ပါပေကုန်စွာ၊ ယင်းတို့သည် ဤဆင်ရှင်ဆရာ
 တော်ကဲ့သို့သော သာသနာတော်ကို ချစ်မြတ်နိုးသည့်
 စိတ်ရှိသော ဆရာတော်တပါးကို သာသနာရေးကိုစွ
 တိုင်း အတူတကွ ရှက်ဆောင်ခွင့် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်
 ခွင့်ကို ရရှိကြပေကုန်၏”-
 ဟူ၍ ဥဒါန်းစကား ဝမ်းမြောက်စွာ ပြောကြားလိုပါသည်။ ။

အကြောင်းသော်ကား— အကျွန်ုပ်သည် ဆင်ရှင်ဆရာတော် ကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်ခန့်ကပင် စတင် ဖူးမျှော်ခွင့် ဆည်းကပ်ခွင့်ကို ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က အကျွန်ုပ် သည် မြောင်မြို့နယ် အလှူတခုသို့ တရားဟောသွားရန် မြင်းခြံ က ခရီးထွက်ခဲ့ရပါသည်။ ဆရာတော်ကား ပဏ္ဍိတမာနိ အရည် အခြင်းပြည့်ဖြင့် အကျွန်ုပ်ကို မြင်းခြံမြို့သို့ ကြွရောက်၍ ရှေးက မသိဖူးပါပဲ တယုတယ စောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်သည့်ပြင် မြောင်မြို့သို့ရောက်သောအခါ ဆရာတော်၏ အရိပ်အာဝါသကို ကြည့်ရှု ရသည်မှာလည်း “ဝတ္ထုစင်စေ” ဟူသော ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင် ပညာကြီးရင့်ကြောင်း တရားနှင့်အညီ ဆရာတော် ၏ ကိုယ်ခန္ဓာတည်းဟူသော အတွင်းအဇ္ဈတ္တိက ဝတ္ထုနှင့်တကွ သန့်ရှင်းသပ်ရပ်သော ကျောင်းတိုက်အရာမ၊ အရိပ်အာဝါသ တည်းဟူသော ဗာဟိရဝတ္ထုပါ စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသည်ကို တွေ့ မြင်ဖူးမျှော်ခဲ့ရ၊ ဆရာတော်နှင့် စကားနှီးနှောပြောဆိုခဲ့ရစဉ်က ပင် အကျွန်ုပ်၏ စိတ်၌ “ဤဆရာတော်ကား သာသနာတော် ကို ချစ်မြတ်နိုးသောစိတ် အပြည့်အဝရှိသည့် ပညာရှိသူတော် ကောင်းဖြစ်၍ ငါတို့ဆည်းကပ်ကြည့်ညို့ ပူဇော်ထိုက်သော ဆရာ တော်တပါးပါပေ” ဟူ၍ ကြည်ညိုသောစိတ် သာသနာအတွက် အားကိုး ဝမ်းမြောက်သော စိတ်တို့ တရိပ်ရိပ် ဖြစ်ပွားခဲ့ရ ပါသည်။

လွန်ခဲ့သော ၁၃၃၄—ခုနှစ်ကမူ ဆင်ရှင် ဆရာတော်သည် အကျွန်ုပ်တို့နေထိုင်ရာ မင်းကုန်းဓမ္မနာဒတိုက်သို့ ကိုယ်တော်တိုင် ကြွရောက်၍ “မိမိသည် ယခုအခါ ‘ဗုဒ္ဓဘဏ္ဍာတော် ပြဿနာ

(၄)

အခြေခံနိဒါန်း

ကျမ်း' ရိုက်နှိပ်ရန် ဆန္ဒရှိနေကြောင်းကို အကြောင်း-အကျိုး လုံလောက်စွာ" မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါအကျွန်ုပ်သည် ဆရာတော်အား "ထိုဗုဒ္ဓဘဏ္ဍာတော် ပြဿနာကျမ်းကို ကြည့်ရှု ပါရစေ၊ တပည့်တော် တတ်နိုင်သလောက် စာပေသန့်ရှင်း ကောင်းမွန်ရေးအတွက် ကူညီ၍ ဆရာတော်၏ သာသနာပြု အလုပ်ကို ဖြည့်စွမ်းပါရစေ" ဟူ၍ တောင်းခံ လျှောက်ထားခဲ့ ပါသည်။

ဆရာတော်ကား နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်စွာ မကြာမီပင် ထိုစာမူကို အကျွန်ုပ်တို့ထံ ပို့လိုက်သဖြင့် အစ-အဆုံးဖတ်ကြည့် သောအခါ-

- (က) ဤစာအုပ်ကား ဗုဒ္ဓဘာသာသုတော်စင်တိုင်း လက် ကိုင်ထားသင့်သော စာအုပ်ဖြစ်ပါတကား....။
- (ခ) အထူးအားဖြင့် ဘုရားနှင့်စပ်၍ အမြို့မြို့အနယ်နယ် ရှိ ဂေါပကလူကြီးမင်းတို့ လက်စွဲပြုရန် သင့်လျော် သောစာအုပ်ပါတကား....။
- (ဂ) ဤစာမူများသည် အမြန်စာအုပ်ဖြစ်မှ သင့်လျော် မည်ပါတကား....

ဟု စဉ်းစားစိတ် ကြည်ညိုစိတ် တရိပ်ရိပ်ဖြစ်ပွား၍ ထိုစာမူများ ကို မိမိဉာဏ်စွမ်းမှီသမျှ စာမူကောင်းဖြစ်စေရန် အကျဲ, အစိပ်, အဖြတ်, အတောက်-တို့ကို တည်းဖြတ်၍ စာမူသန့်ဖြစ်ရန် ရိုက်နှိပ်နေစဉ်ပင် ဆရာတော်ကား သဒ္ဓါတရား ကြီးမားလှစွာ သာသနာ ချစ်မြတ်နိုးစိတ် ပြင်းပြစွာဖြင့် လယ်တီဆရာတော်

ဘုရားကြီး၏ ဥတ္တမပုရိသဒီပနီကျမ်း၊ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီကျမ်း တို့မှ ကောင်းနိုးရာရာဖြစ်သည့်—

- (က) ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်စစ်တမ်း
- (ခ) ဒုလ္လဘဩဝါဒတော်
- (ဂ) သာသနာအမွေခံစစ်တမ်း (နှင့်)
- (ဃ) မိမိရေးသား အပ်သော “သိမှု (နှင့်) ကျင့်မှုအလင်း ရောင်” ကို အစဉ်မပြတ် ပေးပို့ ခဲ့ပါသည်။

ထိုစာမူများကို ကြည့်ရှုရသောအခါ ဆရာတော်၏ သာသနာတော် ချစ်မြတ်နိုးစိတ်နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ အား အသိဉာဏ်ပညာ တိုးပွား ရင်သန်စေလိုသော စိတ်တို့ကို မိမိဉာဏ်ထဲ၌ အဖန်ဖန်ထင်မြင် ဆင်ခြင်ကြည့်ညှိစိတ်တို့ တရိပ်ရိပ် တဖွားဖွား ဖြစ်ပွားခဲ့ရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဆရာတော်၏ သာသနာပြုလုပ်ငန်းအောင်မြင်ရန် မိမိတတ်စွမ်းသမျှ ထိုစာမူ (၅) စောင်တို့ကို မူပွားများနှင့်တကွ (၅) စောင်စီ ရိုက်နှိပ်၍ နှစ်သိမ့်ဝမ်းမြောက်စွာ ကူညီအပ်ပါသည်။

အို ရှင်လူအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့....

စစ်ကိုင်းတိုင်း မြောင်မြို့ ဆင်ရှင်ဆရာတော်ဘုရား ကြီးမှူး ဦးစီးရှေ့ဆောင်၍ ရိုက်နှိပ်အပ်၊ ဓမ္မဒါနပြုန့်ချီအပ်သော ဤ “ဗုဒ္ဓဘာဏ္ဍာတော်ပြဿနာ ၅-စောင်တွဲကျမ်း” ကို အသင်-သူတော်ကောင်းတို့သည် လေ့လာကြည့်ရှုမှတ်သား ဖတ်ကြားကြခြင်းဖြင့် မိမိတို့၏ ဗုဒ္ဓဘာဏ္ဍာတော်နှင့်စပ်၍ အသိ အလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာ ကြွယ်ဝရေး၊ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့်စပ်၍ အသိအလိမ္မာ

(၁)

အခြေခံနိဒါန်း

ဤဥပဒေကြမ်းဝရေး-ဤအရေး ၂-ပါးကို စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြ၍ အထပ်ထပ်အခါခါ လေ့လာကြည့်ရှု မှတ်သားကြပါရန် မေတ္တာရွှေ့ထား၍ သတိပေးစကား ရေးသားအပ်ပါသည်။ အဖန်ဖန် ဖတ်ကြား ကြည့်ရှုလေ့လာ မှတ်သားနိုင်ကြ ပါစေကုန် သတည်း။

ပုံ-ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ
(တိပိဋကဓရ)

ဓမ္မနာဒတိုက်၊ မင်းကုန်း

မန္တလေးအနောက်ဖက်

စစ်ကိုင်းခရိုင်

၁၉၉၅-ခုပြာသိုလပြည့်ကျော်(၂)ရက်နေ့

မုဒ္ဒတာဏှာ၌ လောကီပြဿနာ

နမော လောကနာထဿ ဝိနိစ္ဆယညူနံ
အတုလဂ္ဂဿ သိရီမတော။

၁—ထောမနာ ပဏာမ

ဝိည နိစ္ဆယနံ ဗုဒ္ဓ၊
မနာပေါ နိစ္ဆယော တဝ။
အဒ္ဓေဇ္ဈော ဇနတုဋ္ဌော စ၊
အဟော အစ္ဆရိယော ဝတ။ ။

နိစ္ဆယနံ = ဤကားကုသိုလ် အကုသိုလ်နှင့် ဤလိပ္ပူအပ်
မပြုအပ်ဟု သတ်မှတ်ဝေဖန် အမှန်ကြည့်ရှု ဆုံးဖြတ်မှုကို။
ဝိည = သူတထူးတို့ထက် အလျင်ဦး၍ ထူးခြားသိမြင် သဗ္ဗညုတ
ဉာဏ်ရှင် ဖြစ်တော် မူသော။ ဗုဒ္ဓ = သုံးလောက ထိပ်တင်

အရှင်မြတ်ဘုရား....။ တဝ = အံ့ဩချီးကျူး၍မကုန် ဂုဏ်ပေါင်း
 စုံလတ် ရှင်တော်မြတ်၏။ နိစ္ဆယော = ဟောကြား မိန့်မှတ်
 ဆုံးဖြတ်တိုင်းသော အဆုံးအဖြတ်ဟူသမျှသည်။ မနာပေါစ = စိတ်
 နှလုံးကိုပွားစေတတ်သဖြင့် မြတ်လည်းမြတ်နိုး အပ်ပါပေသည်
 ဘုရား။ အဒ္ဓေဇ္ဈောစ = တိကျပြတ်သား၍ မှတ်သားလောက်
 အောင် ထိမိလှသဖြင့် နှလုံးနှစ်ခုလည်းမရှိပါဘုရား။ ဇန-
 တုဋ္ဌောစ = ပညာရှိသူ ဗိုလ်လူအထူ သာဓုခန်းထောက် ပီတိ
 ဟန်လျှမ်းတောက်သဖြင့် ဝမ်းမြောက်အားရ နှစ်လည်းနှစ်သက်
 ကြပါသည်ဘုရား။ ဝတ = စင်စစ်။ အဟော အစ္ဆရိယော =
 ကမ္ဘာမြေမိုး ဖြန်းဖြန်းကျိုးမျှ ချီးကျူးကလည်း မင-မလောက်
 လျှံမောက်မကုန် အပုံကြီးသာ ချီးကျူးဖွယ်ရာ ချည်းပါ
 ဘုရား....။

၂-ဗုဒ္ဓ ဟူသည်

“စတုသစ္စဓမ္မံ ဗုဒ္ဓတိတိ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗောဓေတစ ပဇာ
 ယာတိ ဝါ ဗုဒ္ဓေါ-”

ဟူသည်နှင့်အညီ သစ္စာလေးပါးတရားကို ကိုယ်တော်တိုင်လဲသိ
 ဝေနေယျသတ္တဝါတို့ကိုလဲ သိစေတော်မူတတ်သော သဗ္ဗညုတ
 ဉာဏ်ရှင် ဘုရားသခင်သည် ဗုဒ္ဓဖြစ်ပေသည်။ ထိုပါဠိမာဂဓ
 ဗုဒ္ဓကိုပင် မြန်မာတို့က ဘုရား-ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြသည်။ ထိုဗုဒ္ဓ =
 ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၂၅၁၆)
 နှစ်က ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံချုပ်ငြိမ်း ဒုက္ခဇာတ်သိမ်း သွားတော်မူ
 လေပြီ။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါတွင် သက်တော်ထင်ရှား သဗ္ဗ

ညဘုရားသခင်ကား မရှိတော့ပေ၊ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရား
သခင် ဤသို့ပင်မရှိတော့သော်လည်း—

ယော စေ ပူဇေယျ သမ္ပဒ္ဓံ၊
တိဗ္ဗန္တံ လောကနာယကံ။
ဓာတ်ံ သာသပမတ္တမ္ပိ၊
နိဗ္ဗုတဿာပိ ပူဇေယေ။ ။

ဘုရား အပဒါန်ပါဠိတော် ပစ္စုပဋ္ဌာနသညာက ထေရအပဒါန်
လာသည့်အတိုင်း သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားသခင်ကို ပူဇော်
လိုသောသူသည် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးသော ဘုရားသခင်
၏ ဓာတ်တော်ကို ပူဇော်ရန် ညွှန်ပြဟောကြား ထားတော်မူ
သဖြင့် သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားမရှိသည့်နောက် ဓာတ်တော်ကို
ပူဇော်နိုင်ကြသည်၊ ပူလည်းပူဇော်ကြရသည်။

[အကြင်သူသည် လူတို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်သော သက်
တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်လိုငြားအံ့၊ ထိုသူ
သည် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏
မုန့်ညင်းစေ့ ခန့်မျှလည်းဖြစ်သော ဓာတ်တော်ကို ပူဇော်
ရာ၏။ ။ဖော်ပြရာပါ ပါဠိဂါထာ၏ မြန်မာပြန်]

ထိုသို့ပူဇော်ကြရာ၌—

သမေ စိတ္တပုသာဒမ္ပိ၊
သမံ ပုညံ မဟဂ္ဂတံ။
တသ္မာ ထူပံ ကရိတန္တာန၊
ပူဇေဟိ ဇိနဓာဘုယော။

[စိတ်၏ ကြည်ညိုမှုချင်း တူမျှသော် မြတ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော ကောင်းမှုသည် တူမျှ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်၏ ဓာတ်တော်တို့ကို ပုထိုးစေတီ ပြုလုပ်၍ ပူဇော်လော့။ ။ မြန်မာပြန်]

ဟူ၍ ၎င်းပါဠိတော်၌ပင် ဆက်လက်ဟောကြားတော် မူသည့် အတိုင်း စိတ်၊ စေတနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ပသာဒ—တူညီပါလျှင် ကောင်းမှုကုသိုလ် အဖြစ်ချင်း တူညီကြောင်း သိကြ ရသည်။ ဤဒေသနာတော်၌ “သမံ ပုညံ=ကောင်းမှုကုသိုလ်ချင်း တူညီသည်”ဟူ၍ ဟောဆိုသဖြင့် ထိုကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးချင်းလည်း တူညီကြောင်းကို အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်းဖြင့် သိရသည်။

၃-စေတီလဲ ဘုရား

ဖော်ပြရာပါ ဒေသနာတော်၌ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရား သခင်နှင့် ဓာတု စေတီတော်ကို ပူဇော်ကြရာတွင် သဒ္ဓါ= ပသာဒ တူညီက ကောင်းမှုကုသိုလ်ချင်း တူမျှကြောင်း တိုက် ရိုက် ဟောကြားထား၏။ ထို့ကြောင့်ပင် သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားသခင်ကို “ဘုရား” ဟူ၍ သမုတ်ခေါ်ဝေါ်ကြ သကဲ့သို့ စေတီတော်ပျားကိုလည်း “ဘုရား” ဟူ၍ပင် သမုတ်ခေါ်ဝေါ် ကြသည်။ အခေါ်အဝေါ်ချင်း တူသည့်အတိုင်းလည်း အတူ ပြုလုပ် ပူဇော်ကြသည်။ “စေတီယတေ ပုဇိယတေတိ စေတီယံ= မြတ်နိုးကော်ရော် ပူဇော်အပ် ပူဇော်ထိုက်သောကြောင့် စေ တီယံ”-ဟူသောပါဠိမှ ဆင်းသက်၍ မြန်မာ့ဝေါဟာရ၌ စေတီ တော်ဟူ၍ တွင်မည်လေသည်။

၄-စေတီ အပြား

ဘုရားရှင်နှင့် အတူထား၍ ပူဇော်အပ် ပူဇော်ထိုက်သော ထိုစေတီတော်တို့၏ အပြားကို တေရသကနိပါတ် ကာလိဂံ ဗောဓိဇာတ် အဋ္ဌကထာ၌—

ကတိ နု ခေါ ဘန္တေ စေတိယာနီတိ။ တိဏိ အာ
နန္ဒာတိ။ ကတမာနိ ဘန္တေ တိဏိတိ။ သာရီရိကံ
ပရိဘောဂိကံ ဥဒ္ဓိဿကန္တိ။—

ဟူ၍ လာသည့်အတိုင်း စေတီတော် သုံးမျိုး ပြားကြောင်း သိကြရသည်။ ထိုဒေသနာတော်အရ—

(၁) သာရီရိကစေတီ=မြတ်စွာဘုရား၏ သွားတော်၊ စွယ်တော်၊ ညှပ်ရိုးတော်၊ နဖူးသင်းကျစ်တော်၊ ဆံတော်၊ မွှေးညှင်းတော်၊ လက်သည်းတော်၊ ခြေသည်းတော်၊ ဓာတ်တော်— စသော ကိုယ်တော်၌ ဖြစ်ရှိသမျှ သရီရအစိတ်အပိုင်းများ+

(၂) ပရိဘောဂစေတီ=မြတ်စွာဘုရား အသုံးပြုအပ် သမျှ အသုံးအဆောင်၊ ကျောင်းတော်၊ ပလ္လင်တော်၊ သလှန်တော်၊ ဗောဓိပင်၊ ပရိက္ခရာ စသည်များ+

(၃) ဥဒ္ဓိဿကစေတီ=ကိုယ်တော်စား ဖြစ်သော ရုပ်ပွား ဆင်းတုတော်များ+ဤအရာများသည် စေတီမည်၏။

တနည်းသုံးမျိုး။ ။ “ဘဂဝတော ပရိဘုတ္တုပကရဏာနိ နိဒ—
ဟိတော ကတံ စေတိယံ ပရိဘောဂစေတိယံ
နာမ။ ဓာတုယော နိဒဟိတော ကတံ ဓာတုစေတိယံ နာမ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပါဒ်လိခံတပေါတ္ထကံ နိဒဟိတော ကတံ ဓမ္မစေတီယံ နာမ”။ ။ ဟူသော သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ အလိုအားဖြင့်—

(၁) ပရိဘောဂစေတီ=ဆိုခဲ့ပြီးသည့် ဘုရားရှင်၏ အသုံး အဆောင် ပရိဘောဂများကို ထည့်သွင်း ဌာပနာထားသော စေတီ+

(၂) ဓာတုစေတီ=သာရီရိကဓာတ်တော်တို့ကို ထည့်သွင်း ဌာပနာထားသောစေတီ+

(၃) ဓမ္မစေတီ=မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ ဓမ္မစကြာ-စသော ဒေသနာတော် တမျိုးမျိုးကို သော်၎င်း၊ ဓမ္မခန္ဓာအလုံးအစုံကိုသော်၎င်း ရေးသား ထည့်သွင်း ဌာပနာထားသော ကျောက်တော် စေတီ စသည်+ (“စာတ လုံး ဘုရားတဆူ” ဟူသော အဆိုမှာ ဤဓမ္မခန္ဓာ စေတီကို ဆိုလို၏)

တနည်းငါးမျိုး။ ။ ဥပရိပဏ္ဍာသ ပုဏ္ဏောဝါဒသုတ် အဋ္ဌကထာ၊ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာတို့ အလိုအားဖြင့် (၁) ပရိဘောဂစေတီ၊ (၂) ဥဒ္ဓိသကစေတီ၊ (၃) ဓာတုစေတီ၊ (၄) ဓမ္မစေတီ၊ (၅) ပါဒစေတီ—ဟူ၍ ၅-မျိုးပြား၏။ ထိုတွင် ရှေ့ ၄-မျိုးတို့မှာ ဆိုခဲ့ပြီး စေတီတို့နှင့် တူကြပြီ။ (၅) ပါဒစေတီတော်မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော် ရာဖြစ်သည်။

၅-စေတီထိုက်သောအရာ

“စတ္တာရော မေ အာနန္ဒ ဣပါရဟာ၊ ကတမေ စတ္တာရော - တထာ ဂတော အရဟံ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣပါရဟော၊ ပစ္စေက သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣပါရဟော၊ တထာဂတဿ သာဝကော ဣပါရဟော၊ ရာဇာ စက္ကဝတ္တိ ဣပါရဟောတိ”။-

ဟူသော သုတ်မဟာဝါပါဠိ ဣပါရဟပုဂ္ဂလ၌ ဟောတော်မူ အပ်သည့်အတိုင်း-

- (၁) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရား၊
- (၂) ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဘုရားငယ်၊
- (၃) မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက အရိယာ၊
- (၄) စကြာဝတေးမင်း၊

ဤပုဂ္ဂိုလ် ၄-ဦးတို့သည် စေတီထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် ၄-ဦးတို့တွင် (၁) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရား (၂) ပစ္စေကဗုဒ္ဓဘုရားငယ် (၃) မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက အရိယာ-ဤသုံးဦးတို့သည်၎င်း၊ ထိုသုံးဦးတို့၏ ဓာတ်တော်တို့သည်၎င်း၊ ထိုသုံးဦးတို့၏ အသုံးအဆောင် ပရိဘောဂတို့သည်၎င်း လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ အားလုံးအဘက် စေတီထိုက်သောကြောင့် သတ္တဝါအားလုံးပင် ပူဇော်အပ် ပူဇော်ထိုက်၏။

“ပုထုဇနသီလဝတော ပန ပရိနိဗ္ဗုတ ဘိက္ခုနော ဝိယ မဟန္တမ္ပိ သက္ကာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ”။

ဟူသော သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာဖြင့် သီလဝန္တ ပုထုဇန် ရဟန်းအားလည်း ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံတော်မူသော ရဟန္တာ ကဲ့သို့ပင် မြတ်သော ပူဇော်ခြင်းမျိုးဖြင့် ပူဇော်ထိုက်သည်ကို ၎င်း၊

“ပဗ္ဗဇိတပရိဘောဂေါ ဟိ အာဂါရိကာနံ စေတိယ ဌာနိယော”-

ဟူသော သမန္တပါသာဒိက ဝိနည်း အဋ္ဌကထာဖြင့် သီလအကျင့် ချီသော ပုထုဇန်ရဟန်းတို့၏ အသုံးအဆောင် ပရိက္ခရာများ မှာလည်း ရှင်သာမဏေနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် စေတီထိုက်၍ ပူဇော်အပ် ပူဇော်ထိုက်သည်ကို၎င်း သိအပ်၏။

(၄) စကြဝတေးမင်း၏ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ ခန္ဓာကိုယ်မှာမူ လူဝတ်ကြောင်တို့ အတွက်သာ စေတီထိုက်၏၊ ထို့ကြောင့် လူဝတ်ကြောင်တို့သာ ပူဇော်အပ် ပူဇော်ထိုက်၏။

၆-စေတီတော်တို့တည်ရာဌာန

- (၁) နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီး၊ ကေစ္စိသင်္ကန်း၊ သပိတ်တော်၊ တောင်ဝှေးတော်တို့သည် ဝဇီရပြည်၌-
- (၂) သင်းပိုင်တော်သည် ကုလသရပြည်၌-
- (၃) အိပ်ရာခင်းတော်သည် ကပိလပြည်၌-
- (၄) ခါးဗန်းကြီးနှင့် မေကရိုဏ်းတော်သည် ပါဠုလိပုတ် ပြည်၌-
- (၅) ရေသနုပ်တော်သည် စမ္မာပြည်၌-
- (၆) ဥဏ္ဏလုံမွှေးရှင်တော်သည် ကောသလတိုင်း၌-

- (၇) နိသီဒိုင်တော်သည် အဝန္တိတိုင်း၌—
  - (၈) မြေခင်းနှီးတော်သည် ဒေဝတိုင်း၌—
  - (၉) မီးပွတ်တော်သည် မိထိလာပြည်၌—
  - (၁၀) ရေစစ်အဝတ်တော်သည် ဝိဒေဟတိုင်း၌—
  - (၁၁) ပဲခုပ်တော်, အပ်ကျည်တော် တို့သည် ဣန္ဒပတ္တ
ပြည်၌—
  - (၁၂) ထိုမှကြောင်းသော ပရိက္ခရာတို့သည် အပရန္တတိုင်း
ဇနပုဒ်၌—
  - (၁၃) တောထွက်စဉ်က ဝတ်ခဲ့သော ဝတ်လဲတော်သည်
ဗြဟ္မာပြည်၌—
  - (၁၄) ဆံတော်သည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌—
- တည်ရှိကြကြောင်း ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော် ၂၉-ဓာတုဘာဇနိယ
ကထာ၌ လာရှိသည်။

၇-ပါဒ စေတီတည်ရာ

(၁) ပါဒစေတီ မည်သော ခြေတော်ရာတို့သည် သီဟိုဠ်
ကျွန်း သုမနတောင်ထိပ် (သို့မဟုတ်-ရာမာတောင်ထိပ်) သုမန
နတ်မင်း၏ နေရာ၌ သုမနနတ်မင်း တောင်းပန် သဖြင့်
ကျောက်သားပေါ်တွင် ချထားတော်မူသော ပဲဖက်ခြေတော်
ရာတဆု+

(၂) မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏား ဇနီးမောင်နှံတို့ မြင်လောက်ရာ လမ်း
မြေပေါ်တွင် ချထားတော်မူသော ခြေတော်ရာ ပါဒစေတီ
တဆု+

(၃) ဘုရားဟုတ်-မဟုတ် မှန်-မမှန် စုံစမ်းရန်လာနေကြသော (ဗာဝရီဆရာကြီး၏ တပည့်ကြီးများ ဖြစ်ကြသည့်) အဇိတ-စသော ရသေ့ဂိုဏ်းဆရာကြီး (၁၆) ဦးတို့ကိုမြင်တော်မူ၍ ထိုသူတို့ သိရှိနိုင်ရန် စေတနာ ကျောင်းတိုက်တော်အတွင်း ဂန္ဓကုဋ်တိုက်အနီး၌ ချထားအပ်သော ခြေတော်ရာ ပါဒစေတီတဆူ+

(၄) စက်တော်ရာ သမိုင်း အဆိုအရ သုနာပရန္တတိုင်း (သို့မဟုတ်-မကွေးတိုင်း) မင်းဘူးမြို့ အနောက်တောင် ၃၅-မိုင်ခန့် အကွာ မန်းစက်တော် တောင်ခြေရင်းရှိ နမ္မဒါမြစ် (မင်းချောင်း) ရေဝပ်အနီး ကျောက်သားပေါ်တွင် နမ္မဒါနဂါမင်း တောင်းပန်သဖြင့် ချထားတော်မူသော ခြေတော်ရာ ပါဒစေတီတဆူ+ (၎င်းကို အောက်စက်တော်ရာဟု ခေါ်သည်)

(၅) ၎င်းမြစ် အရှေ့ဘက်ကမ်း တောင်ထိပ်တွင် သစ္စဗန္ဓရသေ့တောင်းပန်သဖြင့် ကျောက်သားပေါ်၌ ချထားတော်မူသော ခြေတော်ရာ ပါဒစေတီတဆူ+ (၎င်းကို အထက်စက်တော်ရာဟု ခေါ်သည်)

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ချထားတော်မူခဲ့သော ခြေတော်ရာ ပါဒစေတီတော်တို့ကား ဖော်ပြရာပါ ၅-ဆူတို့ဖြစ်သည်။ ထို ၅-ဆူတို့တွင် (၂) (၃) အမှတ်ပြု ပါဒစေတီတော်တို့မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်အတိုင်း သက်ဆိုင်ရာ(မာဂဏ္ဍိပဏ္ဍား ဇနီးဒမာင်နံ၊ ဗာဝရီ၏ တပည့်ကြီး ၁၆-ဦး)တို့ မြင်ပြီးကြသော အခါ ကွယ်ပျောက်သွားကြသည် ကျန်သော ပါဒစေတီတော်

တို့မှာ ယခုတိုင် တည်ရှိနေကြသည်။ အခြားဌာနများစွာတို့၌
ခြေတော်ရာ ပါဒစေတီတော်ပွားတို့မှာမူ များပြားလှ၏။ တတ်
နိုင်၍ သဒ္ဒါတရားရှိသူတိုင်းက ကျောက်သားစသည်တို့၌ ထွင်းထု
ကိုးကွယ် ပူဇော်ကြသည်။

ဂ-ဇမ္ဗူမ္ဘာဒွေး+ရာမာဒေး

ပါဒစေတီတော်နှင့်စပ်၍ “ဇမ္ဗူမ္ဘာဒွေး+ယာမာဒေး” ဟူ၍
ရှေးလူတို့ဆိုထုံးပြုခဲ့ကြသည်။ (ဇမ္ဗူ) ဆိုသည်မှာ ဇမ္ဗူဒိပ်ဖြစ်
သော မြန်မာပြည်ကို ရည်၍၊ (ဒွေး)ဆိုသည်မှာ ခြေတော်ရာ
၂-ဆူကို ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ “ဇမ္ဗူမ္ဘာဒွေး = ဇမ္ဗူဒိပ်ဖြစ်သော
မြန်မာပြည်၌ ခြေတော်ရာနှစ်ဆူ” ဟုဆိုလို၏။ (ရာမာ) ဆိုသည်မှာ
သုမနနတ်မင်းနေသော ရာမာတောင်ထိပ်ကို ဆိုလို၍၊ (ဒေး) ဆို
သည်မှာ ခြေတော်ရာတဆူကို ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ “ရာမာဒေး=
ရာမာတောင်ထိပ်၌ ခြေတော်ရာတဆူ” ဟုလို။

၉-သမိုင်းတို့အဆို

ရှေ့တိုက်သမိုင်းတွင် “ကကုသန်ဘုရားရှင်၏ တောင်ဝှေးတော်၊
ကောဏာဂုံဘုရားရှင်၏ ရေစစ်တော်၊ ကဿပ ဘုရားရှင်၏
ရေသနပ်တော်-တို့ကို ရှေ့တိုက်စေတီတော်၌ ဌာပနာသည်” ဟု
ဖော်ပြပါရှိသည်။

ကျောင်းတော်ရာ စေတီတော်သမိုင်း-စသည်တို့၌ “မြတ်စွာ
ဘုရားဝါတော် (၂၀) ရတော်မူစဉ်ကပင် မင်းဘူးမြို့ လယ်ကိုင်း
ကျောင်းတော်ရာသို့ ကြွလာတော်မူ၍ စန္ဒကူး ကျောင်းတော်

ကြီးကို အလှူခံတော်မူပြီးလျှင်သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုကျောင်းတော်ရာကို စေတီတည်ထားသောကြောင့် (ကျောင်းတော်ရာစေတီ) ခေါ်တွင်ကြောင်း”ကို၎င်း—

မင်းဘူးမြို့အရှေ့တောင် ရောဝတီမြစ်ကမ်းအနီးရှိ ကေလာသတောင်၌ တဲကျောင်းမဏ္ဍပ်အတွင်း သိကြားမင်းလှဒါန်းသော မြသလွန်ပေါ်တွင် ဘုရားရှင် ကိန်းစက်တော်မူသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ထိုတောင်ကို စက်ကိန်းတဲတောင် (ယခု စက္ကတဲတောင်) ခေါ်ကြကြောင်းကို၎င်း—

တဲကျောင်းမဏ္ဍပ်ကို ထိုစက္ကတဲတောင်၌ ဌာပနာပြီးစေတီတည်ထားသောကြောင့် ထိုစေတီတော်ကို “စက္ကတဲစေတီ” ခေါ်တွင် နေကြောင်းကို၎င်း—

သိကြားမင်းလှဒါန်းသော မြသလွန်ကို မကွေးမြို့ မြစ်ဆိပ်အနီး ဌာပနာသွင်း၍ စေတီတည်ထားသောကြောင့် ထိုစေတီတော်ကို “မြသလွန်” စေတီခေါ်တွင်ကြောင်းကို၎င်း ရေးသားဖော်ပြထားကြသည်။ ပရိဘောဂစေတီ တည်ရာဌာန တစိတ်တဒေသတို့ပေတည်း။

၁၀-အကျိုးကြီးမြတ်သည်

“မင်းမြတ်... မြတ်စွာဘုရားသည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူလေပြီ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ပူဇော်သက္ကာရကို သာယာတော်မမူ၊ မသာယာသည်သာ ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ဓာတ်တော် ရတနာတို့ကို နတ်၊ လူတို့သည် တည်ရာ မှီရာပြုလျက် မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်တော်ရတနာကို အာရုံပြုသဖြင့် ကောင်းသောအကျင့်ကို

မိဝဲကုန်သည်ဖြစ်၍ လူ့၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန်-သုံးတန်သော ချမ်းသာ စည်းစိမ်တို့ကို ရရှိကုန်၏” ဟူ၍၎င်း-

“လူနတ်တို့သည် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ-တည်းဟူသော မီးသုံးမျိုးတို့၏ ပူလောင်အိုက်စပ်ခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်ခံရကုန်၏။ ယပ်ဝန်း ယပ်တောင်တို့သည် လေဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့ ထို့အတူသာလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဓာတ်တော်တို့သည်၎င်း၊ ဉာဏ်တော်ရတနာတို့သည်၎င်း လူ့၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန်-သုံးတန်သော ပြည့်စုံခြင်းတို့ကို ရခြင်းငှာ အကြောင်း အထောက်အပံ့သည် ဖြစ်၏။ လူနတ်တို့သည် အပူဖြင့်ပူလောင် ကုန်သည်။ အအိုက်ဖြင့် နှိပ်စက်ခံရကုန်သည်ဖြစ်၍ ယပ်ဝန်းဖြင့် ၎င်း၊ ယပ်တောင်ဖြင့်၎င်း လေကိုဖြစ်စေ၍ အပူကို ငြိမ်းအေးစေ ကုန်သကဲ့သို့ အအိုက် ကို ပြေပျောက်စေကုန်သကဲ့သို့ ထို့အတူ သာလျှင် လူနတ်တို့သည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူပြီးသော မြတ်စွာ ဘုရား၏ ဓာတ်တော်ကို၎င်း၊ ဉာဏ်တော်ရတနာကို၎င်းပူဇော်၍ ကုသိုလ်ကိုဖြစ်စေလျက် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ-တည်းဟူသော မီးသုံးမျိုးတို့၏ ပူလောင်အိုက်စပ်ခြင်းကို ငြိမ်းစေကုန်၏။ ဧဝေ ကုန်၏” ဟူ၍၎င်း - မိလိန္ဒပဉ္စာ ဣဒ္ဓိဗလဝဂ် ကတာဓိကာရ သဖလပဉ္စာတွင် သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံ ကြသွားတော် မူပြီးနောက် ဓာတ်တော်ကို ပူဇော်ရခြင်းဖြင့် ရနိုင်သောအကျိုးထူးကို ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ဟော ကြားတော်မူထားသည်။

ဤမိလိန္ဒပဉ္စာ ပါဠိတော်တွင် ဟောတော်မူသည့် အတိုင်း စေတီတော်ကို တည်ထားကိုးကွယ် ပူဇော်သမှု ပြုသတိမှာ

အကျိုးထူးကို ရနိုင်ကြသည်။ လူ့ပြည် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရခြင်း၊ လူနတ်တို့၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ခံစားရခြင်း—တည်းဟူသော လောကီဘဝသမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိ အကျိုးမျိုးသာမက မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်—အထိ ဥပနိဿယအဆင့်ဆင့်ဖြင့် ရနိုင်ရောက်နိုင်သော အကျိုးထူးကိုပါ ခံစားနိုင်ကြသည်။

၁၁—အကျိုးထူးကို ဤသို့ဘူးကြပြီ

မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်အထိ အဆင့်ဆင့် တက်လှမ်းသွားကြရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ထေရ်အပဒါန်ပါဠိတော်လာ သာဓကများဖြင့် ထင်ရှားစေရန် ဤနေရာ၌ ဖော်ပြပေးအံ့—

(၁) လွန်ခဲ့သော တရာတဆယ် ရှစ်ကမ္ဘာ ထက်က ပွင့်တော်မူသော အတ္ထဒဿီ ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်၌ သောဘဏ်ပြည်သား ကေုဒါန မထေရ်၏ အလောင်းသည် စေတီတည်ထား၍ ကိုးကွယ်ပူဇော်ခဲ့သော ကောင်းမှုကြောင့် အပါယ်လေးပါး မလားမရောက်ရပဲ ဤဘုရားရှင် သာသနာခေတ်တွင် သာဝတ္ထိပြည်၌ သူဌေးသားဖြစ်လာ၍ သာသနာတော်သို့ ဝင်ရောက်ကာ ရဟန်းပြုပြီး ရဟန်းတရားကို ပွားများအားထုတ်ရာ (ကေုဒါန) မထေရ်အမည်ဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်။ (စေတီတည်ထားရခြင်းအကျိုး)

(၂) ကကုသန်ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်၌ ခေမဝတီပြည် သားတဦးသည် ဘုရားခတ်တော်ကို စေတီတည်ထား ကိုးကွယ်ပူဇော်ခဲ့သော ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို အရင်းပြု၍ ဤဘုရား

သာသနာတော်တွင် ကပိလဝတ်ပြည်၌ သာကီဝင် မင်းသား ဖြစ်လာပြီးလျှင် ရဟန်းပြု၍ ရဟန်းတရားကို ပွားများအားထုတ် ရာ (ကိမိလ) မထေရ်အမည်ဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ လေသည်။ (ဓာတ်တော်ပူဇော်ခြင်းအကျိုး)

(၃) လွန်ခဲ့သော ကိုးဆယ်နှစ်ကမ္ဘာထက်က ပွင့်တော်မူ သော တိဿ ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်၌ ခေမပြည်သား တဦးသည် ဘုရားခြေတော်ရာအတု ထုလုပ်ကိုးကွယ် ပူဇော် ခဲ့သော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို အရင်းပြု၍ ဤဘုရားရှင်သာသနာ တော်တွင် သာဝတ္ထိပြည်၌ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ အမျိုးသား (ပုဏ္ဏားသူဌေး အမျိုးသား) ဖြစ်လာပြီးလျှင် ရဟန်းပြု၍ ရဟန်းတရားကို ပွားများအားထုတ်ရာ (ပဒသညက) မထေရ် အမည်ဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့လေသည်။ (ခြေတော်ရာ= ပါဒစေတီပူဇော်ရကျိုး)

(၄) တိဿဘုရားရှင် လက်ထက်တော်ကပင် ခေမပြည်သား တဦးသည် ဗေဓိပင်ကို စိုက်ပျိုးကိုးကွယ် ပူဇော်ခဲ့သော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို အရင်းပြု၍ ဤဘုရားရှင် သာသနာတော် တွင် သာဝတ္ထိပြည်၌ သူကြွယ်သားဖြစ်လာပြီးလျှင် ရဟန်းပြု၍ ရဟန်းတရား ပွားများအားထုတ်ရာ (အသနဗေဓိ) မထေရ် အမည်ဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်လာသည်။ (ပရိဘောဂ စေတီပူဇော် ရကျိုး)

(၅) လွန်ခဲ့သော ကမ္ဘာတသိန်းထက်က ပွင့်တော်မူသော ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌ ဟံသာဝတီပြည်သား တဦး

သည် ပျက်စီးနေသော စေတီတဆူကို အခြားသူတို့ အားလည်း နှိုင်းဆော်ကာ ပြင်ဆင်ကိုးကွယ် ပူဇော်ခဲ့သော ကောင်းမှုကုသိုလ် ကို အရင်းပြု၍ ဤယခုဘုရားသာသနာတော်တွင် သာဝတ္ထိ ပြည်၌ သူဌေးသားဖြစ်လာပြီး ရဟန်းပြု၍ ရဟန်းတရား ပွား များ အားထုတ်ရာ (ပဘကံရ) မထေရ်အမည်ဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်လာ၏။ (စေတီပျက်ကိုပြုပြင်ပူဇော်ရကျိုး)

(၆) လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းထက်က ပွင့်တော်မူ သော တဏှက်ရာဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌ ဟံသာဝတီ ပြည် သား တဦးသည် သဲပုံစေတီတည်ထားကိုးကွယ်ပူဇော်ခဲ့ဘူးသော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကိုအရင်းပြု၍ ဤယခု ဘုရားသာသနာတော် တွင် ကောသမ္မိပြည်၌ ယောသကသူဌေးသားဖြစ်လာပြီး သာ သနာသို့ ဝင်၍ ရဟန်းတရားပွားများအားထုတ်ရာ (ဝါဠုက) မထေရ်အမည်ဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်လာ၏။ (သဲပုံစေတီပူဇော်ရကျိုး)

(၇) လွန်ခဲ့သော သုံးဆယ့်တစ်ကမ္ဘာထက်က ပွင့်တော်မူ သော ဝေဿဘုရားရှင်လက်ထက်၌ အနောမပြည်သား တဦး သည် ဘုရားကိုယ်တော်စား ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်ကို ကိုးကွယ် ပူဇော်ခဲ့ဘူးသော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို အရင်းပြု၍ ဤယခု ဘုရား သာသနာတော်တွင် သာဝတ္ထိပြည်သားတဦး ဖြစ်လာပြီး သာ သနာသို့ဝင်၍ ရဟန်းတရား ပွားများအားထုတ်ရာ (ပတ္တိမာ) မထေရ်အမည်ဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်လာ၏။ (ရုပ်ပွားတော်ပူဇော် ရကျိုး)

(၈) လွန်ခဲ့သော ကိုးဆယ့်နှစ်ကမ္ဘာ ထက်က ပွင့်တော်မူ သော ဖုဿဘုရားရှင် လက်ထက်တော်၌ ကာသိပြည်သားတဦး

သည် ပိဋကတ်တော်များကို ရေးသား ကိုးကွယ်ခဲ့ ဘူးသော
ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို အရင်းပြု၍ ဤယခုဘုရားရှင် သာသနာ
တော်တွင် (ဂန္ထနိယ) မထေရ်အမည်ဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်လာ၏။
(ဓမ္မစေတီပူဇော်ရကျိုး)

ဤသည်လျှင် စေတီတော်တည်ထားကိုးကွယ်ပူဇော်ခြင်း၏
အကျိုးပြုသာဓကတို့ပေတည်း။

၁၂-ချမ်းသာလိ၍ လူကြသည်

စား၊ ဝတ်၊ နေရေးအတွက် ချမ်းသာလိ၍ လူတို့ အလုပ်
လုပ်ကြရသည်-မိမိတို့လုပ်ကိုင်၍ရသော ပစ္စည်းဥစ္စာကို လှူဒါန်း
ကြသည် ဆိုသည်မှာလည်း ချမ်းသာလိ၍ပင် လှူဒါန်းကြသည်။
အသိဉာဏ် ကြွယ်ဝသော လူတို့သည် စား၊ ဝတ်၊ နေရေးအတွက်
လုံလောက်၍ပို လျှံလာသောမိမိတို့ပစ္စည်းဥစ္စာများကိုမိမိ သူတ
ပါး နှစ်ဦးသား ချမ်းသာရန်အတွက် တိုင်းတာနှိုင်းချိန်ကာလကြ
တန်းကြသည်။ တိုင်းတာလှူဒါန်းခြင်းကြောင့် လှူသူမှာဆင်းရဲသည်
ဟူ၍မရှိပေ။ လူလိုသည့် ဆန္ဒအတိုင်းအလှအထမြောက်သွားခြင်း
ကြောင့် လူရသူတွင် ပို၍ပင် ဝမ်းသာရွှင်လန်း ချမ်းသာ
သွားသည်။ မမြင်ရသေးသော တမလှူန်ကျိုးသာမက အလှ
ရှင်မှာ မျက်မှောက်ထင်ထင် ခံစားရသော ကောင်းကျိုးတို့လည်း
ထင်ရှားရှိသည်။ ဤအကြောင်းကို ဖော်ပြလတ္တံ့သော သီဟ
သေနာပတိသုတ်ဖြင့် ယုံကြည်သိမှတ်နိုင်သည်။

အခါတပါး မြတ်စွာဘုရားရှင် ဝေသာလီပြည် မဟာ ဝုန်
တော စရပ်တန်ဆောင်း (ကုဋ္ဌာဂါရကျောင်း) ၌ သီတင်းသုံး

နေတော်မူစဉ် သီဟစစ်သူကြီးသည် ဘုရားရှင်ထံတော်သို့ ချဉ်းကပ်၍ “ဘုန်တော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...ရှင်တော်ဘုရားသည် မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်ခံစံရသော ဒါန၏ အကျိုးကို ဟောတော်မူနိုင်ပါသလော” ဟု မေးလျှောက်လေသည်။ ထိုအခါ ဘုရားရှင်က—

- (၁) ပေးလှူသောအလှူရှင်ကို လူတို့က ချစ်ကြည်မြတ်နိုးကြသည်။ ဤသည်လည်း ဒါန၏ မျက်မှောက်ထင်ထင်တွေ့မြင်ခံစံရသော အကျိုးတပါးဖြစ်သည်။
- (၂) အလှူရှင်ကို သူတော်ကောင်းတို့က ချဉ်းကပ်ဆက်ဆံကြသည်။ ဤသည်လည်း ဒါန၏ မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်ခံစံရသော အကျိုးတပါး ဖြစ်သည်။
- (၃) အလှူရှင်၏ ကောင်းသောဂုဏ်ကျေးဇူး သတင်းလည်း ပျံ့နှံ့သည်။ ဤသည်လည်း ဒါန၏ မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်ခံစံရသော အကျိုးတပါး ဖြစ်သည်။
- (၄) ဒါနရှင်မှာ ပရိသတ် ၄—ပါးအလယ်၌ ရဲရင့်သည်။ မျက်နှာကြည်သာ ရှင်လန်းသည်။ ဤသည်လည်း ဒါန၏ မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်ခံစံ ရသော အကျိုးတပါးဖြစ်သည်။
- (၅) အလှူရှင်သည် သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ နတ်ရွာ သုဂတိသို့ ဘဝပဋိသန္ဓေ လားရောက်ရ လေသည်။

ဤသည်ကမူ တမလွန်ဘဝ၌ ဖြစ်သည့် ဒါန၏ အကျိုးတပါးဖြစ်သည်-

ဟူ၍ ပဉ္စဂုံတ္တရပါဠိတော် သီဟသေနာပတိသုတ်၌ ဖြေဆို ဟောကြားတော်မူသည်။ ဤဒေသနာတော်တွင် အလှူရှင်၌ မျက်မှောက်ဘဝအကျိုး (၄)ပါးနှင့် တမလွန်ဘဝအကျိုး (၁)ပါးပေါင်း အကျိုး (၅) ပါး ဟောထားတော်မူသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။

သီဟစစ်သူကြီးက မျက်မှောက်ဘဝ အကျိုးကိုသာ မေးလျှောက်အပ်သော်လည်း ဘုရားရှင်က ဒါန၏ အကျိုး ကုန်စင်အောင် တမလွန်ဘဝအကျိုးကိုပါ ဟောကြားတော် မူသည်။ မေးလျှောက်သူ သီဟစစ်သူကြီးက “မျက်မှောက်ဘဝ အကျိုး (၄) ပါးကို ကိုယ်တွေ့သိပြီး ခံစံရပြီးဖြစ်၍ တမလွန်ဘဝအကျိုးကိုကား ဘုရားရှင်ကို ယုံကြည်သဖြင့် သိမှတ်ရပါကြောင်း” ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေသည်။

ဤဒေသနာတော်နှင့်တကွ ဒါနနှင့်စပ်သွယ်သမျှ ဒေသနာတော်အချပ်ရပ်တို့၌ ပေးလှူခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ဒါန၏ အကျိုး အာနိသင်တိုင်းမှာ ဆင်းရဲကျိုးကိုမဟော၊ ချမ်းသာကျိုးကိုသာ ဟောတော်မူပြီးလျှင် “ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ” ဟူ၍သာ ဒါနကို ပြုကြဆို တိုက်တွန်းတော် မူသည်။ သဘာဝကျကျ စဉ်းစားဆင်ခြင်တတ်သော ပညာရှိသူတိုင်း ပေးလှူရန်နားလည်ကြ၍ ပိုသို့သော မိမိတို့ပစ္စည်းကို အနှံ့သင့်တိုင်း ပေးကြလှူကြသည်။ ဘုရားဟော ဒေသနာတော်ကို သိကြသည့် ဗုဒ္ဓ

ဘာသာဝင်တို့ကို မဆိုထားဘိ အခြားဘာသာဝင်တို့သည်ပင် မျက်မှောက်အကျိုးကို သိနားလည်ကြ၍ ပေးကြ လှူကြသည်။

၁၃--ဘုရားဘဏ္ဍာတော်

ပေးလှူကြသည်နှင့်စပ်၍ ပေးသူကပေး၍ ပေးသည့်အတိုင်း လက်ခံသူကလက်ခံလျှင် ထိုအလှူဝတ္ထုပစ္စည်းသည် လက်ခံယူသူ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်း ဖြစ်သွားသည်။ အလှူရှင်က စွန့်လွှတ်လိုက်ပြီးဖြစ်၍ အလှူရှင်၏ ပစ္စည်း မဟုတ်တော့ပေ။ သူတောင်းစားအား ပေးလိုက်လျှင် သူတောင်းစား၏ ပစ္စည်း ဖြစ်သွားသည်။ သံဃာအား လှူလိုက်လျှင် သံဃာ၏ ပစ္စည်း (သံဃာ့ပစ္စည်း) ဖြစ်သွားသည်။ တရားတော်အား လှူလိုက်လျှင် တရားတော်၏ ပစ္စည်း ဖြစ်သွားသည်။ ထိုအတူ ဘုရားရှင် အား လှူလိုက်လျှင် “ဘုရားဘဏ္ဍာတော်” ဖြစ်သွားသည်။

ဥပဂိုပဏ္ဍာသံပါဠိတော် ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်၌ ပုဂ္ဂလိက အလှူ (၁၄) မျိုး၊ သံဃိကအလှူ (၇) မျိုးတို့ကို မြတ်စွာ ဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ရာ ပုဂ္ဂလိကအလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ—

“ဘုရားမြတ်စွာ၊ ပစ္စေကာနှင့်၊ အရိယာရှစ်ဝ၊ ဇျောန် ရဗာဟိ၊ နှစ်လီပုထုဇန်၊ တိရစ္ဆာန်၊ လှူခံတကျိပ်လေး” — ဟူသောဆောင်ပုဒ်အတိုင်း—

- (၁) မြတ်စွာဘုရား၊
- (၂) ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊
- (၃-၁၀) အရိယာရှစ်ပါး၊

- (၁၁) သာသနာပြင်ပ စျာန်ရပုဂ္ဂိုလ်၊
- (၁၂) သာသနာပြင်ပ သီလဝန္တပုထုဇန်၊
- (၁၃) ဒုဿီလပုထုဇန်၊
- (၁၄) တိရစ္ဆာန်-

ဟူ၍ တကျိပ်လေးဦး ရှိသည်။ ။ သံဃိကအလှူကို ခံသည့် သံဃာမှလည်း-

- (၁) ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်း ယောက်ျား သံဃာ၊ ရဟန်း မိန်းမ သံဃာရှိသမျှ အားလုံး၊
- (၂) ဘုရားရှင်မပါပဲ ရဟန်းယောက်ျားသံဃာ၊ ရဟန်း မိန်းမ သံဃာရှိသမျှ အားလုံး၊
- (၃) ရဟန်းယောက်ျားသက်သက် သံဃာအားလုံး၊
- (၄) ရဟန်းမိန်းမသက်သက် သံဃာအားလုံး၊
- (၅) မိမိတတ်နိုင် သလောက် သံဃာ ၂-ဖက်အား လျှောက်ထား တောင်းဆို၍ ထိုသံဃာ ၂-ဖက်မှ အလှည့်ကျညွှန်း၍ ရအပ်သော ဥဘတောဥဒ္ဒိဿ သံဃာ၊
- (၆) မိမိတတ်နိုင်သလောက် ၄-ပါး ၅-ပါး စသည် ရဟန်း ယောက်ျား သံဃာတဖက်အား လျှောက် ထားတောင်းဆို၍ ထိုသံဃာမှ အလှည့်ကျညွှန်း၍ ရအပ်သော ဘိက္ခုဏေတော ဥဒ္ဒိဿသံဃာ၊
- (၇) အလှူရှင် မိမိတတ်နိုင်သလောက် ရဟန်းမိန်းမသံဃာ တဖက်အား လျှောက်ထားတောင်းဆို၍ ထိုသံဃာ

မှ အလှည့်ကျညွှန်း၍ ရအပ်သော ဘိက္ခုနီဧကတော
ဥဒ္ဓိဿသံဃာ—

ဟူ၍ သံဃာအလှ ခုနစ်မျိုးရှိသည်။

ထိုအလှခံပုဂ္ဂိုလ်တကျိပ်လေး၊ အလှခံသံဃာခုနစ်မျိုးတို့ကွင်
အလှရှင်တို့သည် မိမိတို့နှစ်သက်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သံဃာအား အလှခံ
သလို ပေးကမ်းလှူဒါန်းကြသည်။ ထိုသို့ပေးကမ်းလှူဒါန်းကြရာတွင်
ဤနေရာတွင် (ဒကာအေး၊ ဒကာမတို့) လျှောက်ထားချက်ကို
ဖြေကြားရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂလိကအလှခံ တကျိပ်လေး
တွင် (၁) နံပါတ် ပဌမအမြတ်ဆုံး အလှခံဖြစ်သောဘုရားရှင်၊
ထိုဘုရားရှင်အား လှူအပ်သော ဘဏ္ဍာတော်ကိုသာ အဓိက
ထား၍ ဖော်ပြရပေလိမ့်မည်။

အစမထင် အတိတ်သံသရာတခွင်ကပင် ဘုရားရှင်တို့ပွင့်တော်
မူခဲ့ကြသည်။ ထိုထိုဘုရားရှင်တို့ ပွင့်တော်မူလာ၍ ဘုရားရှင်တို့
ရှိလာပြီး—ဆိုကတည်းက ဘုရားရှင်တို့အား ဒကာ၊ ဒကာမတို့က
မိမိတို့တတ်နိုင်သလို လှူဒါန်းခဲ့ကြသည်။ ထိုအခါကပင် ဘုရား
ဘဏ္ဍာတော်များလည်း ရှိလာရသည်။ ထိုဘုရားရှင်တို့နှင့် တဆက်
တည်း လူတို့ကောင်းမှု ပြုရစ်ကြရန် စေတီတော်တို့ ရှိကြရပြန်
ပြီးလျှင် ထိုဘုရားပုထိုး စေတီတော်တို့၏ ဘဏ္ဍာတော်များ
လည်း ရှိကြရပြန်သည်။

၁၄- ဘဏ္ဍာတော်ထိန်းလိုလာ

လူတို့လောက၌ ပစ္စည်းဥစ္စာ ဘဏ္ဍာများရှိလာပြီး—ဆိုလျှင်
“အာရက္ခသမ္ပဒါ” အရ စောင့်ရှောက်ရန် တာဝန်ရှိလာသည့်

အလျောက် ထိုတာဝန် ကျေနပ်ပြည့်စုံဘို့ရန် တတ်နိုင်သလို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြရသည်။ ကိုယ်ပစ္စည်း၊ ကိုယ်ဥစ္စာ၊ ကိုယ် ဘဏ္ဍာကိုကိုယ်တိုင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြသည်လည်း ရှိ၏။ မင်းစိုးရာဇာသုဋ္ဌေးသုကြယ်တို့၏ ပစ္စည်း၊ ဥစ္စာ၊ ဘဏ္ဍာ များကိုကား အစောင့်အရှောက် ခန့်ထား ပေးရသည်လည်း ရှိ၏။ မင်းစိုးရာဇာ သုဋ္ဌေးသုကြယ်တို့၏ ပစ္စည်း၊ ဥစ္စာ၊ ဘဏ္ဍာ များကို အစောင့်အရှောက်ခန့်ထားပေးကြရသကဲ့သို့ ဘုရားရှင် တို့၏ ပစ္စည်း၊ ဥစ္စာ၊ ဘဏ္ဍာတော်များကိုလည်း သင့်လျော် သူတို့က ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ပေးဘို့ရန် လိုအပ်သည်သာ ဖြစ်၏။

၁၅-ကိုးဆယ်တစ်ကမ္ဘာထက်က ဖြစ်ရပ်

ဤတွင် ရှေးဘုရားရှင်တို့ လက်ထက်တော်က ဘုရားရှင်၏ ဘဏ္ဍာတော်များ မပျက်စီး မပျောက်ချအောင် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခဲ့ရဘူးသည်ကို အလျဉ်းသင့်၍ ဖော်ပြပေအံ့—

လွန်ခဲ့သောကိုးဆယ်တစ်ကမ္ဘာထက်က ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူသည်၊ ပွင့်တော်မူသင့်သည့် အခါကာလကို ကြည့်ရှု ပွင့်တော်မူကြမြဲဖြစ်၍ ထိုသို့ဘုရားပွင့်ချိန်တွင် ကောင်းမှုကုသိုလ် ပြုရန် လူတို့အတွက် အခွင့်ကောင်း အခါကောင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ကံကောင်း၍ ဤလူ့ပြည်၌ လူ-လာဖြစ်နေကြရ သူတို့အထဲတွင် သူကြယ်သား သေန (နှင့်) အပရာဇိတတို့ ညီနောင်နှစ်ဦးတို့လည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ သူတို့နှစ်ဦးမှာ ဗန္ဓုမတီပြည်၌ မွေးဖွားကြသည့် ဗန္ဓုမတီပြည်သားများ ဖြစ်ကြ

သည်။ ကံကောင်းပြီဆိုလျှင် အဖက်ဖက်က အဆင်ပြေမြဲဖြစ်သည်။ အတိုင်း သူတို့ညီနောင် နှစ်ဦးမှလည်း ကံကောင်းကြသဖြင့် ပစ္စည်းဥစ္စာ ရတနာတွေ သုံး၍ မကုန်နိုင်လောက်အောင် ပေါများကြယ်ဝသော အမျိုး၌ ဖြစ်လာကြသည်။

သူတို့နှစ်ဦး လူဖြစ်လာရသော ဗန္ဓုမတီပြည်မှာ ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရား အလောင်း ဖွားမြင်ရာ ပြည်လည်း ဖြစ်သည်။ တနေ့သ၌ ခမည်းတော် ဗန္ဓုမ မင်းကြီးအား ချီးမြှောက်တော်မူရန် ဗန္ဓုမတီ မင်းနေပြည်သို့ ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား ကြွတော်မူလာသည်။ ပြည်သူပြည်သားတို့သည် မြတ်စွာဘုရား ကြွရောက်တော်မူလာရာ၌ သောင်းသောင်းဖြဖြ တက်တက်ကြွကြွ သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွားကြကာ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသော တရားတော်ကို နာကြ ကြားကြသည်။ သူ့သင့်သူထိုက်သော ပန်း နံ့သာနှင့် ဝတ္ထုပစ္စည်း လှူဒါန်းဖွယ်တို့ကို သူထက်ပါ လှူကြ တန်းကြသည်။ ထိုသူတို့အထဲတွင် နောင်တော် ဖြစ်သော သေနသုကြွယ်လည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။

ဘုရားရှင် ဟောတော်မူသော တရားတော်ကို နာကြားချသော သေနသုကြွယ်သည် ဘုရားသာသနာ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်မှု ပြင်းပြလာသောကြောင့် တရားပွဲအပြီးတွင် ဘုရားအထံတော်သို့ ချဉ်းကပ်လျက် ရဟန်းအဖြစ်ကို ရလိုပါကြောင်း တောင်းပန် လျှောက်ထားလေတော့သည်။ ဘုရားရှင်က သေနသုကြွယ်အား ဆွေမျိုးသားချင်း ရှိလျှင် ပန်ကြား ထိုက်သည့် အလျောက် ပန်ကြားလေဦး—ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့် အိမ်သို့

ပြန်၍ ညီငယ် အပရာဇိတအား ရဟန်းပြုတော့မည့်အကြောင်း ပန်ကြားပြောဆိုလေသည်။

ညီတော်အပရာဇိတ-က နောင်တော်အား ရဟန်းမပြုဘို့ အကြောင်း တောင်းပန်ငိုယို၍ တားမြစ်သော်လည်း မရ၊ ရှိသမျှ ပစ္စည်းဥစ္စာ ရတနာအလုံးစုံကို ညီတော်အား ပေးခဲ့ပြီး ဘုရားရှင် ထံသို့ ပြန်၍ ရဟန်းပြုလေ၏။ စေတနာ၊ သဒ္ဓါထက်သန်၍ ပါရမီပြည့်ဝသူ ဖြစ်သည့်အတိုင်း သေနမထေရ်သည် ရဟန်းတရား ပွားများကြိုးကုတ် အားထုတ်လေရာ မကြာမြင့်မီအတွင်း အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏။

အပရာဇိတ သူကြွယ်လည်း နောင်တော်သေန မထေရ်ကို အကြောင်းပြု၍ သာသနာတော်၌ အကျမ်းတဝင် ဖြစ်လာကာ ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်တို့အား ပင့်ဖိတ်လျက် အလှူကြီးစွာ ပေးလှူလေသည်။ ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူသော တရားတော်ကိုလည်း ရှိသေစွာ နာကြားရသဖြင့် သာသနာတော်၌ သက်ဝင်ယုံကြည် လာမှုကြောင့် ရတနာ သုံးပါးကို ဆည်းကပ်သူ=ဥပါသကာဒါယကာအဖြစ်ကိုခံယူလေတော့သည်။ (သရဏဂုံတည်သူ ဥပါသကာ တယောက်ဖြစ်လာလေသည်)။

မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်နှင့် စပ်ယှဉ်သော အရာ၌၎င်း၊ သာသနာတော် အရေးနှင့် စပ်ယှဉ်သော အရာ၌၎င်း လူပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ အများအားဖြင့် ရဟန်းတော်တို့လောက် ကျွမ်းကျင်ခြင်းမရှိပေ။ အကြောင်းကား လူတို့သည် ရဟန်းတော် များလောက် သာသနာတော်၌ အတွင်းသား မကျသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ညီတော်အပရာဇိတသည် မိမိအတွက် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ရရေး ကောင်းမှုကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရန်ကို နောင်တော် မဟာ သေနမထေရ်ထံ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင်—

“အရှင်ဘုရား...အရှင်ဘုရားမှာတော့ ဘဝသုံးပါးမှ လွတ်မြောက်တော် မူလေပြီ၊ တပည့်တော် မာကား ဟူ၍ဘဝတွင် ကာမဂုဏ်အနှောင်အဖွဲ့မှ မလွတ်မြောက် နိုင်တော့ပါ။ နောင် လွတ်မြောက် နိုင်ရန်အတွက် တပည့်တော်နှင့် လျော်သော ကောင်းမှုကို ပြုလိုပါ သည်၊ ညွှန်ကြားတော်မူပါ အရှင်ဘုရား” ...

ဟု အကြံတောင်း လျှောက်ထားလေသည်၊ နောင်တော်မဟာ သေနမထေရ်ကလည်း—

“ကောင်းလှပေသည် အပရာဇိတ .... ထိုသို့ဖြင့်လျှင် မြတ်စွာဘုရား ကိန်းစံတော်မူဖို့ ဂန္ဓကုဋ်တိုက်ကျောင်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းပါလေ” —

ဟူ၍ ညွှန်ကြားတော် မူလေသည်၊ ညီတော် အပရာဇိတသည် လည်း “ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား....” ဟု ဝန်ခံပြီးလျှင် ဝန်ခံ သည့်အတိုင်းပင် မြတ်စွာဘုရား ကိန်းစံတော်မူရန် ဂန္ဓကုဋ်တိုက် ကျောင်းကို ဆောက်လုပ်လေသည်၊ ထိုသို့ဆောက်လုပ်ရာ၌—

အချို့တိုင်များကို ရွှေဖြင့်၎င်း၊ အချို့တိုင်များကို ငွေဖြင့်၎င်း၊ အချို့တိုင် များကို ပတ္တမြား ဖြင့်၎င်း၊ အချို့တိုင်များကို ပုလဲဖြင့်၎င်း၊ အချို့တိုင်များကို ကျောက်မျက်ရွှေဖြင့်၎င်း— ဤနည်းဖြင့် ရတနာခုနစ်ပါး ဖြင့် ပြီးသော တိုင်တို့ကို စိုက်ထူလေသည်။

အမိုးကို ရှေ့ပြားအုတ်တို့ဖြင့် မိုးသည်။

ပတ်ဝန်းကျင် အရပ်တို့၌လည်း ရတနာခုနစ်ပါးတို့
ဖြင့် စီချယ်ကာရံလျက် နှစ်ဂါဝုတ် ကျယ်သော ကျောင်း
တော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်သည်။

တဖန် ပတ်ဝန်းကျင်၌ တစ်ဂါဝုတ်စီ ချဲ့ပတ်၍
တံတိုင်းမီးတားကို ပြုလုပ်သည်။

အရာမ၏ အတွင်း မြေပြင်၌ ငွေပြား အခင်းနှင့်
တူစွာ အုတ် အက်တေတို့ကို အပြေအပြစ်ခင်းသည်။

ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်တွင် စိမ်းလန်းစိုပြေ လှပ
သော သစ်ပင်တို့ကို စံနစ်တကျ စိုက်ပျိုးသည်။

တံခါးအနီး လေးမျက်နှာ တို့၌လည်း ရေကန်ကြီး
လေးခု ပြုလုပ်လျက် ထိုရေကန်ကြီးများတွင် ထူးမြတ်
သော နံ့သာရေတို့ဖြင့် ပြည့်စေ၏။

ကျောင်းတော်၏ အနီးအပါးတွင် အဆင်း ၅-
မျိုးရှိသော တံခွန်လုံး၊ တံခွန်ပြားများ ဆွဲထားသော
တံခွန်တိုင်တို့ကို စိုက်ထူထားစေ၏။

ကျောင်းတော်အလယ်ချက်၌ ရွှေကန်ယက်ဖြင့် အုပ်
လွှမ်းလျက် သန္တာဖြင့်ပြီးသော အထွတ်တို့ကို တပ်ဆင်
ထားလေသည်။

အထောင့်အထောင့်အရပ်တို့၌ ပတ္တမြားဖြင့်ပြီးသော
ကြာသွတ်အိုး၊ နီလာအရိုးတပ်သော ရတနာပန်းခိုင်တို့
ကို ဖြိုင်ဖြိုင် ဝေနေအောင် တန်းဆာဆင်၍ ထား
လေသည်။

လက်ရမ်း၊ အမုမ်း၊ ချင်ပိတ်စသည်တို့၌ ရတနာ ခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်စွာ ပြုလုပ်ထားသော အရုပ် တို့ကိုလည်း ကဟန် ခုန်ဟန် မြူးဟန် ကြဟန် ပြုလုပ် ထားလေသည်။

ကျောင်းတော်တွင်းသို့ ဘုရားရှင် ဝင်လာပါက ကိုယ်တော်မှ ထွက်သော ရောင်ခြည်တော်တို့နှင့် ပဏာ ရအောင် တလျှပ်လျှပ် တောက်ပသော တသိန်း၊ နှစ် သိန်း၊ သုံးသိန်း-စသည် ထိုက်တန်သော ပတ္တမြားတို့ ကိုလည်းကောင်း၊ အလျား ၄-တောင် လုံးပတ် ၃- ထွာရှိသော မနောမယပတ္တမြားကိုလည်းကောင်း ဘုရား ရှင်၏ နေရာတော်အနီးတွင် အနေသင့်အောင်စီမံထား ရှိလေသည်။

ကျောင်းတော်နှင့်တကွ အဆောင်အယောင်အလုံးစုံ ပြီးစီး သောအခါ၌ “ကျောင်းတော်အလှူခံတော်မူပါရန်” ကို နောင် ဘော် မဟာသေနမထေရ်မြတ်က မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက် ထား တောင်းပန်သည်။ သံဃာတော်အခြံအရံနှင့်တကွ ကျောင်း တော် အလှူခံရန် ကြွလာတော်မူသော ဘုရားရှင်သည် ရတနာ တို့ဖြင့် ပြည့်နေသော ကျောင်းတော်ကို မြင်တော်မူသောအခါ ကျောင်းတွင်းသို့ ဝင်တော်မူဦးပဲ တံခါးမုခ်၌သာ ခပ်တော်မူ နေသည်။

ကျောင်းဒကာ အပရာဇိတသုကြွယ်က ကျောင်းတွင်းသို့ ဝင်တော်မူပါမည့်အကြောင်း တောင်းပန် လျှောက်ထားလေ သည်။ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို အပရာဇိတကျောင်းဒကာ

ကား မသိရဲ့၊ ကျောင်းဒကာက ဘောင်းပန် လျှောက်ထား အပ်သော်လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် ကျောင်းတွင်းသို့ဝင်တော် မမူပဲ အနီးတွင်ရှိသော မဟာသေနမထေရ်ကို ကြည့်တော်မူ လေသည်။ ကြည့်တော်မူသည်-ဆိုလျှင်ပင် မည်သည့် အတွက် ကြည့်တော်မူသည်ကို မဟာသေနမထေရ်သည်သိတော်မူ၍-

“အပရာဇိတ....သင်၏ ကျောင်း၌ အဖိုးထိုက်သော ရတနာတို့မှာ အလွန် များလှသည်။ ထိုရတနာတို့ကို အစောင့်အရှောက်ထားပေးပါမည်ဘုရား....လို့ လျှောက် ထားပါလေ”-

ဟု အပရာဇိတကျောင်းဒကာအား နည်းပေး တိုက်တွန်းစကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။ နည်းပေး တိုက်တွန်းတော် မူသည့် အတိုင်း အပရာဇိတသုကြယ်က လျှောက်ထားသော အခါမှ ဘုရားရှင်သည် ကျောင်းတွင်းသို့ ဝင်တော်မူသည်။

ဤ၌ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်မှာ .... “ဘုရားရှင်တို့ အထံသို့နံက်ခင်း၌၎င်း၊ နေ့ခင်း၌၎င်း လူအများ ဘုရား ဖူး လာကြပေမည်။ ထိုလူများအနက် လက်မစောင့် သူတို့က ရတနာတို့ကို ကောက်ယူ၍သွားကြလျှင် ငါ ဘုရားတို့ကား မတားမြစ်နိုင်ကုန်၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခဲ့လျှင် ‘သို့လောက်စင် ရတနာတွေ ပြုမ်းနေသော ပရိဝုဏ် အတွင်း၌ မိမိ၏ အလုပ်အကျွေး ဒကာဒကာမများ စည်းမဲ ကမ်းမဲ ခိုးယူကြသည်ကိုလည်း ဘုရား ရှင်က မတားမြစ်ဘူး’ ဟူ၍ ကျောင်းဒကာ သုကြယ်သည် ငါ

ဘုရားအပေါ်၌ မတော်တဆ စိတ်ပြစ်မှား ခဲ့သော်
 အပါယ်သို့ကျရောက်လေရာ၏” ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားတော်
 မှုမိသောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် ဘဏ္ဍာ တော်ထိန်း
 ဂေါပကရှိဖို့ရန် လိုအပ်ရကား ကျောင်းဘုန်းသို့ ရုတ်
 တရက် ဝင်တော် မမူသေးပဲ ရပ်ဘည် တော်မူသည်။
 (ဤကား အဋ္ဌကသင်္ချာ အထူးဖော်ပြချက်ဖြစ်သည်။) ။

ကျောင်း တော် အလှူ ကိစ္စကြီး ပြီး မြောက် သော အ ခါ
 ကျောင်းဒကာ=အပရာဇိတသုကြယ်သည် ကျောင်းတိုက် တံခါး
 လေးမျက်နှာတို့၌ အစောင့် လေးယောက်စီ လေး ယောက်စီ
 ချထားပေးလေသည်။ အစောင့်အရှောက် ဂေါပက တို့အား
 အပရာဇိတကျောင်းဒကာက “ကြဲထားသောရတနာတို့ကို လက်
 ဖြင့်သာ ကောက်ယူပါက အလို့ရှိသလို ကောက်ယူကြပါစေ-
 မတားမြစ်ကြလေနှင့်။ ခါးပိုက်၊ အိတ်ထောင်၊ တောင်း၊ အိုးခွက်
 တို့ဖြင့် ထည့်၍ ယူလျှင်သာ သင်တို့ တားမြစ်ကြ” ဟူ၍ မှား
 ကြားထားလေသည်။

ကျောင်း ကြည့် လို၍ လည်း ကောင်း၊ ဘုရားဖူးလို၍လည်း
 ကောင်း လာရောက်ကြသူ လက်ဆော့သော အချို့လူတို့သည်
 အပြန်တွင် ကျောင်းတိုက်ပရိဝုဏ်အတွင်း ကြဲထားသော ရတနာ
 တို့ကို လက်ဖြင့်ကောက်ယူ ပြန် သွားကြသည်။ ထိုသို့ ကောက်
 ယူ သွားကြ၍ လျော့ပါးရာရာ အရပ်တို့၌ ကျောင်းဒကာ=
 အပရာဇိတသုကြယ်က ထပ်၍ထပ်၍ ရတနာတို့ကို ဖြည့်ပေး
 လေသည်။

၁၆-ခြေတော်ရင်းက ပတ္တမြား

အပရာဇိတ ကျောင်း ဒကာသည် အခြားဌာနများတွင် ရတနာတို့ကို မလုပ်ရအောင် အစေ့အင အင်ယင်ခင်းထား ပြီးနောက် ဘုရားရှင်၏ ခြေတော်ရင်းတွင် အထူးသဖြင့် အဖိုး အနုဉ္စထိုက်တန်သော ပတ္တမြားကြီးတလုံးကို ထားရှိလေသည်။ ထိုပတ္တမြားကြီးမှာ သခွါးသီးပမာဏရှိပြီး ဘုရားရှင်၏ ရောင် ခြည်တော်နှင့် အလွန်တရာ ပဏာရ တင့်တယ်လှသဖြင့် ကျောင်း ဒကာ၏ စိတ်၌ အတိုင်းထက် အလွန် အားရ နှစ်သက် ကြည်ညိုလျက်ရှိသည်။ ဘုရားရှင်မှ ကုန်မြူးထွက်ကြ လာသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည် ထိုပတ္တမြားကြီးကို တလျှပ် လျှပ်နေအောင် အရောင်ဟပ်လျက် တဖြတ်ဖြတ် တပြောင် ပြောင် တောက်ပနေ၏။ ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်ရသူတိုင်း ဖူးလို့ အားမရ ကြည်ညို၍မဝနိုင် ရှိနေကြ၏။

လူတိုင်းမျက်စိ၌ အလွန်တရာအဆင်ပြေ၍ လွန်စွာထင်ရှား နေသော ထိုပတ္တမြားကြီးမှာ တနေ့တွင် မိစ္ဆာပုဏ္ဏားတဦး (ဘုရားရှင်ကို အနီးကပ် ဖူးသလိုဟန်ဖြင့်) ခိုးယူသွားမကြောင့် ပျောက်ခြင်းမလှ ပျောက်ဆုံးသွား လေတော့သည်။ ကျောင်း ဒကာ၏စိတ်၌ ယူကျုံးမရ ဖြစ်သွား၏။ တုန်လှုပ် ချောက်ချား ကာ မကြည်မသာ မရပ်မတည်နိုင် ဖြစ်နေ၏။ သို့ဖြင့် ဘုရားရှင် အား ဤသို့လျှောက်ထားလေတော့သည်-

“ဘုန်းတော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရား...တပည့်တော် သည် ဂန္ဓကုဋ်တိုက် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဒူးပုဆစ်ကျံမျှ

လောက်သောရတနာတို့ကို ကြဲဖြန့်ထားရာ၌ ကောက်ယူ
ချင်သလောက်—ကောက်ယူ၊ စိတ်နှလုံးမသာမယာ မ
ဖြစ်ခဲ့ပါ။ ယခုမှ ဘုရားရှင်၏ ရောင်ခြည်တော်ကို ဖူး
မျှော်၍ မဝရန်အတွက် ထားသော ဤပတ္တမြားကို
ခိုးယူသွားရာ၌ နှလုံးသာရှင်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်တော့
ပါဘုရား……”

ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားလေသည်။ ဘုရားရှင်ကလည်း—

“ဒါယကာ.... ရှေးဆုတောင်း မပါခဲ့ မရှိခဲ့သော
ကြောင့် သင်၏ ဥစ္စာစည်းစိမ်ကို သူတပါးတို့ ယူနိုင်
ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုပင် သင်ဆုတောင်းလော့” —

ဟု မိန့်ကြားတိုက်တွန်း နည်းညွှန်းတော် မူလေ၏။ ထိုအခါ
ကျောင်းကော အပရာဇိတသူကြွယ်သည်—

“အရှင်ဘုရား.... ယနေ့မှစ၍ နိဗ္ဗာန်ရသည့်ဘဝတိုင်
အောင် တပည့်တော်၏ ဥစ္စာစည်းစိမ်ကို ရန်သူမျိုး
ငါးပါးတို့ မလုယက် မဖျက်ဆီးနိုင်ပါစေသတည်း။ တ
ပည့်တော်က မပေးလျှင် ငြိတ်ဆာချည်မျှင်ကိုသော်မျှ
အရာမကသေးမင်း၊ အရာမကသော ခိုးသူတို့ မသိမ်း
မယူနိုင်ပါစေသတည်း” —

ဟူ၍ ဆုတောင်းလေသည်။

၁၇—ကောက်နှုတ်ချက်

- (၁) ဘုရားဘဏ္ဍာတော် ဖြစ်ခဲ့လျှင် နည်းသည်ဖြစ်စေ၊
များသည်ဖြစ်စေ ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း = ဂေါပက
ရှိသင့်သည်။

(၂) ထိုဘဏ္ဍာတော်ထိန်း=ဂေါပကတို့သည် လူပုဂ္ဂိုလ်
ဖြစ်နေ ကြလျှင် ရဟန်း သံဃာတော် များကို
သြဝါဒါစရိယ အဖြစ် ထားရှိ သင့်ကြသည်။

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပြာဟ္မဏဝဂ်၌ လာသော ဖော်ပြရာပါ
သာခကတွင် ဘုရားဘဏ္ဍာတော်နှင့်စပ်၍ ဖော်ပြရာပါ ကောက်
နုတ်ချက်နှစ်ရပ် ပေါ်ထွက်လာလေသည်။ ကိုးဆယ် တစ်ကမ္ဘာ
ထက်က ဝိပဿီဘုရားရှင် လက်ထက်တော်တွင် ဖြစ်ခဲ့၍ ယနေ့
ခေတ်မမှီတော့-ဟု ဆိုဖွယ်မရှိ၊ ဤဘုရား ဤသာသနာတော်
တွင်လည်း ဘုရားဘဏ္ဍာတော်များနှင့် စပ်လျက် ညွှန်ကြားချက်
များကို ဤနည်းအတိုင်းပင် ရှေ့၌ တွေ့မြင်ဖတ်ရှုရပေမည်။

အပရာဇိတ ကျောင်းဒကာ၏ ကျောင်းနှင့်စပ်၍ ဝိပဿီ
ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း=ဂေါပကရှိရန် အလို့
တော်ရှိခဲ့၏။ အလို့တော် အတိုင်းလည်း ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း
ဘဏ္ဍာတော်စောင့်=ဂေါပကများ ထားရှိခဲ့၏။ ဤကဲ့သို့ဘဏ္ဍာ
တော်ထိန်း ဘဏ္ဍာတော်စောင့်=ဂေါပကများ ထားပေးသည့်
အကြားကပင် အလှူရှင်ကျောင်းဒကာ စေတနာ သဒ္ဓါတရား
ပျက်လောက်အောင် ခိုးသူက ခိုးယူလိုက်သေးသည်။

ယနေ့ မျက်မှောက်ကာလ၌မူ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရား
ကိုယ်တော်ဒြပ်မရှိတော့၊ ကိုယ်တော်စား ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်
စေတီတော်တို့သာ ရှိတော့သည်။ ထိုကိုယ်တော်စား ရုပ်ပွား
ဆင်းတုတော်၊ စေတီတော်တို့၏ ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း=ဂေါပက
ရှိရန် သာ၍ပင် လိုသျှက်ရှိသည်။ အကြောင်းကား သက်တော်
ထင်ရှား (ဝိပဿီ) မြတ်စွာဘုရားကိုပင် ရှေးနားထားပြီး မရှိမသေ

ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ခိုးဝံ့သရိုခဲပါလျှင် မလှုပ်မရှား တည်
 ထားတိုင်း တည်နေတော်မူကြသော ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်၊
 စေတီတော်တို့၏ ဘဏ္ဍာတော်ကိုကား အဘယ်သူခိုးသည် မခိုး
 ခံပဲ ရှိပါအံ့နည်း၊ ခိုးယူမည်ကေန်သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
 မျက်မှောက်ခေတ် ယခုကာလတွင် ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ထိန်း=
 ဂေါပကများ သာ၍ပင်လိုအပ်ပေသည်။

အလှူရှင်တို့ကလည်း အဖိုးထိုက်သော မိမိတို့၏ အလှူငွေ
 များကို ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း=
 ဂေါပကမရှိသော ရုပ်ပွားဆင်းတု
 တော်၊ စေတီတော်အား လှူဝံ့ကြမည်မဟုတ်၊ လှူဝံ့၍ လှူလျှင်လည်း
 အလှူရှင် တဖက်သို့ မျက်နှာလှဲလိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အလှူ
 ငွေကြား ဘုရားရှင်ရှေ့ပေးတော်မူ၍ ရှိတော့မည်မဟုတ်ပေ။

၁၈-သြဝါဒါစရိယလိုသည်

လူဒါယကာဂေါပကတို့သည် ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို
 သိနိုင်ခဲ့သည်။ အပရာဇိတ ကျောင်းဒကာသည် ဘုရားရှင်သာသ
 နာ တော်၌ သက်ဝင်သည့် ဥပါသကာတစ်ဦး ဖြစ်ရုံမျှမက အတု
 မရှိသော ကျောင်းကြီးကိုပင် ဆောက်လှူခဲ့သည်။ သို့သော်ဘုရား
 ရှင်၏ အလိုတော်ကို မဟာသေနမထေရ်လို မသိ၊ ကျောင်း
 တွင်းသို့ မဝင်သင့်သေး၍ မဝင်ပဲနေတော်မူသော ဘုရားရှင်ကို
 အတင်းပင် ဝင်တော်မူရန် လျှောက်ထား တောင်းပန်နေသည်။
 အပရာဇိတ လူဒါယကာ မသိသော ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို
 မဟာသေနမထေရ်က (ဘုရားရှင်ကို) ကြည့်လိုက်ရုံမျှဖြင့် သိတော်
 မူ၏။

ဤမျှသာမကသေး၊ အပရာဇိတကျောင်းဒကာသည် သူ့
 အတွက် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် ရရေးကိုပင် သူ ဘယ်လိုပြုလုပ်ရမန်း
 မသိရှာ၊ နောင်တော် မဟာသေနမထေရ်က ညွှန်ကြားပေးတော်
 မှခဲ့ရသည်။ လူ့ဂိုဏ်းတို့မှာ လူ့ရေးများ၌သာ အားစိုက် လုံး
 ပမ်းနေကြရသည်။ သာသနာတော်အရေးတွင် ရဟန်းသံဃာ
 တော်များလောက် ဇောက်ချ၍ မလုံးပမ်းနိုင်ကြပေ။

သာသနာတော်အရေးတွင် လူဒါယကာတို့ထက် အရင်းကျ
 သော ရဟန်းသံဃာတော်တို့က ပို၍ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာရမည်မှာ
 သဘာဝလည်းကျသည်-မှန်လည်း မှန်ကန်သည်။ ဘုရားဘဏ္ဍာ
 တော် ဆိုသည်မှာလည်း သာသနာတော် အရေးသာ ဖြစ်
 ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ သာသနာတော်အရေးတွင် ပါဝင်
 နေသော ဘဏ္ဍာတော်အရေးမှာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုနှင့် စပ်သွယ်
 နေရကား သိမ်မွေ့နက်နဲသည်-အကိုင်အတွယ်ခက်သည်။ မီးကို
 မကိုင်တတ် မတွယ်တတ်လျှင် ကိုင် တွယ်သူကို လောင်နိုင်သည်။
 ကိုင်တတ် တွယ်တတ်ကလည်း ချက်၊ ပြုတ်၊ ကြော်၊ လှော်ရာ-
 စသည် လူတို့အတွက် လွန်စွာအကျိုးများသည်။ ဘဏ္ဍာတော်ကို
 ကိုင်တွယ်ရာ၌လည်း မကျွမ်းကျင် မလိမ္မာလျှင် မီးထက်ပင်
 ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသည်။ ပကတိမီးကို အကိုင်အတွယ်မှားက
 တဘဝသာ လောင်နိုင်သည်။ ဘဏ္ဍာတော်ကို အကိုင်အတွယ်
 မှားလျှင်ကား ဘဝပေါင်း မည်မျှအသိဟူ၍ မည်သူမျှ မခန့်မှန်း
 နိုင်အောင် လောင်နိုင်၊ ကျွမ်းနိုင်သည်။ ဤနေရာ၌ ထင်ရှား
 အောင် သာဓကဝတ္ထုကို ထုတ်ဆောင်ဖော်ပြဦးအံ့-

၁၉-သံပြားကို ဝတ် ရုံရသော ပြိတ္တာ

သီဟိုဠ်ကျွန်း ရောဟနဇနပုဒ်အရပ်၌ ဒီသာဝုမည်သော စေတီတော် တဆူရှိသည်။ ထိုစေတီတော်၏ ဘဏ္ဍာတော် တံခွန်ကုက္ကားတခုသည် လေဖြင့် လွင့်ပါပြီးလျှင် သူကြွယ်တယောက်၏ လယ်ထဲတွင် ကျနေ၏။ လယ်ကိုကြည့်ရန် လှည့်လည်လာသောသူကြွယ်သည် ကျနေသော ထိုတံခွန်ကုက္ကားကို ကောက်ယူ၍ ထိုတံခွန်ကုက္ကားတွင် ရေးထိုးထားသော ကမ္မည်းစာကို ဖတ်ကြည့်ရာ ဘုရားမှတံခွန်ကုက္ကားမှန်း သိ၏။ သို့ပါလျက် ဝတ်ရုံလီလှသော တဏှာလောဘကို မထိန်းသိမ်း နိုင်သောကြောင့် ဝတ်ရုံခြုံကာ အိမ်သို့ ယူဆောင်သွားလေ၏။

ထိုသူကြွယ် စုတိမနေ သေလွန်သည်ရှိသော် အထပ်တထောင် ပြောင်ပြောင်တောက်သော သံပြားကို ဝတ်ရုံနေရသော ပြိတ္တာ ဖြစ်ရလေသည်။ ထိုပြိတ္တာသည် သန်းခေါင်ယံအချိန်တွင် ရဟန်းတော် တပါးထံသို့ လာ၍ ကိုယ်ထင်ပြလေသည်။

ထိုအခါ ရဟန်းတော်နှင့် ပြိတ္တာတို့ အပြန်အလှန် မေးမြန်းပြောဆိုကြသည်မှာ-

(ရဟန်းတော်) အလှုံတပြောင်စပြောင် တောက်လောင်နေသည့် သံပြားကို ဝတ်ရုံ၍ ရပ်လာသူကား အဘယ်သူနည်း။

(ပြိတ္တာ) အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော် ပြိတ္တာပါဘုရား။

(ရဟန်းတော်) အဘယ်မကောင်းမှုကို ပြု၍ ပြိတ္တာဖြစ်တလဲ။

(ပြိတ္တာ) ဒီဃာဝုဘုရားက တံခွန်ကုက္ကားကို ဝတ်ရုံမိလို့ပါ ဘုရား။

(ရဟန်းတော်) အဘယ်အကြောင်းဖြင့် သင်ပြိတ္တာဘဝက လွတ်နိုင်မည်လဲ။

(ပြိတ္တာ) ဒီဃာဝုစေတီတော်ကို ပုဆိုးတထောင် တံခွန် ကုက္ကားပြု၍ ပူဇော်ပြီးလျှင် တပည့်တော်အား အမျှပေးပါက လွတ်မြောက်ပါမည်ဘုရား။

ဤသို့ပြောဆိုပြီးလျှင် ပြိတ္တာသည် ထိုနေရာမှ ဖဲခွါပျောက် ကွယ်သွားလေသည်။ ရဟန်းတော်သည်လည်း နံက်မိုးသောက် လျှင် တံခွန်ကုက္ကား (၅၀) ပြုလုပ်၍ ဒီဃာဝု ဘုရားအား လှူပြီးလျှင် ထိုပြိတ္တာအား အမျှအတန်း ပေးဝေတော်မူ၏။ ပြိတ္တာသည် ညဉ့်အခါ လာလတ်၍ “အရှင်ဘုရား.... သံပူပြား တထောင် ဖိုးလွမ်းရာက လက်ရှစ်သစ်မျှ လစ်သွားပါပြီ” ဟု လျှောက်လာ၏။ ရဟန်းတော်လည်း ငါးဆယ် ငါးဆယ်စီ ဖြင့် တံခွန်ကုက္ကား တထောင်ပြည့်အောင် လှူ၍ လှူတိုင်း လှူတိုင်း အမျှဝေလေရာ တထောင်စေ့သောအခါ၌ ပြိတ္တာသည် ညဉ့်အခါ လာလတ်၍ “အရှင်ဘုရား.... အရှင်ဘုရားမေတ္တာ တော်ကြောင့် ချမ်းသာရာရပါပေပြီ။ မိဖဆွေမျိုးတို့ ပြုနိုင်ခဲ့ သော အမှုကိုသော်လည်း အရှင်ဘုရား ပြုတော်မူပါပေသည်။ တပည့်တော် ချမ်းသာသကဲ့သို့ အရှင်ဘုရားလည်း ချမ်းသာ တော်မူပါစေဘုရား....” ဟု လျှောက်ထားလေသည်။

(အဆိုပါ သာဓကဝတ္ထုကို လောကဒီပကကျမ်း၌ ဆိုသည်-ဟု သံဝေဂဝတ္ထု ဒီပနီကျမ်းတွင် ညွှန်ပြ ထားသည်)။

(မှတ်ချက်)

ဤသာဓကဝတ္ထု၌-

- (၁) သူကြွယ်သည် ဘုရားဘဏ္ဍာတော်မှန်းသိလျက် အသုံးပြု ဝတ်ရုံခြင်း၊
- (၂) ထိုသို့ ဘဏ္ဍာတော်ကို မသုံးသင့်သောနေရာ၌ အသုံးမှားခြင်းကြောင့် ပြိတ္တာဘဝသို့ ရောက်ရခြင်း-

ဤအချက် (၂) ချက် ထင်ရှားပေါ်ထွက်လာသည်။

သူကြွယ်သည် ကမ္မည်းစာကို ဖတ်ရသဖြင့် ဘုရားဘဏ္ဍာတော်မှန်းတော့ သိသည်။ ဘုရားဘဏ္ဍာတော် ဖြစ်၍ မသုံးဆောင်ကောင်းမှန်းလည်း သိကောင်းသိပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ထိုဘဏ္ဍာတော်ကို ဝတ်ရုံအသုံးပြုခြင်းကြောင့် မည်မျှ အထိကြီးလေးသော အပြစ်ခံရမည်ကိုကား မသိသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ အကယ်၍သာ တပြောင်ပြောင် တောက်လောင်နေသော သံပူပြားများကို 'ဝတ်ရ-ရုံရသော ပြိတ္တာဘဝအထိ ရောက်ရမည်ကို သူ့သိပါလျှင် ဝတ်ရုံလိုသော သူ၏ တဏှာလောဘကို သူ့နှိမ်နင်းထားကာ ဘဏ္ဍာတော်ကို မသုံးဆောင်ရဲမည်မှာ သေချာသည်။ ဤမျှ အပြစ်ကြီးလေးသည်ကို မသိခြင်းကြောင့် ဝတ်ရုံ သုံးဆောင်ရဲသည်။ ဝတ်ရုံ သုံးဆောင်ရဲခြင်းကြောင့် မမြော်လင့်သော အပြစ်ကြီးနှင့် ရင်ဆိုင်တွေ့ရလေသည်။

အကယ်၍ အပြစ်ကြီးလေးသည်ကို သိသော ရဟန်းသံဃာတော် တပါးပါးသည် သူကြွယ်၏ အနီးအပါးတွင် ထိုစဉ်က ရှိနေပါလျှင် ထိုသံဃာတော်က ကြီးလေးသော အပြစ်ကို ဟောပြော တားမြစ်ပေလိမ့်မည်။ တားမြစ်သည့်အတိုင်း အပြစ်ကြီးလေးမှန်းသိ၍ ဘဏ္ဍာတော်ကို မသုံးဆောင်ရဲပဲ မသုံးဆောင်ပါက ပြိတ္တာဘဝသို့ ရောက်ရလိမ့်မည်မဟုတ်။ ယခုမူ သူ့ကို အပြစ်ပြု၍ ဆုံးမတားမြစ်မည့် ရဟန်းသံဃာတော် တပါးမျှ သူ့အနီးအပါးတွင် မရှိရကား ကြီးလေးသောအပြစ်နှင့် ရင်ဆိုင်သွားရရှာလေသည်။

ဘုရားရှင် အနီးတွင် အတွင်းသားကျကျ နေကြရသော သံဃာတော်တို့သည်ကား ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမ၌ တည်၍ ဟောတော်မူတိုင်းသော ဟရားတော်များကို နာကြားနေကြရသည်။ အကျိုး+အပြစ်နှင့်တကွ ဝတ္ထု = သာဓကပေါင်းများစွာကို ကြားနာသိမှတ် နေကြရသဖြင့် သံဃာ့ ဘဏ္ဍာကို သုံးဆောင်မိ၍ ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ကို သုံးဆောင်မိ၍-မည်သည့် ဝတ္ထု၌ မည်သည့် မည်သည့်အပြစ်ကို ခံသွားရသည်-စသော သာဓက = ဝတ္ထုပေါင်းများစွာတို့ကို ရဟန်းသံဃာတော် တို့က သိနေကြသည်။ ဤသို့ သိတော်မူကြသည့် အတိုင်းလည်း အခါအခွင့် သင့်လဒ်တိုင်း “ဤသည်ကတော့ အကျိုး၊ ဤသည်ကတော့ အပြစ်” ဟု ဟောပြောတော်မူကြသည်။ တိုက်တွန်းတန်သော အမှုကိုစွဲကို တိုက်တွန်း၍လည်းကောင်း၊ တားမြစ်တန်သော အမှုကိုစွဲကို တားမြစ်၍လည်းကောင်း ညွှန်ပြတော်မူလေ့ရှိကြသည်။

သက်တော် ထင်ရှား ဘုရားရှင် ရှိတော်မူစဉ်က ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ဤသို့ ညွှန်ပြတော်မူသည်။ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင်မရှိသည့်နောက် သံဃာတော်တို့က ဤအတိုင်း ကိုယ် စားပြု၍ ညွှန်ပြနေကြသည်။ ဘုရားရှင်၏ နှလုံးသွင်း မည်သို့ ရှိသည်ကို—

“ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ—အဟံ န စိရဋ္ဌိတိကော၊ မယံ ပန သာသနံ ဘိက္ခုသံဃေ ပတိဋ္ဌဟိဿတိ၊ ပစ္ဆိမာ ဇနတာ သံဃေ စိတ္တိကာရံ ဇနေတူတိ သာဝတတိယံ ပဋိဗာဟိတွာ သံဃံဿ ဒါပေသိ။

(ဝိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိ ဂေါတမိက ခိမိကိုယ်တိုင် အုပ်ချုပ် ရက်လုပ်အပ်သော သင်္ကန်းလျှာ ပုဆိုးအစုံကို လှူသောအခါ) မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ စိတ် သန္တာန်ဝယ်၍သို့ အကြံအစည်ဖြစ်သတဲ့— “ငါဘုရားမှာ ငါးထောင်သာသနာ နှစ်ပေါင်းကြာအောင် မြင့်ရှည် စွာ တည်နေရမည် မဟုတ်ချေ၊ စင်စစ်သော်ကား ငါ ဘုရား၏ သာသနာတော်သည် ရဟန်းသံဃာ၌ ငါး ထောင် နှစ်ရေ တည်ရစ်ပေလိမ့်မည်၊ နောက်သား နောင်လာ သတ္တဝါအပေါင်းသည် သံဃာတော်၌ အရို အသေပြုမှုကို ဖြစ်ရစ်စေ”ဟု ကြံတော်မူ၍ သုံးကြိမ် တိုင်တိုင်တားမြစ်ပြီးလျှင် သံဃာတော်အား ပေးလှူ စေတော်မူလေပြီ” —

ဟူ၍ ဥပရိပဏ္ဍာသအဋ္ဌကထာ ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ် အဖွင့်တွင် ဖွင့်ပြထား၏။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာကို ဘုရားမရှိသည့်နောက် ရဟန်း သံဃာတော်တို့ စောင့်ရှောက်ရန်ကြမည်-ဟူသော နှလုံးသွင်း အကြံအစည်တော် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၌ ဖြစ်တော်မူခဲ့သည်။ အကြံအစည် ဖြစ်တော်မူသည့်အတိုင်းလည်း ဘုရားရှင်၏ ပိဋကတ်ဒေသနာ တော်တည်း ဟူသော သာသနာတော်ကို သင်အံ-ပို့ခြင်း ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကျင့်ကြံ အားထုတ်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း ရဟန်းသံဃာတော်တို့က စောင့်ရှောက်တော်မူလျက် ရှိကြသည် မှာ ယနေ့မျက်မြင် အထင်အရှားပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သာသနာတော် အရေးဟဲ့-ဆိုလျှင် ရဟန်းသံဃာတော်တို့နှင့် အများဆုံးသက်ဆိုင်လျက် သံဃာတော်ကိုဘေးဖယ်၍ ပြုလုပ် သော သာသနာရေး-ဟူ၍မရှိသင့်ပေ။ ရဟန်းသံဃာတော်မပါပဲ ထင်သလို ပြုလုပ်ပါက အမှားများတတ်သည်။

၂၀-စောင့်ရှောက်တတ်ဖို့လိုသည်

ဘုရားရှင် သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်ဆိုပါက ဘဏ္ဍာတော်ကို သုံးစွဲရာ၌ အလွဲအမှား နည်းပါးပေလိမ့်မည်။ အကြောင်း မူကား ဘုရားအလိုတော်ကို တနည်းနည်းဖြင့် သိနိုင်၍ လွဲမှား နိုင်စရာ အကြောင်း မရှိသောကြောင့်တည်း။ ယခုအချိန်တွင်မူ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင် မရှိတော့ချေ။ ဤသို့ မရှိ တော့သည့် နောက်ပိုင်းတွင် အလွဲအမှား နည်းပါးစေရန် ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်က သုံးစွဲပုံ နည်းကို စံနစ်တကျ သိအောင် လေ့လာရန် လိုအပ်ပေသည်။

စံနစ်တကျသိအောင် သြဝါဒါစရိယဆရာတော်များနှင့် ပူးတွဲ လုပ်ဆောင်ပါက ဘဏ္ဍာတော်ကို ထိန်းသိမ်းရာ၌ အလွဲအမှား

နည်းပါးမည်မှာ သေချာသည်။ ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း = ဝေါဟာ
 လူကြီးများသည် ဘဏ္ဍာတော်နှင့် စပ်ဆိုင်သော ကျမ်းဂန်
 စာပေများကို ကိုယ်တိုင် လေ့လာနိုင်က လေ့လာ၊ ကိုယ်တိုင်
 လေ့လာခွင့်မရလျှင် (သို့မဟုတ်—လေ့လာသော်လည်း မရှင်း
 မလင်း ဖြစ်နေလျှင်) သိနားလည်းသော ဩဝါဒါစရိယ ဆရာ
 တော် တို့အား လျှောက်ထား မေးမြန်းပြီးမှ ဆောင်ရွက်သင့်
 သည်။ ထိုသို့မဟုတ်ပဲ ထင်ရာအလွဲအမှားပြုလုပ်မိပါက “အကျိုး
 လိုလို့ ညောင်ရေလောင်း ပတ်ထမ်းနှင့်တွေ့” သကဲ့သို့ ကုသိုလ်
 ရေး ငရဲများမည်သာ ဖြစ်သည်။

၂- ဤသို့ညွှန်ပြထားသည်

ဘဏ္ဍာတော်သုံးစွဲနည်းနှင့်စပ်၍ ဝိနည်းမဟာဝါ စီဝရက္ခန္ဓက
 အဋ္ဌကထာ၊ ဝိနယသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ၊ စတုပစ္စယဘာဇနိယ
 ဝိနိစ္ဆယကထာတို့၌ ဤသို့ ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ညွှန်ပြထား
 သည်—

တတ္ထ ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ။ မာလာဂန္ဓာဒီနိ တာဝ
 စေတိယေ အာရောပေတဗ္ဗာနိ။ ဝဇ္ဇေဟံ ပဋ္ဌာကာ၊
 တေလေန ပဒီပါ ကာတဗ္ဗာ။ ဝိဏ္ဏပါတ မဇု ဇာဏိတာ
 ဒီနိ ပန သော နိဗဒ္ဓစေတိယဇဂ္ဂနကော ဟောတိ
 ပဗ္ဗဇိတော ဝါ ဂဟဋ္ဌော ဝါ။ တသော ဒါတဗ္ဗာနိ။
 နိဗဒ္ဓဇဂ္ဂနကော အသတိ အာဟဋ္ဌဘတ္တံ ဋ္ဌပေတွာ ဝတ္တံ
 ကတွာ ပဒိဘုဉ္ဇိတံ ဝဇ္ဇတိ။ ဥပကဋ္ဌေ ကာလေ ဘုဉ္ဇိ-
 တွာ ပစ္ဆာပိ ဝတ္တံ ကာတံ ဝဇ္ဇတိယေဝ။

ထိုမြတ်စွာဘုရားအား ရည်မှန်း လှူဒါန်းအပ်သော
 ဘုရားရှင်၏ ဘဏ္ဍာတော်၌ အဘယ်သို့ကျင့်ရမည်နည်း
 ဟူမ၊ ပန်း၊ နံ့သာ-စသည်တို့ကို ရှေးဦးစွာစေတီတော်
 ၌ တင်လှူအပ်ကုန်၏။ အဝတ်အထည်တို့ဖြင့် တံခွန်ကုက္ကား
 မုလေးပွားတို့ကို ပြုလုပ်အပ်ကုန်၏။ ဆီဖြင့် ဆီမီးတို့ကို
 ထွန်းညှိ အပ်ကုန်၏။ ဆွမ်း၊ ပျားရေ၊ တင်လဲ-စသည်
 တို့ကိုကား ရဟန်းဖြစ်စေ၊ လူဖြစ်စေ အကြင်သူသည်
 အမြဲမပြတ် စေတီတော်ကို ပြုစုသုတ်သင်၏။ ထိုပြုစု
 သုတ်သင် သူအားသာလျှင် ပေးအပ်ကုန်၏။ အမြဲပြုစု
 သုတ်သင်သူ မရှိခဲ့သော် ဆောင်ယူခဲ့သော ဆွမ်းကို
 အသာထား၍ (စေတီတော်၌) တံမြက်လှည်းခြင်းစသော
 ဝတ်ကို ပြု၍ သုံးဆောင်ခြင်းငှါ အပ်စပ်၏။ မှန်းတည့်
 လု နီးလတ်သော် (ရဟန်းတော်အတွက် မှန်းလဲလှူဒါန်း
 နေလျှင်) စားပြီးမှ နောက်၌လည်း ဝတ်ကို ပြုခြင်းငှာ
 အပ်စပ်သည်သာတည်း။

စေတီတော်ကို လာရောက်ပူဇော်ကြရာတွင် ပန်း၊ နံ့သာများ
 လည်း ပါလာမည်။ အဝတ်အထည်တို့လည်း ပါလာမည်။ ဆီ
 လည်း ပါလာမည်။ ဆွမ်း၊ ပျားရေ၊ တင်လဲ-စသည်တို့လည်း
 ပါလာမည်။ ဤကဲ့သို့ လှူဖွယ်ဝတ္ထုအမျိုးမျိုးပါလာရာ၌ ပြုပြင်
 နေစရာမလိုသော ပန်း၊ နံ့သာတို့ကို ဤအတိုင်း တင်လှူလိုက်
 ရမည်။ အဝတ်အထည်တို့ကိုကား အဝတ်အထည်အတိုင်း လှူ၍
 မတင့်တယ်။ ထို့ကြောင့် သင့်တော်သလို ကြည့်၍ တံခွန်နှင့်
 သင့်တော်သည်ကို တံခွန်ပြုလုပ်၍လည်းကောင်း၊ ကုက္ကားနှင့်သင့်

တော်သည်ကို ကုက္ကားပြုလုပ်၍လည်းကောင်း၊ မုလေးပွားနှင့် သင်္ဃ
 တော်သည်ကို မုလေးပွားပြုလုပ်၍ လည်းကောင်း-ဤကဲ့သို့ သင်္ဃ
 တော်သလို ပြုလုပ်လှူဒါန်းရမည်။ ဆီကိုကား ဆီမီးပူဇော်သင့်၍
 ဆီမီးထွန်းညှိ ပူဇော်လိုက်ရမည်။ ဆွမ်း၊ ပျားရေ၊ တင်လဲ-စသည်
 စားသောက်ဖွယ်တို့ကိုမူ စေတီတော်သို့ တင်လှူပြီးလျှင် မှန်းလဲ
 ထိအောင် စေတီတော်၏ ရှေ့မှောက်တွင် လှူမထားသင့်။ မှန်း
 မလဲမီ စွန်ယူရမည်။ စွန်ယူပြီးသော ဆွမ်းတော်တင်ဆွမ်း -
 စသည်ကို ရဟန်းဖြစ်စေ၊ လှူဖြစ်စေ စေတီတော်တွင် အမြဲ
 ဝတ်ပြုသူအား ပေးရမည်။ အကယ်၍ အမြဲဝတ်ပြုနေသူ မရှိ
 ပါက ရှေးဦးစွာ စေတီတော်၌ တံမြက်လှည်းခြင်း - စသော
 ဝတ်တခုခုကိုပြု၍ စွန်ယူရမည်။ ရဟန်းတော်ဖြစ်၍ နေ့မှန်းတည့်
 ဖုန်းနေသော် ဝတ်ပြုနေချိန်တွင် မှန်းလဲသွားမည်စိုးပါက ဆွမ်း
 တော်တင်ကို စားသောက်ပြီးမှလည်း ဝတ်ပြုခြင်းငှာ အပ်၏-
 ဟူလိ။

၂၂-အစားစိုက်ရမည်

ဘဏ္ဍာတော် ပျောက်ဆုံးရာ၌ ပြုကျင့်ရမည့် ကျင့်ဝတ်ကို
 ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ဒုတိယပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်အဖွင့်တွင်
 ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဖွင့်ပြထားသည်-

ဥပေါသထာဂါရ ပဋိမာသံရဇဂ္ဂကဿ ပန ဒိဂုဏံ
 ယာဂုဘတ္တံ၊ ဒေဝသိကံ တဏှုလနာဠိ၊ သံဝစ္ဆရေ
 တိစိဝရံ၊ ဒသ-ဝိသန္နနကံ ကပ္ပိယဘဏှုဉ္စ
 ဒါတဗ္ဗံ။
 သစေ ပန တဿ တံ လဘမာနဿေဝ ယမာဒေန

တတ္ထ ကိဉ္ဇိ နဿတိ၊ သဗ္ဗံ ဂီဝါ။ ဗဒ္ဓိတွာ ဗလက္ခာ-
ရေန အတ္ထိံ ပန န ဂီဝါ။

ဥပုသ်အိမ်၊ သိမ်ကျောင်း၊ ပြာသာဒ်၊ ရုပ်ပွား
တော်မြတ် ကိန်းဝပ်ရာ ပြာသာဒ်၊ တန်ဆောင်း-
စသည်တို့ကို စောင့်ရှောက်သူအား တပါးသုတ္တို ရအပ်
သောအဖို့ထက် နှစ်ဆသော ယာဂ္ဂ၊ ဆွမ်းကိုလည်း
ကောင်း၊ နေ့တိုင်း ဆန်တစလယ်ကို လည်းကောင်း၊
တနှစ်တွင် တိစိဝရိက်သကိန်းသုံးထည်ကိုလည်းကောင်း၊
တဆယ်တန် နှစ်ဆယ်တန် အပ်စပ်သော ဥစ္စာဘဏ္ဍာ
ကိုလည်းကောင်း ပေးအပ်ပေးသင့်၏။ အထူးအားဖြင့်
ထိုစောင့်ရှောက်သူ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ၏ အဖို့ရာ ထိုအဖို့
အခကို ရနေစဉ် မေ့လျော့နေမိသဖြင့် ထိုဥပုသ်အိမ်၊
ရုပ်ပွား ဆင်းတုတော် မြတ် ကိန်းဝပ် တော်မူရာ
တန်ဆောင်း၊ ပြာသာဒ်-စသည်တို့၌ ရတနာသုံးပါး၏
ဘဏ္ဍာတော် တစုံတခု အကယ်၍ ပျောက်ခဲ့သော်
ပျောက်သမျှပစ္စည်း ဘဏ္ဍာတော် အလုံးစုံကို အစား
စိုက်လျော်ရမည်။ တုပ်နှောင်ဖမ်းဆီး အနိုင်အထက်
ရိုက်နှက် ပုတ်ခတ်သဖြင့် လူယူပျောက်ဆုံးလျှင်သော်
ကား အစားစိုက်၍ မလျော်ရ။

အဓိပ္ပာယ်မှာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားလှ၏။ ရဟန်းတော်ဖြစ်သည့်
အစားစိုက်၍ လျော်ရမည့်နေရာတွင် မလျော်ပါက တန်ဖိုး
အလိုက် ပါရာဇိကအာပတ် သင့်တန်သင့်မည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်

ပါက အစားစိုက်၍ မလျော်လျှင် ရတနာသုံးပါး၏ ပစ္စည်း
ဖြစ်သောကြောင့် သာမန်ပစ္စည်းထက် အပြစ်ကြီးလေး ပို၍
ငရဲများမည်။

ဒိဂုဏန္တိ အညေဟိ လဘမာနတော ဒုဂုဏံ၊
(ဝိမတိဋီကာအဖွင့်)။

၂၃-အလှည့်ကျသူ လျော်ရမည်

၎င်းအဋ္ဌကထာ ၎င်းသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်၌ပင်-

ပက္ခဝါရေန ဥပေါသထာ ဂါရာဒိန္နိ ရက္ခတောပိ
ပမာဒဝသေန နဋ္ဌံ ဂီဝါယေဝ။ ။ ဆယ့်ငါးရက်အလှည့်
ကျစီ ဥပုသ်အိမ်၊ ရုပ်ပွားတော်မြတ် ကိန်းဝပ်တော်မူရာ
တန်ဆောင်းပြာသာဒ်တို့ကို စောင့်ရှောက်သူ၏ အဖို့
ရာလည်း ထိုသူမေ့လျော့ပေါ့တန်သဖြင့် ဘဏ္ဍာတော်
ပျောက်ဆုံးခဲ့သော် အစားစိုက်၍ လျော်ရမည် သာ
တည်း။ (ဟူ၍ဖွင့်ပြသည်)။

အလှည့်ကျ စောင့်ရှောက်ကြရာ၌ အလှည့်ကျသူမှာ တာဝန်
ရှိသည်။ အကယ်၍ ရဟန်း၏ အလှည့်တွင် ပျောက်ဆုံးက
အစားစိုက်၍ လျော်လျှင်လျော်၊ မလျော်လျှင် တမတ်၊ တမတ်
ထက် လွန်သော ဘဏ္ဍာတော်ဖြစ်က တာဝန်ရှိသော (အလှည့်
ကျသော) ရဟန်းမှာ ပါရာဇိက အာပတ်၊ တမတ်အောက် တပဲ
အထိ ထုလွှစည်းအာပတ်၊ တပဲအောက်ဖြစ်မှု ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်
မည်။ လူအလှည့်ကျခိုက်ဖြစ်ပါက ထိုလူမှာ ရှေးနည်းအတိုင်း
ကြီးလေးသောအပြစ် သင့်မည်။

၂၄-မိုက်ပြစ်ခံရမည်

၎င်းအဋ္ဌကထာ အဒိန္နာဒါန ဒုတိယဥပနိမိကထာတွင် ဤသို့ ဖွင့်ပြထားသည်-

သစေ ဘဏ္ဍာဂါရံ သုဂုတ္တံ၊ သဗ္ဗော သံဃဿ စ
စေတိယဿ စ ပရိက္ခာရာေ တတ္ထေဝ ဝပိယတိ၊
ဘဏ္ဍာဂါရိကော စ ဗာလော အပျတ္တော ဒွါရံ ဝိဝရိတှာ
ဓမ္မကထံ ဝါ သောတုံအညံ ဝါ ကိဉ္စိ ကာတုံ ကတ္တစိ
ဂစ္ဆတိ၊ တံခဏံ ဒိသှာ ယတ္ထကံ စောရာ ဟရန္တိ၊
သဗ္ဗံ တဿ ဂီဝါ။

အကယ်၍ ဘဏ္ဍာအိမ်က ကောင်းစွာ လုံခြုံသည်
ဖြစ်အံ့၊ (ထိုသို့ လုံခြုံသည့် အတွက်) သံဃာ၏ လည်း
ကောင်း၊ စေတီတော်၏ လည်းကောင်း အလုံးစုံသော
ပရိက္ခရာဘဏ္ဍာကို ထိုလုံခြုံသော ဘဏ္ဍာအိမ် (ဘဏ္ဍာ
တိုက်)၌ သာလျှင် ထားငြားအံ့၊ ဘဏ္ဍာထိန်းက မိုက်
သည်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း၊ မလိမ္မာသည်ဖြစ်၍ လည်း
ကောင်း တံခါးကိုဖွင့်ပြီးလျှင် တရားနာအံ့သော ငှါ
လည်းကောင်း၊ တစုံတခုသော အမှုကိုစွဲကို ပြုအံ့သော
ငှါလည်းကောင်း အမှတ်မထားတပါးပါးသောအရပ်သို့
သွားအံ့၊ ထိုသို့သွားသောခဏ ခိုးသူကမြင်၍ အကြင်မျှ
လောက်သော ဘဏ္ဍာတော်ကို ခိုးသူတို့ ခိုးသွားကြ
ကုန်အံ့၊ ခိုးယူသွားသမျှ အလုံးစုံသည် ထိုမလိမ္မာသော
ဘဏ္ဍာတော်ထိန်းက အစားတန်ကြေး ပေးလျော်ရမည်
ဘဏ္ဍာဖြစ်၏။ (ဘာသာပြန်)

ဘဏ္ဍာတော်တိုက်က လုံခြုံပါလျက်သားနှင့် ဘဏ္ဍာတော်
 စောင့်က မိုက်လို့ဖြစ်စေ၊ မလိမ္မာလို့ဖြစ်စေ ဘဏ္ဍာတိုက်တံခါး
 ကို ဖွင့်ပစ်ခဲ့ပြီး ကိစ္စတခုခုဖြင့် သွားနေခိုက် သံဃဘဏ္ဍာတွေ၊
 စေတီတော်၏ ဘဏ္ဍာတော်တွေကို ထိုဘဏ္ဍာတိုက်တွင်းမှ ခိုးသူ
 များ ခိုးယူသွားကြပါက ပျောက်ဆုံးသမျှ ဘဏ္ဍာတော်အလုံး
 စုံကို စောင့်သူက အစားလျော်ရမည်—ဟု ဆိုလိုသည်။

၂၅-အရမ်းမသုံးရ

ဘဏ္ဍာတော်ကို ပျော်ပဲ့ရှင်ပဲ့အနေဖြင့် စား သုံးမပစ်ကြရန်
 ကို ဝိနည်းပရိဝါအဋ္ဌကထာ ကမ္မဝင်္ဂအဖွဲ့၌ ဤဆိုလတ္တံ့သော
 အတိုင်း ဖွင့်ပြထားသည်—

စေတီယေ ဆတ္တံ ဝါ ဝေဒိကံ ဝါ ဗောဓိဃရံ
 ဝါ အာသနဃရံ ဝါ အကတံ ဝါ ကရောဇ္ဇေန၊ ဇိဏ္ဏေ
 ဝါ ပဋိသင်္ခရောဇ္ဇေန၊ သုဓာကမ္ပံ ဝါ ကရောဇ္ဇေန
 မနုဿေ သမာဒပေတော ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ကာ
 ရကော နတ္ထိ၊ စေတီယဿ ဥပနိက္ခေပတော ကာရေ
 တဗ္ဗံ၊ ဥပနိက္ခေပေပိ အသတိ အပလောကနကမ္ပံ
 ကတွာ တတြုပ္ပါဒတော ကာရေတဗ္ဗံ။ သံဃိကေန ဟိ
 အပလောကေတွာ စေတီယကိစ္စံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ စေတီ
 ယ သန္တကေန အပလောကေတွာပိ သံဃကိစ္စံ ကာတုံ
 န ဝဋ္ဋတိ။ တာဝကာလိကံ ပန ဂဟေတွာ ပဋိပါကတိကံ
 ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

စေတီယေ သုခာကမ္မာဒီနိ ကရောန္တေဟိ ပန ဘိက္ခဝ
 စာရတော ဝါ သံဃတော ဝါ ယာပနမတ္တံ အလန္တေဟိ
 စေတီယသန္တကတော ယာပနမတ္တံ ဂဟေတွာ ပရိ
 ဘူန္တေဟိ ဝတ္တံ ကာတံ ဝဋ္ဋတိ။ “ဝတ္တံ ကရောမာ”
 တံ မစ္ဆမံသာဒီဟိ သံဃဘတ္တံ ကာတံ န ဝဋ္ဋတိ။

စေတီတော်၌ ထီးကို လည်းကောင်း၊ ပုတ်တိုင်ကို
 လည်းကောင်း၊ ဗောဓိအိမ်ကို လည်းကောင်း၊ ဆွမ်းစား
 ကျောင်းကိုလည်းကောင်း မပြုအပ်သေးသည်ကိုမူလည်း
 ပြုသောရဟန်း၊ အိုမင်းဆွေးမြေ့ရာ အရပ်တို့ကို မူလည်း
 ပြုပြင်သောရဟန်း၊ အင်္ကျီတေမူကိုမူလည်းပြုသောရဟန်း၊
 (ဤရဟန်းများသည်) လူတို့ကို တိုက်တန်း နှိုင်းဆော်
 ဆောက်တည်စေ၍ ပြုခြင်းငှာအပ်၏။ (နှိုင်းဆော်သော်
 လည်း) အကယ်၍ ပြုလုပ်သူ မရှိအံ့၊ စေတီကို ပြုစုရန်
 ကပ္ပိယတို့ ကြေးချ၍ထားသော စေတီတော်၏ ဝတ္ထု
 ပစ္စည်းမှ ပြုလုပ်စေအပ်၏။ စေတီတော်၏ ဝတ္ထုပစ္စည်း
 မရှိပါမူ သံဃာတော်အား ပန်ကြား၍ ထိုသံဃအရာမမှ
 ဖြစ်သောပစ္စည်းမှ ယူ၍ ပြုစေအပ်၏။ မှန်၏-သံဃဥစ္စာဖြင့်
 သံဃာတော်ကို ပန်ကြား၍ စေတီတော်ကို ပြုလုပ်
 ပြင်ဆင်ခြင်းငှာ အပ်၏။ စေတီတော်၏ ဘဏ္ဍာတော်
 ဖြင့် သံဃာတော်ကို ပန်ကြား၍လည်း သံဃအမှုကိုစွဲကို
 ပြုခြင်းငှာ မအပ်ပေ။ အထူးအားဖြင့်ကား အခိုက်
 အတန်ယူ၍ ရှေးယူရင်းအတိုင်း ပြန်ထားခြင်း ငှါမူ
 အပ်၏။

စေတီတော်၌ အင်္ဂုတေမ္မ - စသည်တို့ကို ပြုလုပ်
 ကြသောရဟန်းတို့သည် ဆွမ်းခံရာမှသော်လည်းကောင်း၊
 သံဃာ့ဘတ်မှသော်လည်းကောင်း- မျှတလောက်ရုံမျှပင်
 မရကြသည်ရှိသော် စေတီတော်၏ ဘဏ္ဍာတော်မှ မျှတ
 လောက်ရုံကိုယူ၍ (သုံးဆောင်စားသောက်နိုင် ကုန်၏။)
 သုံးဆောင်စားသောက်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည် စေတီ
 တော်၏ ဝတ်ကို ပြုသင့်၏။ “ငါတို့ ဘုရားဝတ်ကို
 ပြုကုန်အံ့” ဟူ၍ ငါး၊ အမဲ-စသည်တို့ဖြင့် စားပွဲ သောက်
 ပွဲ သံဃာ့ဆွမ်းကို ပြုခြင်းငှါ မအပ်။ (ဘာသာပြန်)

စေတီတော်၌ ထီး၊ ပွတ်တိုင်၊ ဗောဓိအိမ်-စသည် လှိုနေ
 သေးသည်ကို အသစ်ပြုပြင်လိုသောရဟန်း၊ ဟောင်းမြင်း ဆွေး
 မြေနေသည်ကို မူလည်း ပြုပြင်လိုသော ရဟန်း တို့မှာ လူတို့ကို
 ကောင်းစွာ(အပ်သောနည်းဖြင့်)တိုက်တန်းနှိုင်းဆော်၍ ဆောက်
 လုပ်ပြုပြင်နိုင်သည်။ နှိုင်းဆော်၍လည်း ဆောက်လုပ်ပြုပြင်လိုသူ
 မရှိခဲ့သော် စေတီတော်အတွက် လိုအပ်လျှင် အသုံးပြုရန် ကပ္ပ
 ယတို့ အတိုးအပွားချပေးထားသော ပစ္စည်းဖြင့် ဆောက်လုပ်
 ပြုပြင်နိုင်သည်။ အတိုးအပွား မရှိဟုဆိုလျှင် သံဃထံ ပန်ကြား
 ၍ သံဃပစ္စည်းဖြင့် စေတီတော်ကို ဆောက်လုပ်ပြုပြင်နိုင်သည်။
 မှန်၏-(၁) သံဃဥစ္စာဖြင့် သံဃာကို ပန်ကြား၍ စေတီတော်၏
 ကိစ္စကို ပြုကောင်းသည်။ (၂) စေတီတော်၏ ဥစ္စာဖြင့် သံဃာ
 ကို ပန်ကြား၍သော်လည်း သံဃကိစ္စကို မပြုကောင်း၊ (၃) ခဏ
 ခေတ္တအဖြစ်ဖြင့်ကား ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ကို ယူ၍ သုံးခဲ့ကောင်း
 သည်။

[သံဃပစ္စည်းဖြင့် စေတီတော်တွင် သုံးစွဲနိုင်ခြင်း၊ စေတီ၏ ဥစ္စာဘဏ္ဍာတော်ဖြင့် သံဃကိစ္စတွင် မသုံးစွဲ ကောင်းသည်ကို ထောက်၍ သံဃကဘဏ္ဍာထက် စေတီ တော်၏ ဘဏ္ဍာက မြင့်မြတ်ကြောင်း ထင်ရှားသိသာ ၏။ ထို့ပြင် သံဃကပစ္စည်းကို မရိုမသေ အလွဲသုံးစား ပြုလုပ်မိရာ၌ ကြောက်ဖွယ် ကောင်းသည်ထက် ဘုရား ဘဏ္ဍာတော်ကို မရိုမသေ အလွဲသုံးစား ပြုမိခြင်းက သာလွန်၍ ကြောက် ဖွယ် ကောင်း သည် - ဟူသော အဓိပ္ပာယ်သည်လည်း တခါတည်း ပါဝင်ပြီးသား ဖြစ် သည်]။

စေတီတော်၏ ဝတ်နိဗဒ်ကိစ္စ တရပ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက် နေရသော ရဟန်းသည် ဆွမ်းခံရာမှ ဆွမ်းပြည့်စုံအောင် မရခဲ့ လျှင် သော်လည်းကောင်း၊ သံဃဘတ်=(သံဃာမှ အလှည့်ကျ၍ ညွှန်းအပ်သောဆွမ်း)မှ မျှတရုံမျှ မရခဲ့လျှင်သော်လည်းကောင်း စေတီတော်၏ ဘဏ္ဍာတော်မှ မျှလောက်ရုံ ယူ၍ သုံးဆောင် စားသောက်ကောင်း၏။ “ငါတို့ကား စေတီတော်၏ ဝတ်ကို ပြုနေကြဒါပဲ” ဟု ဆိုပြီး အမဲ သား ငါးတွေ ချက် ပြုတ် ကြော် လှော် ပျော်ပွဲစားခြင်းမျိုးကိုကား မစားမသောက်ကောင်းပေ။

ဤအရာ၌ ရဟန်းတော်တို့အား ပညတ်ရာဌာနဖြစ်၍ ရဟန်း တော်ကို ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။ လူဝတ်ကြောင့် ဘဏ္ဍာတော် ထိန်း=ဂေါပကတို့သည်လည်း ရဟန်းတို့ကို ဆိုထားသည့်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံကြရမည်သာ ဖြစ်သည်။ “မျှတရုံ” ဟူသော ညွှန်ပြချက်ဖြင့် “ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ကို အပိုအမိုလည်း မသုံး

ဆောင်သင့်၊ ဘုရားသို့ကပ်၍ ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ကို သားကျွေးမှု၊ မယားကျွေးမှု—စသည် စီးပွားဖြစ် မသုံးဆောင်သင့်” ဟူသော အဓိပ္ပါယ်လည်း ထင်ရှား၏။

၂၆—ဝိမတိဋ္ဌိကာ၏ ရှင်းလင်းချက်

ဥပနိက္ခေပဟောတိ စေတိယပဋိဇာတုနတ္ထာယ ဝနိယာ ပယောဇေတော ကပ္ပိယ ကာရကေဟိ ထပိတ— ဝတ္ထုတော။

ဥပနိက္ခေပတော—ဟူသည် စေတီတော်ကို သတ်သင် ပြုပြင်ရန်အကျိုးငှါ ကြေးအတိုးအပွား ချထားခြင်းနှင့် သည်၍ ကပ္ပိယကာရကတို့ တားအပ်သော ဝတ္ထုပစ္စည်းမှ (ပြုလုပ်စေရမည်)။ (ဤသို့အဋ္ဌကထာ၌ ပြန်၍စပ်)။

ဤအဋ္ဌကထာနှင့် ဤဋ္ဌိကာအဖွင့်ဖြင့် ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း= ခေါ်ပကတို့သည် ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ကို တိုးပွားအောင် အတိုး အပွား ချေးငှားပေးထားကောင်းသည်ကိုသိအပ်၏။

ထို့ပြင် ဝိမတိဋ္ဌိကာ၌ပင်—

သံဃဘတ္တံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဖဟာဒါနံ ဝေန္တေဟိ ကရိယမာနံ သံဃဘတ္တံ ငိယ ကာရေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပါယော။ ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇိတံ ရုဋ္ဌတီတိ ဝုတ္တတ္တာ အတ္တနော ပရိဘောဂပဟောနကံ အပ္ပံ ဝါ ဗဟံ ဝါ ဂဟေတပ္ပံ၊ အဓိကံ ပန ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတီ။

“သံသာဆွမ်းကို ပြုခြင်းငှါ မအပ်”—ဟူသည်ကား အလှူကြီး ပေးကုန်သော ဒကာတို့ ပြုစီရင်အပ်သော သံသာ ဆွမ်းကျွေးပွဲကြီးကဲ့သို့ ပြုစေခြင်းငှါ မအပ်။ ဤကား အဋ္ဌကထာစကား၏ အဓိပ္ပာယ်တည်း။ “အလို ရှိတိုင်း သုံးဆောင်ခြင်းငှါ နှစ်သက် အပ်၏”—ဟူ၍ ဆိုခြင်းကြောင့် မိမိတယောက်စာ သုံးဆောင်လောက် ရုံ အည်းငယ်ကိုလည်းကောင်း၊ အများကိုလည်းကောင်း ယအပ်၏။ မိမိတယောက်စာ လောက်ရုံထက် ပို၍ကား ယူခြင်းငှါ မအပ်။ (ဘာသာပြန်)

ဘုရားဝတ်ပြု နေသူများဖြစ်၍ ယူကောင်း ပါသည် စားကောင်းပါသည်— ဆိုပြီး အလှူကြီးပေးသလို ယူချင်တိုင်း မယူရ၊ စားချင်တိုင်း မစားရ၊ တယောက်စာ လောက်ငရုံ နဲ့စားနိုင်သူဖြစ်လျှင် နဲ့နဲ့ယူ၊ နဲ့နဲ့စား၊ များများစားရပါမှ ဝသည် င—သည်ဆိုလျှင် ဝရုံ ငရုံ တယောက်စာ တိုင်းတာ လျက် များများယူ၊ များများစားနိုင်သည်—ဟု ဆိုလိုသည်။ များများ ဆိုခြင်းကြောင့် တယောက်စာထက် အပိုအလွန် မယူ၊ မစားရ၊ မယူသင့်၊ မစားသင့်သည်ကို ယူသင့်၊ စားသင့်သည် ထင်မှတ်ပြီး အပိုအလွန် များများယူမည်၊ စားမည်စိုးခြင်း ကြောင့် ဆပ်လောင်းဖွင့်ပြသော အဖွင့်ဖြစ်သည်။

ဤနေရာ၌ ယူဖို့၊ စားဖို့ ညွှန်ပြထားသည်မှာ စားကောင်း သောက်ဖွယ်ကို ညွှန်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ရှေ့ငွေဘဏ္ဍာများကို ညွှန်ပြထားသော အရာဌာနမဟုတ်။ ရှေ့ငွေ ဘဏ္ဍာနှင့်စပ်၍

အဖိုးအခ ပေးထားရသည့် ဂေါပကဆိုလျှင် “ဒီဂုဏ်=နှစ်ဆ ပေးရမည်” ဟု ခွင့်ပြုထားသည့် အတိုင်း သူ့ခေတ်နှင့်သူ့ လျော်စွာကြည့်၍ အခြားအစောင့် များထက် နှစ်ဆသာလျှင် ပေးခွင့်ရှိသည်။ ဥပမာ— ဆိုရှယ်လစ်ခေတ်၌ အစိုးရဂိုဒေါင် စောင့်တို့အား (၈၅) ရှစ်ဆယ်နှစ်ကျပ် ပေးထားရသည်ဆိုလျှင် ဘုရားဘဏ္ဍာတော် ဂေါပကတို့အား (၁၆၄) တရားခြောက် ဆယ် လေးကျပ်သာ ပေးသင့်မည်ဖြစ်သည်။ ဘုရားဘဏ္ဍာတော် မှာ အစိုးရမင်းများ ဘဏ္ဍာတော်ထက် သာလွန် အရေးကြီး သည်။

၂၇-ရောပြမ်းနေသည့်ဘဏ္ဍာ

သံဃာ့ဘဏ္ဍာနှင့် ဘုရားဘဏ္ဍာတော် ရောပြမ်း၍ အဘူ တက္ခ ထားရာ၌ မည်ကဲ့သို့ ကျင့်ရမည်ကို ပါရာဒီကဏ် အဋ္ဌ ကထာ၌ပင် ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဖွင့်ပြထားသည်—

တတ္ထ စေတိယဿ ဝါ သံဃဿ ဝါ သန္တကေန
 စေတိယဿ သန္တကံ ရက္ခာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ စေတိယဿ
 သန္တကေန သံဃဿ သန္တကံ ရက္ခာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။
 ယံ ပန စေတိယဿ သန္တကေန သဒ္ဓိံ သံဃဿ သန္တ
 ကံ ဌပိတံ ဟောတိ၊ တံ စေတိယဿ သန္တကေ ရက္ခာ
 ပိတေ ရက္ခိတမေဝ ဟောတိတိ ဝေ ဝဋ္ဋတိ။

ထိုသို့ စောင့်ရှောက်စေရာ၌ စေတီတော်၏ ၎င်း၊
 သံဃာတော်၏ ၎င်း ဥစ္စာဖြင့် စေတီတော်၏ ဥစ္စာကို

စောင့်ရှောက်စေခြင်းငှာ အပ်၏။ စေတီတော်၏ ဥစ္စာဖြင့် သံဃာတော်၏ ဥစ္စာကို စောင့်ရှောက်စေခြင်းငှာ မအပ်။ စေတီတော်၏ ဥစ္စာနှင့် အတူတကွ သံဃာတော်၏ ဥစ္စာကို ထားသည်ဖြစ်အံ့။ ထိုသံဃာဥစ္စာသည် စေတီတော်၏ ဥစ္စာကို စောင့်ရှောက် စေအပ်သည် ရှိသော် စောင့်ရှောက်အပ်ပြီးသာလျှင် ဖြစ်တော့၏။ ထို့ကြောင့် ဤသို့သောနည်းဖြင့် စောင့်ရှောက်စေခြင်းသည် အပ်၏။ (ဘာသာပြန်)

ဘဏ္ဍာတော်တိုက်တခု၌ စေတီတော်၏ ဘဏ္ဍာတော်နှင့် သံဃာတော်၏ ဘဏ္ဍာများကို အတူတကွ ရောပြွမ်းထားသည် ဖြစ်အံ့။ ဘဏ္ဍာတော်နှစ်မျိုးစလုံးမှ ယူ၍ စောင့်ရှောက်ခကို ပေးနိုင်၏။ စေတီတော်၏ ဘဏ္ဍာဖြင့် သံဃာတော်၏ ဘဏ္ဍာ စောင့်ရှောက်ခကိုမပေးရ။ စေတီတော်၏ ဘဏ္ဍာတော်ကို စေတီတော်၏ ဘဏ္ဍာဖြင့်စောင့်ရှောက်လျှင်ပင် သံဃာတော်၏ ဘဏ္ဍာတော်လည်း တပါတည်း စောင့်ရှောက်မှု ပြီးသွားသည်ဆိုက စေတီတော်၏ ဘဏ္ဍာတော်ဖြင့် စောင့်ရှောက်ကောင်းသည်—ဟု ဆိုလိုသည်။

၂၈-အပြန်အလှန် ပူဇော်နိုင်သည်

ဘုရားရှင်၏ ဘဏ္ဍာတော်နှင့် တရားတော်၏ ဘဏ္ဍာတော်ကို အပြန်အလှန် ပူဇော်ကောင်းသည်။ ဤသို့ ပူဇော်ကောင်းကြောင်းကို သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ ဒုတိယပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ် အဖွင့်၌ ဤဆိုလတ္တံ့ သောအတိုင်း ဖွင့်ပြထားသည်—

ဓမ္မသန္တကေန ဗုဒ္ဓပုဇ် ကာတံ ဗုဒ္ဓသန္တကေန ဝါ
 ဓမ္မပုဇ် ကာတံ ဝဋ္ဋတံ န ဝဋ္ဋတံတိ။ “တထာဂတဿ
 ခေါ တေ ဝါယေဋ္ဌ အဝိဝစနံ ဓမ္မကာယောဏ္ဏတိပီ”
 ဟိ၊ “ယော ခေါ ဝက္ကလိ ဓမ္မံ ဝဿတိ၊ သော မံ
 ဝဿတိ” ဟိ စ ဝစနတော ဝဋ္ဋတံတိ ဝဒန္တိ။

တရားတော်၏ ဥစ္စာဖြင့် ဘုရားရှင်အား ပူဇော်ခြင်း
 ဦးရင်း၊ တရားရှင်၏ ဥစ္စာဖြင့် တရားတော်အား ပူဇော်
 ခြင်းကို ပြုခြင်းငှါရင်း အပ်၏လော၊ မအပ်သလော၊
 ဤကား အမေးတည်း။ (အဖြေကား) “ဝါယေဋ္ဌ....
 ဤဓမ္မကာယ=တရားအပေါင်းဟူသော ဤအမည်သည်
 စင်စစ် ဝါဘုရား၏ အမည်တော်ပေတည်း” ဤသို့
 သော စကားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ “ဝက္ကလိ... စင်စစ်
 တရားတော်ကို မြင်သူသည် ဝါဘုရားကို ဖူးမြင်ရသူ
 ဖြစ်၏” ဤသို့သော စကားတော်ကို လည်းကောင်း
 ဟောကြားတော်မူ ခြင်းကြောင့် အပ်ပါ၏— ဟူ၍
 (ဆရာတို့) ဖြေဆိုတော်မူကြ၏။ (ဘာသာပြန်)။ (ဤ
 ဆရာတို့၏ အယူအဆ အဖြေအပြင် ဒုတိယမြောက်
 ဆရာတို့၏ အယူအဆအဖြေလည်း ရှိသေးသည်၊ သာရတ္ထ
 ဋီကာ ဒုတိယအုပ် မျက်နှာ ၁၆၆+၁၆၇-၌ကြည့်ပါ)။

၂၆-ဋီကာသရာတော်အလို

ဣတံ ဝဒန္တိ-ဟူ၍ ဆရာတို့ ဖြေဆိုတော်မူကြ၏— ဟူသော
 စကားဖြင့် အရိုအသေ အလေးဂရုပြုသင့်သော ဆရာတို့၏

အလိုကို ဖော်ပြပြီးလျှင် (ဒု-ဆရာတို့ဝါဒ၏ အကြောင်း မတန်ကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြပြီးလျှင်) မိမိပြလိုသော သာဓက အလိုကိုလည်း ထပ်လောင်း၍ ဖော်ပြလိုသော ဒို့ကာဆရာတော်သည် ဤသို့လည်း ထပ်လောင်း ဖွင့်ပြတော်မူပြန်၏။

တသ္မာ “ယော ခေါ အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော၊ သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္တာ” တိ ဝစနတော “အဟဉ္စ ပနိ ဒါနိ ဧကော သြဝဒါမိ အနုသာသာမိ၊ မယံ ပရိ နိဗ္ဗုတေ ဣမာနိ စတုရာသီတိ ဗုဒ္ဓသဟဿာနိ တုမ္ပေ သြဝဒိဿန္တိ အနုသာသိဿန္တိ” တိ ဝုတ္တတ္တာ စ ဗဟုဿုတံ တိက္ခု ပသံသန္တေန စ ယော ဗဟုဿုတော၊ န သော တုမ္ပာကံ သာဝကော နာမ၊ ဗုဒ္ဓေါနာမ ဒေ စန္ဒာ” တိ ဝုတ္တတ္တာ ဓမ္မဂရုကတ္တာ စ တထာဂတဿ ဗုဗ္ဗနယော ဧဝ ပသတ္ထတရောတိ အပ္ပာကံ ခန္တိ။

ထို့ကြောင့် “အာနန္ဒာ.... စင်စစ် ငါဘုရားသည် သုတ် အဘိဓမ္မာ ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနည်း ကိုလည်းကောင်း ဟောလည်းဟောအပ် ပညတ်လည်း ပညတ်အပ်ပြီ၊ ထို သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းတရားတော်သည် ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်သောအခါ၌ သင်ချစ်သား တို့၏ ဆရာဖြစ်ရစ်လိမ့်မည်” ဤသို့ ဟောကြားတော်မူခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ “ငါဘုရား သည်ကား ယခုအခါ၌ တပါးတည်းသာ ဆုံးမနေ၏၊ အဖန်ဖန် ဆုံးမ=ကံမြစ်နေ၏၊ ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံလတ်သော်

ကား ဤရှစ်သောင်း လေးထောင်သော ဘုရားရှင်တို့သည် သင်ချစ်သားတို့ကို ဆုံးမရစ်ကြ ပေလိမ့်မည်။ အဖန်ဖန်ဆုံးမ = ကံမြစ်ရစ်ကြပေလိမ့်မည်” ဤသို့ဟောကြားတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် ဗဟုသုတများသော ရဟန်းကို ချီးကျူးတော်မူသော ဘုရားရှင်သည် “စုန္ဒ ... အကြင်ရဟန်းသည် အကြားအမြင် ဗဟုသုတရှိ၏၊ ထိုရဟန်းသည် သင့်တို့၏ တပည့် = သာဝကမမည်။ ထိုရဟန်းသည် သုတဘုရားတဆူမည်ပေ၏” ဤသို့ဟောကြားတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘုရားရှင်သည် (ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်က) တရားတော်ကို အလေးပြုတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း “တရားတော်၏ ဥစ္စာဖြင့် ဘုရားရှင်ကို ပူဇော်ခြင်း၊ ဘုရားရှင်၏ ဥစ္စာဖြင့် တရားတော်ကို ပူဇော်ခြင်းငှာ အပ်၏” ဟူသော ရှေးနည်းသည်သာလျှင် အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းထိုက်သော နည်းဖြစ်သည်။ ဤကား ငါတို့ နှစ်သက် အပ်သော အယူတည်း။ (ဘာသာပြန်)

၃၀--ဘုရားရှင်မရှိသည့်နောက်
ကိုယ်တော်စားရှိနေသော

ဘုရားများ

သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင်မရှိသည့်နောက် ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်စားဘုရားဖြစ်နိုင်သည်တို့ကို ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်

ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့သည်။ ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့သော ထိုဘုရား
တို့မှာ ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်နှင့် အကြား
အမြင်များသော ရဟန်း+သံဃာတော်တို့ဖြစ်လေသည်။

အကြားအမြင်များသော-ဟူသည် အထူးသဖြင့် ဓမ္မက္ခန္ဓာ
ရှစ်သောင်းလေးထောင်အတွင်းက အကြားအမြင်=ဗဟုသုတ
ကိုသာ ညွှန်ပြတော်မူလိုကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ဓမ္မက္ခန္ဓာ
ရှစ်သောင်းလေးထောင် အတွင်း၌သာ နတ်ရွာ=သုဂတိ၊ မဂ်၊
ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်အထိ ရောက်နိုင်သော အဆုံးအမများ ရှိသည်။
မြတ်စွာဘုရားရှင် သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူစဉ်က ဟော
ကြားတော် မူခဲ့သော ထိုဓမ္မက္ခန္ဓာ တို့ကို သာသနာတော်
အတွင်းက ရဟန်းတော်များသည်သာ တကယ်တမ်း တာဝန်
ယူ၍ မကွယ်မပအောင် ဆောင်ရွက်နေကြခြင်းလည်း ဖြစ်
သည်။ ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဒေသနာတော်များကို ကိုယ်တော်
မြတ်၏ အနီးကပ်ဆုံး တပည့်သားမြေး ရဟန်းတော်တို့က
သာလျှင် အရှည်တည်တံ့အောင် ရွက်ဆောင်နိုင်ကြလိမ့်မည်
ကိုလည်း ဘုရားရှင် မြင်တော်မူသည်ကို မိထွေးတော် ဂေါတမီ
သင်္ကန်းလှစဉ်က ထင်ရှားခဲ့သည်။

ဘုရားရှင် သက်တော် ထင်ရှား ရှိတော် မူ စဉ် ကလည်း
ဤဓမ္မက္ခန္ဓာများကိုပင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။ ယခုလည်း
ရဟန်းတော်တို့က ဤဓမ္မက္ခန္ဓာများကို လေ့လာ ကျက်မှတ်၍
ဓမ္မက္ခန္ဓာတော်တို့က ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း ကျင့်လည်းကျင့်ကြံကြ

သုတပါးတို့အားလည်း ဟောကြားတော်မူကြသည်။ ဤနည်းဖြင့် မေဓုက္ခန္ဓာ ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့သည် ဘုရားပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင်မည်လျက် ထိုမေဓုက္ခန္ဓာတို့၌ သာသည့်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံ ဆောင်ရွက် ဟောပြောရင်း ဗသုတ = အကြားအမြင် များနေသော ရဟန်းတော် တို့သည် ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်စား သုတဘုရားဖြစ်နေကြရသည်။

ထို့ကြောင့် ဤရှင်းပြနေရသော ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ထိန်းဂေါပကဌာနတွင်လည်း မေဓုက္ခန္ဓာဗဟုသုတရှိသော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်စား ရဟန်းတော်တို့ ညွှန်ပြမှုကို ဂေါပက လူကြီးတို့က လိုက်နာဆောင်ရွက်သင့်ကြသည်။ လမ်းမှန်ရောက်အောင် ရဟန်းတော်တို့ကသာ ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ လူတို့မှာမူ သားကျွေးမှု၊ မယားကျွေးမှုများ ရှိနေ၍ လမ်းမှန်မရောက်ပဲ အလွဲသုံးစား ဖြစ်တတ်သည်က များသည်။

၃၁-ပြင်ဆင်လိုက ဤသို့ပြင်ဆင်

ဘေတီ တော်ကိုလည်းကောင်း၊ စေတီတော်၏ အဆောင်အယောင်တို့ကိုလည်းကောင်း ပြင်ဆင်စရာရှိ၍ ပြင်ဆင်လိုလျှင် အဖိုးအခပေးဖို့နည်းလမ်းကိုလည်း ဝိနည်းပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ဒုတိယပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ် ဝိနိတဝတ္ထု အဖွင့်၌ ဤသို့ ဖွင့်ပြထား၏။—

စေတီယသ ဟိပတ္ထာယ ဝါ ခဏ္ဍုလ္လပဋိသင်္ခရ-
ဏတ္ထာယ ဝါ ဒိန္နော အာရာမောပိ ပဋိတိတဗ္ဗော။

ငေတနံ ဒတုာပိ ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗော။ ဝေတနဉ္စ ပနေတ္ထ
ဇေတိယသန္တကမ္ဘိ သံဃသန္တကမ္ဘိ ဒါတံ ဝဋ္ဋတိ။ (ဝိဠ
၁-၃၄၁-မျက်နှာ)

စေတီတော်အား ဆီမီးပူဇော်ရန် အလို့ငှာလည်း
ကောင်း၊ ကဲ့ပျက်ပွင့်ပြတ်ရာ အရပ်ကို ပြင်ဆင်ရန်အလို့
ငှာလည်းကောင်း ပေးလှူအပ်သော အရာမ်ကိုလည်း
သုတ်သင်ပြုပြင် စောင့်ထိန်းအပ်၏။ (အခမဲ့ သုတ်
သင် ပြုပြင် စောင့်ထိန်းမည့်သူ မရှိလျှင်) အဖိုးအခ
ပေး၍ မှုလည်း သုတ်သင် ပြုပြင် စောင့်ထိန်းစေအပ်၏။
ဤသို့ သုတ်သင်ပြုပြင် စောင့်ထိန်းစေရာ၌ ပေးရမည့်
အဖိုး အခကိုကား စေတီတော်၏ ဥစ္စာ ဘဏ္ဍာကို
သော်လည်းကောင်း၊ သံဃာ၏ ဥစ္စာဘဏ္ဍာကို သော်
လည်းကောင်း ပေးခြင်းငှာ အပ်၏။ (ဘာသာပြန်)

ဘုရားစေတီတော် - စသည် ဘုရားနှင့်စပ်သမျှ ပြုပြင်စရာရှိ
သည်ကို ပြုပြင်ရန်အတွက် ဘုရားစေတီတော်အား လှူဒါန်း
အပ်သော ဥယျာဉ်အရာမ်ကို ကောင်းစွာ သုတ်သင် ပြုပြင်
ထိန်းသိမ်းရမည်။ အခွန်ထွက်မည့် သစ်သီးသစ်နှံ ပင်များကို
ထိုဥယျာဉ်၌ စိုက်ပျိုးထားရမည်။ စိုက်ပျိုးပြီး သစ်သီးသစ်နှံ
ပင်များကို မပျက်မစီးအောင် စောင့်ရှောက်ရမည်။ (အခမဲ့
စောင့်ရှောက်မည့် သူမရှိခဲ့လျှင်) အဖိုးအခကို ပေး၍သော်
လည်း သုတ်သင်ပြုပြင် စောင့်ထိန်း စေရမည်။ ထိုဥယျာဉ်
စောင့်ရှောက်ခံကိုမူ စေတီတော်၏ ဥစ္စာဘဏ္ဍာကိုသော်လည်း

ကောင်း၊ သံဃာတော်၏ ဥစ္စာဘဏ္ဍာကို သော်လည်းကောင်း ပေးနိုင်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ ။

၃၂-ဘုရားမကြိုက်

ဘုရားဘဏ္ဍာတော်နှင့်စပ်၍ ဆောင်ရွက်ပုံ ဆောင်ရွက်နည်း၊ သုံးစွဲပုံ သုံးစွဲနည်းများကို ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ကျမ်းဂန် အရပ်ရပ်၌ လာသည်ကို ဖော်ပြအပ်ပြီးလေပြီ။ ကျမ်းဂန်လာ စံနစ်တကျ သုံးပုံသုံးနည်းကိုလည်း နားလည်နိုင်လောက်ကြပြီ။ နားလည်လျှင် နားလည်သည့်အတိုင်း ကုသိုလ်လိုလား ပညာ ရှိသတော်ကောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးကောင်းသမီး ဘဏ္ဍာတော်ဂေါပက လူကြီးတို့သည် လိုက်နာ ဆောင်ရွက် ကြလိမ့်မည်-ဟု ယုံကြည် မိသည်။ အကယ်၍ ကျမ်းဂန်လာ စည်းမျဉ်းများကို ကျော်လွန်၍ “ငါ့မြင်းငါ့စိုင်း ညောင်ကိုင်းထိထိ” သဘောမျိုးဖြင့် ထင်ရာစိုင်းကြလျှင်ကား အကျိုးမများ အကုသိုလ်သာ ပွားကြပေလိမ့်မည်။

ဒကာအေး ဒကာမတို့၏ လျှောက်ထားလွှာတွင်-

“အချို့ ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း ဂေါပက လူကြီးများ သည် ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ငွေဖြင့် (လူအများကြည့်ရှုရ အောင် + လူစည်ကားအောင်) ဇာတ်ပွဲ အငြိမ့်ပွဲများ ငှားထည့်၍ ဘုရားပွဲများ ပြုလုပ်ကျင်းပ နေကြခြင်း၊ ဇာတ်ပွဲ အငြိမ့်ပွဲများ ကပြရန် ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ငွေ ဖြင့် ဇာတ်ရုံများ ဆောက်လုပ်ထားရှိခြင်း - တို့မှာ

လုပ်အပ်+မလုပ်အပ်, အပြစ်ရှိ+မရှိ အဆုံးအဖြတ်ပေး
ပါရန်”-

ဟူသော အမေးပြဿနာမှာလည်း ဖော်ပြရာပါ ကျမ်းဂန်တို့
အဆိုဖြင့် ဇာတ်ပုံအငြိမ့်ပုံ ဇာတ်ရုံများကို ဘုရားဘဏ္ဍာတော်
ငွေဖြင့် လုပ်အပ်+မလုပ်အပ်, အပြစ်ရှိ+မရှိ သိသာပြေလည်ပြီး
ဖြစ်ပေသည်။

ဖော်ပြခဲ့ပြီး ကျမ်းဂန်သာဓက အလုံးစုံတွင် ဘဏ္ဍာတော်
ငွေဖြင့် ဇာတ်ပုံ အငြိမ့်ပုံ ငှားရန်ကိုလည်းကောင်း, ကပြရန်
ဇာတ်ရုံများ ဆောက်လုပ်နိုင်ရန်ကိုလည်းကောင်း အရိပ်အမြက်
မျှ ပါရှိသည်ကို တွေ့ကြရမည်မဟုတ်၊ ဘုရား မကြိုက်သော
ထိုဇာတ်ပုံ အငြိမ့်ပုံနှင့် ဇာတ်ရုံများကို ဘဏ္ဍာတော်ငွေဖြင့်
ငှားရမ်းဆောက်လုပ်သင့်ကြောင်းကို တစုံတခုသောကျမ်းဂန်က
ညွှန်ပြမည် ဆိုလျှင်လည်း ထိုညွှန်ပြချက်အည် သဘာဝမကျ
သောကြောင့် မှန်လည်းမှန်မည်မဟုတ်ချေ။

မြတ်စွာဘုရားသည် အပျော်အပါး ကိုလေသာ ပွားများ
ကြောင်း ဖြစ်သော ဤဇာတ်ပုံ အငြိမ့်ပုံများကို အလို့တော်
မရှိသောကြောင့်ပင် နန္ဒ=ကခြင်း+ ဂီတ=သီဆိုခြင်း+ ဝါဒီတ=
တီးမှုတ်ခြင်း+ ဝိသုကဒဿန=သာသနာတော်၏ ဆူးငြောင့်သ
ဖွယ်ဖြစ်သော ထိုကခြင်း, သီဆိုခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်းတို့ကိုကြည့်ရှု
နားထောင်ခြင်း ကိစ္စများကို တပည့်သာဝကတို့အား သိက္ခာ
ပုဒ် ပညတ်၍ တားမြစ်တော်မူခဲ့သည်။ ဤမျှသာမက လူတို့
စောင့်သုံးကြသော ရှစ်ပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလများ၌ပင် ဤ

သိက္ခာပုဒ်ကား အတင်အရှား ပါလျက်ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် ပင် ဤကခြင်း၊ သီဆိခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်းနှင့် တက့ ၎င်းတို့ကို ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်းများကို ဘုရားရှင်အလိုတော်မရှိကြောင်း သိနိုင်ကြသည်။

ကိလေသာပွားများကြောင်းဖြစ်သော ဤဇာတ်ပဲ့ အငြိမ့်ပဲ့ နှင့်စပ်၍ ဘုရားရှင် အဘယ်သို့ ဟောတော်မူသည်ကိုသိနိုင်ရန် သဠာယတနဝဂ္ဂ ဂါမဏိသံယုတ်လာ တာလပုဋ္ဌသုတ်ကို ထုတ်ဆောင်ဖော်ပြပါဦးအံ့—

၃၃-ဇာတ်ပဲ့ကပြကြည့်ရှုခြင်း၏ အပြစ်

အခါတပါး၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်တော် ဝယ် ဘုရားရှင် သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် တာလပုဋ္ဌမည်သော သဘင်ဆရာကြီး (ဇာတ်ဆရာကြီး)သည် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ ချဉ်းကပ်ပြီး ဤသို့ လျှောက်ထားလေသည်—

(တာလပုဋ္ဌ) မြတ်စွာဘုရား... အမှန်အတိုင်း ကပြသဖြင့်၎င်း၊ မမှန်မကန် ကပြသဖြင့်၎င်း ကချေသည်သည် သဘင်အလယ်၌ လူတို့ကို ကပြပါသည်။ ထိုကချေသည် သေသောအခါ၌ ပဟာသ-မည်သော နတ်ပြည်သို့ရောက်၍ ပဟာသနတ်တို့၏ အပေါင်းအဖော် အသင်းအပင်းအဖြစ်သို့ရောက်ရသည်ဟု ရှေးဆရာ့ဆရာ ကချေသည်တို့စကားကို တပည့်တော်ကြားရဖူးပါသည်။ ဤနေရာ၌ ဤအကြောင်းကို မြတ်စွာ ဘုရားသည် အဘယ်သို့ဟောတော် မူပါသနည်းဘုရား။

(ဗုဒ္ဓ) ဇာတ်ဆရာကြီးတလပုဋ်... မသင့်လျော်ဘူး၊ ဤစကားကို မမေးပဲ ရပ်ထားပါ။ ဤအကြောင်းကို ငါဘုရားကို မမေးပါလင့်။

[တလပုဋ်မှာ ဇာတ်ဆရာကြီးတဦးဖြစ်နေသည်။ ဇာတ်ဆရာကြီးတဦးအား ဇာတ်သဘင်၏ အပြစ်ကို ဟောရပြောရမည်မှာ မသင့်လျော်သကဲ့သို့ဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့်ဘုရားရှင်ကဇာတ်သဘင်၏ အကျိုးအပြစ်နှင့်စပ်သောစကားကို မမေးမလျှောက်ရန် တားမြစ်တော်မူသည်။ သို့သော် ကလပုဋ်ဇာတ်ဆရာကြီးကား မသိရလျှင် မနေနိုင်၊ ရှေးသဘင်ဆရာကြီးတို့ ပြောဆိုသည့်အတိုင်း ပဟာသနတ်ပြည်သို့ ထောက်-မထောက် လွန်စွာ သိချင်နေသည်။ ထို့ကြောင့်ဘုရားရှင်က တားမြစ်တော် မူပါလျက်လည်း သုံးကြိမ်တိုင်အောင် ထပ်၍မေးလျှောက်လေသည်။ ဘုရားရှင်ကား နှစ်ကြိမ်အထိ ပယ်ရှား တားမြစ်သေးသော်လည်း မဟောလျှင် မဖြစ်နိုင်လောက်အောင် တပူဆာဆာ ထပ်ကာ ထပ်ကာ လျှောက်ထားနေသူ တလပုဋ်အား သုံးကြိမ်မြောက် မေးလျှောက်သောအခါ အမှန်အတိုင်း သိမြင်တော် မူသော ဘုရားရှင်သည် ဤသို့ ဖြေကြားဟောမိန့်တော်မူလေသည်။]

(ဗုဒ္ဓ) ဇာတ်ဆရာကြီး တလပုဋ်... “မသင့်လျော်ဘူး၊ ဤစကားကို မမေးပဲ ရပ်ထားပါ။ ဤအကြောင်းကို ငါဘုရားကို မမေးပါလင့်” ဟုတားမြစ်ပါလျက် မရပဲကိုး၊ အကြိမ်ကြိမ်တား၍မှ မရဘိလျှင် သင့်အား ငါဘုရား

ဖြေကြားပေအံ့.....၊ ဇာတ်ဆရာကြီး..... သတ္တဝါတို့သည် ရှေးမဆွကပင် စွဲမက်မှု=ရာဂမကင်းကြပဲ ထိုစွဲမက်မှု=ရာဂ နှောင်ကြိုးဖြင့် အဖွဲ့အချည် ခံနေကြရ၏။ ထိုသတ္တဝါ တွေကို ကချေသည်က ပဲ့အလယ် သဘင်အလယ်၌ စွဲမက် ဖွယ်ရာတို့ကို အတိုင်းထက်အလွန် ဆွဲဆောင်ကပြနေ၏။ သတ္တဝါတို့သည် ရှေးမဆွကပင် ပြစ်မှားမှုန်းတီးမှု= ဒေါသမကင်းကြပဲ ထိုပြစ်မှားမှုန်းတီးမှု=ဒေါသ နှောင် ကြိုးဖြင့် အဖွဲ့အချည် ခံနေကြရ၏။ ထိုသတ္တဝါတွေကို ကချေသည်က ပဲ့အလယ် သဘင်အလယ်၌ ပြစ်မှားမှုန်း တီး ဖွယ်ရာတို့ကို အတိုင်းထက်အလွန် ဆွဲဆောင်ကပြ နေ၏။ သတ္တဝါတို့သည် ရှေးမဆွကပင် တေဝေမှု= မောဟမကင်းကြပဲ ထိုတေဝေမှု=မောဟနှောင်ကြိုးဖြင့် အဖွဲ့အချည်ခံနေကြရ၏။ ထိုသတ္တဝါတွေကို ကချေသည် က ပဲ့အလယ် သဘင်အလယ်၌ တေဝေဖွယ်ရာတို့ကို အတိုင်းထက်အလွန် ဆွဲဆောင်ကပြနေ၏။ ထိုကချေသည် သည် ကိုယ်တိုင်က ယစ်မှုးမေ့လျော့ပြီး သူတပါးတို့ကို လည်း ယစ်မှုးမေ့လျော့အောင်ကပြမှုကြောင့် ကိုယ်ခန္ဓာ ပြက်ကြေ စုတေသည်မှနောက်ကာလ၌ ပဟာသ မည် သော ငရဲသို့ ဘဝပဋိသန္ဓေကပ်ရောက်၍ ခဲ့ရ၏။

“မှန်သောအကြောင်းအရာဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မမှန်သော အကြောင်းအရာဖြင့်ဖြစ်စေ ပဲ့အလယ် သဘင်အလယ်၌ လူအပေါင်းကို ရှင်လန်းမေ့လျော်ပျော်ပျော်ပိုက်အောင် က

ပြသော ကချေသည်သည် သေသောအခါ ပဟာသ-
မည်သောနတ်ပြည်သို့ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်၍ နေ
ရ၏” ဟု ယူသော ထိုသူ၏ အယူကား ဖောက်ပြန်
မှားယွင်းသော အယူသာလျှင် ဖြစ်၏။ ဇာတ်ဆရာ
ကြီး တာလပုဋ္ဌ....ဖောက်ပြန်မှားယွင်းသောအယူရှိသော
ပုဂ္ဂိုလ်၏ အမိရာ သေလျှင် ငရဲနှင့် တိရစ္ဆာန် ဘုံတို့
တွင် တဘုံဘုံသို့ ရောက်မည်-ဟု ငါဘုရားဟောဆို၏။

ဤကဲ့သို့ ပဟာသ-ဟူသည်မှာ နတ်ပြည်မဟုတ် ငရဲဘုံဖြစ်
ကြောင်းကို ဘုရားရှင်က ဟောတော်မူသည်ကို ကြားသိရသော
တာလပုဋ္ဌဇာတ်ဆရာကြီးသည် ချွန်းချ၍ ငိုလေတော့၏။ နတ်
ပြည်ရောက်ရ လိမ့်မည်-ထင်၍ ရှေးက သူ့အလုပ်ကိုသူ နှစ်သက်
အားရဖြစ်ခဲ့ရသလောက် ယခုမှ ပြောင်းပြန်ပြန်ပြီး ဝမ်းနည်းဖွယ်
စက်ဆုပ်ဖွယ် ဖြစ်နေသည်ကို ကောင်းစွာ သိသွားလေတော့၏။
သိသွားလျှင်ပင် ဘုရားရှင်ထံ၌ ရဟန်းပြု၍ ရဟန်းတရားကို ဖိဖိ
စီးစီး အားထုတ်သဖြင့် မကြာမြင့်မီအတွင်း ကိလေသာ အာ
သဝေါကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာဖြစ်သွားလေသည်။

[ဤ၌ ပဟာသငရဲ-ဟူသည်မှာ ဘုံတဘုံအနေဖြင့်
အသီးအခြား ရှိနေသည်မဟုတ်၊ စင်စင်သော်မှ အဝီစိ
ငရဲကြီး၏ တစိတ်တဒေသဌာနဖြစ်ကြောင်းကို ၎င်း
တာလပုဋ္ဌသုတ်အဖွင့် သံယုတ်အဋ္ဌကထာ၌ ဤကဲ့သို့
ဖွင့်ပြထားလေသည်။]-

ပဟာသော နာမ နိရယောတိ ဝိသုံ ပဟာသ
နာမကော နိရယော နာမ နတ္ထိ၊ အဝိစိဿော ပန ကေသိံ
ကောဠာသေ နစ္စန္ဒာ ဝိယ ဂါယန္တာ ဝိယ ဝ နဋ္ဌဝေသံ
ဂဟေတွာဝ ပစ္စန္ဒံ။

ပဟာသမည်သော ငရဲ-ဟူရာ၌ အသီးအခြားအနေ
ဖြင့် ယဟာသ မည်သော ငရဲမည်သည် မရှိပေ။ စင်စစ်
သော်ကား အဝိစိငရဲကြီး၏ သာလျှင် တစုတနေရာ၌
ကပြနေကြသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သီဆိုနေကြသကဲ့သို့
လည်း ကောင်း (ကပြ သီဆို တီးမှုတ်နေကြသကဲ့သို့)
ကချေသည် အသွင်ကို ယူ၍သာလျှင် ကျက်ကြရ ကုန်
၏။ (ဘာသာပြန်)။

၃၄-ဆင်းရဲမည်ကို မြင်တော်မူသည်

ယဟာသငရဲ၌ ကျရောက်ကြရသည် အထိ လှမ်း၍ကုန်စင်
သိမြင်တော်မူသော ဘုရားရှင်သည် ဘဏ္ဍာတော်ငွေကို အဘယ်
မှာလျှင် ဇာတ်သဘင်ပွဲတွေ ခင်းကျင်းပြုသမှု အတွက် လိုလား
တော် မူလိမ့်မည်နည်း၊ မလိုလားရိုး ကေန မှန်လှ ချေ၏။
ဤအချက်ကို မစဉ်းစားမိသော အချို့ဘဏ္ဍာတော် ဂေါပက
လူကြီးများသည် ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ငွေဖြင့် ဇာတ်ပွဲ အငြိမ့်ပွဲ
များကိုလည်း ငှါးရမ်း၍ ထည့်မိတတ်ကြ၏။ ဘုရားဘဏ္ဍာတော်
ငွေဖြင့် ဇာတ်ရုံကြီးများကိုလည်း ဆောက်များမိတတ်ကြ၏။

ကိုယ့်အိတ်ထဲကငွေဖြင့် ကိုယ့်ဘာသာ အငြိမ့်ပွဲ၊ ဇာတ်ပွဲ
များကို ငှါးရမ်းကြည့်ရှု မိလျှင်သော်မှ အပြစ် မကင်းသော

ဤကိစ္စကို ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ငွေဖြင့် ငှားရမ်းကြည့်ရှု ပြုလုပ် မိပါက အပြစ်တပြစ်သာမက နှစ်ပြစ် သင့်ရောက်လေရာ၏။ ပဟာသငရဲသို့ ကျရောက်ရမှုက တပြစ်၊ ဘဏ္ဍာတော်ကို အလွဲ ပြုလုပ်မှုက တပြစ်၊ ဤအပြစ်နှစ်ပါးတို့တည်း။

၃၅-အကျိုးရသော သိဆို တီးမှုတ် ကခုန်မှု

ရှေးဖော်ပြရာပါ ဂါမဏိသံယုတ် တာလပုဋ္ဌသုတ်လာအတိုင်း “ရှေးမဆွကပင် တပ်မက်မှု=လောဘ၊ ပြစ်မှားမှန်းတီးမှု=ဒေါသ၊ တောဝေမှု = မောဟတိ မကင်းကြပဲ ထိုလောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟနှောင်ကြီးတို့ဖြင့် အနှောင်အဖွဲ့ ခံနေရသူလူအပေါင်းကို အတိုင်းထက်အလွန် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတရား ပွားတိုး ရန်” ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဇာတ်ပွဲ အငြိမ့်ပွဲများကို ငှားရမ်းပြသမှု သိဆို တီးမှုတ် ကခုန်မှုတို့ကား အပြစ်မကင်း သော အမှုတို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုအပြစ် မကင်းသော ဇာတ်ပွဲ အငြိမ့်ပွဲများကို ငှားရမ်းပြသမှုကို ရည်ရွယ်၍ ဝိနည်း ပရိဝါရပါဠိတော် ကေုတ္တရိက ပဉ္စကအခန်း၌-

ပဉ္စ ဒါနာနိ အပုညာနိ ပုညသမ္မတာနိ လောကသ္မိံ ၊
မဇ္ဇဒါနံ သမဇ္ဇဒါနံ ဣတ္ထိဒါနံ ဥသဘဒါနံ စိတ္တကမ္မ-
ဒါနန္တိ။

လောက၌ (ကုသိုလ်) ကောင်းမှုဟု သမုတ်အပ်
ကုန်သော်လည်း (ကုသိုလ်) ကောင်းမှု မဟုတ်သော
အလှတို့သည်-

- (၁) သေရည်အရက်အလှူ
- (၂) ကချေသဘင်အလှူ
- (၃) မိန်းမအလှူ
- (၄) နှားမအုပ်၌ နှားလားဥသဘင်ကို လှူတ်သောအလှူ
- (၅) ဘုရား တန်ဆောင်း စရပ် ကျောင်း—စသည်တို့၌ မေထုန်နှင့် စပ်သော မိန်းမရုပ် ယောက်ျားရုပ် ပန်းချီဆေးရေးရုပ်အလှူ—

အားဖြင့် ငါးပါးတို့ရှိကုန်၏။ (ဘာသာပြန်)
ဤကဲ့သို့ ဟောတော်မူသည်။

“ဝတ္ထုတယ ပုဇနတ္ထာယ ကတံ နဋ္ဌသမဇ္ဇံ ကုသလံ ဟောတံ” = ရတနာသုံးပါးအား ပုဇော်ရန်အကျိုးငှာ ပြုအပ်သော ကချေသဘင်သည် ကုသိုလ်ဖြစ်၏—ဟူ၍ ဖွင့်ပြသော သုတ္တသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာနှင့် အညီ (လူအများကို လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ပွားစေလို၍ မဟုတ်ပဲ) ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးအား ပုဇော်လိုသော မဟာကုသိုလ် စိတ်ဖြင့် ဇာတ်သဘင်သည်တို့ မိမိတို့အတတ်ပညာ သိဆို့ တီးမှုတ် ကခုန်မှုဖြင့် ပုဇော်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ သိင်္ဂါရရသ ပါရှိသော သီချင်းကဗျာမျိုးဖြင့် မဟုတ်ပဲ ထူးခြားနားရောင် ခြည်တော်အဖွဲ့မျိုးကဲ့သို့သော ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ကဗျာဗန္ဓုတို့ဖြင့် တကယ်ပင် ရတနာသုံးပါးအား ပုဇော်လိုသော မဟာကုသိုလ် စိတ်ပြဋ္ဌာန်းလျက် တီးမှုတ် သိဆို့ ကခုန်စေလျှင်သော်လည်းကောင်း အကုသိုလ်မဖြစ်ပဲ မဟာကုသိုလ် ဖြစ်နိုင်ပေ၏။

ပျော်ရွှင်မေ့လျော့စေလိုစိတ် လုံးဝမရှိပဲ ရတနာသုံးပါးအား တကယ်ပင် ပူဇော်လိုသော မဟာကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ပြုလုပ်သည် ကိုသာ ဆိုလိုသည်။

ဖော်ပြအပ်ပြီးသော သုတ္တသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၌ပင် ပူဇော်လို၍ ပြုအပ်သော ကချေသဘင်၏ နောက်တချိန်၌ ချမ်းသာသုခကောင်းကျိုးရသော အဖြစ်ကို အပဒါနပါဠိ ပဌမအုပ်စာမျက်နှာ(၁၆၃)လာ ကောသနိယတ္ထေရ အပဒါနကို ထုတ်ဆောင်ဖော်ပြထားလေသည်။ ထိုကောသနိယမထေရ်၏ အပဒါန=ကျင့်စဉ် အချုပ်မှာ--

ယနေ့ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာမှအထက် လွန်ခဲ့သော (၁၁၀၀) တထောင်တရာရှစ်ကမ္ဘာ၌ ပိယဒဿီ၊ အတ္တဒဿီ၊ ခမ္မဒဿီ-ဟူ၍ ဘုရားသုံးဆူစဉ်အတိုင်း ပွင့်တော် မူခဲ့ရာ အတ္တဒဿီမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်၌ ကောသနိယမထေရ်၏ အလောင်းသည် ဝရုဏမည်သော နတ်မင်း ဖြစ်၍ ဘုရားသက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူစဉ်ကလည်း မိမိ၏ ယာဉ်ဗိုလ်ပါ အခြံအရံတို့နှင့်တကွ ဘုရားကို ပူဇော်ပြုစုခဲ့သည့်အလျောက် ထိုမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသော အခါမှာလည်း ထူးရိယာ မျိုးစုံတို့ကို ယူဆောင်ခဲ့၍ စကားပင်ဗောဓိသို့ ကပ်ရောက်ကာ အတီးမျိုးစုံ အကမျိုးစုံဖြင့် မျက်မှောက်သင်ရှား သက်တော်ရှိ မြတ်စွာဘုရားကို ကဲ့သို့ တရိုတသေ ပူဇော် ပြုစုလေသည်။

ဗုဒ္ဓဘဏ္ဍာတော်ပြဿနာ

သုသည် စကားပင်ဗောဓိကို ပူဇော်ရင်းပင် မိမိ၏ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံကို နှစ်သက် အားရမ်း ဖြစ်ရှိကာ ဗောဓိပင်၌ ကြည်ညိုသောစိတ် တရိပ်ရိပ်ဖြစ်ပွားစေလျက် ဆိုအရပ်၌ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ (တင်ပလွင်ခွေ) နေလျက်ပင် နတ်သက်ကြေ စုတေ၍ နိဗ္ဗာနရတိနတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရ လေသည်။

သုသည် ကမ္ဘာပေါင်း(၁၁၀၈)တထောင်တရာ့ ရှစ် ကမ္ဘာ အပါယ်သို့ မလားရပဲ လှူပြည်၊ နည်းပြည် ဖြစ်လေရာရာတို့၌ တူရိယာပေါင်း ၆-သောင်းတို့ အမြဲ ဝန်းရံ အဖျော်အဖြေခံရလျက် ဤဘုရား သာသနာဝယ် ဧကသနိယ မထေရ်ဟူသော အမည်ဖြင့် ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ဝိမောက္ခ ဈာနလာဘီ ဆဋ္ဌဘိည ရဟန္တာဖြစ်၍ ကျွတ် တမ်း ဝင်တော်မူရလေသည်။

သို့ပြင်လည်း ရမ္မဝတီပြည်သား မုရိုးစည်တီးသမား တယောက်သည် မဟာဗောဓိပင်ကို နေ့နေ့ညဉ့်ညဉ့် တီးမှုတ်ကော်ရော် ပူဇော်ခဲ့ဖူးသော ကောင်းမှုကြောင့် ကမ္ဘာပေါင်း (၁၁၈)တရာ့တစ်ဆယ့်ရှစ်ကမ္ဘာ အပါယ် သို့ မလားရောက်ရပဲ ဤဘုရား သာသနာ၌ ဗောဓိ ဥပဋ္ဌာက မထေရ်ဟူသော အမည်ဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်၍ ကျွတ်တမ်း ဝင်တော်မူရ လေသည်။ (ဤမထေရ်၏ အပဒါန် ကျင့်စဉ်ကား အပဒါနပါဠိ ပဌမအုပ် စာ မျက်နှာ ၂၁၆-၌ လာရှိသည်)။

၃၆-ဆရာနှင့်ဒကာ

ဆရာနှင့်ဒကာဆိုသည်မှာ သိနေကြသည့်အတိုင်း “ကျန်း
 ကိုင်းမိ-ကိုင်းကျန်းမိ” အချင်းချင်း မကင်းနိုင်ကြပဲ အမှီသဟဲ
 ပြုနေကြရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်သည်။ ဒကာတို့၏ ပစ္စည်းလေး
 ပါး အထောက်အပံ့ကို ရရှိသာလျှင် ဆရာတို့က သာသနာ
 တော်စန့်ကို အားသွန် ထမ်းဆောင်နိုင်ကြသည်။ ဆရာတို့၏
 ကောင်းမြတ် မှန်ကန်သော လမ်းညွှန်မှုကို ခံယူရသဖြင့်လည်း
 ဒကာတို့မှာ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုစုဆည်းပူးနိုင်ကြသည်။ ဆရာနှင့်
 ဒကာ အချင်းချင်း ညီညီညွတ်ညွတ် သာသနာတော်စန့်ကို ထမ်း
 ဆောင်ကြမှသာလျှင် ဤဗုဒ္ဓသာသနာတော် အရောင်တောက်
 ပ၍ အားလုံး ကုသိုလ်တရား ပွားများနိုင်ကြမည်။ ဆရာကား
 တပါး-ဒကာကားတခြား ကွဲပြားနေကြလျှင် ထိုကွဲပြားသော
 နေရာဌာန၌ သာသနာတော် မှေးမှိန်အားနဲ့ ရမည်မှာ ဓမ္မတာ
 ပင် ဖြစ်သည်။

သာသနာတော်အရေးနှင့် စပ်လာလျှင် ဆရာတို့က သည်းခံ
 ၍ လမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြဖို့ လိုအပ်သကဲ့သို့ ဒကာတို့ကလည်း
 လမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်
 လှသည်။ “ဆရာတို့ကလည်း ဆရာတို့မာန်နှင့်-ဒကာတို့ကလည်း
 ဒကာတို့မာန်နှင့်” ဆိုသလို အချင်းချင်း မာန်ဖီနေကြလျှင်
 လမ်းမှန်သို့ ရောက်ကြတော့မည် မဟုတ်ပေ။ အချင်းချင်းညီညွတ်
 ပြီး လမ်းမှန်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ကြပါလျှင် လွန်စွာ ကုသိုလ်
 ဖြစ်၍ ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ကောင်းလှ၏။

ဤအရာ၌ ဆရာ-ဒကာ ညီညွတ်ကြသောကြောင့်ကုသိုလ်
လည်းပွား ဝမ်းမြောက်ဖွယ်လည်းဖြစ်သော နမူနာ သာဒက
တခုကို တုတ်ဆောင်ပြလိုပါသေးသည်။

၃၇-အထူးသတိပေးမေတ္တာရပ်ခံစာ
မြှောင်မြို့ ဂိုဏ်းလုံးဆိုင်ရာ သံဃာတော်များက
ရွှေပေါ်ကျန်းဘုရား ဂေါပကလူကြီးများအား
အထူးသတိပေး မေတ္တာရပ်ခံစာ
(မိတ္တူ)

မြှောင်မြို့ ရွှေပေါ်ကျန်းဘုရားကြီး
ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း ဂေါပကအဖွဲ့
ဥက္ကဋ္ဌ-အတွင်းရေးမှူးနှင့် အမှုဆောင်လူကြီးများသို့

၁၃၃၂-ခု နတ်တော်လဆန်း (၂) ရက်နေ့ တနင်္ဂနွေအချိန်
တွင် မြှောင်မြို့ ရွှေတောင်ကျောင်းတိုက်၌ ကျင်းပသောမြှောင်မြို့
ဂိုဏ်းလုံး ဆိုင်ရာ သြဝါဒါ နုသာသက သံဃာအဖွဲ့ကြီး၏
(၁၇) ကြိမ်မြောက် နှစ်ပတ်လည် သံဃာတော်များ အစည်း
အဝေးကြီးမှ အများ သဘောတူ ဆုံးဖြတ်ချက် အရ
ဆရာတော် သံဃာတော် များက မေတ္တာ ကရုဏာတရား
ရွှေထား၍ သတိပေး မေတ္တာရပ်ခံအပ်သည် ဘုရားဂေါပက
လူကြီးအပေါင်းတို့...

အကြောင်းမှာ - ဘုရားဂေါပက လူကြီးများသည် ဘုရား
ဘဏ္ဍာတော် ငွေဖြင့် ထာဝရဇာတ်ရုံ ဆောက်လုပ်မည်- ဟု
ဆရာတော်များ ကြားသိရသည်၊ ဘုရားဟော တရားတော်အရ

ဘုရား ဘဏ္ဍာတော်ငွေဖြင့် ဇာတ်ရုံမဆောက်အပ် မဆောက်
ကောင်း၊ ဘုရားဘဏ္ဍာတော်ငွေဖြင့် ထာဝရဇာတ်ရုံ ဆောက်
လျှင် ထာဝရ အကုသိုလ်ဖြစ်၍ အပါယ်သို့ကျရောက်နိုင်သည်။

သို့ဖြစ်၍ ထာဝရအကုသိုလ်ဖြစ်ပြီး အပါယ်သို့ ကျရောက်
စေနိုင်သည့် ဇာတ်ရုံဆောက်ခြင်းကို စည်းမဲ၊ ကမ်းမဲ၊ မပြု
လုပ်ကြမူ၍ အာရုံခံ တန်ဆောင်းကြီးကို ပြုပြင်ဆေးသုတ်၍
လိအပ်သော ကျောက်ပြားများခင်းခြင်း၊ တပိုင်းတစ အပြီး
မသတ် ကျန်၍နေသော မဟာရုံအုတ်တံတိုင်းကြီးကို အပြီးသတ်
ခြင်း၊ ဘုရားထီးတော်ကို ပြုပြင်၍ ရှေ့ချခြင်း၊ အခြား ပြုပြင်
ရန်ရှိသည်များကိုလည်း ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်အောင် ပြုပြင်ခြင်း-
စသည်တို့ကိုသာ စည်းနှင့်၊ ကမ်းနှင့် ပြုလုပ်ကြရန် ဆရာတော်
သံဃာတော်များက မေတ္တာ၊ ကရုဏာတရား ရှေ့ထားပြီး
တာဝန်ဝတ်တရား ရှိသည် အားလျော်စွာ ဘုရားကြီး အကျိုး၊
သာသနာတော်အကျိုးနှင့် အများအကျိုးကို ရှေးရှု၍ သတိပေး
မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

၎င်းပြင် သိရှိကြရန်မှာ သဘင်ကချေသည်တို့ သေလွန်က
ပဟာသင်္ခရံ၌ ခံရကြောင်းများကို ဘုရားဟော သဠာယတန
ဝဂ္ဂ ဂါဇဏိသံယုတ်ပါဠိတော် တာလပုဋ္ဌသုတ်နှင့် သံဝေဂဝတ္ထု
ဒီပနီကျမ်း၊ ဝိသုဒ္ဓါရုံအဆုံးအဖြတ် ကျမ်းများတွင် ကြည့်ရှု၍
အကျယ်ကို သိရှိကြရန် ညွှန်ပြလိုက်သည့်ပြင်-

- (၁) သာဟတ္ထိက=ကိုယ်တိုင်
- (၂) အာဏတ္ထိက=တိုက်တွန်း

(၃) ဝဏ္ဏဘာသန=ချီးမွမ်း

(၄) သမနုည=စိတ်သဘောတူ—

ဟူသော ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး အပြားလေးဆယ် ဖြစ်ပုံကိုလည်း ကျမ်းဂန်များတွင် လာရှိသည့်အတိုင်း အထူးသိရှိ သတိထား ပြီး ရှောင်ကြဉ်ကြရန် သတိပေး မေတ္တာရပ်ခံအပ်သည် ဘုရား ဂေါပကလူကြီး အပေါင်းတို့—

၎င်းပြင် ဆရာတော်၊ သံဃာတော်များက တာဝန်ဝတ်တ ရား ရှိကြသည်အားလျော်စွာ လောက၊ ဓမ္မနှင့် မဆန့်ကျင် အောင် ရေးဆွဲထားသော “ပဌမ ဘုရားဂေါပက ရှေးချယ် ရေး စည်းမျဉ်းဥပဒေ” ကို ရိုသေလေးစားသော အားဖြင့် “အပြစ်မှ ကင်းလွတ်အောင်” ဘုရားဂေါပကလူကြီး အပြစ်မှ ထွက်ပြီးပေးကြရန် အထူးသတိပေး မေတ္တာရပ်ခံအပ်သည်။

ဤသည်မှာ ရှေ့ပေါ်ကျန်းဘုရား ဘဏ္ဍာတော် ဂေါပက လူကြီးတို့ထံ မြှောင်မြှိုက်လုံးဆိုင်ရာ သံဃာတော်များက သတိ ပေး မေတ္တာရပ်ခံစာဖြစ်သည်။ နည်းယူသင့်သော မေတ္တာရပ်ခံစာ ဖြစ်၍ စာမျက်နှာကိုမငဲ့ပဲ မူရင်းအတိုင်း ဖော်ပြအပ်သည်။

အဆိုပါ မေတ္တာရပ်ခံစာတွင် ဆရာတော်တို့၏ မေတ္တာ၊ ကရုဏာလည်း ထင်ရှားသည်။ မေတ္တာရပ်ခံပုံမှာလည်း အတတ် နိုင်ဆုံးသည်ခံ၍ အပြေအပြစ်ရှိလှသည်။ အကြောင်း အကျိုးကို ဖော်ပြရာ၌လည်း သဘာဝကျလှသည်။ မပြုမလုပ် သင့်သည်ကို အကြောင်းပြကာ တားမြစ်လျက် ပြုလုပ်သင့်သည် တို့ကိုလည်း အကွက်ချ၍ ပြုပြီးလျှင် ပြုလုပ်ကြဖို့ တိုက်တွန်း ထားသည်။

ဤသို့ပြုလုပ်လျှင် ဤသို့အပြစ်ရှိကြောင်းကိုလည်း ဝတ္တု သက်
 သေနှင့် ကျမ်းဂန်များကို အကျယ်သိလိုက ကြည့်ရှုနိုင်ရန်
 ညွှန်ပြထားလိုက်သေးသည်။ တိုတို ကျဉ်းကျဉ်းနှင့် လိုရင်းပါ
 အောင် သတိပေး မေတ္တာရပ်ခံထားခြင်းဖြစ်၍ စေ့စပ်လှသော
 မေတ္တာရပ်ခံစာလည်း ဖြစ်သည်။ ကြမ်းတမ်းသော အသုံးမျိုးဖြင့်
 ဖိနှိပ်၍ ဆိုသော အဆိုမျိုး မပါမရှိသောကြောင့် နားခံသာ၍
 နာယူဖွယ်လည်းကောင်းသည်။ ဆရာ၊ ဒကာ ဖြစ်နေကြသည့်
 အလျောက် ဆရာတို့တာဝန် မလိုရအောင် ဆောင်ရွက်တော်
 မှုတတ်ကြကြောင်းမှာလည်း ထိုမေတ္တာ ရပ်ခံစာက သာဓက
 ပြုလျက်ရှိသည်။ “ဆရာတော်တို့ကတော့ တာဝန်ကျေစွာ မေတ္တာ
 ရပ်ခံကာ လမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြတော်မူကြလေပြီ။ ဒကာတို့က
 အသိနည်း၊ လိုက်နာကြပါ၏လော” ဟု ငြားအံ့၊ ညွှန်ပြသည့်
 အတိုင်း လိုက်နာကြပါသည်။ ဒကာတို့ကလည်း သောဝစသတာ
 ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ၍ လိုက်နာကြသောကြောင့် ဆရာ၊ ဒကာ အား
 လုံး စိတ်ချမ်းသာမှုရရှိကြကြောင်း သတင်းကောင်းကြားသိရ၍
 ဝမ်းမြောက်ကြရပါသည်။

၃၈-ရေနှင့်ကြာ

ဆရာနှင့်ဒကာဆိုသည်မှာ “ရေနှင့်ကြာ” ကဲ့သို့ ဖြစ်သော
 ကြောင့် ဆရာကောင်းမှလည်း တပည့်တင့်တယ်၊ တပည့်ကောင်း
 မှလည်း ဆရာတင့်တယ်ပေသည်။ တဦးတည်း ကောင်းနေရုံဖြင့်
 တင့်တယ်မှုမရှိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဆရာရော ဒကာပါအချင်းချင်း
 ညီညီညွတ်ညွတ် ကောင်းသွားကြရန် လိုအပ်လှပါသည်။

သာသနာတော်အရေးတုံ—ဆိုလျှင် ဆရာနှင့်ဒကာ ကင်းနိုင်ကြသည် မဟုတ်၊ အချင်းချင်း တက်ညီ လက်ညီ ဆောင်ရွက်ကြရသည်က များသည်၊ ထိုအခါ တဦးနှင့် တဦး မျက်နှာချင်းဆိုင်ကြရသည်၊ ဆရာဒကာ ညီညွတ်သော အရပ်ဌာနတို့၌ ဆောင်ရွက်ရသော အရေးကိစ္စတိုင်း ချောမော အောင်မြင်ထမြောက်နိုင်သည်။

ဆရာတို့ကလည်း ဆရာ့ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ၊ ဒကာတို့ကလည်း ဒကာ့ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံကြပြီဆိုလျှင် ဆရာနှင့်ဒကာ ကိစ္စတိုင်း၌ ညီညီညွတ်ညွတ် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်သာ ဖြစ်သည်၊ ညီညီညွတ်ညွတ် ဆောင်ရွက်လျှင် အောင်မြင်သည်ကများ၍ အကြောင်းမညီညွတ်သဖြင့် မအောင်မြင်သည့်တိုင်အောင် ဆရာ၊ ဒကာတို့ စိတ်နှလုံးတွင် မချမ်းမသာ မဖြစ်ရပဲ မအောင်မြင်သင့်၍သာ မအောင်မြင်ခြင်းဖြစ်မည်။

“ထကြ နိုးကြား၊ သနား သည်းခံ၊ ဝေဖန် ကြည့်ရ၊ ဤခြောက်ခုကား၊ ကြီးသူ ကျင့်ဝတ်တရားတည်း” — ဟူသော နိတိကျမ်းလာ နာယကဂုဏ် ခြောက်ပါးနှင့်အညီ ဆရာတို့က ကျင့်တော်မူကြ လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ဒကာတို့ကလည်း မိလိန္ဒပဉ္စာ ပါဠိတော်၌ လာသည့်အတိုင်း—

- (၁) ဆရာတော် သံဃာတော် များနှင့် တူမျှသော ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲ ရှိသူဖြစ်ခြင်း၊
- (၂) တရားတော်လျှင် အကြီးအမှူး ထားသူဖြစ်ခြင်း၊
- (၃) ဥစ္စာပစ္စည်း အင်အား အလျောက် ဝေတန်ခွဲခြမ်း လှူဒါန်းခြင်း၌ မွေ့လျော်သူဖြစ်ခြင်း၊

(၄) ဘုရားသာသနာတော် ပျက်ပြားဆုတ်ယုတ် သည်ကို ကြားသိတွေ့မြင်သော် တိုးတက်စည်ပင်ခြင်းငှာ လုံ့လ စိုက်ထုတ်ခြင်း၊

(၅) ကောင်းသောအယူဝါဒ ရှိသူဖြစ်ခြင်း၊

(၆) ဒိဋ္ဌိ၊ သုတ၊ မုတမင်္ဂလာအယူမှ ကင်းလွတ်၍ အသက် ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း သာသနာတော်မှ တပါးသောသူကို ဆရာဟူ၍ မညွှန်ကြား၊ ကိုယ်အမှု အရာ နှုတ်အမှုအရာကိုလည်း စောင့်စည်း၊ သင့်တင့် သိညွတ်ခြင်း၌ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်သူ ဖြစ်ခြင်း၊

(၇) မငြူစူတတ်သူဖြစ်ခြင်း၊

(၈) ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲသောအားဖြင့် သာသနာတော်၌ ကျက်စားကျင့်လည်သူ မဟုတ်၊ ဘုရားကို ကိုးကွယ်ရာ ဟု ဆည်းကပ်သူဖြစ်ခြင်း၊

(၉) ဘုရားတော်ကို ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်သူဖြစ်ခြင်း၊

(၁၀) သံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်သူဖြစ်ခြင်း- ဟူသောဥပါသကာ ဒကာတို့၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ ဆယ်ပါးနှင့်အညီ ကျင့်လျင်သော်လည်းကောင်း အတူနေ ဆရာ၊ ဒကာတို့ မညီညွတ်ရန် အကြောင်းမရှိ၊ မချမ်းသာစရာ မကြည်သာစရာ အကြောင်းမရှိ၊ ချမ်းမြေ့ကြည်သာမည်သာ ဖြစ်သည်။

ဆရာရော၊ ဒကာပါ သိမှတ်ဖွယ်ကောင်းလှသော မန္တလေး မြို့ မဟာမြတ်မုနိဘုရားကြီးသမိုင်းမှ (အဂ္ဂမဟာပဇ္ဇိတ) ဟံသာဝတီ ဆရာတော်ဘုရား၏ ဩဝါဒ ကထာကို ဤနေရာတွင်

ထည့်သွင်း ဖော်ပြပါဦးမည်၊ ထိုသို့ဖော်ပြရာ၌ သြဝါဒကထာ တရားလုံးမဟုတ်ပဲ လိုသလောက်ကိုချုံး၍ဖော်ပြပါမည်၊ အကယ်၍ သြဝါဒအားလုံးကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သိလိုပါလျှင် ထိုသြဝါဒ ကထာ ပါရှိသော “မန္တလေး မဟာမုနိဘုရားကြီးသမိုင်း” ၌ ကြည့်ကြရန် ဖြစ်သည်။

၃၉-ဘာဏှာတော်ကို ပိုင်းခြားခြင်း
(က) အနာမာသဘာဏှာတော်

“အမ္မ နာဟံ မမ အယျေန အာမဋ္ဌဘဏှံ ပိဋ္ဌန္တိဿာမိ၊ ပရိစ္ဆန္တံ မယာ” ဟူ၍ ဝိသာခါသည် ကိုးကုဋေကျော်တန်သော ပသာဓနတန်းဆာ (မဟာလတာတန်းဆာ) ကို မြတ်စွာဘုရား အား စွန့်လှူသော ထုံးအရ အလှူရှင်တို့သည် ကျောက်ရတနာ တို့ဖြင့် စီခြယ်မှုမ်းပံအပ်သော မိမိတို့၏ လက်ကောက်၊ လက်စွပ်၊ ပုတီး၊ နားချောင်းနှင့် ရှေ့၊ ငွေ-စသည်များ-

(ခ) ဝတ္တကဘာဏှာတော်

“တောဟံ ဘန္တေ ဝေဠုဝနံ ဥယျာနံ ဗုဒ္ဓပမုခဿ ဘိက္ခု သံဃဿ ဒမ္မိ” ဟူသော ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိတော်တွင် ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီး ဥယျာဉ်တော်ကို လှူဒါန်းသော ထုံးအရ စေတီတော် အား လှူဒါန်းကြသည့် လယ်၊ ယာ၊ ဥယျာဉ်၊ အရာမ်၊ ခြံမြေ၊ လှူနေတိုက်၊ အိမ်-အဆောက်အဦ-စသည်များ-

(ဂ) ပရိဘောဂဘာဏှာတော်

အထ ခေါ် ဇေတကုမာရော တသ္မိံ သြကာသေ ကောဋ္ဌကံ မာပေသိ” ဟူသော စူဠဝါပါဠိတော်တွင် ဇေတမင်းသား မှတ်ဦး

ပြာသာဒ် ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ ဝိသာခါ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတော်ကြီး နှင့်တကွ အခြံအရံ အာရုံခံပြာသာဒ်ငယ်-စသည် ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းကြသောထုံးအရာ စေတီတော်အား ဂန္ဓကုဋီ၊ အာရုံခံ စရပ်၊ တန်ဆောင်းစသော အဆောက်အဦအထူးထူး၊ ပရိက္ခရာ ရှစ်ပါး၊ ဆယ်ပါး-စသော အသုံးအဆောင်အမျိုးမျိုး+

(ဃ) တတြုပ္ပါဒဘဏ္ဍာတော်

“တတြုပ္ပါဒတော ဝါ” ဟူ၍ လည်းကောင်း “တတြုပ္ပါဒ တောတိ နာဠိကေရာရာမာဒိ တတြုပ္ပါဒ တော” ဟူ၍လည်း ကောင်း ဝိနည်း အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ တို့၌ သံဃသန္တက အရာ၌ မိန့်ဆိုအပ်သည်ကို နယဂ္ဂါဟပြု၍ စေတီယသန္တက ဖြစ်သော လယ်၊ ယာ၊ ဥယျာဉ်၊ အရာမ်၊ ခြံမြေ၊ လူနေတိုက်၊ အိမ်- စသည် ဝတ္တကဘဏ္ဍာတော်မှ ရရှိသော အခကြေးငွေများ၊ ပရိဘောဂဘဏ္ဍာတော်ဖြစ်သော စရပ်၊ တန်ဆောင်း - စသည် တို့မှ ဖြစ်ပေါ်ရရှိသော အခွန် အခ ကြေးငွေများ၊ ဂန္ဓကုဋီ အတွင်းအပြင်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပန်း၊ အမှုက်သရိုက်၊ ဖယောင်း၊ မြေမှုန့်၊ စက္ကူ-စသည်တို့မှ ဖြစ်ပေါ်ရရှိသော အခွန်အခ ကြေး ငွေ စသည်များ+

(င) ဥပနိက္ခေပဘဏ္ဍာတော်

“ဥပနိက္ခေပတောတိ၊ စေတီယပဋိဇဂ္ဂနတ္ထာယ ဝစိုယာပယော ဇေတှာ ကပ္ပိယကာရကေဟိ ဌပိတဝတ္ထုတော” ဟူသော ဝိမတိဋီကာအဖွင့်ကို ထောက်ဆ၍ အတိုးရင်းပွား ချထားသော စေတီယသန္တက၏ အတိုးအညွှန်ကြေးငွေများ+

(၈) အာမိသဘဏ္ဍာတော်

ဘောဇဉ် ငါးပါး၊ ခဲဖွယ်အမျိုးမျိုး အဝားစား၊ ပျား၊ သကာ၊ တင်လဲ၊ ထောပတ်၊ ဆီ၊ သစ်သီးဝလံ၊ ဝန်းမာလ်— အစရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုများ+

(၄၀) စီမံခန့်ခွဲမှု

(၈) အာမိသဘဏ္ဍာတော်ကို စီမံခန့်ခွဲမှု

“မာလာဂန္ဓာဒီနိ တာဝ စေတိယေ အာရောပေတဗ္ဗာနိ”
သသည်ဖြင့် ဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြတော်မူသည့် အတိုင်း ပန်း၊ နံ့သာ၊ အမွှေးအကြိုင်— စသည်တို့ကို စေတီတော်၌ လှပတင့်တယ် ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်အောင် တင်လှူခြင်း၊ စုလျားပုဝါ၊ တဘက်၊ အဝတ်အထည်တို့ကို တံခွန်ကုက္ကား မုလေးပွား နဖူးတား မျက်နှာကြက် ပြုလုပ်လှူဒါန်းခြင်း၊ လိုအပ်သည်ထက် အဝတ်အထည်က ပိုမိုများပြားသည်ရှိသော် နောင်ဟောင်းနှမ်း သောအခါ လဲလှယ်ဖို့ရန် ရည်သန်၍ ပရိဘောဂ ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ်ဖြင့် ဘဏ္ဍာတော်တို့ကို လုံခြုံစွာ သိမ်းဆည်းသိုမှီးထားခြင်း၊ အဆက်မပြတ် လှူဒါန်းခြင်းကြောင့် အဝတ်အထည်တို့ အလွန်များပြားနေမှု ဆွေးမြေ့ခြင်း၊ အချည်းနှီးဖြစ်ခြင်း— ဘေးတို့မှ ကာကွယ်ရန် နည်းလမ်းကို ရှာကြံသင့်၏။

ရှာကြံသော်... “သံဃိကပစ္စည်းကို မူလစွေဇု=မြစ်ပြတ်ပေးခြင်း၊ စွန့်ခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်း မပြုလုပ်ကောင်း သော်လည်း

လဲလှယ်သည့်အစွမ်းဖြင့် ပေးကမ်း စွန့်လွှတ်သောသူအားလည်း
 ကောင်း၊ သုံးဆောင်သောသူအားလည်းကောင်း အပြစ်မရှိ” ဟု
 ပြုတော်မူသော အဋ္ဌကထာစကားကို နည်းယူ၍ စေတီယသန္တ
 ကပိုင် သော အဝတ်အထည်များကို ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း ကပွယ်
 ကာရကတို့က လဲလှယ်အပ်၏။ လဲလှယ်၍ရသော ပစ္စည်းသည်
 အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းဝတ္ထုမျိုးဖြစ်အံ့၊ ပရိဘောဂ ဘဏ္ဍာ
 တော်သို့ သွင်းသင့်သည်။ သို့မဟုတ် လဲလှယ်၍ရသော ပစ္စည်း
 ဝတ္ထုသည် အနာမာသကြေးငွေဖြစ်အံ့၊ ဥပနိက္ခေပ ဘဏ္ဍာ
 တော်သို့ သွင်းလျှင် သင့်တန်ရာ၏။

ဆီအမျိုးမျိုးကိုမူ ဆီမီးညှိထွန်း ပူဇော်ရသည်။ ယခုခေတ်
 အလျောက် ညစ်ကျူးပေကျံခြင်းမှ ကင်းစေရန် တကြောင်း၊
 အလင်းရောင် ကောင်းကောင်း ရစေခြင်းငှာတကြောင်း ရေနံ
 ဆီ၊ ဓာတ်ဆီတို့နှင့် လဲလှယ်၍ ဓာတ်မီး၊ လျှပ်စစ်မီး ညှိထွန်း
 ပူဇော်လျှင် သင့်ရာသည်။ လဲလှယ်၍ရသည်က ကြေးငွေဖြစ်မှု
 ဥပနိက္ခေပ ဘဏ္ဍာတော်သို့ သွင်းလျှင် သင့်မြတ်ရာသည်။

စေတီတော်အား တင်လှူပြီးသော ဆွမ်း၊ ပျား၊ တင်လဲ-
 စသည်တို့ကို စေတီတော်၌ အမြဲဝတ်ပြုလျက်နေသော လူ၊ ရှင်၊
 ရဟန်းအား အခမဲ့ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲအပ်၏။ အမြဲဝတ်ပြုလျက်
 နေသော လူ၊ ရှင်၊ ရဟန်းတို့ သုံးဆောင်စားသောက်ကောင်း
 ၏။

အမြဲဝတ်ပြုနေသော လူ၊ ရှင်၊ ရဟန်းတို့ မရှိသော် ထိုခဏ၌
 သုံးဆောင်စားသောက်လိုသော လူ၊ ရှင်၊ ရဟန်းသည် ဆောင်ယူ

လှူဒါန်းအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကို ထားမြဲထားဦး၍ တံမြက်လှည်းခြင်း၊ ပန်းမှိုက်သွန်ခြင်း-အစရှိသော ဝတ်တရားကိုပြုလုပ်ပြီးမှသုံးဆောင် စားသောက်ခြင်းငှာ သင့်၏။ မှန်းတည့်ချိန်နီးလတ်သော် သုံးဆောင် စားသောက်ပြီးမှ ဝတ်ပြုခြင်းငှာလည်းသင့်၏။ ယခု ခေတ်လူတို့ စေတီတော်များ၌ ဆွမ်းချပဲ့ ဆွမ်းတော်ကြီးတင်ပဲ့များ ကျင်းပကြရာတွင် များစွာသော သစ်သီးဝလံ၊ မုံ၊ ခဲဖွယ်၊ ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ဆက်ကပ်လှူဒါန်း ကြသောအခါ ဗုဒ္ဓဝေယျာဝစ္စ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စွန့်လည်း စွန့်ကောင်း၏။ ၎င်းတို့က စားလည်း စားကောင်း၏။ ဘာဏ္ဍာတော်ထိန်းကပ္ပိယကာရကတို့က စေတီတော်၌ အရှည်ကျေးဇူးများစေရန် ရည်သန်၍ စေတီတော်အား ဆက်ကပ်လှူဒါန်းပြီးသော သစ်သီးဝလံ၊ မုံ၊ ခဲဖွယ်၊ ဘောဇဉ်တို့ကို အဖိုးနှုန်းထား၍ လဲလှယ်လျှင် မှလည်း လဲလှယ်ကောင်း၏။ ရသော အဖိုးအခ ကြေးငွေများကို တကြပြုဒါဘာဏ္ဍာတော်သို့ သွင်းလျှင် သင့်တန်ရာ၏။

(င) ဥပနိက္ခေပဘာဏ္ဍာတော်ကို စီမံခန့်ခွဲမှု

စေတီယေ ဆတ္တံဝါ ဝေဒိကံဝါ ဗောဓိဃရုံ ဝါ အာသနဃာရုံ ဝါ အကတံ ဝါ ကရောဇ္ဇေန ဇိဏ္ဏဝါ ပဋိသင်္ခရောဇ္ဇေန-စသည်ဖြင့် (၈၄)ဝါ အဋ္ဌကထာ၌ (ဝိ၊ ၄-၄၊ မျက်နှာ ၂၅၄-၌ကြည့်) ဖွင့်ပြအပ်သည်နှင့် အညီ စေတီတော်၌ ထီးကိုလည်း ကောင်း၊ သပိတ်မှောက်၏။ အထက် ၄-ထောင့်အကျယ် ပန်းခုံ=ပုတ်တိုင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗောဓိအိမ်ကိုလည်းကောင်း၊ စရပ်တန်ဆောင်းကိုလည်းကောင်း-မပြုလုပ်ရသေးသော အဆောက်အဦ သစ်ကို

ပြုလုပ်လိုသော၊ ဆွေးမြေ့ ယိုယွင်းသော အဆောက်အဦဟောင်း
 ကို ပြုပြင်လိုသောရဟန်း၊ ထုံး အက်တေ လိမ်းကျံလိုသော
 ရဟန်းသည် လူဒါယကာတို့ကို တိုက်တွန်းနှိုင်းဆော်၍ ပြုလုပ်
 ခြင်းငှာ သင့်၏။ ပြုလုပ်လိုသော ဒါယကာ အကယ်၍ မရှိသော်
 စေတီတော်၏ အကြောင်းကိစ္စ ရှိသောအခါ သုံးစွဲရန် ရည်
 မှတ်၍ ကပ္ပိယများ အတိုး ရင်းပွါး ချထား အပ်သော
 ဥပနိက္ခေပ ဘဏ္ဍာတော်မှ ပြုလုပ် စေအပ်၏။ ဥပနိက္ခေပ
 ဘဏ္ဍာတော်မရှိလျှင် သံဃာတော်အား ပန်ကြားခြင်းကို ပြု၍
 သံဃာတော်၏ ပစ္စည်းလေးပါးအလို ငှာ ဒါယကာတို့ လှူဒါန်း
 ထားသော လယ်၊ ယာ၊ ဥယျာဉ်၊ အရာမ်၊ ခြံမြေ - စသည်တို့မှ
 ထွက်သော အခွန်အခပစ္စည်း=တတြုပ္ပါဒသံဃိကဘဏ္ဍာတော်မှ
 ပြုလုပ်စေအပ်၏။

(သ) တတြုပ္ပါဒဘဏ္ဍာတော်ကိုစိမ့်ခန့်ခဲမ

“ဝေတနံ ဒတာပိ ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗော၊ ဝေတနဉ္စ ပနေတ္ထ
 စေတိယသန္တကမ္ပိ သံဃသန္တကမ္ပိ ဒါတံ ဝဋ္ဋတိ” ဟု ပါရာဇိကဏ်
 အဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ င ၁၊ ၃၄၁) ဖွင့်ပြသည့်အတိုင်း စေတီတော်၏
 ဝတ္တကဘဏ္ဍာတော်ဖြစ်သော လယ်၊ ယာ၊ ဥယျာဉ်၊ အရာမ်၊
 ခြံမြေ၊ လှူဒါနတိုက်အိမ် အဆောက်အဦ-စသည်တို့၌ မပြတ်
 ကြည့်ကြပ် စောင့်ရှောက်သော သူတို့ကို လခကြေးငွေပေး၍
 စောင့်ရှောက် စေအပ်၏။ ၎င်းလခ ကြေးငွေကို စေတိယ-
 တတြုပ္ပါဒ ဘဏ္ဍာတော်မှ ပေးသင့်၏။ တတြုပ္ပါဒဘဏ္ဍာတော်
 မရှိသော် ဥပနိက္ခေပဘဏ္ဍာတော်မှ ပေးလျှင် သင့်၏။ ၎င်း

ဥပနိက္ခေပ ဘဏ္ဍာတော် မရှိပြန်သော် သံဃာတော်အား ပန်ကြား၍ သံဃိကဘဏ္ဍာတော်မှ ပေးကောင်းသည်ပင်။

“စေတိယဿ ဝါ သံဃဿ ဝါ သန္တကေန စေတိယဿ သန္တကံ ခုက္ခာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ” စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြသော ဝိနယသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာစကားအရ စေတီတော်၏ ပစ္စည်းဘဏ္ဍာတော်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သံဃာတော်၏ ပစ္စည်းဘဏ္ဍာဖြင့်လည်းကောင်း စေတိယသန္တက အမျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းဘဏ္ဍာတော်ကို စောင့်ရှောက်စေခြင်းငှာသင့်၏။ စေတီတော်၏ ပစ္စည်းဘဏ္ဍာတော်ဖြင့် သံဃသန္တကပစ္စည်းဘဏ္ဍာကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ မအပ်—ဟု ဆိုသည်ကို ထောက်ဆင့်—

ယခုခေတ် သံဃသမ္မုတိရ သြဝါဒ ဆရာလောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ရဟန်းတော်တို့၏ သဘောကြိုက်ညီချက်ကို ရကြကုန်သော ဂဟဋ္ဌ ဘဏ္ဍာတော်ထိန်းကပ္ပိယကာရက လူကြီးတို့သည် လည်းကောင်း စေတီတော်နှင့် တကွ ဘဏ္ဍာတော် အမျိုးမျိုးတို့ကို အမှုဆောင် စာရေးစာချီ၊ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ဝတ်မြေအုပ်၊ ဥယျာဉ်မှူး၊ ရဲဘော်၊ ပုလိပ်၊ ဈေးအုပ်၊ ဈေးခေါင်း၊ အစေခံ၊ တံမြက်လှည်း၊ ပန်းမှိုက်သွန်-စသော အမှုထမ်းတို့ကို ခန့်အပ်၍ လခကြေးငွေ ပေးပြီးလျှင် စောင့်ရှောက်စေခြင်းသည် သင့်လျော်၏။ ၎င်းလခကြေးငွေကို စေတိယတတြုပ္ပံဒ ဘဏ္ဍာတော်မှ ပေးသင့်၏။ ၎င်းမရှိလတ်သော် ဥပနိက္ခေပဘဏ္ဍာတော်မှပေးသင့်၏။ နှစ်ပါး

လုံး မရှိလတ်သော် သံဃာကို ပန်ကြား၍ သံဃိက
ဘဏ္ဍာမှယူ၍ ပေးကောင်းသည်ပင်။

ဝေတနမှီ ဒတ္တာ ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗော-အစရှိသော ပါရာဇိကဏ်
အဋ္ဌကထာ, အထက်ပါ ဝိနယသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာတို့ကို ထောက်ဆ
ဆင်ခြင်လိုက်လျှင် စေတီယ, စေတီယသန္တကဘဏ္ဍာတော်တို့နှင့်
တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်သော မှုခင်းကိစ္စအတွက် ရုံးတော်နှင့်ပတ်သက်
ရာတွင် အမှန်ကုန်ကျစားရိတ်ကိုလည်းကောင်း, သွားလာရသော
ခရီးစားရိတ်ကိုလည်းကောင်း, ဘုရားအမှုထမ်းတို့ကို စီမံခန့်ခွဲရန်
အတွက်သော်လည်းကောင်း, နဝကမ္မ အဆောက်အဦ စီမံ ကြည့်
ကြပ် အင်ချုပ်ရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း, ဘဏ္ဍာစာရင်း
အင်းကြည့်ကြပ်စစ်ဆေးရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း, စေတီနှင့်
ပတ်သက်သော အခြားကိစ္စအရပ်ရပ်အတွက်သော်လည်းကောင်း,
ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း ကပ္ပိယကာရက လူကြီးတို့ အစည်းအဝေး
တတ်ရောက်ရာဝယ် အမှန်တကယ်ကုန်ကျသော စားရိတ်စားခ
ကိုလည်းကောင်း စေတီယ တတြုပ္ပါဒဘဏ္ဍာတော်မှ ထုတ်ယူ
သုံးစွဲလျှင် သင့်တန်ရာ၏။ အမှန်တကယ်ကုန်ကျသည်ထက် ပို၍
ဘဏ္ဍာတော်မှ ထုတ်ပေးခြင်း, ယူခြင်း, ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း
ကပ္ပိယကာရကတို့ ကိုယ်ကျင့်တရားပျက်ကွက်မှု စည်းကမ်းမကျမှု
ဝတ်တရားချွတ်ယွင်းမှု-စသည်တို့ကြောင့် ပေါ်ပေါက်သော
ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ မှုခင်းကိစ္စများအတွက် ကုန်ကျသော စား
ရိတ် စားခများကို ဘဏ္ဍာတော်မှ ထုတ်ယူပေးခြင်း, ယူခြင်းတို့
သည် အဓမ္မကဒါန, အဓမ္မကပရိဘောဂတို့မှ မလွတ်ကင်းနိုင်
ရာချေ။

“စေတီယေ သုခာကမ္မာဒီနိ ကရောန္တေဟိ ပန ဘိက္ခာစာ
 ခုတော ဝါ” စသည်ဖြင့်လာသော ပရိဝါရအဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ ဋ္ဌ
 ၄၊ မျက်နှာ ၂၅၄)အရ စေတီတော်၌ ထုံး၊ အင်္ကျီတေ လိမ်း
 ကျံခြင်းအမှု-စသည်တို့ကို ပြုလုပ်လိုသောရဟန်းတော် တို့သည်
 ဆွမ်းခံရာမှလည်းကောင်း၊ သံဃာလင်္ကာမှလည်းကောင်း မျှတရုံ
 မရကြကုန်သည်ရှိသော် စေတီတော်၏ ပစ္စည်း ဘဏ္ဍာတော်မှ
 မျှတလောက်ရုံမျှယူ၍ သုံးဆောင်စားသောက်ကြသဖြင့် စေတီ
 တော်၏ ဝတ်အမှုကို ပြုခြင်းငှာ အပ်၏။—ဟု ဖွင့်ဆိုသည်ကို
 ထောက်၍ လခရိက္ခာကို ယူကြကုန်ပြီးသော ဘုရား အမှုထမ်း
 တို့မှတစ်ပါး အခြားသော သဒ္ဓါသမ္ပန္န ဝတ္တဓမ္မနှင့် ပြည့်စုံသူ
 ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူတို့သည် စေတီတော်၌ ထုံး၊ အင်္ကျီတေ လိမ်း
 ကျံမှု၊ ပေါင်းမြက်သုတ်သင်မှု၊ မြေညှိမှု၊ အမှုက်သရိုက်စွန့်မှု—
 စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ကြသောအခါ စေတီယသန္တက
 အာမိသဘဏ္ဍာတော်မှ ယူ၍ (သို့မဟုတ်— တတြုပ္ပါဒဘဏ္ဍာ
 တော်မှ ယူ၍) ဆာလောင်မှတ်သိပ်ခြင်း ကင်းပျောက်ရုံမျှသာ
 ပေးကောင်း၏။ စားလည်းစားကောင်း၏။

သို့သော် “ဝတ္တံ ကရောမာတိ မစ္ဆမံသာဒီဟိ သံဃာဘတ္တံ
 ကာတံ န ဝဋ္ဋတံ” ဟူသော အဋ္ဌကထာ၊ “သံဃဘတ္တံကာတံ
 နဝဋ္ဋတံတိ မဟာဒါနံဒေန္တေဟိပိ ကရိယမာနံ သံဃဘတ္တံ ဝိယ
 ကာရေတံ န ဝဋ္ဋတံတိ အဓိပ္ပာယော” ဟူသော ဝိမတိဋီကာ
 ဖွင့်ဆိုချက်အရ အလှူကြီး ပေးလှူကြကုန်သော ဒကာတို့သည်
 ပြုလုပ်အပ်ကုန်သော သံဃဆွမ်းကျွေးပွဲကြီးကဲ့သို့ ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ
 လိုအပ်သည်ထက် ပိုမိုများပြားစွာ ပြုလုပ်ခြင်းငှာမသင့်။

• ဤအရာနှင့်စပ်၍ ယခုကာလ စေတီယကိစ္စ၊ စေတီယ သန္တကကိစ္စအတွက် အစည်းအဝေးသို့တက်ရောက်ကြကုန်သော ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း ကပွိယကာရကလူကြီးတို့သည် စီစဉ်ပြုလုပ်ဖွယ်များလွန်း၍ အချိန်ကာလကြာမြင့်လှသဖြင့် ဆာလောင်မှတ်သိပ်ခြင်း နှိပ်စက်ခဲ့သော် စေတီယသန္တက အာမိသ ဘဏ္ဍာတော်မှ ယူ၍လည်းကောင်း၊ (သို့မဟုတ်- တကြပြုဒဘဏ္ဍာတော်မှ ယူ၍လည်းကောင်း) ဆာလောင်မှတ်သိပ်ခြင်း ကင်းပျောက်ရုံမျှ စားသောက်သုံးဆောင်လျှင်သာ သင့်၏။ မင်းစိုးရာဇာများကို စားပွဲတည်ခင်း ကျေးမွေးခြင်း ကဲ့သို့ တင့်တယ် ခမ်းနား အသားမျိုးစုံ အဖုံဖုံသော မဲခဲဖွယ်တို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်၍ သုံးဆောင် စားသောက်ခြင်းမျိုး မပြုလုပ်သင့်။ သုံးဆောင် စားသောက်ခြင်း ပြုခဲ့လျှင် ထိုက်သင့်သည်ထက် ပိုသမျှ တရားနှင့်မလျော်သော သုံးဆောင်စားသောက်ခြင်း ဖြစ်ရာသည်။

(ဂ) ပရိဘောဂဘဏ္ဍာတော်ကိုစီမံခန့်ခွဲမှု

ပရိဘောဂဘဏ္ဍာတော်ကို ထာဝရဘဏ္ဍာတော်၊ အထာဝရဘဏ္ဍာတော်ဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စား ခြားနား ထားသင့်သည်။ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင် ထာဝရဘဏ္ဍာတော်၌ ဂန္ဓကုဋိ၊ အာရုံခံ၊ စရပ်တန်ဆောင်း-စသော အဆောက်အဦအမျိုးမျိုး ပါဝင်သင့်သည်။ အထာဝရဘဏ္ဍာတော်၌ ရဟန်းတော်တို့၏ အသုံးအဆောင် အမျိုးမျိုး၊ မင်းစိုးရာဇာတို့၏ အသုံးအဆောင်

အမျိုးမျိုး၊ လူသာမန်တို့၏ အသုံးအဆောင် အမျိုးမျိုးပါဝင် သင့်သည်။

ထာဝရပရိဘောဂ ဘဏ္ဍာတော်ကို စီမံခန့်ခွဲမှု ပြုလုပ်သော အခါ အခကြေးငွေပေးပို့တို့ကို ဥပနိက္ခေပဘဏ္ဍာတော်ကဏ္ဍ၌ ပြဆိုခဲ့ပြီ။

၎င်းကဏ္ဍ၌ ပြဆိုအပ်ပြီးသော စေတီယသန္တက၊ သံဃသန္တ ကလည်းမရှိ၊ ဆောက်လုပ်လိုသူဒကာလည်း မရှိခဲ့သော် ဆွေးနွေး ဟောင်းနှမ်းသော ဂန္ဓကုဋီ၊ စရပ်၊ တန်ဆောင်း—သည်တို့ကို အတယ်သို့ ပြုပြင်ဆောက်လုပ်အပ်ပါသနည်း ဆိုသော်—

“တသ္မိမ္မိ အသတိ ဧကံ အာဝါသံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အဝ သေသာ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗာ၊ ဗဟု ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဧကံ သဏ္ဍပေတံ ဝဇ္ဇ တိယေဝ” ဟူသော အဋ္ဌကထာတွင် သံဃိကဝိဟာရ ဂန္ဓဘဏ္ဍ အရာ၌ ဖွင့်ပြအပ်သည်ကို နယဂ္ဂါဟယူ၍ ဟောင်းနှမ်း အိုမင်း သော စရပ်၊ တန်ဆောင်း တခုခုကို စွန့်လွှတ်ပေးကမ်း၍ ထိုမှရအပ် သော ပစ္စည်းဝတ္ထုဖြင့် ကြွင်းကျန်သောစရပ်၊ တန်ဆောင်းတို့ကို ပြုပြင်ဆောက်လုပ်အပ်သော်လည်းကောင်း၊ များစွာသော စရပ်၊ တန်ဆောင်း အဟောင်းတို့ကို စွန့်လွှတ်ပေးကမ်း၍ ထိုမှရအပ် သော ပစ္စည်းဝတ္ထုဖြင့် တဆောင်တည်းသော စရပ်၊ တန်ဆောင်း ကို ကောင်းမွန်ခိုင်ခံ့စွာ ပြုပြင်ဆောက်လုပ် စေအပ်သော်လည်း ကောင်း သင့်ရာသည်။ သို့သော် တဆူသော စေတီတော်၏ ပရိဘောဂ ဘဏ္ဍာတော်ဖြင့် အခြားတဆူသော စေတီတော်၏ ပရိဘောဂသို့ ပေါင်း၍ ပြုလုပ်မိမည်ကို အထူးသတ်ပြုရှောင် ကြဉ်ရာ၏။

အထာဝရ ပရိဘောဂဘဏ္ဍာတော်ဖြစ်သော သမဏပရိက္ခရာ အသုံးအဆောင်များ၊ လူ-မင်းတို့၏ အသုံးအဆောင်ဖြစ်သော ပိုး၊ ဖဲ၊ ကတ္တီပါ၊ ကမ္မလာ၊ ကော်ဇော၊ သလွန်၊ ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်၊ ကုလားထိုင်၊ စားပွဲ-စသော ပစ္စည်းများကိုလည်း ကောင်း လှပတင့်တယ် ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်အောင် ခင်းကျင်း ပြင်ဆင် စီမံပြုလုပ် လှူဒါန်းပူဇော်ထားသင့်သည်။ လိုအပ်သည်ထက် ပိုမိုများပြားမှု ဟောင်းနွမ်း ကျိုးပဲ့ ပျက်စီးသောအခါ လဲလှယ် နှစ် အတွက် ဘဏ္ဍာတိုက်၌ ထည့်သွင်း၍ လုံခြုံစွာ ထားထိုင် သည်။

“အတိ ရေကမဉ္ဇေ ဘဏ္ဍာဂါရာဒီသု ပညပေတွာ ပတ္တနိာရိ နိက္ခိပိတုဋ္ဌိ ဝဇ္ဇတိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာကိုမိငြမ်းပြု၍ ဘဏ္ဍာတိုက် ပြုတိုက်-အစရှိသည်တို့၌ တင့်တင့် တယ်တယ် ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ လှပစွာခင်းကျင်း၍ တခြားသော ဘဏ္ဍာတော် အသေးအဖွယ် များကို သပ်ရပ်ပြောင်စင်စွာ တင်ထား၍ အများပြည်သူတို့ သဒ္ဓါတရား အကြည်ညိုပျိုးများစေခြင်းငှာ ထားသင့်၏။

“မဟဉ္ဇေန သတုဉ္ဇနကေန ဝါ သဟဿဉ္ဇန ကေန ဝါ မဉ္ဇေန အညံ မဉ္ဇသတံ လဘတိ၊ ပရိဝတ္ထေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ န ကေဝလံ မဉ္ဇေန မဉ္ဇော ယေဝ၊ အာရာမ အာရာမဝတ္ထု ဝိဟာရ ဝိဟာရဝတ္ထု ပိဋ္ဌ ဘိသိ ဗိမ္ဗောဟ နာဒီနိပိ ပရိဝတ္ထေတွံ ဝဇ္ဇတိ။ သေ နယော ပိဋ္ဌ ဘိသိ ဗိမ္ဗောဟနေသုပိ” ဟု သံဃိက ဂရုဘဏ္ဍညောင်စောင်း-စသည်တို့ဖြင့် လဲလှယ်ယူငင်ပုံကို ပြဆို သော အဋ္ဌကထာကို နည်းမှီး၍ စေတီယသန္တက ပရိဘောဂ

ဘဏ္ဍာတော် ဖြစ်သော ညောင်စောင်း၊ ခဋ္ဌင်၊ အင်းပျဉ်၊ ကုလားထိုင်၊ စားပွဲ၊ မှန်တင်၊ ကော်ဇော - စသော အသုံးအဆောင်တို့ကို စေတီတော်၌ အခြားလိုအပ်သော အသုံးအဆောင်များအတွက် ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း ကပိယ လူကြီးတို့က လဲလှယ်ယူငင်မှု သင့်တန်ရာသည်။

(ခ) ဝတ္တကဘဏ္ဍာတော်ကိုစီမံခန့်ခွဲမှု

“မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန အဝိဿဇ္ဇိယံ အဝေဘဂီယဉ္စ ပရိဝတ္တန ဝသေန ပန ဝိဿဇ္ဇေန္တိယ ပရိဘုဉ္စန္တိယ စ အနာပတ္တိတံ ဝေမေတ္တ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗျော” ဟူသော စူဠဝါအဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ဋ္ဌ ၄၊ မျက်နှာ-၇၇)တွင် သံဃသန္တက ဂရုဘဏ္ဍပဋည်းကို မူလစ္ဆေဇ္ဇ=မြစ်ပြတ်အားဖြင့် မပေးကောင်း၊ မဝေဖန်ကောင်း၊ လဲလှယ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ပေး သော ရဟန်း အားလည်းကောင်း၊ သုံးဆောင်သောရဟန်းအားလည်းကောင်း အပြစ်မရှိ-ဟု ပြဆိုသည်ကို နည်းယူ၍ စေတီယသန္တက ဝတ္တကဘဏ္ဍာတော်ဖြစ်သော လယ်၊ ယာ၊ ဥယျာဉ်၊ အရာမမြေ၊ လူနေတိုက်အိမ်-စသည်တို့ကို တစုံတယောက်သောသဘာဝ မြစ်ပြတ်မပေးမစွန့်ကောင်း၊ သို့ရာတွင် ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း ကပိယ ကာရက လူကြီးတို့က အကြောင်းအချက် အကျိုးအပြစ်တို့ကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်၍ တပါးသူတို့၏ လယ်၊ ယာ၊ ဥယျာဉ်-စသည်တို့နှင့် လဲလှယ်၍ယူကြမှုကား သင့်မြတ်ရာသည်။ ဤသို့ လဲလှယ်ရာ၌ “ထာဝရေန ထာဝရပရိဝတ္တနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုတော်မူသောကြောင့် စေတီတော်ပိုင် တာဝရ

ဖြစ်သော လယ်ယာနှင့် အခြားသတ္တိပိုင် လယ်ယာကိုလည်းကောင်း၊ ဥယျာဉ်-အရမ်း-ခြံမြေကိုလည်းကောင်း၊ လူနု တိုက်အိမ် - စသည်ကိုလည်းကောင်း လဲလှယ်သင့်၏။ အထာဝရပစ္စည်းနှင့် မလဲလှယ်အပ်။ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရမည်မှာ...စေတီတော်၏ လယ်ယာ-စသော ထာဝရဘဏ္ဍာတော်သည် ဝေးသော အရပ်၌ တည်ရှိ၍ အခြားသတ္တိပိုင်လယ်၊ ယာ စသည်တို့သည် စေတီတော်၏ အနီး၌ တည်ကုန်ငြားအံ့။ ဧရိယာ အကျယ်အဝန်း အဖိုးအခနှုန်းအခ တူမျှကုန်ငြားအံ့။ လဲလှယ်သင့်ရာ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်လေ။

“သံဃိကေ ပန စေတိယသန္တကေ စ ကေဏိယာ ဂဟေတွာ ရက္ခန္တဿဝ ဒါနံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဝေတနေန ရက္ခန္တဿ အတ္တနော ဘာဂမတ္တံ ဝဋ္ဋတိ။ (ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၊ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ မျက်နှာ-၃၄၁)။ ။ဤ၌ “သံဃိကေ ပန စေတိယသန္တကေ စ ကေဏိယာ ဂဟေတွာ” ဟူသောပါဠိဖြင့်သံဃသန္တကပစ္စည်း စေတိယသန္တကပစ္စည်းဖြစ်သော လယ်ယာ၊ ဥယျာဉ်-အစရှိသည်တို့ကို နှစ်၊ လ၊ ရက် သတ်မှတ်ပိုင်းခြားပြီးလျှင် အဖိုးအခဖြင့် ဝယ်ယူ၍ (ဝါ-သီးစားယူ၍-ကန်ထရိုက်ဆွဲ၍) စောင့်ရှောက်သူ တစုံတယောက်ကို တိုက်ရိုက်အားဖြင့်ပြုသည်(နိတတ္ထ)။ သံဃာတော် တို့၏ သဘောကြိုက်ညီချက်ကို ခံယူရရှိကြကုန်ပြီးသော ဂဟဋ္ဌဘဏ္ဍာတော်ထိန်းကပ္ပိယကာရကလူကြီးတို့က သံဃာတော်ပိုင် စေတီတော်ပိုင် လယ်၊ ယာ၊ ဥယျာဉ်-စသည်တို့ကို နှစ်ပြတ် လပြတ် သတ်မှတ်၍ ရောင်းပိုင်သည်။ သီးစားချပိုင်သည်။

ကန်ထရိုက်ပေးပိုင်သည်ကို သွယ်ဝိုက်သောနည်းအားဖြင့် ပြသည် (နေယျတ္ထ)။ “ရက္ခန္ဓဿ ဝ ဒါနံ ဝဋ္ဋတံ” ဖြင့်နှစ်ပြတ်၊ လပြတ် နှင့် သီးစားယူသူ ဝယ်သူ ကန်ထရိုက်ဆွဲသတိက ယင်း လယ်၊ ယာ၊ ဥယျာဉ်တို့မှ ထွက်သော အသီး၊ အရွက်၊ အပွင့်တို့ကို ပိုင်ဆိုင်သူဖြစ်သောကြောင့် လူ၊ ရှင်၊ ရဟန်း၊ အခြားသောစေတီတော်တို့အား လူဒါန်းခြင်းသည် သင့်မြတ်၏။ ဓမ္မကဖြစ်၏။ ခံယူခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ သုံးဆောင်စားသောက်ခြင်းသည် လည်းကောင်း ဓမ္မကပဋိဂ္ဂဟ ဓမ္မကပရိဘောဂဖြစ်သည်-ဟု သိစေတော်မူသည်။

“ဝေတနေန ရက္ခန္ဓဿ အတ္တနော ဘာဂမတ္တံ ဝဋ္ဋတံ” ဖြင့် သံဃာတော်ပိုင် စေတီတော်ပိုင် လယ်၊ ယာ၊ ဥယျာဉ်—စသည်တို့ကို သီးစားယူသူ ဝယ်သူ ကန်ထရိုက်ဆွဲသမဟုတ်သဖြင့် ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း လူကြီးတို့ထံမှ ဤရွှေ၊ ဤမျှသော အသီးအရွက် အပွင့်တို့ကို နေတိုင်း စားသောက်သုံးဆောင်ဖို့ သတ်မှတ်ချက် ခွင့်ပြုချက်ရ၍ လခရိက္ခာဖြင့် စောင့်ရှောက်သူ ဖြစ်အံ့။ မိမိအဖို့ဘာဂဖြစ်သော အသီး အရွက် အပွင့်တို့ကိုသာ စိုးပိုင်သူဖြစ်ရကား မိမိအဖို့ဘာဂထဲက လူ၊ ရှင်၊ ရဟန်း၊ အခြားသော စေတီတော်တို့အား လူဒါန်းကောင်း၏။ မိမိအဖို့ဘာဂထက်ပိုလွန်သော အသီး အရွက် အပွင့်တို့ကို လူ၊ ရှင်၊ ရဟန်း၊ အခြားသော စေတီတော်တို့အား လူဒါန်းမှု အဓမ္မကဒါန ဖြစ်ရာသည်။ ခံယူသုံးဆောင်သတိမှာလည်း အဓမ္မကပဋိဂ္ဂဟ အဓမ္မကပရိဘောဂ ဖြစ်ရာသည်-ဟု ပြ၏။

(က) အနာမာသဘဏ္ဍာတော်ကိုစိမံခန့်ခွဲမ

“ယထာ ဒါယကာ ဝဒန္တိ၊ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ” ဟူသော အဋ္ဌကထာကို ပဓာနထားပြီးလျှင် အလှူရှင် ဒါယကာတို့က “ဤအနာမာသဝတ္ထုတို့ဖြင့် စေတီတော်အား ရှေ့သင်္ကန်း ကပ် သူလိုပါသည်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “မကိုဋ်တန်းဆာ ဆင်လို ပါသည်” ဟူ၍လည်းကောင်း-ဤသို့စသည်ဖြင့် မိမိတို့ အလိုရှိ ကြသည်အတိုင်း ပြောဆိုနှုတ်မြှောက်၍ လူဒါနိန်းကြကုန်အံ့ထိုဒါယ ကာတို့ အလိုအတိုင်း ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း တိုက် စိမံခန့်ခွဲပြုလုပ် ပေးကုန်ရာသည်။

၄၁-စေတီယသန္တကရက္ခိတပုဂ္ဂိုလ်ကို စိစစ်ပြဆိုခြင်း

ပရိဝါပါဠိတော် စတုက္ကဋ္ဌ “အတ္ထိ ပရိက္ခာရော ရက္ခိတဗ္ဗော ဂေါပေ တဗ္ဗော န မမာယိတဗ္ဗော န ပရိဘုဋ္ဌိတဗ္ဗော” ဟူ သော တတိယမြောက် ဒေသနာတော်အရ စေတီယသန္တက ပစ္စည်းပရိက္ခရာ ဘဏ္ဍာတော်ကို ရဟန်းတို့သည် “ငါ၏ ဥစ္စာ” ဟူ၍ မငြိတုယ်မခင်မင်အပ်၊ မသုံးဆောင်အပ်၊ မသုံးဆောင် ကောင်း၊ စင်စစ်မှာမူ ဘဏ္ဍာတော်ကို ထိန်းသိမ်း တတ်သော ဘဏ္ဍာဂါရိကပုဂ္ဂိုလ်၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ် အပ်အောင်ပြုလုပ် တတ်သော ကပ္ပိယကာရကပုဂ္ဂိုလ်၊ ကိစ္စကြီးငယ် အသွယ်သွယ် ကို ရှက်ဆောင် ပြုလုပ် တတ်သော ဝေယျာဝစ္စကရပုဂ္ဂိုလ် စသည်တို့ကို ရဟန်းတော်တို့က အသီးသီး စိမံဖန်တီး ခန့်ခွဲ သောအားဖြင့် စောင့်ရှောက်အပ် စောင့်ရှောက် ထိုက်သည်။

ပူတာ တံတင်း=သေတ္တာ ဘဏ်တိုက်-စသည်တို့၌ ထည့်သွင်း၍ လုံခြုံစေအပ် သိမ်းဆည်းစေအပ်သည်-ဟု အဓိပ္ပာယ် လာသည် ကို ကျနစွာ မှတ်ယူအပ်သည်။

“စေတီယဿ ပဒီပတ္တာယ ဝါ၊ (ပ)၊ ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗော” ဟူသော ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ ၌လည်း စေတီတော်အား ဆီမီးညှိထွန်းပူဇော်ရန်အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ကျိုးပဲ့ပွင့်ကွာ ပျက်စီးရာကို ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း ဒါယကာတို့သည် လှူဒါန်းအပ်သော ဥယျာဉ်၊ အရာမ်၊ ခြံမြေ- စသော ဝတ္ထုဘဏ္ဍာတော်ကိုလည်း ရဟန်းတို့သည် စောင့်ရှောက်အပ် စောင့်ရှောက်ထိုက်၏။ အခ လစာ ကြေးငွေ ပေး၍ လည်း လူတို့ကို စောင့်ရှောက်စေအပ် စောင့်ရှောက်စေထိုက်၏။ စောင့်ရှောက်စေရမည်-ဟု အဓိပ္ပာယ်လာသည်။

“ဣဿရော ဟိ ယောကောစိ ဘိက္ခု တာဒိသေ ပရိက္ခာရေ စောရေဟိပိ ဂယုမာနေ ဝါရေတုံ ပဋိဗလော စေ၊ ဗလက္ကာ ရေန အစ္ဆိန္ဒိတာ ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတုန္တိ” ဟူ၍ ဝဇီရဗုဒ္ဓိ ဋီကာ မိန့်ဆိုရာ၌လည်း တစုံတယောက်သော ရဟန်းတော် သည် ထိုသို့သဘောရှိသော ဗုဒ္ဓသန္တကပစ္စည်း၊ ဓမ္မသန္တကပစ္စည်း ပရိက္ခရာ ဘဏ္ဍာတော်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ အစိုးရ၏၊ ခိုးသုတ်သည်လည်း ယူအပ်သည်ရှိသော် တားမြစ်ကန့်ကွက်ခြင်း ငှာ စွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်အံ့။ အနိုင်အထက် လူယူ၍ ထားမြဲတိုင်း သောနေရာ၌ ထားခြင်းငှာ အပ်၏-ဟု အဓိပ္ပာယ်လာသည်။

ဖော်ပြအပ်ပြီးသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကိုထောက် ရှု၍ ယခုခေတ်အခါ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်းဝယ် စေတီတော်

စေတီယသန္တကဖြစ်သော ဘဏ္ဍာတော်တို့ကို ရဟန်းတော်များ ကသာ ပဓာနပြုဌာန်းသောအားဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ် ပြုလုပ် စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ စိုးပိုင်သည်-ဟု သန္တဌာန်ကျ မှတ်ယူ အပ်၏။

ထိုသို့ စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ စိုးပိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မြို့ရွာနယ်ပယ် ဒေသဆိုင်ရာ သံဃသမ္မတိရ သြဝါဒါစရိယ ဆရာတော်များက ထိုထိုစေတီတော်တို့၏ ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း ကပ္ပိယကာရက တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေယျာဝစ္စကရ ပုဂ္ဂိုလ် တို့ကိုလည်းကောင်း စီမံအုပ်ချုပ်၍ ထိုသို့ ပြုလုပ်သင့်-မသင့် စသော သြဝါဒကို ပေးသင့်ပေးထိုက်၏။

ရဟန်းတော်တို့ စီမံခန့်ခွဲချက်ကို ဦးထိပ်ရွက်ပန်ဆင်ရသော လူဒါယကာ တို့သည်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့သဘာဝအလျောက် သဒ္ဓါတရားပေါက်၍ ဝတ္တသမ္ပန္နနှင့် ပြည့်စုံသော လူဒါယကာ တို့သည်လည်းကောင်း စေတီတော် စေတီယသန္တက ဘဏ္ဍာ တော်တို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ ဝတ်ပြုခြင်း ငှာလည်းကောင်း သင့်၏။ ထို့ကြောင့်-

ငိဏ္ဍပါတ မရ ဖာဏိတာဒီနိ ပန ယော နိဗဒ္ဓံ
စေတီယ ဇဂ္ဂကော ဟောတိ ပဗ္ဗဇိတော ဝါ ဂဟဋ္ဌော
ဝါ။ တဿေဝ ဒါတဗ္ဗာနိ။

ဟု ဝိနည်းမဟာဝင်္ဂါ အဋ္ဌကထာ (ဝိဋ္ဌ ၃၊ မျက်နှာ ၄၂၄) ၌ ဖော်ပြအပ်လေပြီ။

ဤဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌ စေတိယဇဂ္ဂကဂဟဋ္ဌကို ထည့်သွင်း၍ပြခြင်းသည် ပဓာနအားဖြင့် စောင့်ရှောက်ထိုက်သူ စီမံခန့်ခွဲထိုက်သူအဖြစ်ကို ပြတော်မူသည်မဟုတ်။ စေတီတော်၌ ဘံမြက်လှည်းခြင်း၊ ပန်းမှိုက်သွန်ခြင်း-စသော ဝတ်အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသူ ဂဟဋ္ဌကိုသာ ရည်ရွယ်၍ပြတော်မူသည်-ဟု ယူဆ သင့်သည်။

ဤသို့ ပြဆိုခဲ့ပြီး ဖြစ်သည့် အတိုင်း ဓမ္မသာမိ ဖြစ်တော် မူသော ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးနှင့် တကွ အဋ္ဌကထာ ၌ကာရှင်တို့၏ စကားတော်တို့ကို ကျောက်ထီးတန္တူ အလေး အမြတ်ပြုသောအားဖြင့် ယခုခေတ်တွင် ထိုထိုမြို့ရွာဒေသတို့၌ နေထိုင်ကြကုန်သော ဥပါသကာ ဥပါသိကာအပေါင်းတို့သည် စေတိယဂေါပက ဘဏ္ဍာတော်ထိန်းလူကြီး ရှေး ကောက်တင် မြှောက်ကြရာ၌ လည်းကောင်း၊ ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း လူကြီး တို့၏ ကျင့်ဝတ်စည်းမျဉ်း ဥပဒေ ရေးဆွဲကြရာ၌လည်းကောင်း ဆိုင်ရာဒေသရှိ ရဟန်းသံဃာတော်တို့၏ စီမံခန့်ခွဲချက်=ဩဝါဒ ကို နာခံမှတ်ယူ အလေးမူလျက် ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ကြရမည်၊ (သို့မဟုတ်) သဘောတူညီချက်ကို ခံယူကြရမည်၊ ရဟန်းသံဃာ တော်တို့၏ စီမံခန့်ခွဲချက် သဘောတူညီချက် မပါ မရှိသော စည်းမျဉ်းနှင့်တကွ ဘဏ္ဍာတော်ထိန်း လူကြီးများ ကိုလည်း အစိုးရ တရား ရုံး တော် များက အသိ အမှတ် မပြု ကောင်း၊ အကြောင်းကိုဆိုရသော် အာရက္ခသံဝိဓာန၊ စေတိယ သန္တက ဝိစာရဏတို့သည် လူတို့နှင့် မသက်ဆိုင်၊ ရဟန်းတော်တို့ကသာ စိုးပိုင်သောကြောင့်ပေတည်း။

ဤကား “မန္တလေး မဟာမြတ်မုနိဘုရားကြီးသမိုင်း” လာ
မဟာမြတ်မုနိ ဘဏ္ဍာဂါရိက သြဝါဒါစရိယအဖွဲ့ ဝန်ဆောင်
(အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) ဟံသာဝတီဆရာတော်၏ သြဝါဒ ကထာမှ
ထုတ်နုတ်၍ သင့်လျော်သလောက်ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြအပ်သော
အချက်တို့ပေတည်း။

၄၂-ပြည့်စုံလောကပေပြီ

မြောင်မြို့လုံးဆိုင်ရာ ပရိယတ္တိသာသနာ့နဂ္ဂဟအသင်း (ဒု-
ဥက္ကဋ္ဌ ဒကာ မောင်အေး) နှင့် အမှုဆောင်လူကြီး ဒကာမ-တို့
လျှောက်ထားမေးမြန်းချက်ကို ဝက်လက်မြို့ သမဂ္ဂသံဃာတော်
များ ဖြေကြားသည့် “ဗုဒ္ဓဘဏ္ဍာတော်ပြဿနာ” မှာ ဤမျှသော
စကားအစဉ်ဖြင့် ပြည့်စုံလုံလောက်ပေပြီ။

အာဂတာ ဝတ ယာ ပဉ္စာ၊
ဗုဒ္ဓသန္တကသညတာ။
ပါဠိဉ္စ ဝိစိနန္တံ၊
နိဋ္ဌာ ထေရေဟိ ဗျာကတာ။ ■

ဗုဒ္ဓသန္တကသညတာ = ဘုရား ရှင်အား ရည်မှတ် သား၍
လှူထားကြရာ ဘဏ္ဍာတော်နှင့်စပ် အရပ်ရပ်သော။ ယာ ပဉ္စာ =
မြောင်မြို့လုံးဆိုင်ရာ ပရိယတ္တိ သာသနာ့နဂ္ဂဟ အသင်းကြီး၏
ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ ဒကာ မောင်အေးနှင့် အမှုဆောင် လူကြီးဖြစ်သူ
ဒကာမ-တို့ ကြည်ဖြူလေးမြတ် မေးလျှောက်အပ်သော အကြင်
ပြဿနာသည်။ ဝတ=စင်စစ်။ အာဂတာ=ဝက်လက်မြို့ အတွင်း

သီတင်းသုံးလတ် သမဂ္ဂမထေရ်မြတ်တို့ထံ ဖြေကြားရန် ဆိုက်
 ရောက်လာခဲ့ပေ၏။ သာ ပဉ္စာ=ဗုဒ္ဓသန္တကနှင့်စပ် အရပ်ရပ်သော
 အမေးပုစ္ဆာ ထိုပြဿနာကို။ ထေရေဟိ=ဝက်လက်မြို့ အတွင်း
 သီတင်းသုံးလတ် သမဂ္ဂမထေရ်မြတ်တို့သည်။ ပါဠိဉ္စ=သာမုက္ခ
 သိက ပါဝစနဟု ဗုဒ္ဓမြက်ဖော် ပါဠိတော်ကိုလည်း ကောင်း။
 (အဋ္ဌကထာဋီကာယောစ=အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌကထာနှင့် ဋီကာ
 မလပ် ဂန္ထိရအရပ်ရပ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ (စ-သဒ္ဓါ သမုစ္စည်း
 အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကိုဆည်းသည်)။ ဝိစိနန္ဒဝ= ဖေရော ထောက်
 လှမ်း စူးစမ်းလေ့လာလျက် သာလျှင်။ ဗျာကတာ = သာသာနာ
 တော်နှင့် လောကအကျိုး ဖွံ့ဖြိုးစေဖွယ် ရည်မှန်းရှယ်လျက်
 မကျဉ်းမကျယ် မှတ်သားလွယ်အောင် ထုတ်ဆောင်ဖြေကြားအပ်
 ပေပြီ။ ဗျာကတာ = ဝက်လက်မြို့အတွင်း သီတင်း သုံးလတ်
 သမဂ္ဂမထေရ်မြတ်တို့ ဖြေကြားအပ်သော၊ သာ ပဉ္စာ=ထို (ဗုဒ္ဓ-
 ဘဏ္ဍာတော် ပြဿနာ) သည်။ နိဋ္ဌာ=၁၃၃၄-ခု ရတုဂီတ နေ့လ
 ခါကြုံ ကဆုန်မာသ ဆုတ်ပက္ခအရောက် ရှစ်ရက်မြောက်၌
 မနှောက်အန္တရာယ် စိတ်၌ဝယ်လည်း ပြည့်ကြယ်ကြည်ပျိုး နိဂုံး
 ကမ္ပတ် အဆုံးသတ်ပါသတည်း။

သာသာနာသံ စ လောကဿ၊
 ဝုဇ္ဈိ ဘဝတု သဗ္ဗဒါတိ။

သာသာနာသံ = ရှင်တော်ဘုရား အမြတ်ထား၍ ဟောကြား
 ညွှန်ပြ ဆိုဆုံးမအပ်သော ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် ဤနှစ်ရပ်နှင့်
 ဆက်စပ်ခြင်းရှိ ပဋိဝေဓ ဤသုံးဝသော သာသာနာတော်မြတ်

ကြီး၏ ။ ဝုခိုစ=တက်နေအလား တိုးပွားစည်ပင် အလွန်လျှင်
 ကြီးပွားခြင်းသည်လည်းကောင်း ။ လောကဿ=သာသနာတော်
 သုံးအင် ဦးထိပ်တင်လျက် ကြည်ရှင်ဖြဖြ ခံယူကြသော သတ္တ
 လောက၏ ။ ဝုခိုစ=တနေ့ဟခြား စည်ကားဆောင်ရွက် တိုးတက်
 ခြင်းသည်လည်းကောင်း ။ သဗ္ဗဒါ=နေ့နေ့ညည ခပ်သိမ်းသော
 ကာလ၌ ။ ဘဝတု=အနုပါဒ် နိဗ္ဗုထိအောင် သီရိရုန်းဝေ
 ဖြစ်ထွန်း ပါစေသတည်း ။ ဣတိ=ဤကား ဝက်လက်မြို့ပျော်
 သမဂ္ဂသံဃာတော်တို့၏ မြော်ခေါ်နှုတ်မြက် ဆုတောင်းချက်
 ပါတည်း ။

ဗုဒ္ဓဘဏ္ဍာတော် ပြဿနာပြီး၏ ။

ပု+ဒိ+အာနှင့် ပြည့်စုံရ ပါလိ၏ ။

ဝက်လက်မြို့
 သမဂ္ဂသံဃာတော်များ

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဘာသာ-သာသနာရေးဆိုင်ရာ

သိပ္ပံနိဒ္ဒါများ

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဥတ္တမပုရိသဒီပနိကျမ်းမှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြအပ်သော
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိသော တယောက်သောသူသည် မိမိ၏ မိစ္ဆာ
အယူကိုစွန့်၍ အဘယ်သို့သော ဗုဒ္ဓဘာသာတရားအတိုင်းလိုက်
နာမှ “ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်” ဟူ၍ ခေါ်ထိုက်ပါသနည်း—ဟူသော
ပြဿနာ၌ အဖြေကား—

ဒသဝတ္ထုက ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ် စင်ကြယ်၍
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတို့ကို လိုက်နာမှ “ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်” ဟူ၍
ခေါ်ထိုက်သည်။

ဒသဝတ္ထုက သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုသည်ကား—

- (၁) အတ္တိ ဒိဋ္ဌိ၊ (၂) အတ္တိ ယိဋ္ဌိ၊ (၃) အတ္တိ ဟုတံ၊
- (၄) အတ္တိ သုကတ-ဒုက္ခဋ္ဌာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော၊
- (၅) အတ္တိ အယံ လောကော၊ (၆) အတ္တိ ပရော လော
ကော၊ (၇) အတ္တိ မာတာ၊ (၈) အတ္တိ ပိတာ၊ (၉) အတ္တိ
- သတ္တာ ဩပပါတိကာ၊ (၁၀) အတ္တိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ
သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္ဇ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ
သယံ အဘိညာ သစ္စိကတော ပဝေဒေန္တိ။ ။ (ဥပရိပဏ္ဍာသ
ပါဠိတော် သေဝိတဗျာ သေဝိတဗျသုတ် မျက်နှာ ၉၉)

- (၁) ပေးကမ်းကျိုး ရှိ၏။
- (၂) လက်ဦးလက်ဖျား ပေးလှူပူဇော်ကျိုး ရှိ၏။
- (၃) အကြီးအကျယ် ပေးလှူပူဇော်ကျိုး ရှိ၏။
- (၄) သုစရိုက်ဆယ်ပါး၏၊ ကောင်းကျိုး၊ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး၏၊ မကောင်းကျိုး ရှိ၏။
- (၅) ဤလူ့ဘုံလောကသည်ရှိ၏။ (တမလွန်လောကဖြစ်သည့် နတ်ဘုံအပါယ်ဘုံသားတို့ ဤလူ့ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ လာရောက်တည်နေ ဖြစ်ပွားခြင်း ရှိသည်ကိုဆိုလိုသည်။)
- (၆) ဤလူ့ဘုံမှတစ်ပါး နတ်ဘုံ၊ အပါယ်ဘုံတို့ ရှိ၏။ (ဤလူ့ဘုံသားတို့ နတ်ဘုံ၊ အပါယ်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေ ဖြစ်ပွားခြင်းရှိသည်ကို ဆိုလိုသည်။)
- (၇) အမိ၌ ကောင်းစွာ လုပ်ကျွေးမွေးမြူခြင်း၏၊ ကောင်းကျိုး၊ ပြစ်မှားကျူးလွန်ခြင်း၏ မကောင်းကျိုးသည် ရှိ၏။
- (၈) အဖ၌ ကောင်းစွာ လုပ်ကျွေး မွေးမြူခြင်း၏၊ ကောင်းကျိုး၊ ပြစ်မှားကျူးလွန်ခြင်း၏ မကောင်းကျိုးသည် ရှိ၏။
- (၉) လောကတစ်ပါးမှ လောကတစ်ပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ ပဋိသန္ဓေတည်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်ရှိကုန်၏။
- ၁၀) ဤလောက၌ ကောင်းစွာဖြစ်ကုန်သော ကောင်းစွာ ကျင့်ကြကုန်သော ဤလောက၊ တမလွန်လောကကို ကိုယ်တိုင်ဒိဋ္ဌသိ၍ 'မျက်မှောက်ပြု၍ ဟောကြားကြ

ပေကုန်သော ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား၊ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ အရိယာသုတော်ကောင်းတို့သည် ရှိကုန်၏။ (ဤကား ဒသဝတ္ထုက သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း)။

ဤဒသဝတ္ထုကသမ္မာဒိဋ္ဌိကား ကောကိပညာရှိ သုတော်ကောင်းတို့ သိကြ၊ မြင်ကြ၊ ပညတ်ဟောပြောကြသော ကမ္ဘာအရိုး ကမ္ဘာ အစဉ်အလာကြီးတည်း။ ဤဒသဝတ္ထုကသမ္မာဒိဋ္ဌိတည်ရှိလျှင်ပင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အငယ်-ဟု ဆိုရပြီ။

လောက၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယုဟုသမ္ပတိကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပညာသည် ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယုဟုသမ္ပတိသည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပညာမရှိသော သူတို့၌သာ ဖြစ်နိုင်၏။ ယခုအခါ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဓာတ်ကဲ့အောင် ဓာတ်ပေါက်အောင် မြင်နိုင်သော ပညာကို အလွန်အရေးတကြီး လိုအပ်လှ၏။ ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပညာရှိသောသူကား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အလတ်တည်း။

ဥတ္တမပုရိသဒီပနိကျမ်း၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သတ္တကောသလ္လဌာန၌ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်ကို ရသောပုဂ္ဂိုလ်ကား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အကြီး တည်း။

ပရမတ္ထဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အစစ်ကား သစ္စာလေးပါး ပေါက်ရောက် ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီးသော သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ ပရမတ္ထဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အစစ် ဖြစ်နိုင်လေသည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း-ဟူမူ နောက်နောက်ဘဝတို့၌လည်း သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓသရဏဂုံ အပြီးမြဲလေသောကြောင့်တည်း။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အလတ်, အကြီးတို့ကား ယခု တဘဝသာ စိတ်ချရကုန်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အငယ်သည်ကား တနေ့တရက် မျှပင် စိတ်မချရ။ ယနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာ, နက်ဖြန်ခါ ခရစ်ယန် စာဖြူဝင် ဖြစ်နိုင်သောသူတည်း။ ပရမတ္ထဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မူကား သေလွန်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ မရှိရာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအမျိုးထဲမှာ ဖြစ်လေ၍ ဆယ်လရွယ်, တနှစ်အရွယ် စကား ပြောဆိုတတ်သော အခါ “ဗုဒ္ဓသရဏဂုံကို သင်-စွန့်ရမည်၊ ငါတို့ကိုးကွယ်ရာ ဆရာများကို သင်-ကိုးကွယ်ရမည်၊ မကိုးကွယ်လျှင် သင်၏ ဦးခေါင်းကို ဤသန်လျက်ဖြင့် ဖြတ်ပစ်မည်” ဟု ဆိုငြားအံ့၊ ထိုသူငယ်သည် ဦးခေါင်းကိုသာ အဖြတ်ခံလတ္တံ့။ “ကြီးစွာသော မီးပုံကြီးကို ပြု၍ ထိုမီးပုံထဲသို့ သင်ကိုထည့်မည်” ဆိုလျှင်လည်း မီးပုံထဲသို့သာ အထည့်ခံလတ္တံ့။ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည်တိုင်အောင် ဘာသာတရား ပြောင်းခြင်း မရှိတော့ပြီ။ ထို့ကြောင့်-

“အဋ္ဌာန မေတံ အနဝကာသော- ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော
 ပုဂ္ဂလော အညံ သတ္တာရံ ဥဒ္ဓိသေယျ”
 ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား- ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော = ကောင်းသောအယုနှင့် ပြည့်စုံသော။ ပုဂ္ဂလော = ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယံ = ယေန ကာရဏေန = အကြင်အကြောင်းဖြင့်။ အညံ = မိမိ၏ ဆရာ ဘုရားမှ တပါးသော။ သတ္တာရံ = ဆရာကို။ ဥဒ္ဓိသေယျ = ညွှန်ပြရာ၏။ တေံ = ဤအကြောင်းသည်။ အဋ္ဌာနံ = အကြောင်းမဟုတ်။ အနဝကာသော = အရာမဟုတ်။

ထိုသူအား နိဗ္ဗာန်ယူသည်တိုင်အောင် သဗ္ဗညု ဗုဒ္ဓဘာသာ ဗုဒ္ဓသာသနာသည် အမြဲတည်လေ၏။

(တနည်း) ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လက္ခဏာကို ဝိနည်း ဌိ ဟောတော် မူသည်မှာ - ကုဒ္ဓေါ အာရာဓကော ဟောတိ၊ (တချက်)

တုဋ္ဌော ဟောတိ ဂရဟိယော၊ (တချက်)။ ။

(ဝိနည်းပရိဝါရပါဠိတော် သေဒမောစနဂါထာအခန်း)

အနက်ကား - ကုဒ္ဓေါ = အမျက်ထွက်မှု။ အာရာဓကော = အားရလောက်သည်။ ဟောတိ = ဖြစ်၏။ ။ တုဋ္ဌော = နှစ်သက်သည်ရှိသော်။ ဂရဟိယော = အားမရလောက် = ကဲ့ရဲ့အပ်၏။

အဓိပ္ပာယ်ကား - ဘာသာတပါးမှ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ဝင်ပါပြီ - ဆိုသည့် နဂိုရ်ဘာသာဝင် ပရိသတ် အမျိုးအရိုးများ အလယ်၌ “အမောင်စာဖြူ၊ အမောင် ယေရုခရစ်” ဟု ခေါ်လိုက်လျှင် အမျက်ထွက်၍၊ “အမောင် ရှင်ဂေါတမတပည့်” ဟု ခေါ်လိုက်လျှင် အလွန်ကြည်လင် ရှင်လန်းဝမ်းမြောက်မှု ထိုသူကား အားရလောက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်လေပြီ။ ။ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ဝင်ပါပြီ - ဆိုသော ထိုသူ၏ မျက်မှောက်၌ အခြားသူ၏ မူလယူခဲ့ရင်း ဘာသာတပါး ထိုဆရာများ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုပြောဆိုက နှစ်သက်ကျေနပ်နေသေးလျှင် ဆိုသူကား အားရ လောက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သေး - ဟူ၍ ဆိုလိုသည်။

ဤကား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လက္ခဏာတည်း။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လူမျိုး ဖြစ်သည်အား လျော်စွာ သိသင့် သိထိုက်သောတရား၊ တပါးသောဘာသာဝင် လူမျိုးတို့ မလှုပ်ချောက်ချား စေနိုင်ခြင်းငှာ သိအပ် နှလုံး သွင်းအပ်သော တရားများကိုလည်း သိလိုပါ သည်—ဟူသော နဝမ လျှောက်ချက်၌—

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ သိသင့် သိထိုက်သော တရား

သိသင့် သိထိုက်သောတရားမှာ အန္ဓပုထုဇန်အဖြစ်မှ လွတ် ၍ ကလျာဏ ပုထုဇန်အဖြစ်သို့ ရောက်ရန် ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ သင်္ကပ္ပဌာန်—စသော တရားစုသည် ဗုဒ္ဓ ဘာသာမှာမှ ရှိသောတရားစုဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဆိုလျှင် ထိုတရားတို့ကို သိကျွမ်းလိမ္မာမှု ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တယောက် ဆိုစ လောက်သည်။ ဒါနမူမျိုး၊ ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလ၊ ဆယ်ပါး သီလ—ဟူသော သီလမူမျိုး၊ ကသိုဏ်းဘာဝနာ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ ဘာဝနာ၊ ကသိုဏ်းစျာန်၊ ဗြဟ္မဝိဟာရစျာန်—ဟူသော ဘာဝနာ မူမျိုး၊ ဤဒါန သီလ ဘာဝနာမျိုးစုကား ကမ္ဘာစဉ်ဆက် လာခဲ့သော ကမ္ဘာ့တန်းဆာတရားစု ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာအနန္တမှာ ထာဝရရှိမြဲ—ဘုရားမပွင့်ရာ စကြဝဠာအနန္တမှာပင် အစဉ်ထာဝရ ရှိနေကြသော ကမ္ဘာ့တန်းဆာတရားမျိုး ဖြစ်ချေသည်။ ကမ္ဘာ တိုင်း ကမ္ဘာတိုင်းမှာပင် လူရှိ၏၊ နတ်ရှိ၏၊ ဗြဟ္မာရှိ၏၊ ရသေ့ ရဟန်းရှိ၏။ အနန္တစကြဝဠာမှာပင် လူရှိ၏၊ နတ်ရှိ၏၊ ဗြဟ္မာ ရှိ၏၊ ရသေ့ရဟန်းရှိ၏။ ငါတို့၏ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ရာကာလ သည် အလွန်သောင်းကျန်းသော တရားတမ်းမှာ ပွင့်သည်နှင့်

ထိုကမ္ဘာ့တန်းဆာတရားစုသည်ပင် တိမ်မြုပ်သောအခါဖြစ်ချေ၍ ကမ္ဘာ့တန်းဆာ ထိုတရားတို့ကိုပင် များစွာထုတ်ဖော်၍ ဟောတော်မူရလေသည်။ သာသနာတိုင်း၌ကား မြတ်သော အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်၊ သရဏဂုံ သုံးပါးအတွက် ထိုသာသနာပ ကာလထက် သာလွန်၏။

မြတ်စွာဘုရားပွင့်မှသာ ရှိသောတရားစုကား ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားစုပေတည်း။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဆိုလျှင် မြတ်စွာဘုရား ပွင့်မှ ရှိသောတရားစုကို အထူးသိကျမ်းလိမ္မာအောင် အားထုတ်ရာ သတည်း။ ဥတ္တမပုရိသဒီပနီ၌ ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသော သတ္တကောသလ္လဌာနသည် “ဗုဒ္ဓဘာသာအစစ်” ပင်တည်း။

ယခုဘဝ၌ ဘာသာတပါးတို့ မလှုပ်ချောက်ချား နိုင်စေခြင်းငှာ သိအပ် နှလုံးသွင်းအပ်သောတရားကား “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား” ပေတည်း။

နိဗ္ဗာန်ရသည်တိုင်အောင် ဖြစ်လေရာရာ ဘဝအဆက်ဆက် တို့၌ ဘာသာတပါးတို့ မလှုပ်ချောက်ချားနိုင်စေခြင်းငှာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ် သိထိုက်သောတရားကား “သစ္စာ လေးပါးတရား” ပေတည်း။

(ဤကား ဥတ္တမပုရိသဒီပနီကျမ်းမှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြအပ်သော “လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်” တည်း။)

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဥတ္တမပုရိသဒီပနီကျမ်းမှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြအပ်သော

ဒုလ္လဘသြဝါဒတော်

(၁) မနုဿတ္တဒုလ္လဘ

“လူ့အဖြစ်ကို ရခဲလှသည်” ဆိုရာ၌ (၁) အပါယ ဒုက္ခမ
ကင်းလွတ်၍ မနုဿသမ္ပတ္တိနှင့် ချမ်းသာစွာနေရသည့် အတွက်
နှင့် ဆိုသလော (၂) ကုသိုလ်အလုပ်မျိုးဖြစ်ထွန်းရန် အခွင့်နှင့်
ဆိုသလောဟူ၍ စိစစ်သင့်၏။

ကုသလကမ္မနှင့် မနုဿတ္တ ။ ။ (၁) ချမ်းသာစွာနေရသည့်
အတွက်နှင့် ဆိုပါသည်—ဟူ၍ အံ့၊ လူ့ချမ်းသာမည်သည် နတ်
ချမ်းသာကို ထောက်စာသော် ချမ်းသာဟူ၍ မဆိုစလောက်၊
ထို့ကြောင့် ချမ်းသာစွာနေရသည့်အတွက်နှင့် ဒုလ္လဘဆိုခဲ့သော်
ဒေဝတ္တဒုလ္လဘ၊ ဗြဟ္မတ္တဒုလ္လဘတို့ကို ရှေးဦးစွာ ဆိုရာ၏။ မဆို၊
ထို့ကြောင့် ချမ်းသာစွာ နေရသည့်အတွက်နှင့် ဆိုသည်မဟုတ်၊
(၂) ကုသိုလ်အလုပ်မျိုး ဖြစ်ထွန်းရန် အခွင့်နှင့် ဆိုသည်—ဟု
သိအပ်၏။

ထင်ရှားစေအံ့- ကုသိုလ်အလုပ်သည် (က) မနုဿသမ္ပတ္တိ၊
ဒေဝသမ္ပတ္တိ၊ ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိ ပေါက်ရောက်အောင် လုပ်နည်း
(ခ) ဗောဓိသုံးပါးပေါက်ရောက်အောင်လုပ်နည်း ၂ - လမ်းရှိ၏။

ထို ၂-လမ်းတွင် (က) မနုဿသမ္ပတ္တိကို လိုလျှင်လည်း လူ့ပြည်ကလုပ်မှ ရသည်၊ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် ဒေဝသမ္ပတ္တိကို လိုလျှင်လည်း လူ့ပြည်ကလုပ်မှ ရသည်၊ ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိကို လိုလျှင်လည်း လူ့ပြည်က လုပ်မှရသည် (ခ) ဗောဓိသုံးပါး တွင် တပါးပါးကို လိုလျှင်လည်း လူ့ပြည်ကလုပ်မှ ရသည်၊ မဟာဗောဓိအလုပ်ကို လုပ်ကြံကြ ကုန်သော ယောက်ျားမြတ် ကြီးတို့သည် ယခု အန္တရကပ် အတွင်း မှာပင် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ အခေါက်များစွာ ရောက်ကြကုန်၏။ ရောက်ကြကုန်သော်လည်း ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာကို တာရှည်စွာခံစား၍ မနေကြကုန်၊ အဓိမုတ္တိ သေခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်ကို သေအောင်ပြု၍ လူ့ပြည်သို့သာဆင်း လာကြကုန်၏။ လူ့ပြည်မှာ စကြာမင်းဖြစ်သော်လည်းအတော် အလျော် ခံစားမိလျှင် ထိုစည်းစိမ်ကို စွန့်၍ မဟာဗောဓိပါရမီ အလုပ်ကိုသာ တွင်တွင်လုပ်ဆောင်ကြကုန်၏။

သဘောအချုပ်ကား။ ။ပညာရှိသောသူသည် လူ့ဘဝကို တခါရလိုက်လျှင် လောကီသမ္ပတ္တိအရာမှာ မနုဿသမ္ပတ္တိပေါင်း အသောင်း၊ အသိန်း ထူထောင်မိ၏။ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိပေါင်း အ သောင်း၊အသိန်း ထူထောင်မိ၏။ ကမ္ဘာများစွာ ချမ်းသာရှည် လျားသော ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိပေါင်းလည်း များစွာထူထောင်မိ၏။

ချဲ့ဦးအံ့—မနုဿသမ္ပတ္တိတွင် စကြာမင်းအဖြစ်သည် အထွတ် အထိပ်တည်း၊စကြာမင်းအဖြစ်ကို ရသောသူသည် ထိုစကြာမင်း စည်းစိမ်ကို အသက်ထက်ဆုံး သုံးဆောင် ခံစံ၍ နေခဲ့သော် ခံစံမုန့်သော လူ့ဘဝ ပြီးလေ၏။ သေရာတွင် စည်းစိမ်လည်း

ကုယ်ပလေ၏။ အတိဒုလ္လဘ ရခဲလှသော လူ့ဘဝကိုလည်း အချည်းနှီး ကုန်ဆုံးစေ၏။ ဒုလ္လဘအချက်ကို သိ၍ ရရှိသော စည်းစိမ်ကို စွန့်နိုင်ပါလျှင် ထိုစကြာမင်းစည်းစိမ်လို စကြာမင်းစည်းစိမ်ပေါင်း စကြာမင်းဘဝပေါင်း တသောင်းမက တသိန်းမကရနိုင်၏။ ထိုစကြာမင်းစည်းစိမ်ထက် ကြီးကျယ်သော နတ်မင်း ဘဝပေါင်း တသောင်းမက တသိန်းမက ရနိုင်၏။ သိကြားမင်းစည်းစိမ်ပေါင်း တသောင်းမက တသိန်းမက ရနိုင်၏။ နတ်မင်း၊ သိကြားမင်း ချမ်းသာထက် အဆ တသိန်းမက ချမ်းသာသော မဟာဗြဟ္မာ ဘဝကိုလည်း ရနိုင်၏။ မဟာကမ္ဘာကြီး ရှစ်ကမ္ဘာ အသက်ရှည်သော အာဘဿရာ ဗြဟ္မာမင်းစည်းစိမ်ကိုလည်း ရနိုင်၏။ ၆၄-ကမ္ဘာ အသက်ရှည်သော သုဘကိဏ်ဗြဟ္မာမင်း၊ မဟာကမ္ဘာ ငါးရာ အသက်ရှည်သော ဝေဟပ္ပိုလ်ဗြဟ္မာမင်း၊ အထက်ဆုံးဘဝဂ်မှာ မဟာကမ္ဘာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် အသက်ရှည်သော အရူပဗြဟ္မာအဖြစ် ကိုလည်း ရနိုင်၏။ ။ (ဤကားလူ၏ ဘဝ တကြိမ်ရလျှင် ရနိုင်သော လောကီစီးပွားလမ်းစုတည်း)

ဘဝပဒေသာ

လူ့ပြည်မှာ ရရှိသော စကြာမင်းစည်းစိမ်ကို မစွန့်နိုင်လျှင် ထိုစည်းစိမ်ကို မလွတ်နိုင်သည့်အတွက် စီးပွားလမ်းအကုန်ပျက်၏။ ထို့ကြောင့် လူ့ဘဝကို ရသောသူမည်သည် စကြာမင်းစည်းစိမ်ကိုသော်လည်း စွန့်လွတ်နိုင်ရာ၏။

လောကစည်းစိမ်ကို ဘဝများစွာ ကမ္ဘာများစွာခံစံလိုသော သူသည် လောကီစည်းစိမ် အတွက်နှင့်ပင် ယခုဘဝ ရရှိသော

စည်းစိမ်ချမ်းသာကို စွန့်လွှတ်နိုင်ရာ၏။ မစွန့်နိုင်ခဲ့လျှင်ပြည်တန်
သော ပတ္တမြားကို ထမင်းတထပ်စာနှင့် အဆုံးတိုင် ရောင်းစား
သည်နှင့်တူ၏။ လူ့ဘဝမည်သည် ဤမျှလောက် အဖိုးထိုက်
တန်သော ဘဝပေတည်း။

ဗောဓိသုံးပါးတွင် တပါးပါးကို ရလိုသော သူသည်မူကား
သာ၍ စွန့်လွှတ်နိုင်ရာသတည်း။ (ဗောဓိသုံးပါး-ဟူသည်မှာ—
(၁) ဘုရားရှင်တို့ရအပ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်အထွတ် တပ်သည့်
မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို သမ္မာသမ္ဗောဓိခေါ်သည်။ (၂) ပစ္စေက
ဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့ ရအပ်သော မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို ပစ္စေက
ဗောဓိခေါ်သည် (၃) ဘုရား၏ တပည့်သာဝက ရဟန္တာတို့
ရအပ်သော မဂ်ဉာဏ် လေးပါးကို သာဝကဗောဓိ ခေါ်သည်။
ဤသုံးပါးတို့တည်း။)။ ။လူ့ဘဝမည်သည် အသိဉာဏ်ရှိသော
သူတို့အားခပ်သိမ်းသောလောက်၊ လောကုတ္တရာ ချမ်းသာသုခ
လိုတိုင်းရနိုင်သော ဘဝပဒေသာပေတည်း။

တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊
သမ္ပဿံ အတ္တ- မတ္တနော။
ဘဝပဒေသကံ လဒ္ဓါ၊
စဇေယျ ကပဏံ သုခံ။ ။

တသ္မာ ဟိ =ထို့ကြောင့်လျှင်။ ပဏ္ဍိတော = ပညာရှိသော။
ပေါသော=ယောက်ျားပြီသသူသည်။ အတ္တနော=မိမိ၏။ အတ္တံ=
ဖြစ်ထွန်းရာသော နောင်လာအကျိုးစီးပွားကို။ သမ္ပဿံ=ကောင်း
စွာ ကြည်လင် အရှည်မြင်သည်ရှိသော်။ ဘဝပဒေသကံ =ဘဝ

များစွာ ကမ္ဘာမ္ဘာသို့ ချမ်းသာသုခ လှုပ်တိုင်းရနိုင်သော ဘဝ ပဒေသာပင်ကြီးကို။ လဒ္ဓါ=ရသောအခါဖြစ်၍။ ကပဏံ သုခံ= မျက်တောင် တခတ် လျှပ်တပြက်နယ် အသက်နည်းပါး အနာ များလျက် ခေါင်းပါးလှဖြစ် ပူခြစ်လောင်ဆာ ဗျာပါပေ့ရှုပ် စည်းစိမ်နုပိကလေးများကို။ စဇေယျ=စွန့်လွှတ်နိုင်ရာ၏။

(၁) မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘပြီး၏။

(၂) ဗဒ္ဒုပ္ပါဒ ဒုလ္လဘ

“ဘုရားပွင့်ရာ သာသနာနှင့် ကြုံကြိုက်ခဲ့သည်” - ဟူရာ၌ (က) အဘယ်တရားအတွက်နှင့် ဆိုပါသနည်း၊ လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာကို ရရာရကြောင်းဖြစ်သော ဒါန တရား၊ သီလတရား၊ ဘာဝနာတရားများအတွက်နှင့်ဆိုပါသလော၊ (ခ) ဘုရားသာသနာအစစ်ဖြစ်သော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးအတွက်နှင့် ဆိုပါသလော-ဟူ၍ စိစစ်သင့်၏။

ဗောဓိပဒေသာ သာသနာ

(က) ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ သာမညများသည် ကမ္ဘာ့ တန်းဆာ ဓမ္မတာတရားစုဖြစ်သည်။ ဘုရားမပွင့်သော သုညကမ္ဘာ တို့မှာလည်း လူ့ နတ်၊ ဗြဟ္မာ ကမ္ဘာနှင့်အပြည့် ရှိကြသည် ပင်။ ဘုရားမပွင့်ရာ စကြာဝဠာအနန္တတို့မှာလည်း လူ့ နတ်၊ ဗြဟ္မာ စကြာဝဠာနှင့် အပြည့်အပြည့် ရှိ ခြသည်ပင်။ ထိုလူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့သည်လည်း အလေ့ပေါက် မဟုတ်ကြ။ ဒါန၊ သီလ

ဘာဝနာနှင့် ဖြစ်ကြရသည်။ (ခ) ထို့ကြောင့် ဗောဓိပက္ခိယ တရား ၃၇-ပါးဟူသော ဘုရားသာသနာအစစ်အတိုက်နှင့် ဆိုပေ သည်-ဟု သိအပ်သည်။

အချို့ သူတို့ကား အထုံဝါသနာ ပါရမီဗီဇ ဖြစ်ကြသည်ကို ပင် အားရအံ့ချီး အကျိုးကြီးပြုလုပ်၍ ပြောဟော ကြကုန်၏။ ဗောဓိပက္ခိယအနှစ် အမြစ်မပါ အကာ၊ အပွေးမျှသာဖြစ်သော အထုံဝါသနာ ပါရမီဗီဇ သာမညများသည် သာသနာပသို့ ရောက်သောအခါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တချက်လောက်ငြိလျှင်ပင် လွင့်စင် ပြယ်ပျောက်၍ ဝဋ္ဋာနုသာရီ မဟာပုထုဇန်အနေ သံသရာတစ္ဆေ သံသရာ မြေဘုတ်မြုပ်မြဲမျောမြဲ တလဲလဲသာ ဖြစ်ရာသည်။

တသ္မာ ဟံ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊
သမ္ပဿံ အတ္တ မတ္တနော။
သာသနံ အနုယုဇ္ဇေယျ၊
ဒိဋ္ဌာ ဗောဓိပဒေသကံ။ ။

တသ္မာ ဟံ = ထို့ကြောင့်လျှင်။ ပဏ္ဍိတော = ပညာရှိသော။ ပေါသော = ယောက်ျားပြီသသူသည်။ အတ္တနော = မိမိ၏။ အတ္ထံ = နောင်အလောင်းအလျာ ပါရမီညဉ့် အစဉ်ခြေမြစ် အနှစ်ရဲရဲ အကယ်မြဲ၍ သွားရန်အကျိုးကို။ သမ္ပဿံ = ကောင်းစွာ မြော်မြင် လျက်။ ဗောဓိပဒေသကံ = သုံးဖြာဗောဓိ ဝိဝဋ္ဌဓမ္မ လိုတိုင်း ရသော ဗောဓိပဒေသာပင်ကြီးကို။ ဒိဋ္ဌာ = တွေ့ကြုံရ၍။ သာသနံ = သဗ္ဗညုမြတ်စွာ သာသနာအနှစ် အစစ်ကေနံ တကယ်မှန်သော သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး၊ သမ္ပပ္ပဓာန် ၄-ပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး၊ ဣဒ္ဓေ ၅-ပါး၊ ဗိုလ် ၅-ပါး၊ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး၊ မဂ္ဂင်

၈—ပါးဟူသော ဗောဓိပက္ခိယတရားများကို။ အနုယုဉ္ဇေယျ= အားထုတ်ရာသတည်း။ ။

(၂) ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ ဒုလ္လဘပြီး၏။

(၃) ပဗ္ဗဇိတ ဒုလ္လဘ—
ပဗ္ဗဇိတအပြား

ပဗ္ဗဇိတသည် (၁) ပညာပဗ္ဗဇိတ (၂) သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတ (၃) ဘယာပဗ္ဗဇိတ-ဟူ၍ သုံးပါးတို့တည်း။ ထိုတွင် ရှေ့နှစ်ပါးကား ပါရမီရှိမှ ဖြစ်သည်။ ဘယာပဗ္ဗဇိတ ဆိုသည်ကား မင်းဘေး သင့်၍၊ အနာဘေးသင့်၍၊ ရန်သူဘေးသင့်၍၊ လူမှုကြပ်တည်း လှ၍၊ လူရည်မလယ်၍ ရဟန်းဘက်၌ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လွယ်လှ၍ ပြုကြသောရဟန်းစုကား ဘယာပဗ္ဗဇိတချည်းတည်း။

သဗ္ဗညုသာသနာမည်သည် ပညာအလုပ်တည်း။ လူဖြစ်စေ၊ ရဟန်းဖြစ်စေ ပညာရှိရာမှာ သာသနာနေသည်။ ခြင်္သေ့ဆိုသည် သိင်္ဂါရွှေခွက်မှာသာ နေသကဲ့သို့တည်း။

ထင်ရှားစေဦးအံ့— သဗ္ဗညုဘုရားသာသနာမည်သည် နတ်ပဲ့၊ ဗြဟ္မာပဲ့ သာတည်း။ လူသည် နတ်၊ ဗြဟ္မာ တကုဋေမှာ တယောက်ကျမျှ ရှိမည်မဟုတ်။ ရဟန်းသည်လည်း လူတသောင်း မှာ တယောက်ကျ ရှိမည်မဟုတ်။ သာဝတ္ထိပြည်မှာ လူအရိယာ ပေါင်း ကုဋေများစွာ လာသည်။ သာဝတ္ထိပြည်သား အကျွတ် ရသောရဟန်း တသိန်းမျှ ထွက်မည် မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားသာသနာ၌ ပညာပဗ္ဗဇိတ၊ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတများကို ရည်၍ ပဗ္ဗဇိတဒုလ္လဘ—ဆိုသည်ဟုမတ်။

- (၁) ပညာပဗ္ဗဇိတမျိုးကား အသိကို မဲသည်။
- (၂) သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတမျိုးကား အကျင့်ကို မဲသည်။
- (၃) ဘယာပဗ္ဗဇိတမျိုးကား ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး = ပစ္စည်းလေးပါး ပရိက္ခရာမှုကို ဂရုစိုက်၍ မဲသည်။—

ပညာပဗ္ဗဇိတော ပညံ၊
 • သဒ္ဓံ သဒ္ဓါပရိဗ္ဗဇော။
 ဘယာပဗ္ဗဇိတော လာဘံ၊
 အနုယုဉ္ဇန္တိ သာသနေ။ ။

သာသနေ=သာသနာတော်၌—

(၁) ပညာပဗ္ဗဇိတော=ပညာပဗ္ဗဇိတရဟန်းမျိုးသည်။ ပညံ= တတ်မှု၊ သိမှုကို။ (၂) သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတော=သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတ ရဟန်း မျိုးသည်။ သဒ္ဓံ=ဓုတင်စသော သဒ္ဓါမှုကို။ (၃) ဘယာပဗ္ဗဇိ တော=ဘယာပဗ္ဗဇိတရဟန်းမျိုးသည်။ လာဘံ=ပစ္စည်းလာဘ် လာဘ်မှုကို။ အနုယုဉ္ဇန္တိ=မဲကြကုန်၏။ ။ (ဤကား မြင်လျှင် သိဘို့ ပဗ္ဗဇိတ လက္ခဏာသုံးပါးတည်း) ။

(တနည်း)—

ပညာပဗ္ဗဇိတော ပညံ၊
 သဒ္ဓံ သဒ္ဓါပရိဗ္ဗဇော။
 လောဘာပဗ္ဗဇိတော လောဘံ၊
 မောဟံ မောဟာပရိဗ္ဗဇော။ ။

(၁) ပညာပဗ္ဗဇိတော=ပညာပဗ္ဗဇိတရဟန်းမျိုးသည်။ ပညံ= ပညာကို။ (၂) သဒ္ဓါပရိဗ္ဗဇော=သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတရဟန်းမျိုးသည်။ သဒ္ဓံ=သဒ္ဓါကို။ (၃) လောဘာပဗ္ဗဇိတော= အစားကောင်း၊ အဝတ်ကောင်း၊ အိပ်ရာနေရာကောင်း၊ အရိပ်အာဝါသ ကောင်း နှင့်နေရာသည်ကို သာယာသော လောဘဖြင့် ရဟန်းပြုသောသူ သည်။ လောဘံ=အကောင်းအမွန် အတင့်အတယ် အဖွယ်အရာ သာယာမှုကို။ (၄) မောဟာပရိဗ္ဗဇော=သာသနဓမ္မ ခက်ခဲလှပုံ ကို မသိပ် စွပ်မိရာဖြစ်၍ နေသော ရဟန်းသည်။ မောဟံ= အမေ့တလျော့အမှတ်တမဲ့ နှင့် နေ့ကုန်မှုကို။ အနုယုဉ္ဇန္တိ=မဲကြ ကုန်၏။ ။ (ဤကား တနည်း မြင်လျှင်သိဘို့ ပဗ္ဗဇိတလက္ခဏာ လေးပါးတို့တည်း)။

(၃) ပဗ္ဗဇိတဒုလ္လဘပြီး၏။

(၄) သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိ ဒုလ္လဘ -
သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိအပြား

သဒ္ဓါသည် (၁) ပသာဒသဒ္ဓါ (၂) သြကပ္ပနသဒ္ဓါ (၃) အာဂမ သဒ္ဓါ (၄) အဓိဂမသဒ္ဓါ - ဟူ၍ လေးမျိုး ရှိ၏။ ထိုတွင် (၁) ကြည်ညိုထိုက်သော ဂုဏ်ကို ကြားရမြင်ရလျှင် ကြည်ညို တတ်သောသဒ္ဓါသည် ပသာဒသဒ္ဓါတည်း။ ဉာဏဝိပုယုတ်သဒ္ဓါ မျိုးဖြစ်၍ သဒ္ဓါခိုင်မဟုတ်။ (၂) ဣတိပိသော၊ သွာက္ခာတော၊ သုပ္ပဋ္ဌိပဇ္ဇော-စသော ဂုဏ်များကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်၍ ကြည်ညို သော သဒ္ဓါသည် သြကပ္ပနသဒ္ဓါမည်၏။ ဉာဏသမ္ပယုတ် သဒ္ဓါ မျိုးဖြစ်၍ ယခုဘဝတွင် ခိုင်၏။ သေလျှင် ပျက်လေ ပျောက်

လေ၏။ (၃) နိယတဗျာဒိတ်ကို ရပြီးသော အလောင်းအလျာ
 တို့၏ ဒါန၊ သီလမှုတို့၌ ဖြစ်လေရာရာ အစဉ်ပါ၍ နေသော
 သဒ္ဓါသည် အာဂမသဒ္ဓါမည်၏။ (၄) မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို
 ရ၍ မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ပြီးသော အရိယာ
 တို့၏ သဒ္ဓါသည် အဓိဂမသဒ္ဓါမည်၏။

ဤလေးပါးတွင် ပသာဒသဒ္ဓါသမ္ပတ္တိမူသည်ပင် အလွန်ရခဲ
 ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာထွန်းကားရာနိုင်ငံမှာ နေကြသူ လူမျိုးအများ
 ရှိကြ၏။ ပသာဒသဒ္ဓါမူပင် မဖြစ်လိုကြ။ သြကပ္ပနသဒ္ဓါနှင့်
 ပြည့်စုံသောသူသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သား အနွယ်
 အဆက် မှန်လျှင် အလဇ္ဇီဒုဿီလ တို့၌ပင် အနွယ်နှင့် စပ်၍
 လေးမြတ်ရုံသေနိုင်၏။ အာဂမသဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံသော သူသည်
 ဒါနမူ၊ သီလမူနှင့် ကင်း၍ မနေနိုင်ပြီ။ အဓိဂမ သဒ္ဓါနှင့်
 ပြည့်စုံသောသူသည် နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်အောင် သရဏဂုံ
 သုံးပါး၊ နိစ္စသီလငါးပါး၊ သုစရိုက်ဆယ်ပါး၊ ဗောဓိပက္ခိယ
 တရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါး၊ သိက္ခာသုံးပါး အစဉ်မြဲ၍သွား၏။

ဝက်ရှူးနာဥပမာ

ဤစကားရပ်မှာ “မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်၌ နိဗ္ဗာန်ကို
 မြင်ကြပုံ” ကား— ဝက်ရှူးနာရုံသောသူသည် နှလုံးကို လှုံ့ဆော်
 နိုင်သော ဆိုင်းသံ၊ ဝိုင်းသံ၊ ပဲ့ကြီး၊ လမ်းကြီးနှင့် တွေ့ကြုံ
 သောအခါ ဝက်ရှူးနာပေါ်၏။ နောက်အခါ ဆေးကောင်း၊
 ဝါးကောင်း၊ သမားကောင်းနှင့် တွေ့၍ ဝက်ရှူးနာ အမြစ်
 အရင်းနှင့်တကွ ကင်းရှင်းပျောက်ငြိမ်းလေ၏။ ပဲ့ကြီး၊ လမ်းကြီး

နှင့်တော့သော်လည်း ကိစ္စမရှိပြီ၊ ထိုအခါ ပဲ့ကြီး လမ်းကြီးနှင့် တော့တိုင်း မိမိကိုယ်ကို အမှတ်ရ၏— “ငါသည် ရှေးအခါ၌ ဤကဲ့သို့သော ပဲ့ကြီး၊ လမ်းကြီးနှင့် တော့ခဲလျှင် နှလုံးမှာ ဘယ်လိုဖြစ်၍လာသည်၊ ထို့နောက် လူမှန်းမသိ ဖြစ်၍သွားသည်၊ အမှတ်ရ၏၊ ယခုမှကား လွတ်ငြိမ်းပေပြီ” ဟု အလွန်ဝမ်းမြောက်၏၊ ထိုပဲ့ကြီး၊ လမ်းကြီးအလယ်မှာ ဝက်ရူးနာပေါ်၍ နေရှာကြသော သူတပါးတို့ကို မြင်ရပြန်လျှင်လည်း “ငါသည်လည်း ရှေးအခါ သည်လို ဖြစ်ခဲ့လှပြီ၊ ယခု လွတ်ငြိမ်းပေပြီ” ဟု ဝမ်းမြောက်ပြန်၏၊ သူတပါးတို့ တဆင့်ပြောကို ကြားသိ ရပြန်လျှင်လည်း ထို့အတူ၊ ဝက်ရူးနာ၏ အပြစ်သနစ်ကို ပြောဆိုသံကြားရလျှင်လည်း ထိုနည်းအတူပင်။

ဤအတူ လောက၌ ရာဂဖြစ်ပွားဘို့ အခွင့်စု၊ ဒေါသဖြစ်ပွားဘို့အခွင့်စု၊ မာနဖြစ်ပွားဘို့အခွင့်စု၊ မောဟ—ဥဒ္ဓစ္စဖြစ်ပွားဘို့အခွင့်စုသည် အပြည့်ရှိ၏၊ ထိုအခွင့်စုမှာ ရှေးအခါ ရာဂ—စသည် ဖြစ်ပွားခဲ့လှပြီ၊ အရိယာဖြစ်ပြီးသောအခါ ထိုအခွင့်စုနှင့် တော့ကြုံသော်လည်း ဖြစ်နေကျ ရာဂ—မဖြစ်လာပြီ၊ ဖြစ်နေကျဒေါသ— မဖြစ်လာပြီ၊ ထိုအခါ ဤသို့သိ၏— “ဤအခွင့်မှာ ရှေးအခါ ရာဂဖြစ်ခဲ့လှပြီ၊ ယခု ဖြစ်မှုငြိမ်းပေပြီ” ဟု သိ၏၊ ဒေါသဖြစ်ခွင့်စသည်တို့မှာလည်း ဤနည်းမြင်လေ၊ သူတပါးတို့မှာ ထိုရာဂ၊ ဒေါသ — စသည်တို့ ဖြစ်၍ နေကြသည်ကို မြင်သောအခါ၌လည်းကောင်း၊ ကြားရသောအခါ၌လည်းကောင်း ထို့အတူ “ငါ့မှာ အပြစ်ငြိမ်းပေပြီ” ဟုသိ၏၊ “ထိုသို့သော ရာဂ၊ ဒေါသမှ လွတ်ပေပြီ—လွတ်ပေပြီ” ဟုသိ၍ ဝမ်းမြောက်၏။

ဝက်ရူးနာရှိ၍ နေသော သူတယောက်သည် ဝက်ရူးနာ ထပေါ်၍ နေသော သူတယောက်ကို မြင်ရလျှင်ကြားရလျှင် “ငါလည်း သည်သူလိုဖြစ်ရအံ့၊ ယနေ့လား၊ နက်ဖြန်လား” ဟု နှလုံး နောက်ကျခြင်းဖြစ်လာ၏။ ထို့အတူ ပညာရှိသော သတိ သံဝေဂနှင့်ယှဉ်သော ပုထုဇန်သည် ရာဂအတွက်နှင့် အရှက်တက် အကျိုးနဲ့၍ နေသောသူကို မြင်လျှင် ကြားလျှင် “ထိုရာဂသည် ငါ၌လည်း ရှိချေ၏။ ငါလည်း ထိုသကဲ့သို့ဖြစ်မှမူ မကျွတ်သေး၊ မလွတ်သေး၊ မငြိမ်းသေး၊ ယနေ့လား၊ နက်ဖြန်လား” ဟု နှလုံး တိတ်လန့်ခြင်း ဖြစ်၏။

အရိယာဖြစ်ပြီးသူ ထိုအမှုကို ကြားလျှင် “ငါ၌ ‘ထိုရာဂမရှိပြီ၊ ထိုသကဲ့သို့ ဖြစ်မှမူ ကျွတ်ပေပြီ၊ လွတ်ပေပြီ၊ ငြိမ်းပေပြီ’ ဟု မိမိ အဇ္ဈတ္တကို အာရုံပြု၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်၏။

ဤကား အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော အတိတ် ကိလေသာကို အာရုံပြုမှုတချက်၊ ထိုကိလေသာ တို့၏ အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်၌ ငြိမ်းမှုကို အာရုံပြုမှုတချက် ဖြစ် သည်။

သုသုခံ ဝတ ဇီဝါမ၊ အာတုရေသု အနာတုရာ။
 အာတုရေသု မနုဿေသု၊ ဝိဟရာမ အနာတုရာ။ ။

(ကိလေသာကျင်နာမှု မငြိမ်းသူတို့ကို မြင်၍ မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ကိလေသာကျင်နာမှု ငြိမ်းသည်ကို ဝမ်းမြောက်သော ဂါထာဒေသနာတည်း)။

အနက်ကား—အာတုရေသု=ကိလေသာဖြင့် ကျင်နာ
 ကုန်သော သူတို့၏ အထံ၌။ အနာတုရာ=ကိလေသာဖြင့်
 ကျင်နာခြင်း ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍။ မယံ=ငါတို့သည်။
 သုသုခံ=အလွန်ချမ်းသာစွာ။ ဇီဝါမ ဝတ=အသက်ရှည်
 ကုန်၏ တကား။ မနုဿေသု=လူတို့သည်။ အာတုရေသု=
 ကိလေသာဖြင့် ကျင်နာခြင်းရှိကုန်စဉ်။ အနာတုရာ=
 ကိလေသာဖြင့် ကျင်နာခြင်း ကင်းကုန်သည် ဖြစ်၍။
 မယံ=ငါတို့သည်။ ဝိဟရာမ=နေကြရာကုန်၏။

လောက၌ မိမိသန္တာန်မှာ ရှိနေသော မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး-
 စသော ဓာတ်အစုတို့ကို မမြင်မှ=အဝိဇ္ဇာကြောင့် ငါဟူ၍ စွဲလမ်း
 ခြင်းနှင့်တကွ ဇရာ၊ မရဏမီး၏ အစီးအပွါးတို့ကို စိတ်ရော
 ကိုယ်ပါ ပုမှန်းမသိ၊ အေးမှန်းမသိ၊ ကူလီအလုပ်၊ ကုန်သည်
 အလုပ်၊ မင်းစိုးရာဇာအလုပ်တို့ကို အားထုတ်လုပ်ဆောင်၍ နေ
 ကြသော ပုပုရုတို့ကို မြင်ကြသောအခါ အရိယာတို့မှာ “ဤကဲ့
 သို့သော ဗာလုဿုက သင်္ခါရမှ ကျွတ်ရပေပြီ၊ လွတ်ရပေပြီ၊
 ငြိမ်းရပေပြီ” ဟု ဝမ်းမြောက်၏။ ပုထုဇန်အချင်းချင်း မြင်ကြ
 လျှင်ကား အားကျ၏။

(ဗာလုဿုက သင်္ခါရ - ဟူရာ၌ - ဗာလာနံ ဥဿု
 ကောတိ ဗာလုဿုကော။ ။ ဗာလာနံ=အဝိဇ္ဇာမှောင်
 ဓာတ် အကြပ်အတည်း ဖုံးပိတ်၍ နေကြကုန်သော
 အန္ဓုပုထုဇန်တို့၏။ ။ ဥဿုကော=ကြောင့်ကြစိုက်မှုတည်း။
 ဣတိ=ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်။ ဗာလုဿုကော=
 ဗာလုဿုကမည်၏။ ။ အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ=နှစ်ပါးတွင်

သင်္ခါရကိုဆိုသတည်း၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝ-သုံးပါး
တွင် ကမ္မဘဝမှုကို ဗာလုဿကဆိုသည်။ ။

ထိုသို့သော ဗာလုဿကမှုတို့ကို စိတ်ရော၊ ကိုယ်ပါ ရယ်ကာ၊
ပြုံးကာ လုပ်ဆောင်၍ နေကြသော အန္ဓပုထုဇန်၊ မြို့ကြီး၊ ရွာကြီး၊
ဈေးကြီး၊ နာကြီး၊ ဆိပ်ကြီး၊ ကမ်းကြီး၊ စခန်းကြီး-စသည်
တို့၌ ဆူဆူညံညံ လုလုယက်ယက် ပြောဆိုပြုလုပ်၍ နေကြသော
အန္ဓပုထုဇန်တို့ကို မြင်သောအခါ ကြားသောအခါတို့၌ အရိ
ယာပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိသန္တာန်မှာ အဝိဇ္ဇာချုပ်ငြိမ်းမှု၊ တဏှာ
ချုပ်ငြိမ်းမှု၊ ဗာလုဿကသင်္ခါရ ချုပ်ငြိမ်းမှုကိုမြင်၍ “ငါသည်
ဤသို့သော ဗာလုဿကဒုက္ခမှ လွတ်ပေပြီ” ဟု ဝမ်းမြောက်
၏။ ။ ပုထုဇန် အချင်းချင်း မြင်ကြ ကြားကြ လျင်ကား
အားကျ၏။ ။

သုသုခံ ဝတ ဇီဝါမ၊ ဥဿုကေသု အနုဿုကာ။
ဥဿုကေသု မနုဿေသု၊ ဝိဟရာမ အနုဿုကာ။ ။

(ဗာလုဿကသင်္ခါရမှ နှိပ်စက်၍ နေကြသော အန္ဓ
ပုထုဇန်တို့ကိုမြင်၍ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ အဝိဇ္ဇာချုပ်ငြိမ်း
မှု၊ တဏှာချုပ်ငြိမ်းမှုကို မြင်၍ အရိယာတို့ဝမ်းမြောက်
သော ဓမ္မပဒကျမ်းလာ ဂါထာဒေသနာ)။ ။

အနက်ကား- ဥဿုကေသု = ကာမဂုဏ်ကို လုံ့လ
ထုတ်ကုန်သော သူတို့၏ အထံ၌။ အနုဿုကာ = ကာမ
ဂုဏ်ကို လုံ့လထုတ်ခြင်း ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍။ မယံ =
ငါတို့သည်။ သုသုခံ = အလွန်ချမ်းသာစွာ။ ဇီဝါမဝတ =
အသက်ရှည်ကုန်၏ တကား။ မနုဿေသု = လူတို့သည်။ ။

ဥဿုကေသု=ကာမဂုဏ်ကို လုံ့လထုတ်ကြကုန်စဉ်။ အနု
ဿုကာ= ကာမဂုဏ်ကို လုံ့လထုတ်ခြင်း ကင်းကုန်သည်
ဖြစ်၍။ မယံ= ငါတို့သည်။ ဝိဟရာမ= နေကြရကုန်၏။

လူဖြစ်လျက် မျက်စိကန်း၊ နားကန်း၊ အရူးအသွပ်—စသည်ကို
မြင်သောအခါ၌လည်းကောင်း၊ အပါယ်လေးဘုံ၌ ဆင်းရဲဒုက္ခ
ခံနေရသော သတ္တဝါတို့ကို မြင်ရသော အခါ၌လည်းကောင်း
သတိသံဝေဂရှိကြသော ပုထုဇန်ပညာရှိတို့မှာ “ငါ၌လည်း ဤ
ကိလေသာမျိုး၊ ဤကံမျိုး၊ ဤဝိပါက်မျိုး တန်းလန်း ရှိချေသေး
သည်။ ယဒနုလား၊ နက်ဖြန်လား၊ ငါလမ်း ငါစခန်းစုပင်
ဖြစ်ချေသည်” ဟု နှလုံးထိတ်လန့်ခြင်း ဖြစ်၏။ အရိယာတို့မှာ
“ငါလွတ်ပေပြီ၊ ငါငြိမ်းပေပြီ” ဟု မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌
ထိုဝိပါကဒုက္ခငြိမ်းမှုကို ရှုမြင်၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ ဂိဇ္ဈ
ကုဋ်တောင်မှာ ပြိတ္တာတေ့ကို မြင်ရ၍ အရှင်မောဂ္ဂလာန်ထေရ်
ဝမ်းမြောက်မှုကဲ့သို့တည်း။

ဤကား မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ အနာဂတ် ဖြစ်သော
ယုတ်ညံ့ လှစွာသော ဝိညာဏ်၊ နာမ် ရုပ်၊ သဠာယတန၊
ဖဿ၊ ဝေဒနာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုကို ရှုမြင်၍ ဝမ်းမြောက်
ပုံတည်း။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒအခါမည်သည် ဇရာ-မရဏမီး၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိမီး—
အစရှိသော အနုမတဂ္ဂ ဝဋ္ဋဒုက္ခမီးတို့၏ ငြိမ်းမှုတခုကိုသာ မဲရ
မည့်အခါတည်း။

လူဖြစ်သောသူသည်လည်း လူ့အမှု၊ လူ့စည်းစိမ်တို့ စွန့်
 လွှတ်၍ အဝိဇ္ဇာဓာတ်ကို သတ်မှတ်ခုခာ အလုပ် ထားရမည့်
 အခါဖြစ်သည်။ လူ့စည်းစိမ်မည်သည် အနမတဂ္ဂ သံသရာ ဓမ္မ-
 တာတည်း။ ယခုဘဝမှ တွေ့ရသည်မဟုတ်၊ သူဌေးဖြစ်သူလည်း
 သူဌေး စည်းစိမ်ကို ပြန်၍ ကြည့်ရသော အခါမဟုတ်၊ မင်းဖြစ်
 သူလည်း နတ်ဖြစ်သူလည်း၊ သိကြားဖြစ်သူလည်း၊ ဗြဟ္မာဖြစ်
 သူလည်း ဗြဟ္မာ့စည်းစိမ်ကို အမှုစိုက်၍နေရသည့် အခါမဟုတ်၊
 မင်းစည်းစိမ်၊ နတ်စည်းစိမ်၊ သိကြားစည်းစိမ်၊ ဗြဟ္မာ့စည်းစိမ်
 စုကား သံသရာ ဓမ္မတာ ကိလေသာအစီးအပွား ဇရာ၊ မရဏ
 အစီးအပွားစုသာတည်း။ ယခုမှ တွေ့ဘူးရသည် မဟုတ်၊ မိမိနှလုံး
 ထဲမှာ ရဲရဲတောက်ပါရှိ၍နေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အဝိစိင်ရဲမီးကို
 သတ်မှတ်ခုခံသော လုပ်ရမည့်အခါတည်း။ အခါလွန်၍သွားလျှင်
 လုပ်ခွင့်မရှိပြီ။

ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် ရခဲလှစွာ ကြံကြိုက်ခဲလှစွာသော
 ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဓဏ နှစ်အဖိုးတန်၊ လအဖိုးတန်၊ ရက်အဖိုးတန်၊
 နာရီအဖိုးတန်၊ ခဏအဖိုးတန်တွေကို အလွန်ခံ၍ အကုန်
 ခံ၍ တဏှာ—ဥပါဒါန်တို့ ဆွဲငင်ရာ ပါ၍ လိုက်စား၍
 သူဌေးစည်းစိမ်၊ မင်းစည်းစိမ်၊ နတ်စည်းစိမ်၊ သိကြား
 စည်းစိမ်၊ ဗြဟ္မာ့စည်းစိမ်များနှင့် နေ့ကုန်၊ ရက်ကုန်၊
 လကုန်၊ နှစ်ကုန်၍ နေကြသောသူတို့ကိုမြင်သောအခါ
 ပညာရှိ ပုထုဇန်မှာ “ငါ၌လည်း ဤတဏှာ၊ ဤဥပါဒါန်
 ထင်လင်းရှိချေသေးသည်” ဟု နှလုံးထိန်လန်ခြင်းဖြစ်၏။

အရိယာတို့မှာ “ဤကဲ့သို့ အခါမသိ၊ အခွင့်မသိ၊ မိမိနှလုံးထဲမှာ ရဲရဲတောက်၍နေသော ငရဲထုပ်ကြီး ကိုလည်း မသိသော တဏှာ၊ ဥပါဒါန်မျိုးသည် ငါ၌ ကင်းလွတ်ပေပြီ” ဟု ဝမ်းမြောက်၏။ (ဤကား မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုကို ရှုမြင်၍ ဝမ်းမြောက်ပုံတည်း)။

ဘဝမှာ သင်္ခါရနှင့် တူပြီ၊ ဇာတိမှာ ဝိညာဏ်နှင့် တူပြီ။ ။ ဤတွင်ရှေ့ကား မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ပြီးသော အရိယာတို့၏ - ဟူသောစကား၌ မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်တွင် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ပုံကို ပြဆိုလိုက်သော အခန်းတည်း)။

(၄) သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိ ဒုလ္လဘပြီး၏

(၅) သဒ္ဓမ္မသဝန အတိဒုလ္လဘ သဇ္ဇနောဝါဒ၊ ရခဲစွာရှင်

သဒ္ဓမ္မဆိုသည်ကား သာသနာကို ဆိုသတည်း၊ ထိုသာသနာသည် အဓိသီလသိက္ခာ သာသနာ၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာ သာသနာ၊ အဓိပညာသိက္ခာ သာသနာဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။ အောက်၌ပြခဲ့ပြီးသော သိက္ခာသုံးပါး ပင်တည်း။ ။ ပရိယတ္တိ သာသနာ၊ ပဋိပတ္တိသာသနာ၊ ပဋိဝေဓသာသနာ ဟူ၍လည်း အဋ္ဌကထာများမှာ လာ၏။

အနုမတဂ္ဂသံသရာ၌ ငါ၏ နားနှစ်ဖက်မှာ လှည့် ဖြစ်သော အသံမျိုး စကားမျိုး၊ နတ်၌ဖြစ်သော အသံမျိုး စကားမျိုး၊ ဗြဟ္မာ၌ဖြစ်သော အသံမျိုး စကားမျိုး ကြားမှုနာမူ သံသရာ နှင့်တခု စံသည်ဟူ၍ မရှိပြီ။ ထိုကြားမှုနာမူတို့သည် ကိလေသာ မီးပွားများဘို့၊ တဏှာမီးပွားများဘို့၊ ဒေါသမီး မောဟမီး ပွားများဘို့၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိမီး ပွားများဘို့၊ ဇရာ—မရဏမီး ပွား များဘို့ချည်း ဖြစ်ချေ၏။ ထိုမီးစုလွတ်ငြိမ်းရန် အသံမျိုးသည် ငါ၏ နားမှာ သီလာဘူးသည်မရှိ၊ ယခုဘဝ ကြံကြိုက်၍ နေခဲ့ပြီ။ ငါ၏ နားကို သံသရာမီးငြိမ်းရန် အသံစုမှ ယခုဘဝ အသုံး ချတော့မည်ဟု သတိရှိသင့်လှသည်။

(၅) သဒ္ဓမ္မသဝနဒုလ္လဘပြီး၏။

(ဤကား လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဥတ္တမပုရိသ ဒီပနိကျမ်းမှ ထုတ်ဆောင်ဖော်ပြအပ်သော “ဒုဏ္ဏဘဩဝါဒ တော်” တည်း)။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီကျမ်းမှထုတ်နုတ်ဖော်ပြအပ်သော
“သာသန ဒါယဇ္ဇ”

သာသနအမွေခံစစ်တမ်း

(“သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး၊
ဣန္ဒြေ ၅-ပါး၊ ဗိုလ် ၅-ပါး၊ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး၊ မဂ္ဂင် ၈-ပါး”
ဟူသော) ဤဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇) ပါးတို့သည် ဘုရား
အမွေတော်မည်ကုန်၏။ သာသန အမွေတော်မည်ကုန်၏။ သာသနာ
တော်မြတ်ကြီး၌ အသင်္ချေယျ အနန္တအဖိုးထိုက်သော အမြိုက်
ဥစ္စာ ရတနာတို့မည်ကုန်၏။

[ဤဗောဓိပက္ခိယတရား၌ သာသနဒါယဇ္ဇ=သာသန
အမွေခံစစ်တမ်းကို ပြဆိုရာ၏။ သာသနဒါယဇ္ဇ-ဟူသည်
ကား သာသန အမွေအနှစ်ကို ခံမှုတည်း။ ဒါတဗ္ဗန္တ
ဒါယံ။ ဒါတဗ္ဗံ=ပေးအပ်၏။ ဣတိ=ထို့ကြောင့်။ ဒါယံ=
ဒါယမည်၏။ (မိဖဖြစ်သတို့က သား+သမီး ဖြစ်သတို့
အား စင်စစ် ပေးခြင်းငှါ ထိုက်သော အမွေဥစ္စာ
တည်း)။ ဒါယံ အာဒဒါတိတိ ဒါယာဒေါ။ ဒါယံ=
အမွေဥစ္စာကို။ အာဒဒါတိ=ခံယူထိုက်၏။ ဣတိ=ထို့
ကြောင့်။ ဒါယာဒေါ=ဒါယာဒမည်၏။ (ထိုအမွေ
ဥစ္စာကို ခံယူထိုက်သော သား၊ သမီးတည်း)။ ။

ဒါယာဒဿ ကမ္မံ ဒါယဇ္ဇံ။ ဒါယာဒဿ=အမေဉ္စောကို ခံယူထိုက်သောသူ၏။ ကမ္မံ=အမေခံမူသည်။ ဒါယဇ္ဇံ= ဒါယဇ္ဇ မည်၏။ (အမေခံမူတည်း)။ ။ သာသနဿ ဒါယဇ္ဇံ သာသနဒါယဇ္ဇံ။ သာသနဿ=သာသနာတော် ၏။ ဒါယဇ္ဇံ=အမေခံမူသည်။ သာသနဒါယဇ္ဇံ=သာသန ဒါယဇ္ဇမည်၏။ ဗုဒ္ဓဒါယဇ္ဇ-ဟူ၍လည်း ဆိုရ၏။ ဘုရား အမေခံဟု ဆိုလိုသည်။

ဤ၌ အမေဉ္စောကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုအပ်၏။

သာသနအမေ ၂-ပါး

သာသနာတော်၏ အမေသည် (၁) အာမိသ အမေ (၂) ဓမ္မအမေဟူ၍နှစ်ပါးရှိ၏။

(၁) ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး-ဟူသော ပစ္စည်း လေးပါးသည် အာမိသ အမေမည်၏။ (၂) သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ-ဟူသော သိက္ခာသုံးပါး၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ- အစရှိသော ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါး၊ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး၊ သမ္ပပ္ပဓာန် လေးပါး-အစရှိသော ဗောဓိပက္ခိယတရားသုံးဆယ် ခုနစ်ပါး- ဤတရားစုသည် ဓမ္မအမေမည်၏။

ဓမ္မအမေ ၂-ပါး

ထိုဓမ္မအမေသည် (၁) လောကီဓမ္မအမေ (၂) လောကုတ္တရာ ဓမ္မအမေနှစ်ပါးရှိ၏။

(၁) လောကီဖြစ်သော သီလ, သမာဓိ, ပညာ— ဟူသော သိက္ခာသုံးပါး၊ လောကီဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါး၊ ထိုလောကီသိက္ခာ, လောကီဝိသုဒ္ဓိတို့၌ အကျုံးဝင်သော ဗောဓိပက္ခိယတရား သုံးဆယ် ခုနှစ်ပါးတို့သည် လောကီဓမ္မအမွေမည်၏။

(၂) လောကုတ္တရာ မဂ်, ဖိုလ်တို့၌ အကျုံးဝင်သော သိက္ခာ သုံးပါး၊ လောကုတ္တရာ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိတပါး၊ လောကုတ္တရာ ဗောဓိပက္ခိယတရား သုံးဆယ် ခုနှစ်ပါးတို့သည် လောကုတ္တရာ ဓမ္မအမွေမည်၏။

လောကီဓမ္မအမွေ ၂-ပါး

လောကီ ဓမ္မအမွေသည်လည်း (၁) ဝဋ္ဋနိဿိတဓမ္မအမွေ (၂) ဝိဝဋ္ဋနိဿိတဓမ္မအမွေ—ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ (တနည်း) (၁) နိယတဓမ္မအမွေ (၂) အနိယတဓမ္မအမွေ—ဟူ၍ လည်းကောင်း နှစ်ပါးရှိ၏။

(၁) ဤသာသနာတော်တွင်း၌ပင်လျှင်မင်းဆရာစိုးဆရာဖြစ် ရန်, ဘုန်းတန်ခိုးအရှိန်အဝါကြီးရန်, အခြေအရံများရန်, ပစ္စည်းလေးပါးများရန် အားထုတ်အပ်သော သီလ, သမာဓိ, ပညာ မျိုးသည်လည်းကောင်း၊ သံသရာ၌ လူကောင်း နတ်ကောင်း ဖြစ်ရန် အားထုတ်အပ်သော သီလ, သမာဓိ, ပညာမျိုးသည် လည်းကောင်း ဝဋ္ဋနိဿိတမည်၏။

(၂) ကိလေသာ၌, ကမ္မဝဋ်, ဝိပါကာ၌— ဟူသော ဝဋ် သုံးပါးသည်ရှိ၏။ ထိုဝဋ်သုံးပါး၏ ကုန်ငြိမ်းမှု—ဟူသောနိဗ္ဗာန် သည် ဝိဝဋ်မည်၏။ ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် အလုံးစုံအားဖြင့် လည်း

ကောင်း၊ တစိတ်တဒေသအားဖြင့် လည်းကောင်း ဝဋ်သုံးပါး ကုန်ငြိမ်းရန် အားထုတ်အပ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမျိုး သည် ဝိဝဋ္ဌနိဿိတမည်၏။

မိမိပြုသောကုသိုလ်အတွက် နောင်သော အခါ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ရောက်လို၏။ ယခုဘဝ၌ လောကပသာဒဂုဏ်ကိုလည်း အလိုရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်သို့မရောက်မီ နောက်ဘဝတို့၌ လူကောင်းနတ် ကောင်း အဖြစ်ကိုလည်း အလိုရှိ၏—ဟု ဖြစ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမျိုးသည်ကား ဝဋ္ဌ၊ ဝိဝဋ္ဌနှစ် ပါးကိုမှီသော ဥဘယနိဿိတကုသိုလ်မျိုးမည်၏။

ကျမ်းဂန်တို့၌ကား ဝဋ္ဌနိဿိတ၊ ဝိဝဋ္ဌနိဿိတ နှစ်ပါးသာ အဆိုရှိ၏။ ဝဋ္ဌဘက်၌ စိတ်ညွတ်ခြင်း အားကြီးသတို့၏ ကုသိုလ်ကို ဝဋ္ဌနိဿိတ၌ သွင်း ၍ ယူလေ။ ဝိဝဋ္ဌဘက်၌ စိတ်ညွတ်ခြင်း အားကြီး သတို့၏ ကုသိုလ်ကို ဝိဝဋ္ဌနိဿိတ၌သွင်း၍ ယူလေ။

(၁) နိယတ၊ အနိယတနှစ်ပါး၌ ပုထုဇန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရှိနေ သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိအနုသယနိုင်ငံကြီးသည် အလွန်တရာ နက် ကျယ်စွာသော ရှားမီးကျိုး ပင်လယ်ကြီးနှင့် တူ၏။ ပုထုဇန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရံဖန်ရံခါဖြစ်ရသော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည် ထိုရှားမီးကျိုးပင်လယ်ပြင်သို့ကျရောက်သောမိုးရေမိုးပေါက်စနှင့် တူကုန်၏။ သီလကို ငါဖြည့်သည်၊ ငါသီလရှိသည်၊ သမာဓိကို ငါပွားများသည်၊ သမာဓိစျာန်ကိုငါရသည်၊ ငါသမာဓိရှိသည်၊ ငါတတ်သည်၊ ငါသိသည်၊ ငါပညာရှိသည်၊ ငါလိမ္မာသည်၊ ရုပ်နာမ်

ကို ငါရှုသည်၊ ငါမြင်သည် ဟူ၍ ဖြစ်သမျှသော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည် ငါ၊ ငါဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိပေါ်မှာချည်း ဖြစ်ကြရကုန်သည်ဖြစ်၍ ရှားမီးကျိုး ပင်လယ်ပြင်မှာ ကျရောက်သော မိုးရေ မိုးပေါက် တို့နှင့် တူကုန်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံကြီးသည် ထိုသီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့ကို ကွယ်ပျောက် ပျက်သုဉ်းစေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ပုထုဇန့်တို့၌ဖြစ်ရသော လောကီ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည် အနိယတမျိုးတို့သာတည်း။

(၂) ပုထုဇန့်တို့၌ သီလရှိသည်၊ သမာဓိရှိသည်၊ ပညာရှိသည်—ဆိုသော်လည်း တဒဂ် တဇဏသာတည်း။ သောတာပန်တို့၌ဖြစ်ကုန်သော အာဇီဝဋ္ဌမကလောကီသီလသည်လည်းကောင်း၊ ဘုရားဂုဏ်တော်၌တည်ကြည်သော လောကီ သမာဓိ၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃာဂုဏ် သီလဂုဏ်—စသည်တို့၌ တည်ကြည်သော လောကီ သမာဓိတို့သည်လည်းကောင်း၊ သစ္စာလေးပါးအရာ၌ သိမှု မြင်မှု လိမ္မာမှုဟူသော လောကီပညာတို့သည်လည်းကောင်း နိယတမျိုးတို့သာတည်း။ အနဝတတ်အိုင်ကြီး အပြင်၌ ကျရောက်သော မိုးရေ မိုးပေါက် ကဲ့သို့ ထိုလောကီ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဘဝများစွာကမ္ဘာအဆက်ဆက်ကွယ်ပျောက်ပျက်ဆုံးသည်ဟူ၍ မရှိကြကုန်ပြီ။

ဤကား လောကီမမ္မအမွေဥစ္စာအပြားကိုပြဆိုချက်တည်း။

လောကုတ္တရာဓမ္မအမွေ

လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုတို့၌ ယှဉ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဉာဏဒဿ နဝိသုဒ္ဓိ၊ ဗောဓိပက္ခိယတရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါး-ဟု

ဆိုအပ်သော လောကုတ္တရာ ဓမ္မအမွေသည်ကား ဝိဝဋ္ဌနိဿိတ
 သာတည်း။ နိယတဖြစ်သော လောကုတ္တရာ သီလ၊ သမာဓိ၊
 ပညာသို့ ပေါက်ရောက်ကြကုန်ပြီးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ
 ဖြစ်ကြလေကုန်သော လောကီ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည်
 လည်း နိယတအဖြစ်သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား
 ဒုဿီလအဖြစ်သို့ တဖန်ရောက်ခြင်း၊ အသမာဟိတ အဖြစ်သို့
 တဖန်ရောက်ခြင်း၊ ဒုပ္ပည အန္ဓဗာလအဖြစ်သို့ တဖန်ရောက်ခြင်း
 မရှိကြကုန်ပြီ။

ဤကား သာသနအမွေဥစ္စာ အပြားကိုပြုဆိုခဏ်းတည်း။

သာသနအမွေခံပုဂ္ဂိုလ် (၇) ပါး

သာသန အမွေခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား- ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ၊
 သာမဏေ ယောကျ်ား၊ သာမဏေမိန်းမ၊ သိက္ခမာန် မိန်းမ၊
 ဥပါသကာ ယောကျ်ား၊ ဥပါသိကာ မိန်းမ-ဟူ၍ ခုနစ်မျိုးရှိကြ
 ကုန်၏။

သိက္ခမာန်မိန်းမတို့ သည်ကား ရဟန်းလောင်းမ ပဉ္စင်း
 လောင်းမတို့တည်း။ ရှေ့ငါးဦးတို့သည် သီတင်းသုံးဖော် ငါး
 ယောက် မည်ကုန်၏။ သီတင်းသုံးဖော်ငါးယောက်တို့မှ တပါး
 ကုန်သော သရဏဂုံ၌ ကောင်းစွာ တည်ကုန်သော လူ၊ နတ်၊
 ဗြဟ္မာတို့သည် ဥပါသကာ ဥပါသိကာတို့၌ အတုင်းဝင်ကုန်၏။

ထိုခုနစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ပစ္စည်းလေးပါးတည်း
 ဟူသော အာမိသ အမွေကို သီတင်းသုံးဖော်ငါးဦးသားတို့ သည်
 သာ ခံကြရကုန်၏။ ကျန်နှစ်ဦးသားတို့သည် မခံကြရကုန်။

လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ဓမ္မအမွေ နှစ်ပါးကိုမူကား ခုနစ်
ဦးသားတို့ပင် ခံကြရကုန်၏။ ထိုသို့ခံကြရကုန်ရာ လောကီသီလ
အမွေ၌ အထူးရှိကြကုန်၏။ လောကုတ္တရာ သီလ အမွေ၌လည်း
ကောင်း၊ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ သမာဓိ အမွေနှစ်ပါးတို့
၌လည်းကောင်း၊ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ပညာအမွေ နှစ်ပါး
တို့၌လည်းကောင်း အထူးမရှိကြကုန်။

လောကီသီလအမွေ၌ အထူးရှိပုံ

အဘယ်သို့လျှင် လောကီသီလ အမွေ၌ အထူးရှိကြကုန်
သနည်း— ဟူမူကား သီတင်းသုံးဖော်ငါးဦးတို့သည် ဝိနည်းသီလ
အမွေ သုတ္တန်သီလအမွေ နှစ်ပါးတို့ကို ခံကြရကုန်၏။ ဥပဂါ
သကာ ဥပဂါသိကာတို့သည် သုတ္တန်သီလအမွေကိုသာ ခံကြရ
ကုန်၏။ ဝိနည်းသီလ အမွေကိုမခံကြရကုန်။ ဤသို့လောကီသီလ
အမွေ၌အထူး ရှိကြကုန်၏။ (သုတ္တန်သီလ— ဆိုသည်ကား သီတင်း
သုံးဖော် ငါး တို့မှာ ဗြဟ္မဇာလသုတ္တန်၌ လာသော သီလ
စုတည်း၊ ဥပဂါသကာ ဥပဂါသိကာတို့မှာ ထိုထို သုတ္တန်တို့၌
လာသော အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၊ အဋ္ဌကဥပေါသထသီလ၊ ဒုသက
သီလစုတည်း၊ ဓုတင်္ဂသီလ၊ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊ ပစ္စယသန္နိသိတ
သီလစုသည်လည်း သုတ္တန်သီလစုပင်တည်း)။

လောကုတ္တရာ သီလအမွေ၌ အထူးမရှိပုံ

လောကုတ္တရာ သီလအမွေ၌ အဘယ်သို့ အထူးမရှိကြ
ကုန်သနည်း— ဟူမူကား လောကုတ္တရာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့တွင် ပါဝင်

သော သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ—ဤမဂ္ဂင် သုံးပါးကို လောကုတ္တရာ သီလအမေ့ဆိုသည်။ ထိုလောကုတ္တရာ သီလကိစ္စကား သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးတို့သည်လည်း ရထိုက် သောသူတို့မှပင် ရကြကုန်သည်။ ဥပါသကာ ဥပါသိကာတို့ သည်လည်း ရထိုက်သောသူတို့သည် ရကြကုန်သည်သာတည်း။

သမာဓိအမေ့နှစ်ပါး၊ ပညာအမေ့နှစ်ပါးတို့၌လည်း ထို့အတူ အထူးမရှိကြပုံကို သိလေ။

ဝိသုဒ္ဓိခနစ်ပါး၊ ဗောဓိပက္ခိယတရား သုံးဆယ့်ခနစ်ပါးတို့ သည် ထိုသီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သုံးပါးတို့၌ အတွင်းဝင်ကြ ကုန်၏။

ထိုခနစ်ယောက်သော သာသန အမေ့ခံတို့တွင် သာသနာ တော်ထမ်းဖြစ်ကြပေကုန်သော သီတင်းသုံးဖော် ငါးယောက်တို့ သည်ကား မိမိတို့အဖို့အရာသာသနအမေ့ခံလည်း ဖြစ်ကြပေကုန် ၏။ ပိဋကတ်သုံးပုံနှင့်တကွ အလုံးစုံသောသာသနာကို အနှစ် ငါးထောင် တည်လေအောင် ဆောင်ရွက်၊ စောင့်ရှောက်၊ ထိန်းသိမ်းကြကုန်သည်ဖြစ်၍ သာသနအမေ့ထိန်းလည်း ဖြစ်ကြ ပေကုန်၏။ ကျန်ရှိသောနှစ်ဦးသားတို့သည်ကား အမေ့ခံသက် သက်သာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ အမေ့ခံဌာနထက် အသွင် အပြင်ကို ဆောင်မှုနှင့် တကွ အမေ့ထိန်း ဌာနသည် အလွန်ကြီးမြတ်၏။ ထို့ကြောင့် အရိယာဖြစ်၍ အနှစ်ခြောက်ဆယ်ရှိပြီးသော လူ= ဂဟဋ္ဌသည် ယနေ့တွင်ရှင်ပြုသော ပုထုဇန်ခနစ်နှစ်ရှယ်သာမဏေ

ငယ်ကို ရှိခိုးရ၏။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော ရဟန်းသည် မိမိထက်
စာနာရီမျှ ရဟန်းသိက္ခာကြီးသော ပုထုဇန်ရဟန်းကို ရှိခိုးရ၏။

သာသနအမွေခံ ပုဂ္ဂိုလ် အပြားကိုပြဆိုခဏ်း
ပြီး၏။

ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပန္နအရိယာ

သိက္ခာသုံးပါး၊ ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါး၊ ဗောဓိပက္ခိယတရားသုံးဆယ့်
ခုနစ်ပါးတို့သည်လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးတို့အား လျော်သော
သဘောရှိသော အကျင့်မျိုးစင်စစ်ဖြစ်၍ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ်မည်
ကုန်၏။ ထိုအကျင့်တို့ကို ကောင်းစွာကျင့်ကြပေကုန်သော ခုနစ်
ယောက်သော သာသနအမွေခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သုပ္ပဋိပန္နပုဂ္ဂိုလ်
တို့မည်ကုန်၏၊ ဥပုပ္ပဋိပန္နပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏၊ ဉာယပုပ္ပဋိပန္န
ပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်ကုန်၏၊ သာမိဓိပုပ္ပဋိပန္နပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်ကုန်၏။ ပုထုဇန်
ပင်ဖြစ်ကြကုန်သော်လည်း အရိယာရှစ်ယောက်တို့တွင် အစဆုံး
ဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ္ဂဥ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ သင်္ဂြိုဟ်ရေ
တွက်ရကုန်၏။ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပန္နအရိယာ—ဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်၏။
ပုထုဇန်ဇာတိ ရှိကြကုန်သေးသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထအရိယာကား
မဟုတ်ကြကုန်သေး။ ထိုစကားမှန်၏— မြတ်စွာဘုရားဟောကြား
ပညတ်တော်မူအပ်သော အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ—အစရှိသောဗောဓိ
ပက္ခိယတရားမျိုးကို သေက္ခပဋိပဒါသုတ်— စသည်တို့၌ အရိယ
သီလ၊ အရိယသမာဓိ၊ အရိယပညာ—ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

(ဣမိနာ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော ဟောတိ—
အစရှိသည်တည်း)။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်တွင်း၌ သရဏဂုံ သုံးပါးနှင့် တကွ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ အမြဲနိစ္စ တည်ရှိသော ဥပါသကာ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဥပါသိကာ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပေလျှင်ပင် သုပ္ပဋ္ဌိ-
ပန္နဂုဏ် တစ်စိတ်နှင့်ပြည့်စုံသူ ဖြစ်ပေ၏။ ဥပ္ပဋ္ဌိပန္နဂုဏ်တစ်စိတ်၊
ဉာယပုပ္ပဋ္ဌိပန္နဂုဏ်တစ်စိတ်၊ သာမဓိပုပ္ပဋ္ဌိပန္နဂုဏ်တစ်စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသော
သူ ဖြစ်ပေ၏။ ဓမ္မာနုဓမ္မပုပ္ပဋ္ဌိပန္နအရိယာမည်ပေ၏။

“သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သုပ္ပဋ္ဌိပန္နော ဘဂဝတော သာ
ဝကသံဃော” စသည်ဖြင့် သံဃာသဒ္ဓါနှင့် လာရာတို့၌မကား
သီလဝန္တ ကလျာဏပုထုဇန်ဖြစ်သော ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ - နှစ်ဦး
ကိုသာ သင်္ဂြိုဟ်ရေတွက်ရာ၏။ ဝိနည်းအရာ၌ ဥပသမ္ပန္န သံဃာမ
အပဖြစ်သော သာမဏေယောကျ်ား၊ သာမဏေမိန်းမ၊ သိက္ခမာန်
မိန်းမ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတို့ကို မသင်္ဂြိုဟ် မရေတွက်အပ်
ကုန်။

သမဏ၊ဗြာဟ္မဏ၊ဘိက္ခု မည်ပုံ

ထိုဗောဓိပက္ခိယဓမ္မ—ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာနုဓမ္မပုပ္ပဋ္ဌိပတ်ကို
ကောင်းစွာကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥပါသကာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဥပါသိ
ကာ ပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်ငြားသော်လည်း သုတ္တန်ဒေသနာတော် နည်း
အားဖြင့် သမဏမည်၏၊ဗြာဟ္မဏမည်၏၊ ဘိက္ခုမည်၏။ (ရဟန်း
မည်၏—ဆိုလိုသည်)။

အလင်္ကာတောပီ စေ သမံ စရေယျ၊
 သန္တော ဒန္တော နိယတော ဗြဟ္မစာရီ။
 သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ၊
 သ သမဏော သ ဗြာဟ္မဏော သ ဘိက္ခု။ ။
 (ဓမ္မပဒပါဠိတော်၊ သန္တတိမဟာမတ္တဝတ္ထု၊ ၃၄)

အလင်္ကာတောပီ=ပကတိသောလူဝတ်တန်းဆာ ဝတ်ဆင်လျက်
 လည်း။ သမံ=ညီညွတ်စွာ။ စေ စရေယျ=အကယ်၍ ကျင့်ပေ
 ငြားအံ့။ သန္တော=ငြိမ်သက်သော စိတ်နှလုံး ရှိသည်ဖြစ်၍။
 ဒန္တော=နှူးညံ့ဆေးလေး ယဉ်ကျေးသော စိတ်နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍။
 သဗ္ဗေသု=အလုံးစုံကုန်သော။ ဘူတေသု=သတ္တဝါတို့၌။ ဒဏ္ဍံ=
 ကံသုံးပါးဖြင့် ထိပါးခြင်းအမှုကို။ နိဓာယ=ပယ်စွန့်ချထား၍။
 နိယတော=အမြဲလျှင်။ ဗြဟ္မစာရီ=ကာမဂုဏ်နှင့် အာရုံမစပ် မြတ်
 သောအကျင့်ရှိသည်။ ဘဝေယျ=ဖြစ်ပေငြားအံ့။ သော=ထိုလူ
 ဝတ်ပကတိ ဆင်ယင်လျက်ရှိသောသူသည်။ သမဏော=ရဟန်း
 ပင်တည်း။ သော=ထိုသူသည်။ ဗြာဟ္မဏော=အရိယာပင်တည်း။
 သော=ထိုသူသည်။ ဘိက္ခု=ရဟန်းပင်တည်း။

(ဤကား ဗောဓိပက္ခိယ တရားဟူသော ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ်
 အကျင့်မြတ် လက်ရှိနှင့် စိတ်နှလုံးဖြူစင်စွာ နေထိုင်ပေသောသူ
 ကို ပကတိလူပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ရဟန်း ဆိုရ၏—ဟူ
 ဟောတော်မူသောပါဠိအနက်တည်း) ။

ဤကားသာသနအမွေခံဖြစ်ရမူ မြင့်မြတ်ပုံကို
 ပြဆိုခဏ်းတည်း။

ဓမ္မဒါယာဒသုတ် ကောက်နုတ်ချက်

အမေဿဉ်လည်း ဆိုးမေ၊ ကောင်းမေ—ဟူ၍ (၂) မျိုး၊
အမေခံပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဆိုးမေခံ၊ ကောင်းမေခံ-ဟူ၍ (၂) မျိုး
ရှိ၏။ မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် ဓမ္မဒါယာဒသုတ်ကြီးကို လိုရင်းမျှ
ထုတ်ပြပေအံ့—

ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထ၊ မာ အာမိသ
ဒါယာဒါ။ အတ္ထိ မေ တုမေသု အနုကမ္ပာ၊ “ကိန္တိ မေ သာဝကာ
ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေယျံ။ နော အာမိသဒါယာဒါ” တိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့....။ တုမေ=သင်တို့သည်။ မေ=ငါဘုရား
၏။ ဓမ္မဒါယာဒါ=ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမေကို ခံစံကြကုန်သည်။
ဘဝထ = ဖြစ်ရစ်ကြကုန်လော့။ အာမိသဒါယာဒါ= အာမိသ
အမေကို ခံစံကြကုန်သည်။ မာ ဘဝထ = မဖြစ်ရစ်ကြကုန်လင့်။
တုမေသု=သင်တို့၌။ မေ=ငါဘုရား၏။ အနုကမ္ပာ=သနားသမှု
ကြောင့်ကြပြုခြင်းသည်။ အတ္ထိ=ရှိနေ၏။ ကိ အတ္ထိ = အဘယ်သို့
ရှိသနည်း ဟူမူ။ “မေ=ငါ၏။ သာဝကာ=တပည့်တပန်း ရဟန်း
ရှင် လူတို့သည်။ ကိန္တိ=အဘယ်သို့လျှင်။ ဓမ္မဒါယာဒါ=ဓမ္မအမေ
ကိုသာ ခံယူကြကုန်သည်။ ဘဝေယျံ = ဖြစ်ပါကုန် အံ့နည်း။
အာမိသဒါယာဒါ=အာမိသအမေကို ခံယူကြကုန်သည်။ နော
ဘဝေယျံ = မဖြစ်ပါကုန်အံ့နည်း”။ ဣတိ=ဤသို့ သနားသမှု
ကြောင့်ကြပြုခြင်းသည်။ မေ=ငါအား။ အတ္ထိ=ရှိနေ၏။ ။

(အနက်)

အမွေ ၂-ပါး ၃-ပါး

အဓိပ္ပာယ်ကား ဘုရား အမွေ သည် (၁) အာမိသအမွေ (၂) ဓမ္မအမွေ-ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ ထို့တွင် ၁-အာမိသသည် (က) ပစ္စယာမိသ (ခ) လောကာမိသ (ဂ) ဝဋ္ဋာမိသ-ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

(က) ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး-ပစ္စည်း ပရိက္ခရာ လာဘသက္ကာရမျိုးသည် ပစ္စယာမိသမည်၏။

(ခ) လောက၌ ထင်ပေါ်သော ဂုဏ်ရှိန်အင်္ဂါ မင်းဆရာ၊ စိုးဆရာ၊ သူဌေးဆရာ၊ သူကြွယ်ဆရာ၊ တပည့်သံဃာ၊ ဒကာ ပရိသတ် ပေါများမှု အလုံးစုံသည် လောကာမိသမည်၏။

(ဂ) နောက်နောက်ဘဝ၌ ရယူခံစံရန် ဘဝသမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂ သမ္ပတ္တိ၊ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိ အလုံးစုံသည် ဝဋ္ဋာမိသမည်၏။

(ဓမ္မအမွေမှာ ရှေး၌ပြဆိုတိုင်းပင် သိလေ)။

မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်မြတ်ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည့် နောက် ကျန်းအပြင်မှာ သုံးကြောင်းသုံးသွယ် ပင်လယ်ရေပြင် ကြီး လှမ်း၍သွားဘိ သကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်မြတ် ကြီးမှာ ဤအာမိသအမွေကြီး သုံးကြောင်းသုံးသွယ် လှမ်း၍ အလွန်ထက်အလွန် ဖြစ်ပွား၍ သွားလိမ့်မည်ကို မြင်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့်-

ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထ၊

မာ အာမိသ ဒါယာဒါ။

ဟူသော အမိန့်တော်မှာတမ်းကို ဟောဖော် မြက်ကြား ထား တော်မူခဲ့သတည်း။

အနုကမ္မ—ဆိုသည်ကား မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ကြောင့်ကြ
 တော် မူခြင်းပင်တည်း။ ပင်လယ်ကြီးသုံးခု ဆူဝေရာ ကျွန်းနေလူ
 တို့ကို ပင်လယ်ကြီးလှမ်း၍ သွားသကဲ့သို့ ဘုရားဘုန်းတော်၊
 တန်ခိုးတော်နှင့် အာမိသ အမေ့ကြီး ပွားစီး ကြီးကျယ်၍
 သွားရာ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် ရှင်လူ အပေါင်း တို့ကို
 ထိုအာမိသအမေ့ ပင်လယ်ကြီးလှမ်း၍ ထိုအာမိသအမေ့ ပင်လယ်
 ရေငန်ကြီး၌ နှစ်မုန်းမျောပါး၍ ဓမ္မအမေ့ အထွတ်အမြတ်တို့
 မှ အပဖြစ်၍ နေရစ်ကြမည်ကို ကြောင့်ကြတော် မူကြောင်းကို—

ကိန္တိ မေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေယျံ။
 နော အာမိသဒါယာဒါ။

ဟု မိန့်တော်မူလေသတည်း။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ကြောင့်ကြတမည် မကြည်မဖြူ
 ပယ်မြစ်တော်မူသော အမေ့မျိုးဖြစ်၍ အာမိသအမေ့သုံးပါးသည်
 အမေ့ဆိုးမည်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြည်အဖြူ ဆောင်နှင်း
 တော်မူခဲ့သော သတိပဋ္ဌာန်—စသော ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမေ့
 တော် (၃၇) ပါးသည် အမေ့ကောင်းမည်၏။ ဤသို့လျှင်
 သာသနာအမေ့တော်သည် ဆိုးမေ့ကောင်းမေ့—နှစ်ပါး ရှိလေ
 သတည်း။

[ဆိုးမေ့ ကောင်းမေ့- နှစ်ပါးကို ပြုဆိုလိုက်သဖြင့်
 ဆိုးမေ့ကို ခံယူသောသူ ကောင်းမေ့ကို ခံယူသောသူ—
 ဟူသော အမေ့ခံနှစ်ပါးသည်လည်း ထင်ရှားလေတော့
 သည်]။

အာမိသအမွေ၌ မနှစ်မုန်းမပျောပါးစေပုံ

ဆိုဖွယ်အထူးကား အာမိသအမွေမှာလည်း မြတ်စွာဘုရား သည် အကြည်အဖြူဆောင်နှင်းတော်မူခဲ့သောအရာ ရှိသေး၏။ (၁) ပိဏ္ဍိယာလောပဆွမ်း (၂) ပံသုကုသကံန်း (၃) ရုက္ခ မူကျောင်း (၄) ပုတိမုတ္တဆေး-ဤလေးပါးတည်း၊ ဤလေး ပါးသည် ဗုဒ္ဓဒါယဇ္ဇကြီး လေးပါးမည်၏။ ဘုရား ကြည်ဖြူ တော်မူလှသော အမွေတော်ကြီးလေးပါး ဆိုလိုသည်။

ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော် မြတ်စွာဘုရားသည် “အတိရေကလာဘော ဝိဟာရော အခုယောဂေါ” - အစရှိသည်ဖြင့် ဒါယကာတို့ လှူဒါန်းသော အတိရေကလာဘ အာမိသအမွေတို့ကို အဘယ် ကြောင့် ခွင့်ပြုတော်မူသနည်း ဟူမူကား-

ပိဋကတ်သုံးပုံဟုဆိုအပ်သော ပရိယတ္တိသာသနာကြီးသည် ပဋိပတ္တိသာသနာကြီး၊ ပဋိဝေဓသာသနာကြီးနှစ်ပါး၏ အမြစ် မူလကြီး ဖြစ်၏။ ပရိယတ္တိ သာသနာကြီး တည်ရှိ မှသာ ထိုသာသနာကြီး နှစ်ပါးသည် တည်နိုင်၏။ ပရိယတ္တိသာသနာ ကြီးကို သာသနာငါးထောင် (အနှစ်ငါးထောင်တည်အောင်) ဆောင်ရွက်မှုသည် အလွန်ဝန်ကြီးလှ၏။ ဆုတ်ကပ်ကာလဖြစ်၍ သာသနာဝန်ထမ်း ရဟန်းသံဃာတို့သည် ကာယဗလ၊ ဉာဏဗလ လျော့ပါးကြကုန်၏။ အတိရေကလာဘကိုလှုတ်၍ ရုက္ခမူလ - စသည်၌သာတည်၍ ပရိယတ္တိသာသနာကြီးကို ရှက်ဆောင်ခြင်း ငှာ မတတ်နိုင်ရှိကြမည်အခွင့်ကို မြင်တော်မူသည် တကြောင်း၊ ပါရမီနည်းပါး ကြသောသူတို့မှာ ပရိယတ္တိမူ၊ ဒါနမူ၊ သီလမူ၊

ပစ္စယာနဂ္ဂဟမ္ပတို့ကို ပြန်ပြောစွာပြုကြသဖြင့် အပါယဒက္ခမ
 လွတ်မြောက်၍ နောက်ဘုရား သာသနာ၌ ကျွတ်လွတ်ကြရန်
 အခွင့်ကို မြှော်လင့်တော်မူသည်တကြောင်း- သို့အကြောင်းများ
 ကြောင့် အတိရေကလာဘ အာမိသအမေတို့ကိုလည်း ခွင့်ပြု
 တော်မူရပြန်သတည်း။

ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော် အာမိသအမေ၌ နှစ်မှန်းမျောပါးကြရန်
 အမှုကို မြတ်စွာဘုရားပင် ပြုခဲ့ရာမကျပြီ လော—ဟူမူ (အဖြေ
 ကား) ပရိယတ္တိသာသနာတော်အတွက် ပစ္စယာမိသ, လောကာ
 မိသ နှစ်ချက်နှင့် ဆက်ဆံကြကုန်သော ပရိယတ္တိဓရပုဂ္ဂိုလ်
 တို့မှာ အာမိသတဏှာလှမ်းမိုးမူ, အာမိသအမေ၌ နှစ်မှန်းမျော
 ပါးမတို့မှ ကင်းလွတ်စေခြင်းငှာ “ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော
 စိဝရံ ပဋိသေဝတိ” အစရှိသော ပစ္စဝေက္ခဏာသုဒ္ဓိ အစီအရင်ကို
 ထားတော်မူပေသတည်း။ ထို့ကြောင့် အာမိသ နှစ်ချက်နှင့်
 ရောယှက်ဆက်ဆံကာ နေရသော်လည်း ပစ္စဝေက္ခဏာ သုဒ္ဓိအစီ
 အရင်အတိုင်း အာမိသနှစ်ရပ်၌ ငြိကပ်ခင်တူယ်ခြင်း မရှိသော
 ပစ္စယသန္နိသိတ သီလစေတနာ, ဉာဏ်ပညာ တည်းဟူသော
 သဘောကြီးကို တက်စီး၍နေကြပေမူကား အာမိသအမေ ပင်
 လယ်ဝေရာ၌ နှစ်မှန်းမျောပါးဖွယ် မရှိကြလေပြီ။

နှစ်မှန်း (နှင့်) မျောပါး—ဤနှစ်ပါးတို့ အထူးကား
 ပစ္စယာမိသ, လောကာမိသ, ဝဋ္ဋာမိသ—ဟူသော အာ
 မိသ သုံးချက်တို့၌ အာဒိနဝဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်မူ မရှိသည်ကို
 “နှစ်မှန်းမူ” ဆိုသည်။ ထိုနှစ်မှန်းမူအတိုင်းပင် နှစ်ရှည်,

လများ အရွယ်သုံးပါး လိုက်စား သာယာ၍ နေမှုကို
“မျောပါးမှု” ဆိုသည်။

ထိုသို့အရွယ်သုံးပါးလုံး နစ်မှုန်း၊ မျောပါးမှုကို တားမြစ်
တော်မူ ခြင်းငှါ—

တိဏ္ဍံ အညတရံ ယာမံ၊
ပဋိဇဂ္ဂေယျ ပဏ္ဍိတော။ ။

ဟူ၍ ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ၏။

ပဏ္ဍိတော=အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံ
သောသူသည်။ တိဏ္ဍံ=အရွယ်သုံးပါးတို့တွင်။ အညတရံ
ယာမံ=တပါးပါးသောအရွယ်၌။ ပဋိဇဂ္ဂေယျ=မိမိကိုယ်
ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းရာ၏။ (အနက်)

အဓိပ္ပါယ်ကား—ပဌမအရွယ်မှာ အာမိသအမွေဆိုး၌ နစ်
မှုန်း၊ မျောပါး၍ နေခဲ့လျှင် ဒုတိယအရွယ်၌ မိမိကိုယ်ကိုဖော်ထုတ်
ယူငင်၍ စင်ကြယ်အောင် သုတ်သင် ရှင်းလင်းရာ၏။ ဒုတိယ
အရွယ်မှာပင် နစ်မှုန်း၊ မျောပါး၍ နေခဲ့လျှင် တတိယ အရွယ်၌
မိမိကိုယ်ကို ဖော်ထုတ်ယူငင်၍ စင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်ရှင်း
လင်းရာ၏။ “ဖော်ထုတ်ယူငင် သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှု” ဆိုသည်
ကား အာမိသအမွေ၌ တွယ်တာသောတဏှာကို ဝေးစွာပယ်
ရှား၍ ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမွေဘက်၌ ကောင်းစွာ တည်ခြင်း
ကို ဆိုသတည်း။ စိဝရသန္တောသ၊ ပိဏ္ဏပါတသန္တောသ၊ သေနာ
သန သန္တောသ၊ ဘာဝနာရာမ— ဟူသော အရိယဝံသတရား
လေးပါးတို့၌ ကောင်းစွာတည်ခြင်းကို ဆိုသတည်း။

အာမိသ၌ နှစ်မှန်း၊ မျောပါးခြင်းအပြစ်

သေသည့်တိုင်အောင် အရှယ်သုံးပါးလုံး အာမိသအမေ့၌ နှစ်မှန်း၊ မျောပါး၍သွားခဲ့သော် အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း-ဟူ မှုကား အပါယ်သို့ကျတတ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူပြန်၏။

အယသာဝ မလံ သမုဋ္ဌာယ၊
တတုဋ္ဌာယ တမေဝ ခါဒတိ။
ဧဝံ အတိဇောနစာရိနံ၊
သာနိ ကမ္မာနိ နယန္တိ ဒုဂ္ဂတိံ။ ။ ။
(ခမ္မပဒပါဠိတော်၊ တိဿတ္ထေရဝတ္ထု၊ ၄၇)

အယသာ=သံမှ။ မလံ=သံချေးသည်။ သမုဋ္ဌာယ=လွန်စွာထ ချီလည်းကောင်း။ တတုဋ္ဌာယ=ထိုထိုအရပ်မှထ၍လည်းကောင်း။ တမေဝ=ထိုသံကိုသာလျှင်။ ခါဒတိဣဝ=နေ့စဉ်အမြဲစားသကဲ့သို့။ ဧဝံ=ဤအတူ။ အတိဇောနစာရိနံ=အာမိသအမေ့၌ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ပညာမကြီး တဏှာကဖိစီး၍ ခရီးမသင့် လွန်၍ကျင့်သော ရဟန်းကို။ သာနိ ကမ္မာနိ=မိမိစိတ်မှ နေ့စဉ် ထုနုန်သော အာမိသတဏှာ ကံကြမ္မာတို့သည်။ ဒုဂ္ဂတိံ=အပါယ်လေးပါး သို့။ နယန္တိ=ဆွဲငင်ဆောင်ပို့ကြကုန်၏။ (အနက်)

သန်းပြိတ္တာကြီးဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားရှိစဉ်အခါ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက် အတွင်းမှာ ရဟန်းကြီးတပါး သေဆုံးခဲ့ရာ သင်္ကန်းတထည်၌ သာယာသည့် အတွက် ထိုသင်္ကန်းမှာပင် သန်းဖြစ် လေ၏။

ထိုရဟန်းကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူသော ဒေသနာ ပေတည်း။ သင်္ကန်းတထည်၌ ဖြစ်ပွားသောတဏှာသည်ပင်လျှင် အပါယ်သို့ချေနိုင်၏။ ထိုထက် ပိုမိုရာ၌ ဆိုဖွယ်မရှိပြီ။

ထိုသင်္ကန်းသည် သံဃိကအဖို့မ ဝေစုရသော သင်္ကန်းဖြစ်၍ ဓမ္မိကဥစ္စာပင်ဖြစ်၏။ ရဟန်းတော်ကြီးသည်လည်း နှစ်ရ့နှစ်ဆယ် ခုနစ်ပါးသော သိက္ခာပဒသီလရှင်ဖြစ်၏။ ဓမ္မိကသင်္ကန်းတထည် သည်ပင်လျှင် နှစ်ရ့နှစ်ဆယ်ခုနစ်ပါးသော သိက္ခာပဒသီလရှင် ရဟန်းတော်ကြီးကို အပါယ်သို့ချလေ၏။ လောဘပယောဂတွေ့ များစွာနှင့် ရှာကြံလုပ်ဆောင်၍ရသော လူတို့၏ ပစ္စည်းဥစ္စာ မှာ ငါးပါးမျှသော သိက္ခာပဒသီလရှင်ဖြစ်သူ လူတို့၌ အဘယ် ဆိုဖွယ်ရှိအံ့နည်း—ဟု သံဝေဂသတိ ရှိကြကုန်ရာ၏။

သူဌေးကြီးနှင့် အမွေခံဥပမာ

တနည်းကား- သူဌေးကြီးတဦးသည် ငွေအကုဌေးများစွာ ရှေ့အကုဌေးများစွာ ပုလဲ-ပတ္တမြား အကုဌေးများစွာ ကြွယ်ဝ ၏။ ထိုရတနာတို့ကို ဝိပတ္တိကာလ၌ ရန်သူမျိုး ၅-ပါးမှလွတ် ကင်း၍ သားစဉ်၊ မြေးဆက် ကြွယ်ဝစွာ ခံစံရစ်ကြစေခြင်းငှာ နက်လှစွာသောမြေ၌ မြှုပ်နှံ၍ထား၏။ အိမ်၌ အလွယ်တကူ သုံးစွဲရန် ခြောက်သောင်း မျှလောက်သော ငွေ၊ ဆန်ရေစပါး၊ ဝတ်စား တန်းဆာမျှသာရှိ၏။ အမွေခံသား ခြောက်ယောက် ရှိ၏။ သူဌေးကြီးသေလွန်၍ အမွေခံဝေကြရာ အိမ်ရှိပစ္စည်း များကို ခြောက်ပုံခြောက်စုပြု၍ ဝေယူကြ၏။ မြေနဲ့ပစ္စည်းများ မှာလည်း ကမ္ပည်းမှတ်စာတို့ကို ခြောက်ပုံခြောက်စုပြု၍ ဝေယူ

ကြ၏။ မြေနှံရတနာတို့ကား ဥစ္စာရှင်ကိုယ်တိုင် တူးဖော်မှုရနိုင်သော အခွင့်ရှိကြကုန်၏။

(၁) သားခြောက်ယောက်တို့တွင် တယောက်သောသူသည် လောဘ အလွန်ကြီး၏။ လက်ရောက် ရရှိသော ပစ္စည်းမျှနှင့် အနည်းငယ်မျှ ရောင်းရဲခြင်းမရှိ၊ ရရှိသည်ဟူ၍မျှ မထင်နိုင်၊ မိမိဝေပုံကျရာ မြေနှံရတနာတို့ကို လွန်စွာတပ်စွန်း၏။ မရလျှင် ရက်ရှည်မနေနိုင်ရုံ၏။ ထိုသို့ ထက်သန်သော လောဘကြောင့် အပင်ပန်းခံ၍ အမြန်တူးဖော်လေရာ အကုဋေများစွာ ရွှေငွေရတနာတို့ကိုရ၍ သူဌေးကြီး ဖြစ်လေ၏။

(၂) တယောက်သော သူသည် ဝီရိယအလွန် ကောင်း၏။ ခဲယဉ်းစွာ နှေ့ရှည်ရက်များ တူးဖော်ပင်ပန်းရမည်ကို အမှုကြီးတခုဟု မထင်၊ အလွယ်တကူမျှသာထင်၏။ ထိုသို့ ထက်သန်သောဝီရိယဖြင့် အပန်းခံ၍ အမြန်တူးဖော်လေရာ အကုဋေများစွာ ရွှေငွေရတနာတို့ကိုရ၍ သူဌေးကြီးဖြစ်လေ၏။

(၃) တယောက်သောသူသည် စိတ်စွဲသန်လှ၏။ ဝေပုံကျပြီးသောအခါမှ စ၍ ထိုရတနာတို့၌သာ စိတ်သွား၍ နေ၏။ အိပ်၍ အိပ်ရမုန်းမသိ၊ စား၍စားရမုန်းမသိ ဖျောက်ဖျက်၍ ပင်မရ ရှိနေ၏။ ထိုကဲ့သို့စွဲမြဲသောစိတ်ဖြင့် အပန်းခံ၍ အမြန်တူးဖော်လေရာ အကုဋေများစွာ ရွှေငွေရတနာတို့ကိုရ၍ သူဌေးကြီးဖြစ်လေ၏။

(၄) တယောက်သောသူသည် အကြံအဖန် ဉာဏ်ပညာ အလွန်ကောင်း၏။ စက်ကိရိယာ ကြံဖန်လုပ်ဆောင်၍ တူးဖော်

သော် အလွယ်တကူနှင့် ရနိုင်လတ္တံ့ -ဟု စိတ်ချ၏။ ထိုသို့သော ဉာဏ်ဖြင့် ကြံဖန်လုပ်ဆောင်၍ တူးဖော်လေရာ အကုဋေ များစွာ ရှေ့ငွေရတနာတို့ကိုရ၍ သူဌေးကြီး ဖြစ်လေ၏။

(၅) တယောက်သောသူသည် လောဘနည်းလှ၏။ တသောင်းကျော်တန် ရရှိလျှင်ပင် သူဌေးကြီး ဖြစ်ပြီထင်၏။ မြေနှံ့ရတနာတို့ကို ယူလိုသောဆန္ဒပင်မရှိ။ မိမိဥစ္စာဟူ၍ပင် မမှတ်၊ ရရှိ ပြီးသော ဥစ္စာနှင့်သာ တင်းတိမ်၍ နေလေ၏။

(၆) တယောက်သောသူသည် ရပြီးသော ဥစ္စာကို မကြာမီ ဖြုန်းတီး၍ ကုန်စေ၏။ နက်နဲခက်ခဲစွာသော ရတနာတို့ကို တူးဖော်ရန် ပေါက်တူး၊ တူးရှင်း ဖိုးမျှမကျန်၊ မကောင်းသူ ဖြစ်၍လည်း ရပ်ရွာမှနှင်ထုတ်၍ တရွာတပြည်၌ နေရ၏။

ဥပမာ-ဥပမေယျ နှီးနှောပုံ

ဤဥပမာ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သူဌေးကြီးနှင့်တူ၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပရိယတ္တိဓမ္မတို့သည် အိမ်တွင်းရှိ ရှေ့ငွေရတနာ ဥစ္စာဓမ္မနှင့် တူကုန်၏။ စျားန်အဘိညာဟူသော စိတ္တ ဝိသုဒ္ဓိသည် နက်နဲခက်ခဲစွာ မြှုပ်၍ထားသော အကုဋေများစွာ ရှေ့ငွေရတနာနှင့်တူ၏။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော လောကီပညာ ဝိသုဒ္ဓိလေးပါးသည် နက်နဲခက်ခဲစွာ မြှုပ်ထားသော အကုဋေများစွာ ရှေ့ငွေရတနာနှင့်တူ၏။ လောကုတ္တရဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိသည် နက်နဲခက်ခဲစွာ မြှုပ်ထားသော အကုဋေများစွာ ပုလဲ၊ ပတ္တမြားရတနာနှင့် တူ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူရှင်အပေါင်းသည် အမွေခံသားခြောက်ယောက်နှင့် တူကုန်၏။

(၁) လူရှင် အပေါင်းတို့တွင် ဣဒ္ဓိပါဒ်ဆန္ဒမျိုး ရှိသော သူအပေါင်းတို့သည် လောဘလွန်ကဲလှသော ပဌမသူဌေးသား နှင့် တူကုန်၏။

ဣဒ္ဓိပါဒ်ဆန္ဒ ရှိကြကုန်သော လူအပေါင်း၊ ရှင်အပေါင်း မည်သည် ရရှိတတ်သိ၍ နေကြသော သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ ပရိယတ္တိ ဓမ္မနှင့် အနည်းငယ်မျှ တင်းတိမ်ခြင်း မရှိကြကုန်။ “မြတ်စွာ ဘုရား၏ သာသာနာဓမ္မနှင့် တွေ့ရပေပြီ၊ သာသာအမေ့ကို ခံရပေပြီ” ဟူ၍ပင် ပြောလောက်သည် မထင်နိုင် ကလေးကုန်၊ အထက်ဝိသုဒ္ဓိတို့ကို ရလိုသောဆန္ဒ အလွန်သန်ကြကုန်၏။ မရလျှင် မနေနိုင်ကြကုန်။

(၂) ဣဒ္ဓိပါဒ်ဝီရိယမျိုးရှိသော သူအပေါင်းတို့သည် ဝီရိယ လွန်ကဲသော ဒုတိယသူဌေးသားနှင့် တူကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့သောသူတို့သည် မိမိတို့ မရဘူးကြကုန် သေးသော အထက်အထက်သော အလုပ်ကြီး အကိုင်ကြီးတို့နှင့် အပန်းခံ၍ နေရမှ စိတ်ကြည်နိုင်ကြကုန်၏။

(၃) ဣဒ္ဓိပါဒ်စိတ်မျိုးရှိသော သူအပေါင်းတို့သည် စိတ်စွဲ ကြီးလှသော တတိယသူဌေးသားနှင့် တူကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့သောသူတို့သည် အကျိုးအာနိသံသကြီးမြတ်လှသော အလုပ်အကိုင်ကို ကြားသိရလျှင် တခြားတပါးသော အလုပ်တို့၌ စိတ်မရှိကြကုန်ပြီ။

(၄) ဣဒ္ဓိပါဒ်ပညာမျိုး ရှိကြသော သူအပေါင်းတို့သည် ပညာလွန်ကဲသော စတုတ္ထသူဌေးသားနှင့် တူကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့သောသူတို့သည် သူများတို့မတတ်နိုင်ကြသော ခက်ခဲသောပညာမှ၊ နက်နဲသောပညာမှ၊ အကျိုးအာနိသံသ ကြီးမြတ်လှသောပညာမှတို့ကို ဖြစ်မြောက်ပေါက်ရောက်အောင် ထူထောင် လုပ်ဆောင်၍နေရမှ ဇိတ်ကြည်နိုင်ကြကုန်တော့သည်။

(၅) ဣဒ္ဓိပဒ်မုနိမဟုတ်၊ ဆန္ဒနုပိ၊ ဝီရိယနုပိ၊ ပညာနုပိ မျိုးသာရှိသောသူအပေါင်းတို့သည် လက်ရောက်ရရှိသော ဥစ္စာစုနှင့်ပင် သူဌေးကြီးဖြစ်ပြီ-ဟု စိတ်ချသောပဉ္စမ သူဌေးသားနှင့် တူကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့သောသူတို့သည် သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒသေးနုပိကြသည့်အတွက် အထက်အထက်သော ဝိသုဒ္ဓိတို့ကို ယခုဘဝ၌ မိမိတို့ရထိုက်သော မိမိတို့ဆိုင်ရာ မိမိတို့အမှုဥစ္စာ-ဟူ၍ပင်အထင်မရကြကုန်၊ လုံ့လ ဝီရိယသေးနုပိကြသည့် အတွက် အအိပ်အနေကို ခြိုးခြံ၍ နေရှည်ရက်များ အားထုတ်ရသော အမှုမျိုးဆိုလျှင် ထိုအမှု၌ စိတ်မရှိကြကုန်ပြီ၊ မဖြစ်နိုင်သောအမှု-ဟု ပစ်ပယ်၍ ထားကြကုန်၏။ စိတ်စေတနာ သေးနုပိကြသည့် အတွက် ထိုအမှု၌ အခိုင်အမြဲစိတ်စွဲမှုမရှိကြကုန်၊ သူတပါးတို့ စိတ်ထင်ရာ ပြောဆိုကြသော နာနာဝါဒ စကားကို ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း စိတ်ပြောင်း၍ နေကြကုန်၏။ အသိပညာ သေးနုပိကြသည့်အတွက် မိမိတို့နှင့်ထိုက်တန်သော အလုပ်မဟုတ်-ဟု စွန့်ပယ်၍ ထားကြကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့သောသူတို့ကို မြင်တော်မူ၍-

ဆန္ဒဒ္ဓိပဒ် ဘာဝေတိ၊ ဝီရိယဒ္ဓိပဒ် ဘာဝေတိ။

စိတ္တဒ္ဓိပဒ် ဘာဝေတိ၊ ဝိမသိဒ္ဓိပဒ် ဘာဝေတိ-

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

မိရိုးဖလာအားဖြင့် သေးနုပျို နေသော ဆန္ဒစသည်တို့ကို ကြီးပွား၍လာအောင် ထူထောင်ပွားများကြရမည်—ဟူလိုကြီး ပွား၍လာမှ ဆန္ဒတမျိုး၊ စိတ်တမျိုး ပေါ်နိုင်ကြ လေကုန် သတည်း။

(၆) ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ လူဒုဿီလ၊ ရဟန်းဒုဿီလ တို့သည် ဆဋ္ဌမသုဋ္ဌေးသား လူပျက်နှင့်တူကုန်၏။

သရဏဂုံသုံးပါးနှင့်တကွ ငါးပါးသီလ၊ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ဟု ဆိုအပ်သော နိစ္စသီလ မလုံခြုံကြကုန်သော လူမိန်းမ၊ လူ ယောက်ျားတို့သည် သာသနာအမွေခံ ဥပါသကာအင်္ဂါ၊ ဥပါသိ ကာ အင်္ဂါတို့မှ လွတ်ကွာ၍ ဥပါသကာပျက်၊ ဥပါသိကာပျက် အဖြစ်၌ တည်ကြကုန်၏။

ပါရာဇိက ကျရောက်သော ရဟန်း၊ သာမဏေ တို့သည် ဘုရားအမွေခံ ရဟန်းကောင်းအင်္ဂါ၊ သာမဏေကောင်းအင်္ဂါတို့မှ လွတ်ကွာ၍ ရဟန်းပျက်၊ သာမဏေပျက် အဖြစ်၌သာ တည်ကြ ကုန်၏။

ထိုသို့တို့တွင် လူတို့မှာ ငါးပါးသီလ၊ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ တို့ကို ယခုနေ့မှစ၍ စောင့်ထိန်းပါတော့မည်—ဟု ဆောက်တည် လျှင် ယခုနေ့မှစ၍ သာသနာအမွေခံ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာအဖြစ် သို့ ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။ ။ ဤကား တဦးသောအဖ၏ အ မွေခံသား မြေး အမျိုးအရိုးပင်မှန်ကြကုန်သော်လည်း ဣဒ္ဓိပဒ် လေးပါးတွင် တပါးပါး အခြေခံရှိကြသော သူတို့သည်သာ မိမိတို့ဆိုင်ရာ အမွေဥစ္စာကို အကုန်ရယူ ခံစံကြရ ကုန်သည်။

ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးတွင် တပါးပါးမျှ မရှိကြကုန်သောသုတို့သည် ကား အလွယ်တကူ အပေါ်ယံက အချို့မျှသောအမွေကိုသာ ရယူခံစံရကုန်သည်။ အနှစ်သာရဖြစ်သောအမွေပစ္စည်းကြီးမှ အပ ဖြစ်ကြကုန်၏။ အချို့သုတို့ကား အလွယ်တကူ အပေါ်ယံက အချို့မျှကိုပင် ဖြန့်တီး၍ ပစ်ကြသဖြင့် ဘုရားအမွေသာသန အမွေမှ အပဖြစ်ကြသည်။ ဤကား အမွေခံသူ အထူးအပြားကို ပြဆိုခဏ်းတည်း။

အနိယတအမွေခံတို့၏ အနိယတအလား

တနည်းကား- အနိယတအမွေခံ၊ အနိယတ အမွေခံအားဖြင့် နှစ်ပါးရှိ၏။

အကြင်သုတို့သည် မိမိတို့အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ၌ ကောင်းကောင်းကြီး ထင်မြင်သော အနိစ္စဉာဏ်၊ အနတ္တဉာဏ်ကို တရံတဆစ်မျှ မရဘူး ကြကုန်။ ထိုသုတို့သည် အနိယတအမွေခံမည် ကုန်၏။ အနိယတ ဆိုသည်ကား ယခုနေ့၌ သဗ္ဗညုဘုရားတပည့်သား၊ သဗ္ဗညုဘုရား အမွေခံ၊ နက်ဖြန်၌ တပါးသောဘုရားတပည့်သား၊ တပါး သော ဘုရားအမွေခံ ဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့။ မိမိကိုးကွယ်၍ လာခဲ့ သော သဗ္ဗညုသာသနာကိုပင် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ ဖျက်ဆီးကြကုန် လတ္တံ့။ လောက၌ ဗုဒ္ဓဘာသာမှ ခရစ်ယံဘာသာသို့ ပြောင်း၍ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ ဖျက်ဆီးကြကုန်၏။ နောက်ဘဝ ဆိုဖွယ်ရာ မရှိပြီ။

ထို့အတူ သည်လ၌ "သဗ္ဗညုဘုရားတပည့်သား၊ နောက်လ၌ တပါးသောဘုရား တပည့်သား၊ သည်နှစ်၌ သဗ္ဗညု ဘုရား

တပည့်သား၊ နောက်နှစ်၌ တပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊ ပဌမ
 အရွယ်၌ သဗ္ဗညုဘုရားတပည့်သား၊ ဒုတိယအရွယ်၌ တပါး
 သောဘုရား တပည့်သား၊ ဒုတိယအရွယ်၌ သဗ္ဗညုဘုရားတပည့်
 သား၊ တတိယ အရွယ်၌ တပါးသော ဘုရားတပည့်သား
 တပါးသောဘုရားအမွေခံ ဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့။ သည်ဘဝ၌ သဗ္ဗညု
 ဘုရားတပည့်သား သဗ္ဗညုဘုရားအမွေခံ၊ နောက်ဘဝ၌ တပါး
 သော ဘုရားတပည့်သား တပါးသော ဘုရားအမွေခံ ဖြစ်ကြကုန်
 လတ္တံ့။ ။

ပုထုဇန်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်

နာနာသတ္တာရာနံ မုခံ ဥလ္လောကေန္တိတိ ပုထုဇနာ၊ (ပဋိသမ္ဘိ
 ဒါမဂ်ပါဠိတော်။)

နာနာသတ္တာရာနံ = အထူးထူးသောဆရာ အထူးထူးသော
 ဘုရားတို့၏။ မုခံ = မျက်နှာကို။ ဥလ္လောကေန္တိ = တမော့မော့
 ကြည့်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ = ထို့ကြောင့်။ ပုထုဇနာ = ပုထုဇန်မည်
 ကုန်၏။ ။ (ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သည်ကို တမော့မော့ကြည့်မှု-
 ဆိုသည်)

အဓိပ္ပာယ်ကား - ပုထုဇန်သတ္တဝါတို့ မည်သည် အနုမတဂ္ဂ
 သံသရာ၌ ကိုးကွယ်ရာ၌ာန မြဲသည်ဟု မရှိကြ၊ ယခုနေ့၌တမျိုး၊
 နက်ဖြန်၌တမျိုး၊ သည်လ၌တမျိုး၊ နောက်လ၌တမျိုး၊ သည်
 နှစ်၌တမျိုး၊ နောက်နှစ်၌တမျိုး၊ သည်အရွယ်၌တမျိုး၊ နောက်
 အရွယ်၌တမျိုး၊ သည်ဘဝ၌တမျိုး၊ နောက်ဘဝ၌တမျိုး ကိုးကွယ်
 ရာဘုရားအစားစား အဖုံဖုံ ပြောင်းကြမြဲ ဖြစ်ကုန်၏။

အနုမတဂ္ဂသံသရာ၌ သဗ္ဗညုဘုရားကို ဘုရား-ဟု ကိုးကွယ်
 ကြရသော ဘဝကား အလွန်နည်းပါး၏။ ရံခါ ဗြဟ္မာကို
 ဘုရား-ဟု ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ရံခါ သိကြားကို၊ ရံခါ ထိုထို
 နတ်ကြီးတွေကို၊ ရံခါ နေကို၊ ရံခါ လကို၊ ရံခါ ထိုထိုနတ်ကို၊
 ရံခါ ဘုမ္မဇိဝ်းနတ်ကြီး ဘီလူးကြီးတွေကို ဘုရား-ဟု ကိုးကွယ်
 ကြရကုန်၏။ လောက၌ အလွန်ယုတ်မာ မှောက်မှားသော
 မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆရာကြီးတွေတို့ကား ကမ္ဘာတန်းဆာ ကမ္ဘာမြေစာ
 ကဲ့သို့ အလွန်တရာ ပေါများကြကုန်၏။ ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယုတ်
 တမာကြီးတွေကို တွေ့မိတွေ့ရာ ဘုရား-ဟူ၍ ကိုးကွယ်ကြကုန်
 သော ဘဝတို့ကား အလွန်များပြားကုန်၏။ ရံခါ နဂါးကို၊
 ရံခါ ဂဠုန်ကို၊ ရံခါ မြစ်ကို၊ ရံခါ တောင်ကို၊ ရံခါ တောကို၊
 ရံခါ သစ်ပင်ကို၊ ရံခါ တောင်ပို့ကို၊ ရံခါ မီးကို၊ ရံခါ ရေကို
 ဘုရား-ဟူ၍ ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ကိုယ်တိုင်း၌
 သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အမှောက်အမှားကြီး ရှိနေကြကုန်သော ပုထုဇန်
 သတ္တဝါတို့၏ တဘဝ တဘဝလျှင် တမျိုးတမျိုး ကိုးကွယ်
 ရာ ဘုရားမည်သည် လောက ဓာတ်၌ အလွန် များပြား၏။
 ကြပ်ကြပ် ကိုးကွယ်လေလေ အပါယ်ငရဲ ကြပ်ကြပ်နက်နဲလေ
 လေသာဖြစ်၏။

ဤဘဝမှ နောက်၌လည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အမှောက်အမှား
 ကြီးနှင့်တကွ ကျင်လည်၍ သွားကြရကုန် သေးသည်ရှိသော်
 တဘဝလျှင် တမျိုးတမျိုး ကိုးကွယ်ရာဘုရား ပြောင်း၍ပြောင်း
 ၍ သွားကြကုန် လတ္တံ့။ ပုထုဇန် အဖြစ်သည် ကြောက်ဖွယ်၊

လန်ဖွယ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်၊ ရံ့ရှာဖွယ်၊ အော့အန်ဖွယ် အလွန်
ကောင်းလေစွာ။

ဤကား “နာနာသတ္တရာနံ မုခံ ဥလ္လောကေန္တိတိ ပုထုဇ
နာ” ဟူသော ပါဠိတော်မြတ်၏ အဓိပ္ပါယ်ရပ်တည်း။

ကိုးကွယ်ရာဘုရား ပြောင်းရွှေ့လျှင် ကိုးကွယ်ရာတရားလည်း
တဘဝလျှင်တမျိုး ပြောင်းရွှေ့ကြရကုန်၏။ ရံခါ သဗ္ဗညုဘုရား
တို့ပညတ်သော အဓိသီလတရားကို ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ရံခါ
နွားတို့၏ အလေ့အကျင့်— ဟူသော ဂေါသီလ ဂေါဝတ—
တရားတို့ကို ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ရံခါ ခွေးတို့၏ အလေ့
အကျင့်၊ ရံခါ မြင်းတို့၏ အလေ့အကျင့်၊ ရံခါ ဆင်တို့၏
အလေ့အကျင့် — စသည်ဖြင့် ကိုးကွယ်ရာ သီလတရားလည်း
အလွန်များပြား၏။

ဒိဋ္ဌိအရာ၌လည်း သမ္မာဒိဋ္ဌိတရားကို ကိုးကွယ်ရသော ဘဝ
အလွန်နည်းပါး၏။ အလွန်ယုတ်မာလှသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဓမ္မတို့သည်
ကမ္ဘာ့တန်ဆာ ကမ္ဘာ့မြေစာဖြစ်၍ အလွန်ပေါများကြကုန်၏။
ထိုတရား ထိုသာသနာတို့ကို ကိုးကွယ်ရာပြု၍ လာကြကုန်၏။
ကြပ်ကြပ် ကိုးကွယ်လေလေ အပါယ်ငရဲ နက်နဲ လေလေချည်း
သာတည်း။

ပုထုဇန်တို့၏ မဟာအမှား

သံသရာ၌ ကျင်လည်ကြရကုန်သော ပုထုဇန်သတ္တဝါတို့မှာ
အမိုက်အမဲ အမှောက်အမှား အနန္တရှိနေကြသည်တွင် ကိုးကွယ်
ရာဘုရား မှောက်မှားမှု၊ ကိုးကွယ်ရာတရား မှောက်မှားမှုသည်

အလွန်တရာ နာကျည်းလှသော မဟာအမှောက်အမှားကြီးပေ
တည်း၊ အဘယ်ကြောင့် နည်းဆိုသော် ကိုးကွယ်ရာဘုရားမှောက်
မှားခဲ့လျှင် အလုံးစုံသောကိုယ်ကျင့်တရားလည်း အကုန်မှောက်
မှားတော့သည်။ မနုဿတ္တဒုလ္လဘ- ဟူသော ဘဝပဒေသာပင်
ကြီးသည် ငရဲပဒေသာပင်ကြီး လုံးလုံး ဖြစ်လေတော့သည်။

ဤကား အနိယတအမွေခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရှေ့သို့သွားကြလတ္တံ့
သော အနိယတအလားကို ပြဆိုချက်တည်း။

နိယတအမွေခံတို့၏ နိယတအလား

အကြင် သူတို့သည် မိမိတို့ အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ၌ အနိစ္စအချက်၊
အနုတ္တအချက်ကို ကောင်းစွာမြင်ဘူးကြကုန်၏၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိနိုင်ငံ
ကြီးမှ ကျွတ်လွတ်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် နိယတအမွေခံမည်
ကုန်၏။

နိယတဆိုသည်ကား ထိုသူတို့သည် နောင်အနုမတဂ္ဂသံသရာ၌
ကိုးကွယ်ရာဘုရား မှောက်မှားမှုမှ ကျွတ်လွတ် ကြပေကုန်၏။
သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်အစစ်၊ သမီးတော်အစစ်
ဘဝဆက်တိုင်း အမြဲဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့အား ဘုံစဉ်စံမျိုး
ဖြစ်ကြကုန်၍ သံသရာ၌ ဘာများစွာ ကမ္ဘာများစွာကျင်လည်၍
သွားကြကုန်သော်လည်း ငါတို့ဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကျေးဇူး
တော် တို့သည် တဘဝ ထက် - တဘဝ တကမ္ဘာ ထက် -
တကမ္ဘာ ပွင့်လင်း၍သာသွားကြကုန်၏။ တရားတော်၏ ဂုဏ်တော်
ကျေးဇူးတော်၊ သံဃာတော်၏ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်တို့သည်
တဘဝထက်-ဘဘဝ တကမ္ဘာထက်-တကမ္ဘာ ပွင့်လင်း၍သာ

သွားကြကုန်၏။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာသာသနာတော်ကြီးသုံးပါး၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ—အစရှိသော ဝိသုဒ္ဓိကြီးခုနစ်ပါး၊ သတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္မုပ္ပဇာန်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်—ဟူသော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး၊ ဤအလုံးစုံသော မွေ့အမွေ့တော်ကြီးတို့သည် တဘဝထက်-တဘဝ တကမ္ဘာထက်ဘကမ္ဘာ ထိုသို့တိုစိတ်နှလုံးမှာ ကြီးကျယ်စွာ ပွားများ စည်ကား၍သာ သွားကြကုန်၏။

ငါတို့မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိယတ္တိသာသနာတော်ကြီး၊ ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ကြီး၊ ပဋိဝေဓသာသနာတော်ကြီး သုံးပါးတို့သည် ထိုသို့တို့မှာ အစဉ်ထာဝရ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာ အဆက်ဆက် မပျက်ခိုင်းကျည် အမြဲတည်လေကုန်၏။ လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ပြဟွာ့ချမ်းသာတို့ကို အစဉ်ခံစားစံစားသော သံသရာ၌ ကျင်လည်ကြရကုန်သော်လည်း တဘဝတမျိုး ကိုးကွယ်ရာဘုရား ပြောင်းရွှေ့ကြရသော လောကီဘုံသူ လောကီဘုံသား မဟုတ် ကြရပေကုန်ပြီ။ လောကုတ္တရာဘုံသူ လောကုတ္တရာဘုံသား၊ အရိယာ ဘုံသူ အရိယာဘုံသား အဖြစ်နှင့်သာ ကျင်လည် ကြရကုန်၏။

နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ နိဗ္ဗာန်ဘုံသား

သံသရာဝဲဩဇာ၌ နစ်၍၊ မြုပ်၍၊ မှန်း၍၊ မော၍၊ မျော၊ ပါး၍ နေကြကုန်သော သံသရာဘုံသူ သံသရာဘုံသား ဝဋ်ဒုက္ခ သမားမျိုး မဟုတ်ကြပေကုန်ပြီ။ သဉ္ဇပါဒိသေသအမည်ရှိသော ပဋ္ဌမနိဗ္ဗာန်ဘုံသူ ပဋ္ဌမနိဗ္ဗာန်ဘုံသားအစစ် ဖြစ်ကြကုန်၍ ဘုံစဉ်

အားဖြင့် ခံစားစံစားကာ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့ တသန် တည်း ဆန်တက်သမားတို့သာတည်း။

အနုမတဂ္ဂသံသရာ၌ ခပ်သိမ်းသော ပညာရှိသူ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့သည် သဗ္ဗညုတ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သားတော်အစစ် သမီးတော်အစစ် နိဗ္ဗာန်တော်သို့ နိဗ္ဗာန်တော်သားအဖြစ် ကို အလိုရှိကြလှကုန်သည်ဖြစ်၍ ဘုရားကို တမြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏။ တရားကို တမြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏။ သံဃာကို တမြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏။ သာသနာကို တမြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏။ ဒါနကို များစွာပြု၍ ဆုတောင်းကြရကုန်၏။ သီလကို များစွာပြု၍ ဆုတောင်းကြရကုန်၏။ ဘာဝနာကို များစွာပြု၍ ဆုတောင်းကြရကုန်၏။

ဤကား- နိဗ္ဗာန်အမွေခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ယခုဘဝမှ ရှေ့သို့ တဖြောင့်တည်း သွားကြလတ္တံ့သော နိဗ္ဗာန် အလားကို ပြဆိုချက်တည်း။

သည်ကိုရည်၍ သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်အရပ်ရပ် တို့၌-

တိဏ္ဍံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပနော ဟောတိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိဗ္ဗာတော သမ္မောဓိ- ပရာယဏော-

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

တိဏ္ဍံ=သုံးပါးကုန်သော။ သံယောဇနာနံ=သံယောဇနာတို့၏။ ပရိက္ခယာ=ကုန်ဆုံးချုပ်ငြိမ်း ရုပ်သိမ်းခြင်း

ကြောင့်။ သောတာပန္နော=အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့
 တဖြောင့်တည်းသွားသော ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအယဉ်သို့
 ရှေးဦးစွာရောက်သောသူသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။ အဝိ
 နိပါတ ဓမ္မော=စုတေသည်၏ အခြားမဲ့၌ အလုံမရှိရာ
 ဘဝသို့ ပရမ်းပတာကျခြင်းသဘောမှ ကျွတ်လွတ်လေ၏။
 နိယတော=ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် မပျက်
 မကွဲ အစဉ်ထာဝရမြဲသော ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမ္မေခံ
 ဖြစ်လေ၏။ သမ္မောဓိပရာယဏော=အထက်မဂ် အထက်
 ဖိုလ်လျှင် အလုံရှိကာ လွယ်စွာရကြောင်းလည်းလျောင်း
 မှီခိုရာရှိသည်။ ဟောတိ=ဖြစ်၏။ (အနက်)

သက္ကာဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ - ဤ
 သုံးပါးကို သံယောဇဉ်သုံးပါး ဆိုသည်။ ထိုသုံးပါး
 တို့တွင်လည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည်သာ ပဓာန အချုပ်
 တည်း။

အနိယတ၊ နိယတ အမ္မေခံနှစ်ပါးကို
 ပြဆိုခဏ်းပြီး၏။

တိုက်တွန်းချက်=ဥယျောဇဉ်

ဤသို့လျှင် ခွဲခြမ်းဝေဖန်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဆိုးမေ့၊ ကောင်း
 မေ့-ဟူ၍ အမေ့ ၂-မျိုး၊ အနိယတ အမေ့၊ နိယတအမေ့-
 ဟူ၍ အမေ့ ၂-မျိုးရှိသည်ကိုလည်း ကောင်း၊ ဆိုးမေ့ခံ၊
 ကောင်းမေ့ခံ-ဟူ၍ အမေ့ခံ ၂-မျိုး၊ အနိယတအမေ့ခံ၊ နိယတ

အမွေခံ—ဟူ၍ အမွေခံ ၂—မျိုးရှိသည်ကိုလည်းကောင်း သိမြင်ကြ
 ကုန်သော ရှင်ရှင်လူလူ သူတော်ကောင်း သူမြတ်လောင်း
 အပေါင်းတို့သည် ရှေးရှေးသော ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာ
 အဆက်ဆက်တို့က “ဆိုးမေ့ကို ခံစံလိ၍ ဘုရားသာသနာကို
 ငါတို့ ဆုတောင်းခဲ့ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ကောင်းမေ့ကို ခံစံ
 လိ၍သာ ဆုတောင်းခဲ့ကြကုန်သည်၊ အနိယတတဒဂ်အမေ့ကိုလိ၍
 ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ပါရမီဆုတောင်းမှုကို ငါတို့ ပြုခဲ့ကြကုန်
 သည်မဟုတ်၊ နိယတအမေ့ကို ရလိ၍ ပြုခဲ့ကြကုန်သည်” ဟု မိမိတို့
 ပင်ပန်းတကြီး နှိုးရင်းကိုးစား၍ လာခဲ့ကြသော အမှုရင်းကို
 ကောင်းစွာမြော်ထောက်၍လည်းကောင်း၊ အမေ့ယုတ် အမေ့
 ဆိုးများကို မြတ်စွာဘုရား မြစ်ပယ်တော်မူသည်ကို မြော်ထောက်
 ၍လည်းကောင်း ယခုဘဝ ဘုရားတပည့်သား ဘုရားအမွေခံ
 အဖြစ်ကို ရကြသည့်အခါ၌ မိမိတို့ကိုယ်ကို ဆိုးမေ့ကိုခံစံသော
 အမွေခံဆိုး အမွေခံယုတ် မဖြစ်ကြကုန်စေရာ၊ အနိယတ
 တဒဂ်အမေ့မျှကို ခံစံရသော အနိယတ တဒဂ်အမွေခံ မဖြစ်ကြ
 စေကုန်ရာ၊ ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမွေတည်း ဟူသော ကောင်း
 မေ့ကို ခံစံသော အမွေခံကောင်း အမွေခံမြတ်သာ ဖြစ်ကြစေ
 ကုန်ရာ၏။

ထိုစကားမှန်၏—ဘဝသံသရာ ရှည်မြင့်စွာကာလ၌ ဘုရား
 အမွေခံဖြစ်ကြရန် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ပါရမီဆုတောင်း
 မှုကို ပြုကြသောအခါ၌ “အကျွန်ုပ်တို့ ယခုပြုအပ်သော ကောင်းမှု
 ကုသိုလ်ကြောင့် နောင်လူတူင် ထင်ရှား ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်သော
 အခါ၌ ကောင်းစွာ ပူးတွဲကြရကုန်သည် ဖြစ်၍ အကျွတ်

တရားကို ရကြပါလို့ကုန်၏” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို ရကြပါလို့ကုန်၏” ဟူ၍လည်းကောင်း-ဤသို့ ဓမ္မအမေ့ကိုသာ ဆုတောင်းကြမဲ့ ဓမ္မတာဖြစ်သည်။ “နောင်လူတိုင်ထင်ရှား ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်သောအခါ၌ ကောင်းစွာဖူးတွေ့ကြရကုန်သည် ဖြစ်၍ ပစ္စည်း လာဘ်လာဘ ပေါများကြရပါလို့ကုန်၏။ မင်းဆရာ၊ စိုးဆရာ၊ သူဌေးသူကြွယ်ဆရာ ဖြစ်ကြရပါလို့ကုန်၏” ဟု အာမိသအမေ့နှစ်ပါးကို ဆုတောင်းကြမဲ့မဟုတ်။ လူတို့မှာလည်း “ဘဝသမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိ၊ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိ ကုသိုလ်မျိုးကို များများကြီး စိုက်ပျိုးကြရပါလို့ကုန်၏” ဟု ဆုတောင်းကြမဲ့မဟုတ်။

အရိယဝံသတရား ၄-ပါး

ယခုအခါ၌မူကား ရှင်လူအပေါင်းတို့၌ ပစ္စယာမိသတဏှာ၊ လောကာမိသတဏှာ၊ ဝဋ္ဋာမိသတဏှာတို့သည် လွန်စွာမင်းမူ၍ နေကြကုန်၏။ တဏှာသုံးပါး၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အရိယဝံသတရား လေးပါးများကို ပြောဆိုခဲ့လျှင် မခံနိုင်ရှိကြကုန်၏။

အရိယဝံသတရား လေးပါးဆိုသည်ကား-

- ၁။ ဆွမ်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း တပါး၊
- ၂။ သင်္ကန်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း တပါး၊
- ၃။ ကျောင်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း တပါး၊
- ၄။ ဘာဝနာတရား၌ မွေ့လျော်ခြင်းတပါး-

ဤလေးပါးတို့တည်း။

ဤလေးပါးတို့သည် ဘုရား၊ ဘုရားတပည့်သား၊ ဘုရား အမွေခံရှင်လူ အရိယာအရိုးအမျိုးခံသူတို့ မစွန့်အပ်သော တရား ဖြစ်၍ အရိယဝံသတရား မည်ကုန်၏။ ဤကား အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာရှိသူတို့ သတိမကြရန်အချက်တည်း။

(အသိဉာဏ်ပညာ နည်းသူတို့မှာ) - အသိအလိမ္မာ ဉာဏ် ပညာနည်းပါး လှသူတို့မှာမူကား ကုသိုလ်တရား အဖြစ်များ လျင်ပင် အကောင်းပြုရတော့သည်။

(ဉာဏ်ပညာကြီးသူတို့မှာ) - အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာရှိသူ တို့သည် ယခုဘဝ၌ သော်လည်းကောင်း၊ နတ်ပြည်သို့ရောက် ကြ၍ နောက်ဘဝ၌ သော်လည်းကောင်း နိယတဓမ္မအမွေခံ ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့ မချွတ်မလွဲ အမြဲမချ ရောက်လိုကြကုန်သည် ရှိသော် -

“အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ ကောင်းစွာတည်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီး သော ကာယဂတာသတိကို ထူထောင်ပြီးလျှင် ခန္ဓာ ငါးပါးတရားတို့၌ လက္ခဏာရေး သုံးပါးတို့ကို တနေ့တ နေ့လျှင် ယုတ်စွာအဆုံး သုံးနာရီမျှ အချိန် ရအောင် လုံ့လ စွဲမြဲကြကုန်ရာ၏”။ (အရေးကြီးသော ဩဝါဒ ဖြစ်သည် - သူတော်ကောင်းတို့....)။

ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် တပါးပါး၌ ပေါက်ပေါက် ရောက်ရောက် ထင်မြင်နိုင်ကြ ကုန်လျှင်ပင် နိယတအမွေခံ ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။ လက္ခဏာရေးသုံးပါးတို့တွင်လည်း အနိစ္စ လက္ခဏာရေးတပါး ကောင်းကောင်းထင်မြင် နိုင်ကြကုန်လျှင် ပင် နိယတအမွေခံ ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။

(တပါးပါး၌ စွဲမြဲရန် အစီအရင်ကိုမကား ငါတို့
 စီရင်သော လက္ခဏာဒီပနီ၊ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ၊ အာဟာရဒီပနီ၊
 အနုတ္တဒီပနီ၊ ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ စာအုပ်တို့မှာ ယူကြလေကုန်၊
 နိယတဘုံစဉ်စံတို့၏ အလားကိုလည်း ငါတို့စီရင်သော
 စတုသစ္စဒီပနီကျမ်း၊ ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်း နိဗ္ဗာန်အခဏ်း
 တွင် ကြည့်ရှုကြလေ)။

ဤကား ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီကျမ်းမှ
 ထုတ်နုတ်ဖော်ပြအပ်သော
 သာသနအမွေခံစစ်တမ်းတည်း။

ဆင်ရှင် ဆရာတော်၏

သိမှုနှင့် ကျင့်မှု အလင်းရောင်

နမော ဗုဒ္ဓါယ။ (သိဒ္ဓမ္မ)

“ပညာသမာ အာဘာ နတ္ထိ” သာသနာနှင့်လောက နှစ်ဌာန စလုံး၌ အရေးကြီးသောအမှုမှာ သိမှုနှင့် ကျင့်မှုပင် ဖြစ်တယ်။ “ဘာကိုသိ၍ ဘာကိုကျင့်ရမည်နည်း” ဟု မေးခဲ့သော် သိစရာ တွေ၊ ကျင့်စရာတွေကား လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အသင်္ချေ အနန္တ = မရေမတွက်နိုင်အောင် အလွန်များပြားလှတယ်။ ၎င်း သိစရာတွေ၊ ကျင့်စရာတွေ အသင်္ချေအနန္တကို လောက ထုတ် ထား ရှင်တော်မြတ် ဘုရားမှတစ်ပါး မည်သူမျှ အကုန်အစင် တော့ဖြင့် သိနိုင်၊ ကျင့်နိုင်ကြမည် မဟုတ်ချေ။ သို့သော် အကုန် အစင် မသိနိုင်၊ မကျင့်နိုင်ငြားသော်လည်း မိမိတို့ မချွတ်မလွဲ ပြုကျင့်ရမည့် အမှုကိစ္စနှင့် သက်ဆိုင်ရာကိုတော့ဖြင့် ရှေးဦးစွာ သိဖို့၊ ကျင့်ဖို့ အရေးကြီးတယ်။

ဥပမာ အဓိပ္ပာယ်မှာ—မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အလိုရှိ၍ ဝိပဿနာတရားကို ကျင့်ကြံအားထုတ်လိုသောသူသည် အားထုတ် ပုံ၊ အာထုတ်နည်း၊ ကျင့်ပုံ၊ ကျင့်နည်းများကို ဝိပဿနာပညာရှိ သူတော်ကောင်းများထံ ဆည်းကပ်၊ သင်ကြား၊ ခမ်းမြန်း၊ နည်းယူ ၍ဖြစ်စေ၊ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ပုံ၊ အားထုတ်နည်း၊ ကျင့်ပုံ၊ ကျင့်နည်း—စသည်များကို ဘုရားဟော ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များနှင့် အညီ သေချာကျနစွာ ရေးသား၍ ပြဆိုသော ကျမ်းစာများ

ကို သဘောပေါက် နားလည်အောင် သေချာစွာ ကြည့်ရှု၍
 ဖြစ်စေ တတ်သိနားလည်အောင် သင်ကြား၊ မေးမြန်း၊ နည်းယူ
 ပြီး ကျင့်ကြံအားထုတ်မှသာလျှင် မိမိတို့အလိုရှိအပ်သော မဂ်၊
 ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရရှိကြပေမည်။ မတတ်၊ မသိ၊ နား
 မလည်စဲနှင့် အရမ်းကျင့်ကြံအားထုတ်ခဲ့လျှင် အချိန်ကုန် လှုပ်နှိုး
 ၍ ဒုက္ခများရုံမျှသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

မသိလျှင်မေး-မစင်လျှင်ဆေး

ထို့ကြောင့် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားက-

“သိက္ခမာနေန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနာ အညာတဗ္ဗံ
 ပရိပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ပရိပဉ္စိတဗ္ဗံ”-ဟု ဟောကြား ပညတ်တော်မူ
 ခဲ့တယ်။ အနက် အဓိပ္ပာယ်မှာ-

“ချစ်သားရဟန်းတို့ ... ကျင့်ခြင်းငှါ အလိုရှိသော
 ရဟန်းရှင်လူသည် ကျင့်ပုံ၊ ကျင့်နည်းကို မသိလျှင်
 သိအောင် လုပ်ရမည်။ ပညာရှိသူတော် ကောင်းများထံ
 ဆည်းကပ်မှီဝဲ၍ အဖန်တလဲလဲ မေးမြန်းရမည်။ မေးမြန်း
 ပြီးနောက် သဘော ပေါက်အောင် အဖန် တလဲလဲ
 စဉ်းစားနှိုင်းချိန်ရမည်” ဟုဟောတော်မူလိုရင်းဖြစ်တယ်။

ဧရားပညာရှိများကလည်း “မသိလျှင်မေး-မစင်လျှင်ဆေး” ဟု
 ဆိုရိုးစကားပြု၍ ထားခဲ့ကြတယ်။ ထို့ကြောင့် မသိက ပညာရှိ
 သူတော်ကောင်းများထံ ဆည်းကပ်၍ မေးလျှင် သိနိုင်ပါတယ်။
 မစင်ကြယ်က ရေကြည်ရေကောင်းဖြင့် ဆေးကြော သုတ်သင်
 လျှင် စင်ကြယ်နိုင်ပါတယ်။

ထို့အတူ လောကီစီးပွား ချမ်းသာရေးအတွက် ဆေးဆရာဝန် ပြုလုပ်၍ အသက်မွေးလိုသောသူမှာလည်း ဆေးဖက်ဆိုင်ရာ အတတ်ပညာများကို ရှေးဦးစွာ တတ်သိ ကျွမ်းကျင် နားလည်မှုမရှိပဲနှင့် ဆေးဆရာဝန်ပြုလုပ်၍ ကုသလျှင် လူသတ် သမားသာ ဖြစ်၍ ဆရာလူနာ နှစ်ဦးနှစ်လုံးပင် နစ်နာဆုံးရှုံး ပျက်စီးမည်သာ ဖြစ်မယ်။

ပန်းထိမ်၊ ပန်းဘဲ၊ ပန်းပု၊ ပန်းချီ၊ ကျောင်းဆရာ၊ ရှေ့နေ၊ စာရေး စာချီ၊ အမှုထမ်း၊ အရာထမ်း၊ စစ်ဗိုလ်၊ စစ်သား၊ ကုန်သည်၊ လယ်လုပ်-စသည်တို့မှာလည်း မိမိတို့လုပ်ကိုင်မည့် အလုပ်အကိုင် နှင့် သက်ဆိုင်ရာ တတ်သင့်တတ်ထိုက် သိသင့် သိထိုက်သော အချက်အလက် အတတ်ပညာ များကို ရှေးဦးစွာ တတ်သိ နားလည်ထားပြီးမှသာလျှင် ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်သော အခါ ချောမောပြေပြစ်စွာ ပြီးမြောက်ခရီးရောက်၍ ကြီးပွားချမ်းသာ ကြမည်သာ ဖြစ်မယ်။

မျက်မှောက်ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်း သမ္မဒါတရား လေးပါးတို့တွင် ပဌမဦးဆုံး “ဥဋ္ဌာနသမ္မဒါ” ဟူသည်မှာလည်း ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ မိမိလုပ်ကိုင်သည့် အတတ်ပညာရပ်မျိုး၌ စေ့စေ့စပ်စပ် သေချာစွာ တတ်ကျွမ်း နားလည်သူ ဖြစ်ရမည်-ဟူသည့် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင် အဋ္ဌကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တုရ်ပါဠိတော် ဒီသဇာဏုသုတ် (ဆဋ္ဌမူ-၁၀၇)၌ ညွှန်ပြတော်မူခဲ့တယ်။

ယခုမျက်မှောက် လောကလူသားတို့ လိုက်နာလျက် ရှိသော စည်းကမ်းတခုမှာလည်း လုပ်ငန်းကြီးတခု လုပ်ကိုင် တော့မည်ဆိုလျှင် ထိုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ တတ်သိ ကျွမ်းကျင်သည့် ပညာရှိ

ပါရဂူပုဂ္ဂိုလ်များကို ရှာကြံ၍ ကြီးမှူးကြပ်မတ်လုပ်ကိုင်စေခဲ့သဖြင့် လွန်စွာကောင်းမွန်ကြီးပွား တိုးတက်လျက် ရှိကြောင်းကို သတိပြုသင့်ကြပေသည်။

ကိုယ်ဝတ္တရားကိုယ်ကျေရန်

ထို့ပြင် ဆရာနှင့်တပည့်၊ အမိအဖနှင့် သားသမီး၊ လင်နှင့် မယား၊ ဘုန်းကြီးနှင့်ဒကာ၊ အလုပ်ရှင်နှင့်အလုပ်သမား၊ ခေါင်းဆောင်နှင့်နောက်လိုက်၊ အစိုးရနှင့်လူထု—စသည်တို့ မှာလည်း တယောက်နှင့်တယောက် တဦးနှင့်တဦး အပြန်အလှန် ပြုကျင့်ကြရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများ အသီးအသီး ရှိကြရာ ရဟန်းရှင်လူ မည်သူမဆို ကိုယ်တာဝန်၊ ကိုယ်ဝတ္တရားကို သိ၍ ကိုယ်တာဝန်၊ ကိုယ်ဝတ္တရားကိုသာ ကျေပွန်အောင် ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ကြလျှင် တယောက်နှင့်တယောက် တဦးနှင့်တဦး မသင့်မတင့် မကျေမနပ်မညီမညွတ် မချမ်းသာစရာမရှိချေ။ သင့်တင့်ကျေနပ်၊ ညီညွတ်၍ ကြီးပွားချမ်းသာကြမည်သာ ဖြစ်မယ်။

သူများတွေ တာဝန်ဝတ္တရား မသိမကျေသည်ကို တွက်ကပ်နှိုင်းခိုင်းနေကြရန်မသင့်ချေ။ သူက တာဝန်မသိမကျေမကောင်းလို့ ကိုယ်က ပြန်၍ တာဝန်မကျေ၊ မကောင်းလျှင် သူ့မှာ သာ အပြစ်ရှိ၍ ဆုတ်ယုတ်နစ်နာသည် မဟုတ်ချေ။ ကိုယ်မှာလည်း အပြစ်ရှိ၍ ဆုတ်ယုတ်နစ်နာမည်သာဖြစ်တယ်။ သို့ဖြစ်၍ အားလုံး ရဟန်းရှင်လူမည်သူမဆို ကိုယ်တာဝန်၊ ကိုယ်ဝတ္တရားကိုသာ သိဖို့နှင့် ကျင့်ဖို့ အရေးကြီးသောကြောင့် ကိုယ်တာဝန်၊ ကိုယ်ဝတ္တရားကိုသာ ကျေပွန်အောင် သတိထားသည်းခံပြီး အားထုတ်ပြုကျင့် ဆောင်ရွက်ကြရန်သာ ဖြစ်တယ်။

ဝတ္တရားမကျေလျှင် အကုသိုလ်ဖြစ်သည်

အမိ, အဖ, ဆရာသမား—စသောသူတို့အပေါ်၌ သား, သမီး, တပည့်—စသောသူတို့က ပြုသင့်, ပြုထိုက်, ပြုအပ်သော တာဝန် ဝတ္တရားများကို မသိ, မပြု, မကျေပွန်လျှင် အကုသိုလ်ဖြစ်တယ်။ အကုသိုလ်သည်—

- (၁) မပြုအပ်သည်ကို ပြုခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော (အကတ္တဗ္ဗကရဏ) အကုသိုလ်။
- (၂) ပြုအပ်သည်ကို=ပြုရမည်ကို မပြုခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော (ကတ္တဗ္ဗအကရဏ) အကုသိုလ်-

ဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိတယ်။

(၁) မပြုသင့် မပြုထိုက် မပြုကောင်းသော ပါဏာတိပါတ= (သူ့အသက်သက်ခြင်း) စသော ဒုစရိုက်တို့ကို လွန်ကျူးကျော်နှင်း ပြုကျင့်ခြင်းသည် အကတ္တဗ္ဗကရဏ အကုသိုလ်မကောင်းမှုမည်တယ်။

(၂) အမိ, အဖ, ဆရာသမား— စသောသူတို့ အပေါ်၌ ပြုသင့် ပြုထိုက် ပြုရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို လွဲဖယ်ရှောင်သွေ မပြုပဲနေခြင်းသည် ကတ္တဗ္ဗအကရဏ အကုသိုလ်မကောင်းမှုမည်တယ်။ (အပါယ်လေးပါးသို့လည်း ကျရောက်စေနိုင်တယ်)။

သို့ဖြစ်၍ ရဟန်းရှင်လူ မည်သူမဆို မိမိတို့နှင့် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများကို သိအောင်, ကျေပွန်အောင် အထူးသတိထားပြီး အားထုတ်ပြုကျင့် ဆောင်ရွက်ကြဖို့ သင့်တယ်။

အမိ, အဖ, ဆရာသမား— စသောသူတို့အပေါ်၌ ပြစ်မှားလိုသော ပဒုဋ္ဌစိတ်မရှိပါပဲလျက် အဘယ်ကြောင့် အကုသိုလ်

မကောင်းမှု ဖြစ်ပါသနည်း ဆိုသော်— “ကတ္တဗ္ဗာ ကရဏမိ ပါပကရဏံ နာမ” ဟူသော သြဝါဒပါတိမောက် အဖွင့်၌ လာရုံသည်အရ ပြုသင့် ပြုထိုက် ပြုရမည့် မိဖဝတ်၊ ဆရာဝတ်- စသည်တို့ကို လဲဖယ်ရှောင်သွေ မပြုပဲနေခြင်းသည်ပင် ပြစ်မှား လိုသော ပဒုဋ္ဌစိတ် ဖက်စပ်၍ အကုသိုလ်မကောင်းမှုကို ပြုသည် မည်တယ်။ ။ (ဤ၌ ကတ္တဗ္ဗအကရဏ အကုသိုလ်မကောင်းမှု များကိုကား ယခုခေတ် ယခုအခါမှာ သိရှိနားလည်သူ အလွန် နည်းပါး၍ နေတယ်။ ပါဠိသာဓက အထောက် အထားနှင့် အကျယ်ကိုသိလိုက ဒုကနိပါတ် ကေဠိသီလဇာတ်နှင့် အနန္တ ဂုဏဒီပနီကျမ်းများတွင် ကြည့်ရှု၍ သိရှိကြရန် ဖြစ်တယ်) ။

သိမှု (နှင့်) ကျင့်မှု အရေးကြီးသည်

သိမှု(နှင့်) ကျင့်မှု နှစ်မျိုးတို့တွင် ဂန္ဓဓရသုတမယ- စသော သိမှုသည် ပရိယတ္တိကိစ္စဖြစ်၍ ဝိပဿနာဓရ သီလ၊ သမာဓိ- စသောကျင့်မှုသည် ပဋိပတ္တိကိစ္စ ဖြစ်တယ်။ သို့ဖြစ်၍ သိမှုသည် ပဌမအရေးကြီး၍ ကျင့်မှုသည် ဒုတိယအရေးကြီးတယ်။

အဘယ်ကြောင့် သိမှုသည် ပဌမအရေးကြီးပါ သနည်း- ဆိုသော်—“မရှိတာထက် မသိတာခက်သည်” “မသိလျှင် အဝိဇ္ဇာ၊ သိလျှင်ဝိဇ္ဇာ” ဆိုသည့်အတိုင်း မသိလျှင် ဘယ်အရာဌာနအမှုကိစ္စ မျိုးမဆို ခက်၍ သိလျှင် ဘယ်အရာဌာန အမှုကိစ္စမျိုးမဆို လွယ်တယ်။ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းအဋ္ဌကထာကြီးများ၌ ပညာရှိ တို့ ညည်းညူပုံကို “ဓီရတ္ထု ဝတ ရေ အညာဏံ” လို့ဖော်ပြ ထားတော်မူတယ်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ— “အချင်းတို့...အရာရာ၌မသိ

မလိမ္မာခြင်းသည် ကော်စင်စစ် စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် ဖြစ်၏” ဟု ဆိုတော်မူလိရင်းဖြစ်တယ်။

အားလုံးသော သတ္တဝါတို့သည် သံသရာမှာ ရှည်ကြာစွာ ကျင့်လည်ပြီး အမျိုးမျိုးသော ဘေးဒုက္ခတွေနှင့် တွေ့ကြုံ၍ နေရခြင်းမှာ သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားကို ယထာဘူတ အကြောင်းအကျိုးအခြေခံနှင့် ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း မသိကြ လို့သာ ဖြစ်တယ်။ သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားကို ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ သိကြလျှင် သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှလွတ်မြောက်ကြ၍ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြမည်သာ ဖြစ်တယ်-လို့ မဟာနိဒါနသုတ် နိဒါနဝဂ္ဂ သံယုတ် ပါဠိတော်များ၌ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတယ်။

ထို့ကြောင့် ရှေးပညာရှိတို့က-

မသိလျှင်တည်း၊ သိလျှင်ပြယ်သည်။ ။ တွယ်လျှင်လည်း ဘေး၊ ပြယ်လျှင်အေးသည်။ ။ မသိကတပတ်ပတ်၊ သိမှု အပြီးသတ်သည်။ ။ မသိအစ၊ သိကအဆုံး၊ ကိစ္စ တုံးသည်။ (ဟူ၍၎င်း)

လယ်လုပ်မခက်၊ လယ်တည်ခက်သည်။ ။ အကျင့် မခက်၊ အသိခက်သည်။ ။ သူတော်မခက်၊ ပညာရှိ ခက်သည်။ (ဟူ၍၎င်း)

မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့ကြတယ်။

လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အမှုကိစ္စ အရာရာတိုင်းမှာပင် ဟုတ် တိုင်းမှန်စွာသိဖို့ မြော်မြင်ဉာဏ်ရှိဖို့ ဗဟုသုတ အသိဉာဏ်စုံဖို့ အလွန်အရေးကြီးတယ်။ ဗဟုသုတ အသိဉာဏ်သည် အလွန်အဖိုး တန်တယ်။ အဖိုးတန်ပုံမှာ- အသိဉာဏ်ရှိသူ(နှင့်) အသိဉာဏ်မရှိ

သုန္ဒရီယောက် ပါဏာတိပါတ-စသော အကုသိုလ် မကောင်း
 မှုကို အတူပြုကြရာ၌ပင် အပြစ်ရှိပုံချင်း၊ အပြစ်ကြီးပုံချင်း မတူ
 ကြချေ။ အသိဉာဏ်ရှိသူပြုသော အကုသိုလ်မှာ အပြစ် ပေါ်၍
 အသိဉာဏ် မရှိသူပြုသော အကုသိုလ်မှာ အပြစ် ကြီးတယ်။
 ထို့အတူပင် ဒါန၊ သီလ-စသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုရာ၌လည်း
 အသိဉာဏ်ရှိသူပြုသော ကုသိုလ်မှာ အကျိုးကြီး၍ အသိဉာဏ်
 မရှိသောသူပြုသောကုသိုလ်မှာ အကျိုးနည်းတယ်။ ထို့ကြောင့်
 ဗဟုသုတ အသိဉာဏ်သည် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ကောင်း
 ကျိုး ချမ်းသာအတွက် အလွန်အရေးကြီး အဖိုးတန်သည်-ဟု
 ဆိုရတယ်။

ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်အကြောင်းအရာသည် ဤဆိုလတ္တံ့ သော
 မိလိန္ဒမင်းကြီး (နှင့်) အရှင်နာဂသိန် ရဟန္တာမထေရ်မြတ်တို့
 အမေး-အဖြေကို ကြည့်သောအားဖြင့် သိသာ ထင်ရှား လှပါ
 တယ်။

မိလိန္ဒမေး-အရှင်နာဂသိန်ဖြေ

(မိလိန္ဒ) အရှင်ဘုရား... အကြင်သူသည် အပြစ်ကို
 သိလျက် မကောင်းမှုကို ပြု၏။ အကြင်သူသည် အပြစ်
 ကို မသိပဲ မကောင်းမှုကို ပြု၏။ ထိုသုန္ဒရီယောက်တို့တွင်
 အဘယ်သူအား သာလွန်ပိုမို၍ မကောင်းမှု များပါ
 သနည်း (အပြစ်ကြီးပါသနည်း)

(အရှင်နာဂသိန်) ဒကာတော်မင်းကြီး... အကြင်သူ
 သည် အပြစ်ကိုမသိပဲ မကောင်းမှုကို ပြု၏။ ထိုသူအား
 မကောင်းမှုသည် များ၏ (အပြစ်ကြီး၏)။

(မိလိန္ဒ) အရှင်ဘုရား... ဒကာတော်တို့တွင် အကြင် မင်းသည်လည်းကောင်း၊ မင်း၏ အမတ် စသည်တို့သည် လည်းကောင်း သိလျက် မကောင်းမှုကိုပြုအံ့ (သိလျက် ဥပဒေကိုကျူးလွန်အံ့) ထိုသိလျက် ပြုသော (ဥပဒေကို ကျူးလွန်သော) သူအား နှစ်ဆတက်သော အပြစ်ဒဏ်ကို ပေးကြပါကုန်၏။

(အရှင်နာဂသိန်) ဒကာတော် မင်းကြီး... ငါမေး လတ္တံ့သော စကားကို သင်-အဘယ်သို့ အောက်မေ့ မှတ်ထင် (သဘောကျ) သနည်း၊ ရဲရဲပြောင်ပြောင် အလျှံ နှင့်တကွဖြစ်၍ အလွန်ပူသော သံတော့ခဲကို တယောက် သောသူသည် သိလျက်ကိုင်အံ့၊ တယောက်သောသူသည် မသိပဲ ကိုင်အံ့၊ ထိုသို့နှစ်ယောက်တို့တွင် အဘယ်သူအား ပြင်းစွာ ပူလောင်ရာသနည်း။

(မိလိန္ဒ) အရှင်ဘုရား... ပူမှန်းမသိပဲ ကိုင်သောသူ အား ပြင်းစွာပူလောင်ရာပါ၏။

(အရှင်နာဂသိန်) ဒကာတော်မင်းကြီး... ဤဥပမာ အတူပင်လျှင် အကြင်သူသည် အပြစ်ကိုမသိပဲ မကောင်း မှုကို ပြု၏၊ ထိုသူအား မကောင်းမှုသည် များ၏ (အပြစ် ကြီး၏)။

(မိလိန္ဒ) အရှင်ဘုရား... သင့်တင့် လျောက်ပတ်ပါ ပေ၏-ဟု ကျေနပ်စွာ ဝန်ခံခြင်းကို ပြုတယ်။

ထိုသို့ မိလိန္ဒမင်းကြီး မေးသည်ကို အရှင်နာဂသိန်မထေချို
 ဖြေဆိုတော်မူသောကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ပရမတ္ထ သဘာဝကို
 ထောက်ဆန့်ခိုင်းချိန်သဖြင့် သင့်လျော် လျောက်ပတ်သောကြောင့်
 လည်းကောင်း အပြစ်ကို မသိပဲ မကောင်းမှုပြုရာ၌ သာလွန်
 ပိုမို၍ အပြစ်ကြီးမားကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး သန့်ဌာန်
 ချ၍ မှတ်ကြရန် ဖြစ်ပါတယ်။ (ပါဠိသာဓကကို အလိမ္မာ
 မိလိန္ဒပဉ္စာပါဠိတော် ဆဋ္ဌမူ စာမျက်နှာ ၉၀—မှာ ယူကြရန်
 ဖြစ်တယ်)။

(မှတ်ချက်)။ ။ ရဲရဲတောက်၍ အလွန် ပူသော
 သံတော့ခဲကို သိလျက်ကိုင်သောသူမှာ အဆင် အခြင်
 အတိုင်းအထွာ အသိဉာဏ်နှင့် ခပ်ပေါ့ပေါ့ ကိုင်သော
 ကြောင့် ပြင်းစွာမပူလောင်ရာ၊ အလွန်ပူသော သံတော့
 ခဲ-ဟု မသိ၍ အရမ်းကိုင်သောသူမှာ အလွန်ပြင်းထန်စွာ
 ပူလောင်ရာသကဲ့သို့ ထိုအတူ မကောင်းမှု၏ အပြစ်ကို
 မသိသောကြောင့် အပြစ်ပင်မရှိ - ဟု မှတ်ထင်၍
 စေတနာထက်သန်စွာ မိုက်မိုက်မဲမဲ စွမ်းအားရှိသလောက်
 လုံ့လအားထုတ် ပြုလုပ်သောကြောင့် သာလွန် ပိုမို၍
 အပြစ်ကြီးသည်-ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်တယ်။ ဆူးငြောင့်
 စသည်ကို ရှိမှန်းမသိ၍ ပြင်းပြစွာ အရမ်းနင်းမိ သော
 ကြောင့် အစူးအရှနာသကဲ့သို့ မှတ်ကြရန်ဖြစ်တယ်။

ဤဖော်ပြလတ္တံ့သော [ ] ကွင်းအတွင်းရှိ စကား
 ရပ် သဘောအဓိပ္ပါယ်များမှာ သင်္ဂြိုဟ် ဘာသာဋီကာ
 ကျမ်းမှ ထုတ်နုတ်၍ ဖော်ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်တယ်။

[သိ၍ လှန်ကျူး၊ မသိ၍ လှန်ကျူး။ ။ “ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်
 စိတ်သည် ဒိဋ္ဌိဝိပုယုတ်စိတ်ထက် သတ္တိထက်၏” ဟု (ဆိုပြီး)
 မိစ္ဆာအယူ ရှိသတို့သည် အပြစ်မရှိဟု အယူရှိသဖြင့်
 မကောင်းမှုကို ပြုကျင့်မိကြကုန်၏။ သမ္မာအယူ ရှိသတို့
 ကား အပြစ်ရှိမှန်း သိလျက်ပင် တမင်ကျူးလှန်ကြကုန်၏။
 ထိုသူ (၂) မျိုးတွင် အပြစ်မမြင်၍ ပြုမိသူမှာ မကောင်းမှု
 ပြစ်သက်သက်သာ ထိုက်၍ အပြစ်ရှိမှန်း သိလျက်ကျူးလှန်
 သွ၍ အပြစ် ကြီးလေးစွာ ရထိုက်သည် မဟုတ်ပါ
 လော—ဟု မေး။

အဖြေကား— ဤသို့ မမှတ်သင့်၊ ချဲ့ဦးအံ့— အပြစ်
 ရှိပါလျက် အပြစ် မရှိ—ဟု ယူခြင်းသည် မိစ္ဆာအယူတည်း။
 ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အရင်းခံ၍ မကောင်းမှုကို ပြုရာ၌ တုန့်ဆုတ်
 ခြင်း မရှိ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ပြုကျင့်၏။ ထို့ကြောင့် မကောင်းမှု အကု
 သိုလ် သတို့သည် ထိုမိစ္ဆာအယူရှိသတို့၏ သန္တာန်၌ ကြီး
 လေးစွာ အဖတ်တင်ရ၏။ ဥပမာ— ရဲရဲငြိသောသံတော့ခဲကို
 ရှေ့တုံးထင်၍ ကိုင်သူမှာ ပြင်းထန်စွာ အလောင်ခံရသကဲ့သို့
 တည်း။ အပြစ်ရှိမှန်း သိလျက် ကျူးလှန်သူကား အကုသိုလ်
 အပြစ်ကို ကြောက်ရွံ့တုန့်ဆုတ် လျက်ပင် မရှောင်ကြဉ်
 နိုင်၍ ပြုကျင့်မိ၏။ ထို့ကြောင့် အကုသိုလ် အပြစ်လည်း
 ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်သလောက် မကြီးမားချေ။ ဥပမာ— ယခင်
 သံတော့ခဲကို မလွဲသာ၍ ကိုင်ရသွ၍ အပူသက်သာသကဲ့သို့
 တည်း။ ။ မိလိန္ဒပဉ္စာ “ဇာနန္ဒာ ဇာနန္ဒာနံ ပါပကရဏံ
 ပဉ္စာ” ပါဠိတော်ကို မှီရေးသည်။

ပညတ်တော်ကို သိလျက် လွန်ကျူးပြစ်။ ။ သို့
 ဖြစ်လျှင် ရာဇသတ်ဥပဒေကိုလည်းကောင်း၊ ဘုရားပညတ်
 တော်ကို လည်းကောင်း သိလျက် လွန်ကျူးသုတ္တိမှာ
 လောက၊ ဓမ္မဝယ် အဘယ်ကြောင့် ကြီးလေးသော
 အပြစ်ကို ရကြပါသနည်း-ဟုမေးဖွယ်ရှိပြန်၏။ အဖြေ
 ကား-ရာဇသတ် ဥပဒေနှင့် ဝိနည်းပညတ်ကို ကျူးလွန်
 သုတ္တိမှာ ကျူးလွန်ပြစ်သာမက ဥပဒေ-ပညတ်တော်ကို
 မလေးစားမှု=အဂါရဝ ဒေါသစိတ်များလည်း ခြံရံ
 လျက် ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် လောက၊ ဓမ္မအလိုက်
 ကြီးလေးသောအပြစ် ထိုက်၏။ ထို့ပြင် ပညတ်တော်-
 ဥပဒေများကို နားမလည်ခြင်းသည်လည်း ဒိဋ္ဌိမဟုတ်၊
 အချို့အရာ၌ မောဟ၊ အချို့အရာ၌ မသိရုံမျှသာ
 ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌိမဖက်ပဲ မသိသည့်အတွက်
 ဥပဒေ-ပညတ်တော်ကို ကျူးလွန်ရာ၌ လောကအလိုက်
 လည်း ညာညာတာတာ အပြစ်ပေးရ၏။ သံသရာဘေး
 မှာလည်း သိလျက် ကျူးလွန်သူလောက် မကြီးလေး
 တတ်ပေ။]

အသိဉာဏ်ရှိဖို့လိုသည်

အချို့သောသုတ္တိမှာ ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ကြသော်
 လည်း ဗဟုသုတအသိဉာဏ်မရှိ၍ ပြုပုံပြုနည်း နေရာမကျ
 မှားယွင်းသောကြောင့် ကုသိုလ်မဖြစ်ပဲ အကုသိုလ်သာ ဖြစ်၍
 နေတယ်။ သာသနာကို ကြီးမြောက်အောင် ချီးမြှောက်ပါ
 သော်လည်း မချီးမြှောက်တတ်၍ ပြုစုချီးမြှောက်ရာ မရောက်ပဲ

သာသနာ ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးအောင် ဖျက်ဆီးရာသာ ကျရောက်
၍ နေတယ်။ တိုင်းပြည်လူထု ရှင်၊ လူအများ ကောင်းစားချမ်း
သာအောင် ပြုလုပ်ပါသော်လည်း ကောင်းစားချမ်းသာအောင်
ပြုလုပ်ရာမရောက်ပဲ ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီး ဆင်းရဲနစ်နာအောင်သာ
ပြုလုပ်ရာရောက်၍ နေတယ်။ ဤစကားများသည် ယခုခေတ် ယခု
အခါမှာ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ကြသောကြောင့် အလွန်သိသာ
ထင်ရှားပါတယ်။

အချို့သောသူတို့မှာ လောကီမှု၌ ဖြစ်စေ၊ လောကုတ္တရာမှု၌
ဖြစ်စေ အကြားအမြင် အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတ အသိဉာဏ်
ဓာတ်ခံအလွန်နည်းပါးသောကြောင့် ပညာရှိ သူတော်ကောင်း
များက အကျိုးကိုလိုလား၍ အဟုတ်အမှန် အကောင်းတရား
စကားကို ဟောပြောသော်လည်း မဟုတ်မမှန် မကောင်း
သော တရားစကား ထင်မှတ်၍ မယုံကြည်၊ မလေးစား၊ မလိုက်
နာပဲ ရှိတတ်တယ်။ ပညာမရှိသော မသူတော်များက မဟုတ်
မမှန် မကောင်းသောတရားစကား (မတရားစကား) ကို အဟုတ်
အမှန် အကောင်းတရားစကား ထင်မှတ်အောင် ယုတ္တိယုတ္တာ
နှင့် လုပ်ကြံပြီး ဟောပြောလျှင် ယုံလွယ်တတ်၊ လိုက်နာတတ်
တယ်။ သူများက မနာလို ဝန်တို၍ တယောက်နှင့်တယောက်
တဦးနှင့်တဦး အထင်အမြင် မှားအောင်၊ မညီညွတ်အောင်၊
မသင့်မြတ်အောင်၊ အကြည်ညို ပျက်အောင်၊ ဂုဏ်ယုတ်အောင်၊
သူတို့ဖက်ပါအောင် မကောင်းသော စိတ်ထားဖြင့် လုပ်ကြံပြီး
ဟောပြောလျှင် အစဉ်းအစား အဆင်အခြင်မရှိ အရမ်းမဲ
ယုံကြည်လိုက်နာတတ်တယ်။

ဤကဲ့သို့ အစဉ်းအစား အဆင်အခြင် မရှိသူများ (နှင့်)
 ဟောတိုင်း ပြောတိုင်း ယုံကြည်လိုက်နာတတ်သောသူများမှာ—
 “မစဉ်းမစား၊ ယုံလွယ်ငြား၊ မှောက်မှားတတ်ကြောင်းမှတ်”
 ဟူသော ပညာရှိများစကားအရ များသောအားဖြင့် မှားတတ်၊
 ပျက်စီးတတ်တယ်။ သို့ဖြစ်၍ မဟုတ်မမှန် မကောင်းသော
 တရားထူး တရားဆန်း၊ ဝါဒထူး ဝါဒဆန်း၊ အယူထူး အယူ
 ဆန်းတွေ ပေါ်ပေါက်ပေါ်များ၍ နေသော ဝိပတ္တိဆုတ်ကပ်
 ယခုခေတ် ယခုအခါကြီးမှာ ဟောတိုင်း ပြောတိုင်း မစဉ်းမစား
 အရမ်းမဲ ယုံကြည်လိုက်နာခြင်း မပြုကြမူ၍ စဉ်းစဉ်း စားစား
 နှိုင်းချိန် ဝေဖန်ပြီး ယုံကြည်လိုက်နာ ပြုကျင့်ကြမှသာလျှင် သင့်
 လျော်မည့် ခေတ်အခါကြီးဖြစ်၍ အထူးသတိထားပြီး လိုက်နာ
 ပြုကျင့်ကြရန်သင့်တယ်။

ဟောတိုင်း ပြောတိုင်း မယုံသင့်

အချို့က စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းပင် ရှိငြားသော်
 လည်း အမှားကိုအမှန်၊ မကောင်းကို အကောင်း — ထင်မှတ်၍
 တတ်ယောင်ကား၊ သိယောင်ကားနှင့် ဟောတတ် ပြောတတ်
 တယ်။ အချို့ကလည်း အမှား၊ အမှန်ကိုသိလျက် မကောင်း
 သောစိတ်ထားဖြင့် အမှားကိုအမှန်၊ အမှန်ကိုအမှား၊ မကောင်း
 ကိုအကောင်း၊ အကောင်းကိုမကောင်း— ပြုလုပ်၍ ဟောတတ်
 ပြောတတ်တယ်။ အချို့ကလည်း “မုန်းလျှင်အပြစ် ချစ်လျှင်
 အကျိုး” ဟူသည့်အတိုင်း ချစ်သည့်အခါချစ်သလို၊ မုန်းသည့်
 အခါမုန်းသလို မလိုတမျိုး၊ လိုတမျိုး ပြောတတ်ဆိုတတ်တယ်။
 အချို့ကလည်း အသိဉာဏ် မရှိသည့်အဘက် ချီးမွမ်းရမည်ကို

ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ရမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း - ပြုလုပ်၍ ပြောဆို တတ်တယ်။ ထို့ကြောင့် ရှေးပညာရှိတို့က-

* ဟောတိုင်း - ပြောတိုင်း၊ ချင့်စားနှိုင်း၊
ရေးတိုင်း ယေရာ။

* နိဗ္ဗာန်လိုက၊ ဝိရာဂ၊ မိန့်မှယုံသင့်ပါ။

ဟူသောလင်္ကာဖြင့် သတိပေးမှာကြား ဟောပြော၍ ထားခဲ့ ကြတယ်။

ထိုလင်္ကာ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ - သူများ ဟောတိုင်းလည်း မယုံနှင့်၊ ပြောတိုင်းလည်း မယုံနှင့်၊ ရေးထားတဲ့စာကို တွေ့တိုင်း လည်းမယုံနှင့်။ “နှိုင်းနှိုင်းချိန်ချိန် - သုခမိန့်” ဆိုသည့်အတိုင်း စဉ်းစားချင့်ချိန်ဝေဖန်ပြီး ယုံသင့်မှယုံကြရန် ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည့် ပြင် နိဗ္ဗာန်ကို အလိုရှိသော ပညာရှိ သူတော်ကောင်းများ၊ ကိလေသာ ရာဂကင်းတဲ့ ဘုရား၊ ရဟန္တာများ ဟောပြောခဲ့တဲ့ တရားစကားကိုသာလျှင် ယုံကြည်လိုက်နာကြပါ-ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်တယ်။ ဘုရား၊ ရဟန္တာ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းများ ဟောကြားအပ်သော တရားစကားကိုလည်း “ဆင်ခြင်ဉာဏ်ကို ရှေ့တည်၊ ယုံကြည်မှုကို နောက်ထား” ဟူသော ပညာရှိတို့စကား အရ မစဉ်းမစား မဝေဖန်ပဲ ယုံကြည်လိုက်နာခြင်းထက် စဉ်းစား ဆင်ခြင်ဝေဖန်ပြီး ယုံကြည် လိုက်နာခြင်းက သဘာဝကျ၍ သာလွန်ပိုမိုကောင်းတယ်။

ထို့ကြောင့် အားလုံးသော လူရှင် အပေါင်း တို့သည် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အမှုကိစ္စ အရာရာတိုင်းမှာပင် “အပ္ပ

မာဒေန သမ္မာဒေထ” ဟူသော ပစ္ဆိမဗုဒ္ဓဝစန (ဗုဒ္ဓ၏ နောက်ဆုံးအမှာစကား) နှင့်အညီ သတိသမ္ပဇာန် အမြဲယှဉ်၍ ယုံကြည်လိုက်နာပြုကျင့်ကြရန် မေတ္တာရွှေ့ထား၍ သတိပေးဟောပြောခြင်းအမှုပြုပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ မူဝါဒ— မစွဲလမ်းရာ ၁၀--၄၁န

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကေသမုတ္တိနိဂုံးသား ကာလာမ — အမျိုးသားတို့အား (တိကအင်္ဂုတ္တိရိပါဠိတော်၌) ဟောကြားတော်မူသည်မှာ—ကာလာမအမျိုးသားတို့....

(၁) ကလေးဘဝမှစ၍ ကြားနာမှတ်သားခဲ့ရခြင်းဖြင့်လည်း “ဟုတ်တယ် မှန်တယ်” ဟု အစွဲအမြဲမယူဆကြနှင့်ဦး။

(၂) မိဖုရား — စသည်တို့မှ ဆင်းသက်၍ (ပရိပရ) အဆက်ဆက်မှတ်ယူလုပ်ကိုင်ရိုး ဖြစ်၍လည်း အစွဲအမြဲ မှတ်ယူမထားကြနှင့်ဦး။

(၃) “ဣတိ ကိရ=ဒီဟာက ဒီလိုတဲ့” ဟု အခြားတယောက်ကပြောလိုက်ရုံမျှ (တဆင့်ကြားမျှ) ဖြင့်လည်း အမြဲမှတ်ယူမထားကြနှင့်ဦး။

(၄) ဒီအယူအဆသာ ငါတို့သင်ထားသော ကျမ်းစာနှင့်ညီတယ်—ဟု မိမိတို့ကျမ်းစာနှင့် ညီရုံမျှဖြင့်လည်း အတည်တကျမှတ်ယူမထားကြနှင့်ဦး။

(၅) မိမိဘာသာ ကြံစည်ထားသောအရာကိုလည်း “ဟုတ်လှပြီ၊ မှန်လှပြီ” ဟု အမြဲအစွဲ ယူမထားကြနှင့်ဦး။

(၆) အခြားနေရာ(အခြားနိုင်ငံ)တို့၌ သူတပါးတို့လုပ်နည်း

ကိုင်းနည်းကို သဘောကျ၍လည်း ဤနေရာ၌ သင့်တော်လှပြီ—
ဟု အမြဲစွဲယူ မထားကြနှင့်ဦး။

(၇) တစုံတခုပြုရာ အကြောင်းအထောက်အထားကို စဉ်း
စားရာဝယ် အကြောင်းအထောက်အထား ကောင်း၍ သဘော
ကျသဖြင့်လည်း အစွဲအမြဲ ယူမထားကြနှင့်ဦး။

(၈) သူပြောသောအယူဝါဒသည် ငါတို့ စဉ်းစား ကျေနပ်
ထားသောအယူနှင့် ညီမျှပေသည်—ဟု အယူဝါဒချင်း တူရုံမျှနှင့်
လည်း အမြဲအစွဲ မယူကြနှင့်ဦး။

(၉) ဤရသေ့ရဟန်းကား ယုံကြည်ထိုက်သော အထက်
တန်းပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်၏ စကားကို လေးလေးစားစား
မှတ်သားထိုက်သည်” ဟုလည်း စွဲစွဲမြဲမြဲ မှတ်ယူမထားကြနှင့်ဦး။

(၁၀) “ဤရသေ့ရဟန်းကား ငါတို့ ကိုးကွယ်ထားသော
ဆရာဖြစ်၏၊ ငါ့ဆရာစကားကို ငါမှတ်သားသင့်သည်” ဟု လည်း
စွဲစွဲမြဲမြဲ မှတ်ယူမထားကြနှင့်ဦး။

ကာလာမအမျိုးသားတို့.... “ဤတရားတို့ကား အကုသိုလ်
တရားတို့တည်း၊ ဤတရားတို့ကား အပြစ်ရှိသောတရားတို့တည်း၊
ဤတရားတို့ကား ပညာရှိတို့ ကဲ့ရဲ့ အပ်သောတရားတို့တည်း၊ ဤ
တရားတို့ကို ပြည့်စုံစေအပ် ဆောက်တည်အပ်ကုန်သည် ရှိသော်
အစီးအပွားမရှိခြင်းငှါ၊ ဆင်းရဲခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏” ဟု သင်တို့သည်
မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ပင် သိရှိသောအခါ၌မူ ထိုတရားတို့ကို ပယ်စွန့်
ကုန်ရာ၏။

ကာလာမအမျိုးသားတို့.... “ဤတရားတို့ကား ကုသိုလ်တရား
တို့တည်း၊ ဤတရားတို့ကား အပြစ်မရှိသောတရားတို့တည်း၊ ဤ

တရားတို့ကား ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သောတရားတို့တည်း။ ဤ တရားတို့ကို ပြည့်စုံစေအပ် ဆောက်တည်အပ်ကုန်သည် ရှိသော် အစီးအပွားအလို့ငှာ၊ ချမ်းသာခြင်းငှာဖြစ်ကုန်၏” ဟု သင်တို့ သည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် သိရှိသောအခါ၌မူ ထိုတရားတို့ကို ပြည့်စုံစေ၍ နေကုန်ရာ၏—

ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကာလာမအမျိုးသားတို့အား ဟောကြား တော်မူသည်။

ဤသို့အကျဉ်းအားဖြင့်ဟောကြားပြသခဲ့ပြီးသော သိမှု(နှင့်) ကျင့်မှုဆိုင်ရာ လောကကြောင်း၊ ဓမ္မကြောင်းများကို ယုံကြည် လေးစား တောက်ထားသောအားဖြင့် မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်လည်း (အမှန်အတိုင်း) သိမှုနှင့်ကျင့်မှု ပြည့်စုံအောင်အားထုတ်၍ သူ တပါးတို့အားလည်း (အမှန်အတိုင်း) သိမှုနှင့်ကျင့်မှု ဤ(၂)ခု နှင့်ပြည့်စုံအောင် ကူညီအားပေး ချီးမြှောက်ခြင်းကိုပြုနိုင်ကြပါ စေကုန်သတည်း။

နိဂုံးချုပ်ဆောင်ပုဒ်

သိမှု—ကျင့်မှု၊ ဤနှစ်ခု၊ ယခုအားထုတ်ပါ။
အားထုတ်ပါက၊ နိဗ္ဗာန၊ မုချ ရမည်သာ။ ။

ဆင်ရှင်ဆရာတော်
မြောင်မြို့စစ်ကိုင်းတိုင်း

အားလုံး(အထူး)သတိထားကြရန်

ငါ့ကိုလည်း သူမပိုင်၊ သူ့ကိုလည်းငါမပိုင်။
ဘယ်သူ့ကိုမူ ဘယ်သူမပိုင်၊ ငါ့ကိုသော်မှ ငါမပိုင်။
အချိန်တိုင်က သူဖြစ်ချင်သလိုဖြစ်၊ ငါဖြစ်ချင်သလိုမဖြစ်။
ပစ္စည်းကသော်လည်း လူကိုပစ်၊ လူကသော်လည်း ပစ္စည်း
ကိုပစ်၊ စင်စစ်မူချ၊

- * အမြဲမရှိအနိစ္စ၊
- * ကြောက်စရာဒုက္ခ၊
- * အစိုး မရ အနတ္တပါတကား။ ။

(ဒီပဲရင်း ဆရာတော်)

ဘယ်စိတ်နှင့်သေ ဘယ်ဘုံပြေ
မသွေရောက် မည်နည်း

- ၁။ လောဘနှင့်သေ၊ ပြိတ္တာပြေ၊ မသွေရောက်မည်မှတ်။
- ၂။ ဒေါသနှင့်သေ၊ ငရဲပြေ၊ မသွေရောက်မည်မှတ်။
- ၃။ မောဟနှင့်သေ၊ တိရစ္ဆာန်ပြေ၊ မသွေရောက်မည်မှတ်။

အထောက်အထားကား—

ယေဘုယျေန ဟိ သတ္တာ တဏှာယ ပေတ္တိဝိသယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။
ဒေါသေန ဟိ စဏ္ဍဇာတိတာယ ဒေါသသဒိသံ နိရယံ
ဥပပဇ္ဇန္တိ။

မောဟေန ဟိ နိစ္စံ သမုဉ္ဇိ တိရစ္ဆာနယောနိယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။
(အဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာ)

သံဝေဂရှစ်ပါး အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲ၊ ပေါ၊ ရှားမြဲ၊ ဆုံး၊ ကွဲ၊ ချစ်၊ စိုး၊ ရှင်၊ သေမပျိုး။
ချိုးမုမ်း၊ ပြစ်တင်၊ ထောင်၊ လဲချင်၊ ပျိုလျှင်၊ အိုရိုး၊ သံဝေမပျိုး။
ရှင်၊ သေ၊ ဖြစ်၊ ပျက်၊ ရ၊ ကုန်၊ ဆုံး၊ ကွဲ၊ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘဲ။

(ဂန္ဓာရုံဆရာတော်)

ပစ္ဆိမဗုဒ္ဓဝစန

ဟန္တ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ အာမန္တယာမိဝေါ၊
ဝယဓမ္မာ သင်္ခါရာ၊
အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထ။

(မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်)

လောက သံသရာ
ကြီးပွားချမ်းသာရေးလမ်းညွှန်

ဆောင်ပုဒ်နှင့်အဓိပ္ပာယ်

* ကာယဉာဏ၊ စာရိတ္တ၊ သုံးဝပြည့်စုံရေး။

* ဤရေးသုံးပါး၊ ပြည့်စုံငြား၊ ကြီးပွား
ချမ်းသာရေး။

၁။ ကာယ (ကာယဗလ) ကျန်းမာရေး။

၂။ ဉာဏ (ဉာဏဗလ) ပညာတတ်သိရေး။

၃။ စာရိတ္တ (စာရိတ္တဗလ) အကျင့်စာရိတ္တ
ကောင်းမွန်ရေး။

ဤအခြေခံ ရေး သုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည်၎င်း၊
မြို့ရွာသည်၎င်း၊ တိုင်းပြည် နိုင်ငံသည်၎င်း မုချအမှန်
ကြီးပွားချမ်းသာရမည်။

သို့ဖြစ်၍ ကျောင်းသူ ကျောင်းသား လူငယ် လူရွယ်
များ နှင့် မိမိတို့၏ သားသမီးများအား ဤအခြေခံရေး
သုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ပြုလုပ်ပေးကြရန် ဖြစ်သည်။

ဆင်ရှင်ဆရာတော်
မြောင်မြို့ (စစ်ကိုင်းတိုင်း)